
MEMÒRIA

DE GESTIÓ /2012

ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat

ÍNDEX MEMÒRIA DE GESTIÓ 2012

1 EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCION	5
1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ	7
1.2 ÒRGANS DE GOVERN	10
1.2.1 CONSELL RECTOR	10
1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA	11
1.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ	12
1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ	12
1.4 RECURSOS HUMANS	14
1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL	14
1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS	15
1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS	16
1.5.1 SEU DEL CONSORCI	16
1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	16
1.5.3 ALTRES	19
2 PRESSUPOST GENERAL	20
2.1 PRESSUPOST APROVAT	22
2.2 PREUS PÚBLICS PER A LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS I ACTIVITATS DEL CONSORCI	25
2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS	26
2.4 MODIFICACIÓ DE PRESSUPOST APROVAT DE DESPESES	29
3 ACTIVITAT DEL CONSORCI	30
3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I EL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI	32
3.1.1 CONSELL RECTOR	32
3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA	36
3.1.3 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI	36
3.1.4 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS	38
3.1.5 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI	39
3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	41
3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ QUE AFECTA ALS ESPAIS NATURALS	41
3.2.2 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS	50
3.2.3 GESTIÓ DELS HÀBITATS	55
3.2.4 MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS	61
3.2.5 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS	68
3.2.6 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES	85
3.2.7 GESTIÓ DE LA COMPATIBILITAT D'USOS I ACTIVITATS AL DELTA DEL LLOBREGAT	90
3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	95
3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ	95
3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS	96
3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA	101
3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ	128
3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS	133
3.3.6 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS (LIFE)	134
3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	135
3.4.1 EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC	135
3.4.2 ACCESSIBILITAT ALS ESPAIS NATURALS	136
3.4.3 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT	137
3.4.4 ÚS PÚBLIC	139
3.4.5 EDUCACIÓ AMBIENTAL	148
3.4.6 ACTIVITATS LÚDIQUES I DE SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL	156
3.4.7 CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA	178
3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	179
3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI	179
3.5.2 PRESENCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ	184
3.5.3 PARTICIPACIÓ EN FIRES	186
3.5.4 PREMI ALÍ-BEI DE PERIODISME I LIDERATGE TURÍSTIC. ACPETUR	187
3.5.5 CELEBRACIÓ DELS 25 ANYS DE DECLACIÓ DE LES RESERVES NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	187
3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT	188
3.6.1 RELACIÓ AMB ALTRES CONSORCIS D'ESPAIS NATURALS DE CATALUNYA	188
3.6.2 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA	188
3.6.3 PATROCINIS	190
3.6.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT	192

01

EL CONSORCI.

ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT

03.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

03.2 ÒRGANS DE GOVERN

03.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

03.4 RECURSOS HUMANS

03.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

El Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat es va constituir el 3 de maig de 2005, com a entitat pública consorciada entre el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans. A finals de 2009 s'integren al Consorci els ajuntaments de Sant Boi de Llobregat i Gavà. Després de les eleccions al Parlament de Catalunya de novembre de 2010 és el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural qui representa a la Generalitat de Catalunya en el Consorci.

L'objecte del Consorci, tal i com estableix l'article 5 dels Estatuts, és la preservació, millora i divulgació del patrimoni natural del Delta del Llobregat i el seguiment del desenvolupament de les activitats que siguin compatibles amb les funcions que compleixen els espais naturals del delta del Llobregat.

L'article 6 dels Estatuts del Consorci, defineix **les funcions** que aquest desenvoluparà per a la consecució dels seus objectius, i que són les següents:

- / Gestionar directament els espais naturals del delta del Llobregat de forma integral per garantir la conservació i la potenciació de la seva biodiversitat.
- / Promoure un ús públic sostenible, lúdic i educatiu, dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Fomentar el coneixement i promoure la conscienciació social sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat.
- / Vetllar per la conservació, la defensa i la millora dels valors ecològics, paisatgístics, territorials, culturals i socials del delta del Llobregat.
- / Proporcionar l'assessorament i l'ajut tècnic necessari als ens integrats al Consorci i impulsar l'actuació coordinada de les administracions públiques en l'àmbit dels espais naturals del delta del Llobregat, així com assumir les competències que les administracions puguin delegar-li.

- / Actuar com a òrgan de representació i defensa dels interessos comuns dels ens que integren el Consorci en relació als espais naturals del delta del Llobregat.
- / Vetllar pel manteniment de la importància internacional del delta del Llobregat pel que fa als seus valors naturals i per la conservació i contribució a la conservació de la natura, de la fauna i de la flora en l'àmbit de Catalunya i d'Europa.
- / Participar coordinadament en les polítiques d'espais naturals protegits i conservació de la biodiversitat a Catalunya.

Segons l'article 3 dels Estatuts del Consorci, **l'àmbit d'actuació** serà el constituït pels espais de protecció especial del Delta del Llobregat que formen part dels termes municipals dels Ajuntaments que l'integren, és a dir, la zona geogràfica del delta del Llobregat, i podrà abastar nous municipis, sempre que aquests hagin estat admesos al Consorci.

Des de la seva creació el Consorci ha tingut com objectiu la gestió dels espais de la Xarxa Natura 2000, que són els espais que es veuen en aquest mapa ressaltats en verd. El 18 d'octubre el Tribunal Suprem dicta sentència segons la qual s'obliga la Generalitat de Catalunya a incloure la Pineda de Can Camins en

la seva proposta d'espais LIC, base sobre la què la Comissió Europea ha d'establir les àrees de la Xarxa Natura 2000. Fins a aquesta data, la pineda de Can Camins havia estat protegida per la figura urbanística de protecció ambiental de la costa de l'Aeroport, però no havia estat inclosa dins la Xarxa Natura 2000.

A la pràctica els espais que gestiona el Consorci es poden classificar per categories, segons si aquest fa una gestió integral (manteniment d'hàbitats, conservació de la biodiversitat i ús públic) o una gestió parcial, amb actuacions puntuals en alguns d'aquests aspectes. I d'altra banda hi ha una sèrie d'espais naturals al delta del Llobregat que no formen part de la Xarxa Natura 2000 i en els que el Consorci intervé puntualment pel valor paisatgístic i natural que representen en el conjunt de l'ecosistema deltaic.

ESPAIS DE GESTIÓ INTEGRAL DEL CONSORCI

**Espais naturals del riu Llobregat - Cal Tet - Ca l'Arana -
Bunyola - Carrabiners - Semàfor**

Zona protegida de la platja del Prat

Espai natural del Remolar-Filipines i pineda del Remolar

Zona protegida de la platja de Viladecans

Pineda de Can Camins

Basses de Can Dimoni

Estany de la Murtra

ESPAIS DE GESTIÓ PARCIAL DEL CONSORCI

Els Reguerons

La Ricarda

Finca de Cal Dalit

Can Sabadell

Pinedes Militar, del Toro Bravo i de Cal Francès

Pineda de la Maiola

Zones de connexió o corredors biològics

Camps de conreus dels Llanassos

ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT QUE NO FORMEN PART DE LA XARXA NATURA 2000

Canal de laminació de la Pota Sud

Riu Llobregat entre El Prat i Sant Boi

Estany de la Roberta

Estany de l'Illa

Bassa del Prat

1.2 ÒRGANS DE GOVERN

Segons estableix l'article 7 dels Estatuts els òrgans de govern del Consorci seran el Consell Rector, la Presidència i la Gerència.

1.2.1 CONSELL RECTOR

El Consell Rector és l'òrgan suprem de deliberació i de decisió del Consorci i durant l'any 2012 ha tingut els següents representants:

PRESIDENT /

Hble. Sr. Josep Maria Pelegrí i Aixut

Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

VOCALS /

Sr. Josep Escorihuela Mestre

Director General del Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

Sr. Marià Morera i Goberna

Director dels Serveis Territorials de Barcelona del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

II·Im. Sr. Lluís Tejedor i Ballesteros

Alcalde president de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

II·Im. Sr. Carles Ruíz Novella

Alcalde president de l'Ajuntament de Viladecans

II·Im. Sr. Jaume Bosch i Pugés

Alcalde president de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

II·Im. Sr. Joaquim Balsera Garcia

Alcalde president de l'Ajuntament de Gavà

Sr. Sergi Alegre i Calero

Tinent d'alcalde de l'àrea d'Urbanisme, Mobilitat i Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Sr. José Luis Atienza Ferrero

Tinent d'alcalde de l'àrea de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de l'Ajuntament de Viladecans (a partir del 8 de juliol de 2011)

GERENT /

Sra. María José Albaladejo Albaladejo

Gerent del Consorci

INTERVENTOR /

Sr. Lluís Zudaire López

Interventor de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

SECRETARI /

Sr. Daniel Tambo i Calvo

Secretari de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA

La Comissió Tècnica, tot i que no es troba definida en els Estatuts, serveix de base per a l'elaboració dels diferents programes del Consorci i per presentar propostes d'actuació al Consell Rector; igualment se'n ocupa de fer el seguiment del grau de desenvolupament i execució dels projectes.

Els membres de la comissió tècnica actuen en representació de les següents institucions:

CONSORCI /

MARÍA JOSÉ ALBALADEJO / GERENT

ENRIC DE ROA I BONEL / TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D'ESPais NATURALS

XAVIER SANTAUFEMIA / TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

NESTOR ÚRIOS / TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA, PESCA, ALIMENTACIÓ I MEDI NATURAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA /

LLUÍS BALAGUER / CAP DE SECCIÓ D'ESPais D'INTERÈS NATURAL DE LA DIRECCIÓ GENERAL DEL MEDI NATURAL I BIODIVERSITAT

MARIA JOSÉ VARGAS / RESPONSABLE DE BIODIVERSITAT DE L'ÀREA DE MEDI NATURAL DELS SERVEIS TERRITORIALS DE BARCELONA DEL DAAM

AJUNTAMENT DE VILADECANS /

JOAN RAMON LUGENA / TÈCNIC DE MEDI AMBIENT

CRISTÒFOL JORDÀ / DIRECTOR DE PROGRAMES DE LA PLANA DELTAICA. VIMED

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT /

PAU ESTEBAN / CAP DE SECCIÓ DE MEDI AMBIENT

AJUNTAMENT DE GAVÀ /

ARMAND RIBES / TÈCNIC DE MEDI AMBIENT

AJUNTAMENT DE SANT BOI

ROSA CIFUENTES / CAP DE SECCIÓ DE MEDI AMBIENT

FERRAN BALLESTEROS / TÈCNIC

CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT I CONSORCI DEL PARC AGRARI

MIQUEL DOMÈNECH / TÈCNIC DEL PARC AGRARI

CARLES ARANDA / TÈCNIC DEL SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITES

1.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

El Consorci compta amb un Consell de Cooperació que es va constituir amb la finalitat de ésser l'òrgan de consulta, participació i informació en les qüestions pròpies de l'àmbit d'actuació del Consorci.

La composició inicial del Consell de Cooperació es va aprovar en el Consell Rector de 21 d'octubre del 2005, formant part d'aquest tant organismes, entitats i empreses, del sector públic o del privat, que es considerava que representaven interessos vinculats als espais naturals del delta del Llobregat; com entitats naturalistes, professionals, cíviques, culturals i esportives vinculades als espais naturals del delta; així com universitats i centres de recerca que tinguessin com a àmbit d'estudi el delta del Llobregat. Formen part del Consell de Cooperació també personalitats de reconeguda vàlua o destacades en l'estudi i defensa del delta del Llobregat, proposades pel President.

El mecanisme d'admissió de noves entitats, organismes o empreses que no figuressin en la relació inicial, va acordar-se que fos mitjançant aprovació del Consell Rector en la següent sessió que tingués lloc amb posterioritat a la sol·licitud d'admissió del nou membre.

A l'actualitat el Consell de Cooperació està format pels següents membres:

PRESIDENT/A /

El/La President/a del Consorci, que podrà delegar en el/la Vicepresident/a.

SECRETARI/A /

Gerent

VOCALS /

Ajuntament de Viladecans	Consell Comarcal del Baix Llobregat
Ajuntament del Prat de Llobregat	Aigües Ter Llobregat
Ajuntament de Gavà	Comunitat d'Usuaris d'Aigües de la Vall Baixa i Delta del Llobregat
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Canal de la Dreta del Llobregat
Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA)	Aigües del Prat SA
Port Autònom de Barcelona	Ministerio de Defensa (Acuartelamiento Aéreo, Prat)
Àrea Metropolitana de Barcelona	Consorti del Parc Agrari del Baix Llobregat
Diputació de Barcelona	Consorti de Turisme del Baix Llobregat

Unió de Pagesos / Joves Agricultors	UAB. Geografia Humana
Comissions Obreres del Baix Llobregat	Centre d'Estudis del Baix Llobregat
Unió General de Treballadors	Institut Català d'Ornitologia (ICO)
Grup ecologista Les Agulles. Ecologistes en Acció	Fundació per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins
Cooperatives agrícoles del Prat i de Viladecans	Grup de Defensa del Garraf-Ordal, la Vall Baixa i Delta del Llobregat
Institut Català Sant Isidre	SEO/BirdLife. Delegació Territorial de Catalunya
Consell Català de l'Esport	Fundació SIGEA
Fundació Catalana de l'Esplai	Gas Natural SDG S.A
FC Barcelona	Fundació Catalunya Caixa
Facultat de Biologia de la UB	Sr. Josep M. Segú Balanyà
Facultat de Geografia i Història de la UB	Sr. Jaume Sans i Margenet
Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals	

1.4 RECURSOS HUMANS

1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal aprovada pel Consell Rector de 21 d'octubre de 2005 i publicada en el BOP núm. 275, de 17 de novembre de 2005, no s'ha vist modificada al llarg de l'any 2011 i és la següent:

PERSONAL EVENTUAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
PERSONAL GABINETS	GERENT	MA.JOSÉ ALBALADEJO EVENTUAL NOMENADA L' 01/12/07
PERSONAL LABORAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL	NESTOR URIOS FIXA DES DEL 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	XAVIER SANTAUEFEMIA FIXA DES DEL 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	ENRIC DE ROA OCUPADA PER UN TÈCNIC DE L'AJUNTAMENT DEL PRAT ADSCRIT AL CONSORCI DES DEL 21/02/08
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	ARMAND RAMAL FIXA DES DE L' 01/04/09
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	SERGI BOSCH FIXA DES DE L' 01/04/09
OFICIAL DE PROGRAMES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	AUXILIAR DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	FERRAN LÓPEZ FIXA DES DE L' 01/04/07
ADMINISTRATIVA	ADMINISTRATIVA	MARIA FUSTÉ FIXA DES DEL 09/11/09

1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS

L'organigrama dels serveis tècnics del Consorci està establert de la següent manera (*Organigrama a data 31 de desembre de 2012*).

GERENT MA.JOSÉ ALBALADEJO	SECRETARIA / INTERVENCIÓ AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT
TEC. GESTIÓ I MANTENIMENT ENRIC DE ROA	SERVEI DE VIGILÀNCIA ESPAIS NATURALS GUARDA PARTICULAR DE CAMP CECILIO FERNÁNDEZ
AUXILIARS DE MANTENIMENT ARMAND RAMAL I SERGI BOSCH	SERVEI DE MANTENIMENT ESPAIS NATURALS PLANS D'Ocupació MUNICIPALS BRIGADA DEL CIRE, CEDIT PELS L'AJUNTAMENTS DEL PRAT DE LLOBREGAT
	PROGRAMA CONTROL MEDI AQUÀTIC LABORATORI AIGÜES DEL PRAT, S.A
TEC. ÚS PÚBLIC I EDUC. AMBIENTAL NÈSTOR URIOS	SERVEI D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS SISTEMAS MEDIOAMBIENTALES, S.L PLA D'Ocupació MUNICIPAL DE L'AJ. DEL PRAT
	LLOGUER I NETEJA CABINES SANITÀRIES POLY-KLIN
TEC. PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT F. XAVIER SANTAUEFEMIA	SEGUIMENT DE VEGETACIÓ DE PLATGES JOSEP MA. SEGUÍ
AUXILIAR DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT FERRAN LÓPEZ	SEGUIMENT DE VEGETACIÓ SUBAQUÀTICA JOSEP MA. SEGUÍ, DINS DEL PROGRAMA DE MEDI AMBIENT DE L'AJUNTAMENT DEL PRAT
	PROJECTE SYLVIA. CAMPANYA ANELLAMENT ICO, DINS DEL PROGRAMA GENERAL D'ANELLAMENT DE LA GENERALITAT
	CAMPANYA ANELLAMENT CAN DIMONI ANTONIO SALMERON (SOCIETAT CATALANA D'ANELLAMENT), DINS DEL PROGRAMA DE MEDI AMBIENT DE L'AJUNTAMENT DE SANT BOI DE LLOBREGAT
ADMINISTRACIÓ MARIA FUSTÉ	GESTIÓ DE NÒMINES I SEGURETAT SOCIAL GRUP 3 G

1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.5.1 SEU DEL CONSORCI

La seu del Consorci, des del 1 de desembre de 2010 es troba a les dependències municipals de l'Ajuntament del Prat de Llobregat situades a l'Avinguda de l'Onze de Setembre, 73 – 75.

1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

PUNTS D'INFORMACIÓ DE VISITANTS / ESTACIÓ BIOLÒGICA

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAI NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET - CA L'ARANA

PUNT D'INFORMACIÓ ENTRADA DE LA CARRETERA DE LA VIDALA. ESPAI NATURAL DEL REMOLAR-FILIPINES

(OPERATIU NOMÉS EN DIES PUNTUALS)

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA BUNYOLA

(NO OPERATIU)

PUNT D'INFORMACIÓ DE CAN DIMONI

ESTACIÓ BIOLÒGICA DE L'ESPAI NATURAL DEL REMOLAR – FILIPINES

AGUAITS, TORRES I MIRADORS DE L'ESPAI NATURAL REMOLAR – FILIPINES /

TORRE DE LA VIDALA

AGUAIT DE LA MARESMA

TORRE DE CAL FRANCÈS

AGUAIT DE LA BASSA DELS POLLANCRE

AGUAIT DE LA VIDALA

MIRADOR DE LA REGUERA SALABROSSA

AGUAITS, TORRES I MIRADORS DELS ESPAIS NATURALS DEL RIU /

MIRADOR DE CAL LLUQUER

TORRE DE CAL MALET

TORRE DE LA BUNYOLA

TORRE DE CAL BEITES

TORRE DE LA DESEMBOCADURA

AGUAIT DEL SABOGAL

AGUAIT DE CAL TET

CARRABINERS

MIRADOR DEL SEMÀFOR

PONT DEL REMOLAR

1.5.3 ALTRES

El Consorci té inventariats: 8 ordinadors de l'Oficina Tècnica del Consorci; 3 vehicles en propietat (Land Rover Defender 4 X 4, una Pick-Up i un Toyota Rav 4x4); 1 barca amb el motor i el remolc; 3 telescopis terrestres, dels quals 2 estan pendents de reparació; 3 trípodes, dels quals 2 estan pendents de reparació; 2 bicicletes; 2 trampes per captura de fauna danyina; 3 trampes per captura de tortugues d'aigua; 4 nanses; 2 càmeres de fototrampeig, que actualment estan pendents de reparació; 13 aquaris per prestar a les escoles que participen en el programa pedagògic "Salvem el Fartet"; 36 prismàtics de gamma mitja/baixa per a llogar al públic visitant, alguns d'ells pendents de revisió i reparació; 6 prismàtics de gamma mitja/alta, per al servei tècnic; 1 compostador mecànic; 2 comptadors manuals; 1 trituradora; 1 generador; 1 pastor elèctric i 2 bateries; 2 desbrossadores; 1 motoserra; 1 serra caladora; 1 serra radial; 2 trepants elèctrics; 1 atornillador; 2 segadores, de les quals 1 està pendent de reparació; i 2 display format 70 x 100 cm.

Es dona de baixa de l'inventari per pèrdua, robatori o trencament: 2 trampes per captura de fauna danyina que es van cedir als pagesos, per pèrdua; 1 nansa instal·lada a la zona de la bunyola, per robatori; 1 targeta de memòria SD 2 GB per pèrdua; 1 càmera fotogràfica digital, per trencament; 2 ordinadors dels punts d'informació, per trencament; i 1 comptador manual, per pèrdua.

02

PRESSUPOST GENERAL

03.6 PRESSUPOST APROVAT

03.7 PREUS PÚBLICS

03.8 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS

03.9 PRESSUPOST DE DESPESES AMPLIAT

2.1 PRESSUPOST APROVAT

El Pressupost ordinari inicial del Consorci per a l'any 2012 i que va ser aprovat en el Consell Rector de 2 de febrer de 2012 és el següent:

DESPESES		464.000,00
CAPÍTOL I - DESPESES DE PERSONAL		266.100,00
	Art. 11 Personal eventual gabinets	53.100,00
170.110,01	Retribucions personal eventual	53.100,00
	Art. 13 Personal Laboral	150.000,00
170.130	Personal Laboral fix	150.000,00
170.131	Personal Laboral eventual	0,00
	Art. 15 Incentius al rendiment	0,00
170.150,00	Productivitat i diversos	0,00
	Art. 16 Quotes, prestacions i despeses socials	63.000,00
170.160,00	Quotes Seguretat Social	63.000,00
	Formació	0,00
CAPÍTOL II - BENS CORRENTS I SERVEIS		197.900,00
	Art. 20 Arrendaments	4.800,00
172.200,00	Arrendament terrenys i béns naturals	0,00
172.205,00	Arrendament mobiliari, equips oficina, material	4.800,00
	Art. 21 Reparacions, manteniment i conservació	13.100,00
172.210,00	Conservació infraestructures i béns naturals	12.000,00
172.212,00	Conservació edificis i altres construccions	0,00
172.213,00	Conservació maquinària, instal·lacions, utillatge	100,00
172.214,00	Material de transport	1.000,00
172.216,00	Equips per a processos d'informació	0,00
	Art. 22 Material, subministraments i altres	179.700,00
172.220,00	Material d'oficina	800,00
170.221,00	Electricitat	0,00
170.221,01	Aigua	100,00
170.221,03	Combustible i carburants	3.000,00
170.221,04	Vestuari	1.000,00
172.221,99	Altres subministraments diversos	2.000,00
172.222,00	Comunicacions	4.000,00
172.223,00	Transports	0,00
170.224,00	Primes d'assegurances	7.500,00
170.225,00	Tributs	100,00
170.225,01	Tributs CCAA	0,00
170.225,02	Tributs Entitats locals	0,00
172.226,01	Atencions protocolàries	0,00
172.226,02	Publicitat i propaganda	0,00
172.227,06	Estudis i treballs tècnics	6.300,00
172.227,99	Contractes prestació serveis	154.900,00
	Art. 23 Indemnitzacions per raó de servei	300,00
170.230,10	Dietes del personal / Dietes personal directiu	0,00
170.230,20	Dietes del pesonal no directiu	0,00
170.231,10	Locomoció / Locomoció personal directiu	0,00
170.231,20	Locomoció / Locomoció personal no directiu	300,00

CAPÍTOL III - DESPESES FINANCERES		0,00
172.352,00	Interessos de demora	0,00
CAPÍTOL VI - INVERSIONS REALS		0,00
172.629,00	Material inventariable divers	0,00
172.619,00	Inversions reposició infraestructures i béns d'ús general	0,00
172.630,00	Inversió de reposició associada al funcionament del servei	0,00
172.622,00	inversió nova en instal·lacions	0,00
INGRESSOS		464.000,00
CAPÍTOL III - TAXES I ALTRES INGRESSOS		50.000,00
Art. 39 Altres ingressos		50.000,00
399	Altres Ingressos diversos	50.000,00
CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS		413.960,00
Art. 45 de Comunitats Autònomes		188.960,00
450	Aportació Direcció General de Medi Natural	188.960,00
Art. 46 d'Entitats Locals		150.000,00
462,01	Aportació Ajuntament del Prat de Llobregat	60.000,00
462,02	Aportació Ajuntament de Viladecans	60.000,00
462,03	Aportació Ajuntament de Gavà	15.000,00
462,04	Aportació Ajuntament de Sant Boi	15.000,00
Art. 47 Empreses Privades		75.000,00
470	Subvencions d'empreses	75.000,00
CAPÍTOL V - INGRESSOS PATRIMONIALS		40,00
Art. 52 Interessos de dipòsits		40,00
520	Interessos de dipòsits	40,00

Pel que fa a les **DESPESES** el Pressupost previst per a 2012 experimenta una reducció del 26,58% respecte al de 2011, i que es reflexa en la major part d'aplicacions pressupostàries, encara que no de manera lineal.

Pel que fa al **Capítol I Personal** les despeses corresponents van quedar fixades en **266.100,00 €** (que representa una reducció del 3,76% respecte a l'any 2011).

El **Capítol II Bens corrents i serveis (197.900,00 €)**, es va veure reduït de manera general en un 42,13% respecte a l'any 2011. En aquest capítol, l'aplicació pressupostària **Contractes Prestació de Serveis (154.900,00 €)**, que inclou les despeses per a la contractació del Servei d'Informació i del Servei de Vigilància dels espais naturals, els dos contractes més importants; i les despeses per a la contractació d'altres de menor entitat com ara salut laboral o gestoria; va experimentar una reducció general del 38,46%.

Una altra aplicació pressupostària important, dins del mateix Capítol II és **Conservació Infraestructures i Bens Naturals (12.000,00 €)**, que aquest any va experimentar una reducció respecte a l'any passat del 40%, tot preveient

fer un mínim control del medi aquàtic i no contractar cap brigada de manteniment; donat que aquest es faria amb la col·laboració dels plans d'ocupació i altres brigades d'operaris dels ajuntaments. Per altra banda, es van preveure 4.800,00 € per al lloguer de 2 cabines wc per al Remolar i 7.500,00 € per fer front a l'assegurança de responsabilitat civil. L'a.p. 172.227,06 **Estudis i Treballs Tècnics** s'ha vist reduïda en un 65% respecte a l'any passat, i únicament es van preveure les despeses necessàries per fer front a 2 dels 6 informes que ATLL encarrega al Consorci per fer el seguiment de les obres de la canonada de la Dessaladora al seu pas per la platja de ca l'Arana, i que s'havien de contractar a tècnics externs al Consorci. Per últim, no hi va haver despesa prevista a l'a.p. 172.226,02 **Publicitat i Propaganda**.

En el Pressupost d'**INGRESSOS** del Consorci aprovat per a 2012 s'han mantingut les aportacions dels ajuntaments: 60.000,00 € per part de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, 60.000,00 € per part de l'Ajuntament de Viladecans, 15.000,00 € per part de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i 15.000,00 € per part de l'Ajuntament de Gavà. L'ajuntament del Prat, a més, continua aportant el tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals i les despeses d'utilització de les dependències municipals per a la seu i oficina tècnica del Consorci, entre d'altres.

Aquest any l'aportació del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural s'ha vist reduïda respecte a l'aportació de 2011 en un 48,72%, quedant fixada en 188.960,00 €.

Per altra banda es van preveure aportacions provinents de la renovació de convenis amb empreses com ara Gas Natural Unió Fenosa, CatalunyaCaixa i d'Aigües del Prat; arribant al total de 75.000,00. També s'esperava obtenir ingressos fins a 50.000,00 € per la realització de seguiments de flora i fauna, la prestació de serveis de vigilància especial, acompanyaments i monitoratge, assessorament tècnic i coordinació de grups escolars; la venda de guies de natura i l'organització de jornades de voluntariat i patrocini d'empreses.

2.2 PREUS PÚBLICS PER A LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS I ACTIVITATS DEL CONSORCI

L'exercici 2012 els preus públics per a la prestació de serveis i activitats del Consorci, aprovats el 8 de juliol de 2011 pel Consell Rector del Consorci no experimenten cap modificació, quedant establerts en els següents termes:

I. PREUS PÚBLICS PER LA PRESTACIÓ DE SERVEIS /

SERVEI DE VIGILÀNCIA ESPECIAL	PREU HORA
Laborables de 8 a 20 h	32 €
Laborables de 20 a 7 h	43 €
Festius / caps de setmana	70 €
SERVEI D'ASSESSORAMENT	PREU HORA
Laborables de 8 a 15 h	36 €
Laborables de 15 a 18 h	47 €
Laborables de 18 a 7 h / caps de setmana i festius	75 €
SERVEI DE MONITORATGE I SUPERVISIÓ	PREU HORA
Laborables de 8 a 15 h	22 €
Laborables de 15 a 18 h	26 €
Laborables de 18 a 7 h / caps de setmana i festius	45 €
SERVEI DE COORDINACIÓ I SUPERVISIÓ DE VISITES DE GRUPS ESCOLARS	PREU GRUP
Laborables (<i>import exempt d'iva</i>)	10 €
SERVEI DE LLOGUER DE BINOCLES	PREU UNIT.
Tots els dies, en horari del Servei d'Informació dels EENN	2 €

II. PREUS PÚBLIC PER LA VENDA DE PRODUCTES DEL CONSORCI /

Guia d'ocells aquàtics del Delta del Llobregat	9 €
Guia de amfibis, rèptils i mamífers del Delta del Llobregat	9 €
Guia de fongs del Delta del Llobregat	9 €
Guia d'ocells forestals i d'espais oberts del Delta del Llobregat	9 €

Aquests imports ja inclouen l'IVA

2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS

El 12 de juny es va signar un conveni de col·laboració entre Gas natural Fenosa i el Consorci, pel qual aquesta entitat destina la quantitat de **15.000 €** al desenvolupament de les Activitats 2012-2013 del Consorci, i que van ser ingressats 11 de setembre de 2012.

El 27 de juliol també es va signar un conveni de col·laboració entre Fundació Catalunya Caixa i el Consorci, pel qual aquesta entitat destina la quantitat de **12.000 €** per al desenvolupament dels Programes d'Educció i Sensibilització Ambientals i que van ser ingressats 15 d'octubre de 2012.

D'altra banda, en compliment de la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte de traçat per la línia de costa de la canonada d'impulsió d'aigua de la dessalinitzadora de l'AMB, **ATLL** ha encarregat al Consorci els seguiments de flora i fauna. El Consorci va fer el lliurament dels treballs i va emetre la corresponent factura el 16 de novembre de 2012, per un import de **36.493,60€** (iva inclòs) que s'espera ingressar a principis de l'exercici 2013.

El Consorci ha ingressat l'any 2012 per la venda de les guies de natura **4.205 €**. Segons estableix el Conveni entre el Consorci de Turisme del Baix Llobregat i les empreses i institucions turístiques de la comarca per a la col·laboració en la promoció de cupons de descomptes per a famílies per al període gener 2012 – desembre 2012, s'han editat cupons descompte de diferents recursos del territori, i el Consorci ha promocionat la venda de guies oferint un descompte de 2 € per guia. Durant aquest any s'han rebut 53 cupons de descompte. Aquests cupons descompte s'han repartit entre els escolars visitants dels espais.

Mostra del cupó descompte ofert pel Consorci. Dors del cupó amb la totalitat dels recursos

D'altra banda, el Consorci ha emès 5 autoritzacions per a la realització de sessions de filmació o fotogràfiques als espais naturals, suposant un ingrés de **1.794,51 €**, que corresponen a les despeses de gestió, supervisió i acompanyament que fa personal del Consorci.

Per altra banda, en el marc del conveni de col·laboració entre el Consorci i Plantemos para el Planeta - Ardilla, l'any 2012 s'ha desenvolupat al Delta 1 jornada de voluntariat corporatiu, que ha representat un ingrés per al Consorci de **3.343,41 €** (iva inclòs).

El Consorci ha gestionat i desenvolupat 1 jornada més de voluntariat al Delta, amb l'empresa Unilever conjuntament amb els mossos d'esquadra, que ha suposat un ingrés de **338,87 €** (iva inclòs).

Durant l'any 2012 s'han organitzat visites guiades especialitzades, i activitats incloses en els programes d'activitats del Consorci (hivern, primavera i tardor 2012), que han suposat un ingrés de **1.532,11 €**.

L'any 2012 el Consorci ha ingressat en concepte de coordinació i supervisió de visites de grups escolars **5.730 €**. Recordem que les administracions, entitats o empreses d'educació ambiental que ofereixen activitats d'educació ambiental al Delta han de pagar 10€ per grup/jornada i que estan exemptes d'aquest pagament les escoles i instituts dels 4 municipis del Delta del Llobregat.

ACOMPANYATS PER ENTITAT / LLIURE	NÚM. GRUPS	IMPORT
Serveis d'Educació Ambiental Ajuntament del Prat de L.	277	2.770 €
Cultura Itinerant	10	100 €
Fundació Sigea	15	150 €
Museu de Gavà (I M Gestió Patrimoni Cultural i Natural)	12	120 €
Tea Difusió Cultural	41	410 €
Ecoima	90	900 €
Centre Mediambiental l'Arrel	15	150 €
Fundació Catalana de l'Esplai	8	80 €
Biosfera	15	150 €
Grups escolars. Visita lliure	90	900 €

La resta d'ingressos gestionats corresponen a les aportacions ordinàries que fan els membres del Consorci i que s'especifiquen, segons l'exercici i la data d'ingrés, en la següent taula.

MEMBRES DEL CONSORCI	DATES	IMPORT
Generalitat de Catalunya (DGMN)		288.592,56 €
Pagament 01 2011 AG Conveni 2011	01/02/2012	79.630,50 €
Pagament 01/2011 AG Conveni 2011	02/04/2012	79.630,50 €
Pagament 01/2011 AG Conveni 2011	31/05/2012	79.630,50 €
Pagament 2000182737	28/07/2012	15.746,00 €
Pagament 00302438	01/09/2012	15.746,00 €
Pagament 01 2012 AG 1er. semestre	28/09/2012	15.746,00 €
Pagament 01-2012 AG Regularització	28/12/2012	2.463,06 €
Ajuntament del Prat de Llobregat		60.000,00 €
1er. trimestre 2012	21/02/2012	15.000,00 €
2on. trimestre 2012	30/03/2012	15.000,00 €
3er. trimestre 2012	05/10/2012	15.000,00 €
4rt. Trimestre 2012	05/11/2012	15.000,00 €
Ajuntament de Viladecans		60.000,00 €
1er. i 2on. 2012	30/07/2012	60.000,00 €
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat		15.000,00 €
Únic pagament 2012	02/04/2012	15.000,00 €
Ajuntament de Gavà		15.000,00 €
Únic pagament 2012	11/06/2012	15.000,00 €

La Generalitat de Catalunya ha fet durant l'any 2012 diversos ingressos corresponents a l'aportació compromesa de l'any 2011, i que encara devia al Consorci, segons consta en la taula anterior. Per altra banda, la Generalitat es va acollir al maig de 2012 al mecanisme extraordinari de pagament a proveïdors mitjançant el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, tot incorporant les factures vençudes i liquidades pel Consorci fins el 31 de desembre de 2011 i relatives als contractes d'obres, serveis o subministraments, amb una xifra resultant final de **116.743,33 €**.

Pel que fa a l'aportació compromesa per part de la Generalitat per al 2012 (188.960,00 €), aquesta s'ha vist reduïda per una retenció de **92.020,94 €**, en aplicació de l'article 12.4 de la Llei 1/2012, de 22 de febrer, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya, quedant fixada en **96.939,06 €**.

2.4 MODIFICACIÓ DE PRESSUPOST APROVAT DE DESPESES

Per acord del Consell Rector de 18 d'octubre s'aprova un crèdit extraordinari de **6.050,00 €** i la creació de l'aplicació pressupostària 172.624 Inversions en vehicles del CAPÍTOL VI – Inversions Reals, que serà finançada mitjançant la minoració de crèdit del CAPÍTOL I - Despeses de Personal, del mateix Pressupost 2012.

El motiu d'aquesta modificació ha estat la necessitat d'adquirir un nou vehicle per a la realització dels desplaçaments del personal tècnic del Consorci, així com iniciar la prestació de serveis de visites guiades i birdwatching, adreçats a empreses i particulars. D'altra banda, ha calgut també l'adquisició d'aquest nou vehicle per substituir el vehicle Land Rover Defender que es troba en molt mal estat.

03

ACTIVITAT DEL CONSORCI

**03.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I
EL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI**

03.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

**03.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA
BIODIVERSITAT**

**03.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I
L'EDUCACIÓ AMBIENTAL**

03.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS

**03.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I
INSTITUCIONS**

3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I EL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI

És objectiu del Consorci garantir l'estructura bàsica i la disponibilitat dels recursos humans, materials, administratius i econòmics necessaris per exercir una gestió efectiva i estable dels espais naturals del delta del Llobregat.

3.1.1 CONSELL RECTOR

3.1.1.1 PRINCIPALS ACORDS

El Consell Rector s'ha reunit en sessió ordinària 2 vegades: el 2 de febrer i el 18 d'octubre. Els acords més importants que s'han pres han estat:

- / Aprovació de la Memòria d'Actuacions del Consorci de l'any 2011.
- / Aprovació de la liquidació del Pressupost del Consorci corresponent a l'exercici 2011.
- / Aprovació dels comptes anuals del Consorci de l'exercici 2011.
- / Aprovació del Pressupost i de la plantilla de personal del Consorci per a l'exercici 2012.
- / Aprovació de les retribucions del personal del Consorci per a l'any 2012.
- / Aprovació del Programa d'Actuació del Consorci per a l'any 2012.
- / Aprovació de la pròrroga de l'adscripció del tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, al Consorci.

- / Aprovació de la sol·licitud a l'ACA i a l'AMB relativa al manteniment de l'aportació regular i suficient d'aigua del tractament terciari de l'EDAR (Estació Depuradora d'Aigües Residuals) del Prat.
- / Donar compte de l'adhesió del Consorci al mecanisme extraordinari de pagament a proveïdors mitjançant el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.
- / Aprovació de crèdit extraordinari i creació de l'aplicació pressupostària 172.624 Inversions en vehicles en el Pressupost del Consorci 2012.
- / Aprovació de l'aplicació de les previsions del Reial Decret - Llei 20/2012, de 13 de juliol, al personal laboral i eventual del Consorci, en quant a la supressió integral de la paga extraordinària corresponent al mes de desembre de 2012.
- / Aprovació de la sol·licitud de inclusió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat al Conveni Ramsar.
- / Aprovació dels plecs de condicions tècniques i administratives per a la contractació del Servei de Vigilància dels espais naturals del delta del Llobregat que gestiona el Consorci.
- / Aprovació dels plecs de condicions tècniques i administratives per a la contractació del Servei d'Informació dels espais naturals del delta del Llobregat que gestiona el Consorci.
- / Aprovació de la sol·licitud al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la compensació de la quantitat retinguda del romanent de tresoreria per a despeses generals del Pressupost del Consorci 2011, en aplicació de l'article 12.4 de la Llei 1/2012, de 22 de febrer, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya.
- / Aprovació de la sol·licitud al Departament de Territori i Sostenibilitat relativa a la protecció de la zona marina situada davant de la Ricarda, ca l'Arana i la desembocadura del riu Llobregat.

- / Aprovació de la sol·licitud al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural perquè acceleri els tràmits per a l'aprovació del Pla Especial del Medi Natural i del Paisatge del Delta del Llobregat.

El Consell Rector ha ratificat els següents convenis de col·laboració:

- / Ratificació del contracte de donació entre Gas Natural SDG.SA i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació del conveni de col·laboració entre Fundació CatalunyaCaixa i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació del conveni de col·laboració entre l'empresa municipal Aigües del Prat, SA i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació de la pròrroga del conveni de col·laboració entre l'Àrea Metropolitana de Barcelona i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació del conveni de col·laboració entre el ZOO de Barcelona i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació del conveni de col·laboració entre la Fundació Catalunya Voluntària i el Consoci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació del conveni de col·laboració entre la Fundació per a la conservació i recuperació d'animals marins - CRAM i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Ratificació del conveni de col·laboració entre el Consell Comarcal del Baix Llobregat, el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat i el Sr. Pere Curado Garcia, per a la millora de la biodiversitat, mitjançant la pastura, dels terrenys de can Sabadell.

I s'ha donat compte al Consell Rector dels següents acords:

- / Donar compte de l'encàrrec fet al Consorci per ATLL SA (Aigües Ter Llobregat) per al desenvolupament del Programa de seguiments de fauna i

flora a les zones afectades per les obres de la canonada de la dessaladora de l'AMB.

- / Donar compte de la resolució de la convocatòria d'ajuts econòmics inclosos al Catàleg de suport als serveis i activitats locals 2012 de la Diputació de Barcelona i acceptació de l'ajut.
- / Donar compte de diverses resolucions de la gerència del Consorci sobre l'aplicació de la retribució bruta anual del personal del Consorci.
- / Donar compte de diverses resolucions de la gerència del Consorci sobre l'aprovació de convenis per a la realització de pràctiques per part d'alumnes de Universitat Autònoma de Barcelona i de l'IES Rubió i Tudurí de Barcelona.
- / Donar compte de les resolucions de la gerència del Consorci sobre adjudicació del contracte del Servei de Vigilància i del Servei d'Informació dels espais naturals, així com de la devolució d'avalis a les anteriors empreses adjudicatàries.
- / Donar compte de la resolució de la presidència del Consorci sobre concessió a la Sra. María José Albaladejo Albaladejo de la reducció d'un terç de la jornada laboral per tenir cura del seu fill menor de 6 anys.
- / Donar compte de la resolució de la gerència del Consorci sobre confirmació d'una infracció de trànsit i l'aprovació del pagament de 300,00 € al Servei Català de Trànsit.

3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA

L'any 2012 no s'ha convocat la Comissió Tècnica, però s'han fet molts contactes puntuals i reunions de caràcter tècnic amb diferents representants de la mateixa.

3.1.3 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI

3.1.3.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal del Consorci no s'ha vist modificada respecte a l'aprovada l'any 2011, essent la mateixa que es va aprovar al 2005, quan es va crear el Consorci.

El febrer de 2012 es produeix la pròrroga de l'adscripció funcional al Consorci del tècnic de Medi Ambient de l'ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, per desenvolupar les tasques de gestió i manteniment d'espais naturals.

El 15 de març de 2012, l'auxiliar tècnic de manteniment d'espais naturals, Sr. Armand Ramal Muñoz, que es trobava de baixa des del dia 14 de juny de 2011, es reincorpora a la feina. Posteriorment, del 15 al 29 d'octubre, cursa una nova baixa. En cap d'aquests períodes s'ha pogut substituir el treballador, i les feines s'han reassignat entre el personal de la resta de la plantilla o s'ha comptat amb la col·laboració de personal de Plans d'Ocupació dels ajuntaments.

La gerent del Consorci, Sra. María José Albaladejo, ha gaudit des de l'1 de gener de 2012 d'una reducció d'un terç de la jornada de treball, amb la percepció del vuitanta per cent de la retribució, segons l'art. 26,a) de la Llei 8/2006, de 5 de juliol, de mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral del personal al servei de les administracions públiques de Catalunya.

3.1.3.2 CONDICIONS DE TREBALL

El Consell Rector de Consorci, va aprovar el 18 d'octubre, l'aplicació en els seus propis termes, de tot el previst en el Reial Decret - Llei 20/2012, de 13 de juliol, al personal laboral i eventual del Consorci, relatiu a la supressió integral de la paga extraordinària corresponent al mes de desembre de 2012; i va declarar la

no disponibilitat dels crèdits pressupostaris afectats, conforme a l'art. 33 del Reial Decret 500/1990.

D'altra banda, i a partir del mateix Reial Decret – Llei, que regula, amb caràcter bàsic, limitacions a les millores de la prestació de la Seguretat Social en matèria d'Incapacitat Temporal i atorga a les CCAA la potestat de complementar aquesta prestació fins a determinats topalls, que es confirmen mitjançant Decret Llei 2/2012, de 25 de setembre, sobre millores de la prestació econòmica d'incapacitat temporal al servei de l'administració de la Generalitat, del seu sector públic i de les universitats públiques catalanes; tot essent d'aplicació a les situacions d'incapacitat temporal que ha cursat el personal del Consorci a partir de la seva data d'entrada en vigor (15 d'octubre de 2012).

El 2012 s'ha tornat a contractar el servei de prevenció de riscos laborals, amb ASEPEYO, Serveis de Prevenció.

3.1.3.3 FORMACIÓ DEL PERSONAL

Els auxiliars tècnics de manteniment, Sergi Bosch i Armand Ramal, van assistir a un curs de manteniment de maquinària i jardineria en el Centre de Formació del Laberint, els dies 20 i 21 de novembre de 2012, i una durada de 8 hores lectives

L'administrativa del Consorci, Maria Fusté, va assistir al curs sobre Contractació Servei Públic que la Diputació de Barcelona ofereix dins del pla de formació del personal de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, durant el mes de novembre, i amb una durada de 20 hores lectives.

3.1.3.4 COL·LABORACIONS DELS PLANS I TALLERS D'Ocupació DELS AJUNTAMENTS

L'any 2012 s'ha comptat amb el personal de diversos Plans d'Ocupació Forestals i de Medi Ambient que han tingut els Ajuntament del Prat i Viladecans, amb la col·laboració de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea metropolitana de Barcelona, així com la d'un equip del CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya), contractat per l'Ajuntament del Prat. El Consorci ha proveït al personal dels Plans d'Ocupació del Prat de vestuari i equips de seguretat.

3.1.3.5 CONVENIS DE COL·LABORACIÓ AMB CENTRES EDUCATIUS PER A LA REALITZACIÓ DE PRÀCTIQUES D'ALUMNAT

Aquest any el Consorci ha signat amb l'IES Rubió i Tudurí diversos convenis de col·laboració per a la formació pràctica d'alumnat durant el període comprès entre el 10 de maig i 30 de juny, per un total de 200 hores cadascú (7h/dia) per acollir a 1 alumne, per a realitzar feines de manteniment a l'espai natural del Remolar – Filipines, i 2 alumnes més que van fer tasques de seguiment de grups escolars que visiten el Delta i altres feines relacionades amb la senyalització interpretativa dels espais.

3.1.4 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2012 s'han contractat els següents serveis bàsics per a la gestió dels espais naturals, i s'ha rescindit el contracte de neteja dels punts d'informació i els wc dels espais naturals del Riu i del Remolar, que l'any 2011 va suposar una despesa de 7.782,36 €, assumint aquestes tasques el personal del Consorci o el dels plans d'ocupació que ha contractat l'ajuntament, en el cas del Prat.

SERVEI D'INFORMACIÓ – SM SISTEMAS MEDIOAMBIENTALES

El Servei d'Informació dels espais naturals va ser adjudicat a SM Sistemas Medioambientales, que va començar a prestar el servei l'1 de desembre de 2011, per un total de 3.398 hores anuals per 55.523 €/any (IVA exclòs). La prestació d'aquest servei s'ha vist reduïda en 274 hores, i proporcionalment també l'import total de la contractació, que finalment ha estat de 51.045,84 €. El mes de desembre s'han contractat 190 hores de servei al preu de 3.104,60 € (iva exclòs).

SERVEI DE VIGILÀNCIA – GUARDA PARTICULAR DE CAMP (CECILIO FERNÁNDEZ)

El Servei de Vigilància dels espais naturals va ser adjudicat al guarda particular de camp, el Sr. Cecilio Fernández, que va començar a prestar el servei l'1 de novembre de 2011, per un total de 3.113 hores anuals, pel preu de 52.454,05 € /any (iva exclòs). Els mesos de novembre i desembre de 2012 s'ha contractat al

Sr. Cecilio Fernández, per 431 hores de servei al preu de 7.477,85 € (iva exclòs).

PROGRAMA DE CONTROL DEL MEDI AQUÀTIC – AIGÜES DEL PRAT SA

El Programa de Control del Medi Aquàtic es contracta amb l'empresa municipal Aigües del Prat, SA , amb la que es va pactar a meitat de l'any un preu rebaixat pe cost de l'analítica (la recollida de mostres la fa personal del Consorci), que suposa 88 mostres pel preu de 11.404,49 € (iva inclòs) durant tot l'any 2012.

3.1.5 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI

3.1.5.1 SEU I OFICINA TÈCNICA DEL CONSORCI

La seu i oficina tècnica del Consorci ha estat ubicada provisionalment en les dependències municipals del Departament de Via Pública, a l'Av. de l'Onze de Setembre, fins a la ubicació definitiva en la Masia de Cal Tudela, també propietat de l'Ajuntament del Prat i situada als espais naturals del Riu.

3.1.5.2 ALTRES

S'han renovat els contractes amb la gestoria laboral i fiscal i el de bústies de correu i dominis informàtics de correu electrònic i web. S'han contractat puntualment serveis de missatgeria, correus, publicacions a diaris oficials o fotocòpies.

S'han contractat les assegurances de responsabilitat civil per un import de 5.450,18 €, aconseguint un ajust en l'import anual del servei respecte al de l'any 2011 i que representa 630 € menys de cost.

S'han contractat el lloguer de 2 cabines sanitàries per a l'espai natural del Remolar – Filipines i la neteja d'una altra de la que es disposa a la Bunyola. Inicialment es va fer un estimació de costos anual en concepte d'aquest servei de 5.767,43 € (iva exclòs), que incloïa dues neteges setmanals. A partir del l'agost s'ha actualitzat el cost dels lloguers, aplicat l'increment de l'iva i s'han reajustats els calendaris de neteja a una neteja setmanal, per ajustar-la al màxim a la previsió inicial. Des del 15 de juliol fins 31 d'octubre, en que no es

disposava de personal per fer les tasques de neteja del WC del punt d'informació dels espais naturals del Riu, l'Ajuntament del Prat ha assumit aquesta neteja. La resta de l'any, aquesta neteja l'ha assumit el personal dels plans d'ocupació de l'Ajuntament del Prat. Els punts d'informació i els equipaments d'ús públic els neteja el personal del Consorci.

Pel que fa al parc mòbil del Consorci, s'han fet 3 reparacions al vehicle Land Rover 4x4 propietat del Consorci, i s'ha continuat amb el lloguer d'una plaça d'aparcament a Prat Espais per a la Pick-up Toyota propietat del Consorci. També s'han reparat les 2 bicicletes.

3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci garantir el bon estat ambiental dels espais naturals i vetllar per la seva integració en la planificació territorial, tot posant en valor les seves característiques com a peça fonamental en la conservació dels recursos naturals. També és important la tasca del Consorci en la funció de vigilància dels espais naturals i la compatibilitat d'usos.

3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ QUE AFECTA ALS ESPAIS NATURALS

A l'actualitat la plana i el litoral del Delta es troben en un procés de transformació fruit del desenvolupament de diverses infraestructures. Els espais naturals estan vivint aquesta transformació de manera intensa essent uns dels espais més afectats i fràgils, i per tant més necessitats de protecció i d'atenció des del punt de vista de la ordenació territorial.

Forma part de la tasca del Consorci el seguiment d'aquesta planificació territorial en pro de la conservació dels espais naturals, participant directament o assessorant i informant, en les fases d'elaboració de projectes o en la d'execució d'obres.

3.2.1.1 PLANS D'ORDENACIÓ

PLA ESPECIAL DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Des de l'any 2005 es participa en la redacció de la memòria descriptiva del Pla Especial dels Espais Naturals del Delta del Llobregat, conjuntament amb el Servei de Planificació i Gestió de l'Entorn Natural i els ajuntaments del Delta. Des de l'inici de l'any 2012 s'encarrega dels Plans Especials del medi natural el Servei d'Espais Naturals Protegits, de la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (després de la reestructuració del Departament d'Agricultura i del

Departament de Territori i Sostenibilitat). El 24 de febrer es manté una reunió amb responsables del DAAM per tractar, entre d'altres, de l'estat de tramitació del Pla Especial, i s'informa al Consorci que en aquell moment estava paralitzat donada l'acumulació de plans a revisar que té el DAAM. Per a reactivar la seva tramitació, el Consell Rector de 18 d'octubre sol·licita al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural que acceleri els tràmits per a l'aprovació del Pla Especial del Medi Natural i del Paisatge del Delta del Llobregat, ja que aquest es considera acabat tècnicament i consensuat pel territori, i en condicions de ser traslladat per a la seva aprovació inicial.

3.2.1.2 INFORMES TÈCNICS PRECEPTIUS I D'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL D'OBRES I PROJECTES

INSTAL·LACIÓ D'ACTIVITATS. OBRES I PROJECTES.

- / Informe sobre les obres de reperfilat de la llacuna de la Murtra, per a l'Ajuntament de Gavà.
- / Informe sobre les obres d'ampliació de l'escullera del triangle de la Murtra, en la zona contigua a la captació de l'estació de bombament, per a EMSSA.
- / Informe sobre el projecte de calçades laterals de la C-31, del PK 180+500 al 187+100, per a la Subdirecció General d'Avaluació Ambiental, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre la solució alternativa de drenatge, respecte al projecte d'urbanització del sector PA-02, de can Alemany, en Viladecans, per l'Ajuntament de Viladecans.
- / Prescripcions tècniques i ambientals per al manteniment de la xarxa hídrica dins els espais naturals protegits del delta Llobregat, per a l'Ajuntament de Viladecans
- / Informe sobre el Manteniment del drenatge del canal de la Vidaleta (estany del remolar): gestions realitzades, per al Parc Agrari del Baix Llobregat i els Ajuntaments de Viladecans i del Prat.

GESTIÓ DE FAUNA I FLORA

- / Informe i sol·licitud d'actuacions per a evitar xocs ocells contra els vidres de la nova terminal de l'aeroport, per a AENA.
- / Informe de resposta sobre la petició de pastura amb cavalls a la maresma del Remolar, per a l'empresa LINDE.
- / Document de propostes d'actuació per a minimitzar els danys per fauna a l'agricultura, per a la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat.
- / Informe sobre prevenció d'impactes de les actuacions en el tram final del Riu que puguin afectar negativament la nidificació de les gavines corses, per al Port de Barcelona, ATLL i EMSSA - AMB.
- / Informe i sol·licitud per a poder portar Fartets, tortugues de Florida i ocells ferits al CRAM, per al Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals del DAAM.
- / Informe sobre els censos d'aus i la capacitat de càrrega dels espais naturals del Delta, per al Tribunal Superior de Justícia.
- / Informe justificatiu de les Restriccions d'accés a les platges de ca l'Arana i la Ricarda, per a l'ajuntament del Prat i per als socis del Club Marítim del Prat.
- / Informe sobre les lectures d'anelles de Gavina corsa efectuades al Delta Llobregat fins a la data actual, per al Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals del DAAM.
- / Informe sobre els controls de guineu efectuats als espais naturals del Delta entre l'any 2009 i 2012, per al Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals del DAAM.
- / Informe sobre el corriol camanegre - any 2011 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.

- / Informe sobre el seguiment del Fartet - any 2011 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre la gavina corsa - any 2011 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre les limícoles - any 2011 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre els ardèids - any 2011 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre els ocells de les platges - any 2011 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre la vegetació a la platja de Ca l'Arana - any 2011, a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre la vegetació a la platja de Carrabiners - any 2011, a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Petició d'autorització per a la recollida temporal de tortugues de rierol (*Mauremys leprosa*) d'un tram de canal on s'han de dur a terme tasques de retirada de fangs acumulats, per al Servei de Fauna de la Generalitat de Catalunya.

ÀMBIT DE PROTECCIÓ I USOS DE ZONES PROTEGIDES

- / Informe sobre el Pla Especial de Protecció Aeroportuària de Barcelona, en el terme municipal de Viladecans, promogut per AENA, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- / Sobre les afectacions del pàrking de taxis de can Sabadell en zona ZEPA, per a l'Ajuntament de Viladecans.

- / Informe sobre la Proposta dels Serveis de temporada de les platges de Viladecans per l'any 2012, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre la Proposta dels Serveis de temporada de les platges del Prat de Llobregat per l'any 2012, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe justificatiu per a poder col·locar boies per protegir la zona marina de la platja de ca l'Arana, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe justificatiu per a sol·licitar la protecció dels recursos pesquers del litoral de la platja de ca l'Arana i Ricarda, per al Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals del DAAM.
- / Informe sobre els usos compatibles amb la Xarxa Natura 2000, a la zona de can Sabadell, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- / Informe sobre l'avanç de modificació puntual del Pla General Metropolità - sector dels Joncs de Gavà, per a l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de Barcelona, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre una activitat d'Hípica instal·lada en una parcel·la que forma part de la Xarxa Natura 2000, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- / Informe sobre la alteración del funcionamiento hidrológico de la laguna de la Ricarda y las medidas correctoras adoptadas, per a l' Agencia Catalana de l' Aigua, l'Ajuntament del Prat i AENA.

ACTIVITAT D'AENA DINTRE DELS ESPAIS PROTEGITS

- / Informes sobre sol·licitud del Departament de Medi Ambient d'AENA d'eliminació d'alguns obstacles en zona ZEPA, dintre de la Ricarda, per raons de seguretat operacional, per a AENA.

- / Informe sobre les obres d'instal·lació d'una canonada de sanejament a la capçalera de pista 25-I, dins la ZEPA de la Ricarda, per a AENA.
- / Informe sobre les obres de restauració de la zona humida de can Sabadell i els acabats pendents, per a AENA.
- / Consideracions ambientals per a la realització de feines forestals de prevenció d'incendis a les pinedes litorals del delta Llobregat, per a AENA.
- / Proposta d'actuacions per a la prevenció d'incendis a les pinedes litorals del delta del Llobregat, per a AENA.

COMPATIBILITAT DE L'ÚS PÚBLIC I LA CONSERVACIÓ DELS VALORS NATURALS DELS ESPAIS NATURALS

- / Informe sobre el pàrking de la discoteca Row 14, situat en una parcel·la que forma part de la xarxa natura 2000 i la gran afluença de gent, per a l'Ajuntament de Viladecans.

3.2.1.3 SEGUIMENTS D'OBRES EN EXECUCIÓ AL DELTA DEL LLOBREGAT

És tasca del Consorci vetllar per què les obres destorbin el menys possible la biodiversitat o l'ús públic dels espais naturals i perquè s'executin les mesures correctores i compensatòries aprovades, tot col·laborant amb els equips de vigilància ambiental de les obres per resoldre les incidències i redefinir actuacions.

CANONADA D'IMPULSIÓ DE LA DESSALADORA DE L'ÀREA METROPOLITANA

Al llarg del 2012 s'han realitzat 2 inspeccions relacionades amb la canonada de la Dessalinitzadora, bàsicament de les arquetes de la conducció d'impulsió de la captació de la ITAM Llobregat. Aquestes actuacions s'han realitzat fora de l'època de reproducció i han estat de poca entitat.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – CANAL DE LA VIDALETA

El mes d'abril es realitza una reunió amb la Direcció General de Medi Natural, AENA i representants d'agricultors del Delta, per a decidir si cal la neteja d'alguns canals com la Vidaleta. Des del Consorci se sol·licita que abans d'emprendre aquesta mesura es tinguin les dades que així ho justifiquin, ja que es pot causar un impacte important en un espai natural protegit.

A finals d'any la Direcció dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM sol·licita al Consorci la realització de gestions per avaluar les necessitats de manteniment del canal de la Vidaleta, com a sistema de drenatge de la conca de la Riera Roja-pluvial 5. El mes de desembre, en una reunió celebrada amb Unió de Pagesos, el Parc Agrari i els Ajuntaments de Viladecans i del Prat de Llobregat s'acorda que, atès la manca de recursos econòmics de totes les administracions implicades i l'inevitable impacte de qualsevol actuació en l'espai natural, calia determinar amb exactitud les tasques de neteja necessàries i els trams afectats. Amb aquest objectiu, el Consorci va proposar fer una visita de camp per recórrer amb barca tot el curs del canal de la Vidaleta i del canal de connexió de la Vidala amb el cos central del Remolar. Aquesta prospecció es va realitzar el 14 de desembre. Es va determinar que no era necessari dur a terme el dragat de llots en la Vidaleta, atès que no s'observava una acumulació de fangs que així ho requereixin. Però sí calia retirar una massa de vegetació aquàtica (bogues), que podrien obstaculitzar el pas de l'aigua en una longitud d'uns 250 m. Es queda a l'espera de decidir si el Parc Agrari pot assumir el cost de l'actuació i planificar-la fora de la temporada de cria de l'avifauna.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – CAN SABADELL

El mes de juny es va fer una reunió amb representants d'AENA, el Parc Agrari, l'Ajuntament de Viladecans, la Universitat de Barcelona, la Direcció General de Medi Natural i l'ACA, per tractar sobre el projecte de col·locació d'un cargol d'Arquímedes a la zona de can Sabadell, amb l'objectiu de desguassar millor l'aigua dels canals agrícoles. Es va posar de manifest que no estava clara la necessitat d'aquesta actuació, que per altra banda podria afectar també una zona protegida i calia justificar la seva realització, contemplant les possibles afectacions i els possibles beneficis.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – LLACUNA DE LA RICARDA

El mes de juliol es realitza una reunió amb responsables de Medi Ambient d'AENA per tractar sobre els problemes d'abastament i qualitat d'aigua de la llacuna de la Ricarda, arrel de la dràstica disminució en l'aportació d'aigua regenerada des de l'EDAR del Prat. Des d'AENA s'informa que l'aigua dels pous és relativament salobre i que no sembla una bona alternativa la utilització d'aquests pous, per compensar el cabal no aportat per l'EDAR. AENA estudiarà altres possibilitats que seran comunicades al Consorci al llarg de l'any.

El mes d'octubre, es celebra una Mesa Tècnica entre representants d'AENA i la Generalitat, en la qual es presenta un informe del Consorci on es posa de manifest l'estat ecològic deficient de la llacuna de la Ricarda, el dèficit d'aportació de 664 m³ /día i la necessitat que AENA, com a responsable de l'impacte generat, restableixi l'aportació d'aigua en la qualitat i quantitat necessàries. En compliment de la DIA de l'ampliació de l'aeroport, punt 13 "e", AENA va presentar un estudi sobre la no afecció d'aqüífers, llacunes litorals i espais naturals protegits, per part de construccions o instal·lacions subterrànies. Però aquest estudi fet per la UPC, reconeix un descens del volum d'aigua que la Ricarda rep (30% menys des de l'ampliació de l'Aeroport) i proposa aportar artificialment 10l/s en continu. En funció d'això es va determinar la necessitat de celebrar una altra reunió entre les parts per continuar tractant aquest problema.

DESVIAMENT DE LA C-31 I RESTAURACIÓ ECOLÒGICA DEL CORREDOR DE CAN SABADELL

El mes de gener es realitzen diverses inspeccions de les obres de restauració del corredor de can Sabadell, on en aquell moment es construeix una bassa per a afavorir el control dels mosquits. Assisteixen representants d'AENA, de l'Ajuntament de Viladecans i del Consorci. Els següents mesos es realitzen més inspeccions de les obres de la zona de Can Sabadell, en aquest cas per eliminar i restaurar l'àmbit ocupat per la via que transcorre al sud de les instal·lacions de maquinària de construcció existents. Igualment es procedeix a la plantació de vegetació (arbres i arbustos) en els marges de l'antiga C-31, amb l'objectiu principal de fer de pantalla d'ocultació dels aparcaments, a la construcció d'un canal de separació entre la C-31 i el Remolar – Filipines i a la col·locació d'una barrera per a la protecció d'amfibis en tot el límit del corredor biològic i el Remolar amb l'antiga C-31. Totes aquestes obres també són supervisades pel Consorci i l'Ajuntament de Viladecans.

PROJECTE RESAS DE L'AEROPORT

El mes de febrer de l'any 2012 AENA va presentar al Consorci un projecte d'adequació de canals de drenatge i RESAS (Àreas de Seguretat d'Extrem de Pistes) dins l'Aeroport del Prat, en base al Real Decret 862/09. Aquest projecte implicava terraplenar 4,85 ha de zona ZEPA, en les capçaleres de la tercera pista. Durant l'any s'han mantingut diverses reunions amb representants d'AENA sobre aquest tema, en les quals el Consorci va demanar més dades per a poder valorar l'impacte real de les obres i va orientar a AENA a sol·licitar la corresponent avaluació d'impacte ambiental als òrgans competents. Finalment la sol·licitud d'obres en ferm no es va presentar, doncs AENA va donar compliment al Real Decret sobre seguretat per altres vies, sense necessitat de escometre aquesta actuació.

OBSTACLES EN ZONA ZEPA

Durant l'any s'han realitzat, conjuntament amb personal d'AENA, diverses inspeccions de l'alçada d'arbres en zona ZEPA, que són considerats potencials obstacles i que, segons AENA, vulneren la superfície aeronàutica. Aquests obstacles són identificats per personal d'AENA, tant a la RN del Remolar, com a la RN de la Ricarda i a can Camins. Una vegada realitzades les inspeccions, personal contractat per AENA procedeix a podar-los, sota la supervisió del Consorci.

PROJECTE DE TASQUES D'ACLARIDES I NETEGES FORESTALS PER A LA PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS A LES PINEDES CAL FRANCÈS, FILIPINES I CAN CAMINS

El mes de juny AENA comunica la seva intenció de realitzar tasques de neteja forestal i aclarides a les pinedes de can Camins, cal Francès i Filipines, finques de gran valor natural, amb l'objectiu de reduir el risc d'incendi. Entre aquest mes i desembre es van realitzar diverses inspeccions per a decidir les tasques a realitzar, la metodologia i les precaucions a prendre per a no malmetre el sòl forestal ni la seva riquesa botànica (orquídies i fongs en especial), i per a assegurar la presència de suficient fusta morta, que ha de completar el seu procés natural de degradació dins de la finca. En el cas de la pineda de can Camins es va decidir fer una tala selectiva de pins, amb criteris de millora forestal i eliminació de peus morts o molt densos. Es van marcar un total de 468 pins a tallar (23,4 pins/ha), previ marcatge de les zones sensibles. A les altres dues pinedes es van fer tallades i desbrossades per crear una franja de tallafoc

en el seu límit amb els camins, allà on era necessari. Aquesta actuació va ser realitzada el mes de desembre per una empresa de treballs forestals contractada per AENA i va ser dirigida i supervisada pel personal del Consorci.

PROJECTE D'AMPLIACIÓ DE CALÇADES LATERALS DEL PK 180+500 AL 187+100, ENTRE CASTELLDEFELS I VILADECANS

El mes d'agost surt a informació pública el projecte d'ampliació de les calçades laterals de la C-31, entre Castelldefels i Viladecans. El Consorci envia un informe sobre aquest tema al Departament de Territori i Sostenibilitat, donada la possible afectació als espais protegits del delta del Llobregat, cas de realitzar-se el projecte tal i com està previst.

3.2.1.4 PROJECTES DE RECUPERACIÓ AMBIENTAL AL DELTA DEL LLOBREGAT

PROJECTE DE RECUPERACIÓ DEL MARGE DRET DE LA LLACUNA DE LA MURTRA

L'Ajuntament de Gavà, amb pressupost propi, realitza durant la primavera del 2012 les obres de "recuperació del marge dret de la llacuna de la Murtra". Aquestes obres formaven part del "Projecte de renaturalització de la llacuna de la Murtra", les quals, a més, estaven incloses en el "Projecte d'ampliació dels tractaments de la depuradora de Gavà – Viladecans", però que no es van poder realitzar en el seu moment. Aquestes obres van consistir en el reperfilat del marge dret de la llacuna de la Murtra i en la neteja i aclarida de la pineda situada al seu costat. Es va realitzar una inspecció abans de la realització de les obres, per a assegurar-se que no es veuria afectada cap espècie protegida en època de cria. També es va realitzar una altra inspecció a la finalització de les obres, per a veure els resultats obtinguts.

3.2.2 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS

El Servei de Vigilància dels espais naturals té per finalitat protegir els béns naturals i infraestructures dels espais naturals del delta del Llobregat i garantir el compliment de les normes d'ús i restriccions d'accés als espais naturals. Es va crear el 2008 i s'ha pogut mantenir ininterrompudament durant el 2012.

Aquest servei es presta d'acord amb el calendari i horaris que estableix el Consorci i garanteix la presència d'un vigilant en horari de matí i tarda, durant 5 dies a la setmana, que inclouen necessàriament diumenges i festius i un dia de servei nocturn a la setmana. El total d'hores de vigilància als espais naturals que s'han cobert aquest any ha estat de 3.113.

L'àmbit d'actuació del servei inclou la totalitat dels espais de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat, amb independència de si el Consorci fa o no una gestió integral en aquests.

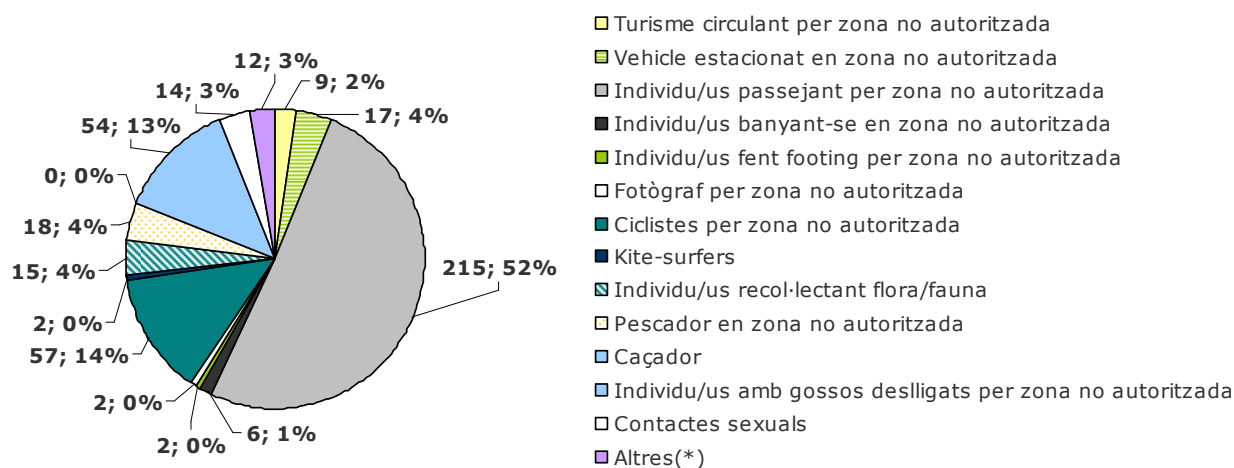
Aquest servei s'ha coordinat en tot moment amb les Policies Locals dels municipis, el cos d'Agents Rurals i els Mossos d'Esquadra.

3.2.2.1 TIPOLOGIA DE LES INCIDÈNCIES

Les incidències registrades pel servei de vigilància es recullen en unes fitxes estandarditzades que permeten analitzar la seva tipologia, les zones més sensibles i les èpoques de l'any en que es produeixen, i així definir les necessitats i prioritats de vigilància.

A continuació es presenten un conjunt de gràfiques que analitzen les incidències registrades al llarg de l'any 2012.

INCIDÈNCIES PER TIPOLOGIA

En aquest gràfic es pot veure que la incidència més important registrada ha estat la de **gent passejant per zones no autoritzades** (52%), es a dir, sortint fora dels itineraris delimitats o entrant en espais on no es permet el pas. En segon lloc tenim el mateix tipus d'incidència amb ciclistes (14%) i, amb proporció similar el problema dels gossos deslligats pels espais naturals. El cas de la

primera incidència, aquesta ha augmentat molt respecte l'any passat (en que va representar el 32%) i alerta de la pressió dels visitants sobre els espais naturals, tot i estar molt clar, per la senyalització i els tancaments amb corda, que no es pot accedir. En canvi, el problema dels vehicles estacionats en zones no autoritzades, que al 2011 va representar un 30% per l'aparcament a l'entrada del Remolar, enguany s'ha reduït molt gràcies a la reordenació de l'entrada d'aquest espai natural.

El cas dels gossos deslligats continua al mateix nivell que l'any passat i es dona principalment als sectors amb vegetació dunar de les platges protegides, donada la important proporció de gent que porta el gos a córrer a les platges i entrant dins la zona dunar, amb el gran perill que representa per a la petita fauna que hi viu i hi nidifica.

Seguidament trobem el cas dels pescadors de canya que s'instal·len en els trams de platja protegida on no està permesa aquesta activitat. Aquesta incidència ha anat disminuint en els últims anys, gràcies a la senyalització, els tancaments i la vigilància que es duu a terme i actualment representa una proporció molt baixa i es concentra a la platja de ca l'Arana i l'espigó de la Bunyola (4%).

Finalment, les incidències amb menor proporció són aquelles que s'han donat altres anys de manera testimonial, com són el tema dels fotògrafs o kite-surfers en zones delimitades on no es pot estar.

3.2.2.2 NOMBRE D'INCIDÈNCIES

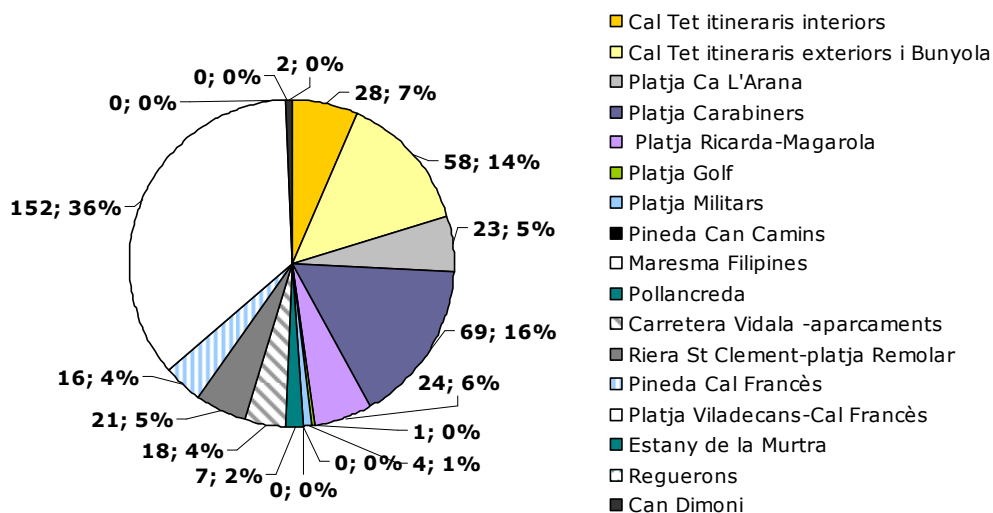
Si analitzem les incidències segons l'espai natural on es donen, veiem que on s'ha produït una major problemàtica ha estat a les platges protegides de Viladecans (cal Francès i Filipines), amb un 36% de les incidències. L'any passat aquestes platges van quedar en segon lloc, després de la carretera de la Vidala i la zona d'aparcament, on enguany ja s'ha solucionat el problema. Això ha estat degut bàsicament a l'entrada d'usuaris de les platges a l'interior de la zona dunar (70%), i a la presència de gossos deslligats, sobretot a la primavera i estiu.

En segon lloc està un altre sector de platja, en aquest cas del Prat, la dels Carrabiners-Semàfor (16%). En aquesta, la incidència principal també ha estat per l'accés de gent a la zona dunar, però amb la diferència és que es tracta d'un tram de platja sense ús públic, pel que no està permès l'accés en tota la amplada de la platja, encara que no tingui vegetació dunar.

El tercer lloc en nombre d'incidències és l'itinerari exterior dels espais naturals del Riu i el tram final del camí de la Bunyola (14%), els quals connecten amb el sector dels Carrabiners. En aquest cas el principal problema s'ha donat amb ciclistes que surten dels itineraris marcats.

Finalment cal remarcar que, com és lògic, els espais on s'han registrat menys incidències són aquells que no tenen ús públic, com ara la pineda de can Camins, la Maresma de les Filipines (sector fora dels itineraris) o els Reguerons; o amb baix nombre de visitants, com ara les Basses de can Dimoni . Malgrat això, en el cas de can Dimoni, val a dir que la problemàtica que es dona en aquest espai es deu al vandalisme en el mobiliari, però que al no detectar la gent que el duu a terme no s'ha registrat com a incidència.

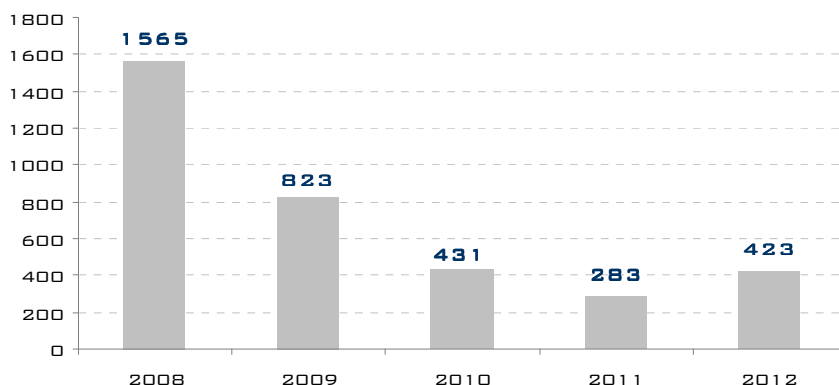
INCIDÈNCIES PER ESPAI

Si comparem el nombre d'incidències dels cinc anys que porta en funcionament el servei de vigilància podem veure una disminució progressiva al llarg dels anys al voltant del 50% fins a l'any 20, el que posa de manifest l'efecte positiu d'aquest servei en el comportament i activitats dels visitants dels espais protegits. Malauradament al 2012 s'ha enregistrat un increment d'un 50% en les incidències respecte l'any anterior, trencant la tendència dels anys anteriors. Al 2012 la meitat de les incidències es deuen a persones que entren en zones d'accés prohibit, i l'increment es deu bàsicament a l'augment en aquest tipus d'incidència. Tot així, estem en nivells molt inferiors als registrats els dos primers anys de funcionament del servei de vigilància, pel que en general podem parlar que hi ha un bon compliment de la normativa d'ús dels espais per part dels visitants.

Cal destacar la funció sensibilitzadora sobre els visitants i les poblacions locals que exerceixen els ajuntaments a través dels seus programes d'educació ambiental municipals, les activitats que organitza el Consorci i els informadors i informadores dels espais naturals, que transmeten el missatge de la fragilitat i gran vàlua d'aquest espais.

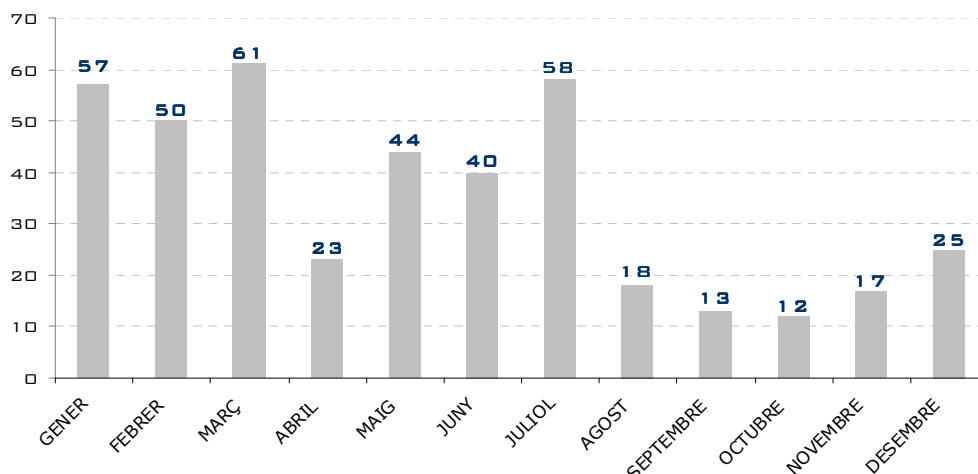
EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'INCIDÈNCIES

3.2.2.3 DISTRIBUCIÓ EN EL TEMPS DE LES INCIDÈNCIES

Respecte a la distribució en el temps, a la gràfica següent es veu una lògica oscil·lació al llarg de l'any amb uns pics al març i al juliol, i un nivell elevat a l'hivern, molt similar com als anys anteriors. En el cas del juliol s'explica per l'elevat nombre d'incidències a les zones dunars protegides produïdes pels usuaris de la platja. En el cas de l'hivern, tot i que el nombre de visitants dels espais naturals és menor, hi ha un percentatge elevat d'incidències, lligades a l'entrada de gent a les zones no autoritzades i a la presència de gossos deslligats, fets que es produeixen principalment a les platges (on s'han registrat el 70% de les incidències).

DISTRIBUCIÓ EN EL TEMPS DE LES INCIDÈNCIES. ANY 2012

3.2.3 GESTIÓ DELS HÀBITATS

3.2.3.1 GESTIÓ DELS PRATS HUMITS I JONQUERES AMB PASTURA

La conservació de l'estructura i biodiversitat de les comunitats pròpies dels aiguamolls, com els prats humits, jonqueres i canyissars, necessiten de la pastura d'herbívors que controlin el creixement vegetal, l'acumulació de biomassa i permetin la creació d'espais oberts i d'herba curta. Aquests espais en inundar-se esdevenen hàbitats molt interessants per a la fauna aquàtica, tant pel que fa als vertebrats com els invertebrats. Això és especialment remarcable en el cas de les aus aquàtiques i els amfibis, que els utilitzen com a zona d'alimentació i reproducció.

Donat que no hi ha herbívors salvatges als espais naturals del Delta que pugin fer aquesta funció, la gestió dels prats humits i les jonqueres es realitza mitjançant la pastura controlada amb ramats de cavalls i ovelles, al llarg de tot l'any. Des del Consorci es defineixen els sectors on s'ha de dur a terme la pastura i la càrrega ramadera i l'època més adequada per cada un d'ells, segons les necessitats de gestió i la disponibilitat d'aliment per al bestiar (creixement de la vegetació). La complexitat de la pastura rau, justament, en compatibilitzar les necessitats de gestió de l'espai amb la disponibilitat d'aliment en cada època de l'any. Així, com és lògic, a l'hivern hi ha una menor disponibilitat de matèria vegetal pasturable que a la primavera. L'acord amb els dos ramaders (cavalls i ovelles) es basa en el principi de benefici mutu, sempre respectant els requisits de conservació de cada espai i el benestar del bestiar.

PASTURA AMB CAVALLS

En el cas dels cavalls, el 23 de novembre de 2011 es va signar un acord per a "l'establiment de les condicions reguladores per a la pastura experimental amb cavalls a les maresmes del cal Tet- ca l'Arana i del Remolar-Filipines" amb el Sr. Emiliano Gerbolés Garcia, amb una vigència fins al novembre 2012. Durant l'any 2012, un ramat de 16 cavalls i fins a 6 pòltres (nascuts el 2011) han pasturat diversos prats humits i maresmes dels Espais Naturals del Riu, de forma rotatòria segons la disponibilitat d'aliment i les necessitats de gestió definides pel Consorci. Prioritàriament s'ha pasturat la Marina de cal Nani (8 ha), el Triangle de cal Tudela (2,5 ha), la península del Sabogal i els prats i jonqueres del costat dret de l'estany (4 ha) de cal Tet. Aquesta pastura ha permès controlar en gran

mesura el creixement de la vegetació helofítica (canyís i boga), però en el cas dels joncs aguts no ha estat efectiva, ja que els cavalls no els mengen, tot i que es van desbrossar diverses jonqueres per tal que poguessin menjar els brots tendres.

En el cas del Remolar-Filipines, els terrenys de la maresma son propietat de la Generalitat de Catalunya (Forest "el Remolar", num.1047) pel que es va plantejar la conveniència d'adjudicar el seu aprofitament en el marc del Pla d'aprofitaments de forests públic de la Generalitat de Catalunya. El 12 d'abril del 2012 per Resolució del DAAM es va adjudicar l'aprofitament de pastura de la maresma del Remolar al Sr. Emiliano Gerbolés García , pel termini de cinc anys i amb nombre màxim de 12 caps d'equí. En el cas del Remolar-Filipines el ramat ha estat de 10 - 12 cavalls, els quals han pasturat una àrea variable segons l'època de l'any: 15 ha al llarg de tot l'any i 21 ha en el període de setembre a febrer. En total hi ha 36 ha pasturables.

El balanç de la pastura ha estat molt positiu per a la recuperació i manteniment dels prats humits envaïts per canyissars i vegetació ruderal i arvense. En el cas de les jonqueres, els cavalls gairebé no toquen les mates, tot i que tinguin brots tendres, pel que no son efectius per reduir la seva densitat ni obrir clarianes. És per això que l'hivern 2012-13 s'ha començat a arrencar amb retroexcavadora part de les denses jonqueres de jonc agut del marge dret de l'estany de cal Tet.

PASTURA AMB OVELLES

Pel que fa a les ovelles, aquest 2012, el ramat del Sr. Pere Curado, certificat com a Ramaderia Ecològica, ha pasturat les maresmes de can Sabadell, que constitueix el corredor biològic entre el Remolar-Filipines i els Reguerons, amb l'objectiu de disminuir el recobriment vegetal i poder recuperar espais d'interès faunístic. La propietat dels terrenys on ha pasturat aquest ramat és del Consell Comarcal del Baix Llobregat i AENA. El paisatge vegetal d'aquesta maresma està dominat pel salicornar, el canyissar i els herbassars humits. Les ovelles no mengen les salicornes però si el canyissar i els herbassars humits, pel que la pastura continuada al llarg dels mesos ha permès obrir clarianes i reduir la biomassa vegetal acumulada després de tants anys sense pastura. A banda d'aquesta maresma, i per completar l'alimentació del ramat, també s'han pasturat finques agrícoles del camí del Mar, propietat de l'Ajuntament de Viladecans. El ramat està constituït per 240 ovelles i 8 cabres.

Gràcies a la pastura amb ovelles de can Sabadell, s'ha pogut comprovar l'obertura de clarianes entremig de les jonqueres, amb el resultat de la presència d'ànecs collverds i becadells (*Gallinago gallinago*), que utilitzen aquesta zona per a alimentar-se, especialment quan l'espai s'inunda lleugerament, després de pluges.

Cavalls als Espais Naturals del Riu i ovelles a la maresma de can Sabadell

3.2.3.2 GESTIÓ DELS PRATS HUMITS AMB CONTROL DE LA INUNDACIÓ

Una altra actuació per a recuperar els prats humits ha estat afavorir la seva inundació, ja que en aquestes condicions serveixen com a zona d'alimentació de tot tipus d'aus aquàtiques, en especial d'ànecs. Per aconseguir aquest objectiu s'han adequat les entrades i sortides d'aigua del prat de cal Nani, de 7 ha, amb col·locació de comportes. Això ha permès inundar la major part d'aquesta superfície, amb uns centímetres d'aigua, des del mes d'agost fins desembre, quasi de manera permanent, a la vegada que el creixement vegetal es mantenia a ratlla amb cavalls. Els resultats han estat els esperats, ja que aquests prats s'han omplert d'invertebrats aquàtics (especialment cladòcers, mol·luscs, odonats i dípters quironòmids i tipúlids, entre altres), de petits vertebrats (gambúsies i granotes verdes) i de molts ocells. Entre aquests, els més destacables han estat els limícoles, amb un total de 1.882 ex. comptabilitzats en 28 censos realitzats entre agost i desembre, de 17 espècies diferents. La mitjana ha estat de 67 limícoles per dia. L'espècie més abundant ha estat el becadell (*Gallinago gallinago*), present ja des de primers d'agost. Entre les espècies més singulars s'han detectat el becadell sord (*Lymnocyrtus minimus*), amb diversos exemplars presents a partir del mes de setembre. Els ànecs també han estat presents, sobretot als vespres, observant diversos grups d'ànecs collverds (*Anas platyrhynchos*), de xarxets (*Anas crecca*) i d'ànecs grisets (*Anas*

strepera), i confirmant així que utilitzen el prat inundat com a zona d'alimentació. Entre les aus no cal oblidar la presència quasi permanent de passeriformes lligats a les zones humides, com desenes o fins i tot centenars de cueretes blanques (*Motacilla alba*), grassets de muntanya (*Anthus spinoletta*) i titelles (*Anthus pratensis*), que han estat presents sobretot a partir d'octubre, així com diverses cotxes blaves (*Luscinia svecica*), espècie d'au relativament escassa al Delta.

Imatges del prat de cal Nani inundat

3.2.3.3 GESTIÓ DE LES ZONES DE NIDIFICACIÓ DE LA GAVINA CORSA

La colònia de Gavina corsa del delta del Llobregat s'ubica en una illa rocosa de tan sols 0,2 ha, coberta en gran part de vegetació nitròfila. L'excés de vegetació podria impedir l'assentament d'un major nombre de parelles de gavines corses. Per aquest motiu es va plantejar aclarir una mica la vegetació de l'illa. Aquesta acció es va realitzar el mes de febrer, abans de l'arribada de les gavines al Delta. L'aclarida de vegetació va permetre la instal·lació d'un major nombre de parelles, amb un resultat de 546 nius ocupats, essent 166 nius més que l'any 2011.

Illa de la Gavina corsa abans i després de l'aclarida de vegetació

3.2.3.4 GESTIÓ DE LA PLATJA DE CA L'ARANA

La platja de ca l'Arana és utilitzada per diverses espècies d'aus com a zona de nidificació, entre elles, espècies escasses i de gran interès de conservació, com la Garsa de mar (*Haematopus ostralegus*), l'Ànec blanc (*Tadorna tadorna*) i el Xatrac menut (*Sterna albifrons*). Però la instal·lació d'algunes espècies de mamífers a ca l'Arana, com la guineu i el senglar, fruit de la seva expansió per tota Catalunya, ha incidit negativament en l'avifauna nidificant de la platja de ca l'Arana. Per a protegir les espècies d'aus més sensibles, durant el mes de març es va col·locar un pastor elèctric al llarg de 1.000 de longitud, arribant fins l'aigua del mar. Gràcies a aquest pastor, es va protegir una superfície d'unes 20 ha, on els senglars no van entrar durant tota l'època de cria. Les guineus tampoc van aconseguir entrar-hi durant tres mesos, permetent que la nidificació de la Garsa de mar arribés gairebé fins el final. Malauradament, la Garsa de mar va perdre el niu a última hora, a causa d'un temporal de mar. També es van instal·lar a la sorra 70 parelles de Gavina corsa, que hi van fer nius, els quals van tenir la mateixa mala sort que el de la Garsa de mar. En canvi, quatre parelles de Perdiu de mar van nidificar amb èxit. Al final les guineus van aconseguir entrar-hi, depredant nius de Xatrac menut. Tot i així, es va poder comprovar l'efectivitat del pastor elèctric, tot i que requereix d'una revisió contínua i que les variacions del nivell del mar dificulten la seva gestió.

Platja de ca l'Arana delimitada amb pastor elèctric

3.2.3.5 GESTIÓ DEL RIU LLOBREGAT, ENTRE MERCABARNA I EL MAR

El tram final del riu Llobregat, entre el pont de Mercabarna i el mar, és una zona de gran interès faunístic, sobretot piscícola i ornític. Gran part posseeix aigua salada, per l'entrada d'aigua de mar, però en el seu fons hi creixen comunitats d'invertebrats, sobretot oligoquets i poliquets, que són font d'alimentació pels peixos i els ocells. A causa del seu valor com a zona de reproducció de peixos marins, a proposta del Consorci, la Generalitat va declarar l'any 2010 aquest tram del riu Refugi de Pesca.

Això ha atorgat una major tranquil·litat a aquesta zona, de la qual s'han vist beneficiades moltes aus dels espais protegits, fins al punt que gran part dels ànecs (especialment ànecs collverds (*Anas platyrhynchos*), morells cap roigs (*Aythya ferina*), ànecs grisets (*Anas strepera*) i xarxets (*Anas crecca*)) de les zones protegides immediates al riu mengen en ell durant gran part de l'any, i també diversos flamencs (*Phoenicopterus ruber*), garses de mar (*Haematopus ostralegus*), bernats pescaires (*Ardea cinerea*), martinets blancs (*Egretta garzetta*), àligues pescadores (*Pandion haliaetus*) o cabussos emplomallats (*Podiceps cristatus*). Moltes altres espècies es veuen beneficiades, i així, durant l'any 2012, s'ha constatat la nidificació en els marges del riu, d'espècies escasses com l'ànec blanc (*Tadorna tadorna*) (dues parelles), la polla blava (*Porphyrio porphyrio*) (2 parelles) o el cabussó emplomallat (1 parella).

Sens dubte, una de les espècies d'aus més beneficiada per la tranquil·litat que dóna el Refugi de Pesca, és la gavina corsa (*Larus audouinii*), que té una colònia de cria en aquest tram del riu. Al no haver pescadors ni altres persones en la seva proximitat de la colònia que la puguin molestar, les gavines corses han pogut treure endavant, en gran nombre, les seves cries.

El Consorci, s'encarrega de la reposició dels cartells deteriorats del Refugi de Pesca i de la vigilància d'aquest tram de riu, amb la participació dels Agents Rurals.

3.2.4 MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS

L'any 2012 s'ha comptat amb la participació de diversos Plans d'Ocupació Municipals i equips de manteniment contractats directament pels ajuntaments per desenvolupar les tasques de gestió, manteniment i condicionament d'hàbitats.

Els dos auxiliars de manteniment del Consorci han dirigit i supervisat les feines que han realitzat aquests equips, i en paral·lel han dut a terme també altres feines de manteniment i reparacions.

Per altra banda, els quatre Ajuntaments que conformen el Consorci s'han fet càrrec de la retirada dels abocaments de residus sòlids que s'han produït dins l'àmbit dels espais naturals protegits i del Parc Agrari.

PLA D'Ocupació MUNICIPAL - AJUNTAMENT DEL PRAT

Al llarg del 2012 s'ha comptat amb dues edicions de Plans d'Ocupació, una de sis mesos i altre de dos. Un equip va treballar tots els dies laborables, del 5 de gener al 29 de juny, format per 2 oficials i 7 operaris. L'altre va ser en el marc del Pla Metropolità de suport a les polítiques socials municipals, amb un equip de 5 persones (1 oficial i 4 operaris), tots els laborables dels mesos de novembre i desembre, el qual finalitzarà al mes de maig de 2013.

La selecció del personal es va fer conjuntament entre el Departament de Promoció Econòmica de l'Ajuntament del Prat i el Consorci i es tractava de persones aturades prèviament inscrites en el SOC, preferentment amb experiència o formació en jardineria. Han treballat de dilluns a divendres, de 9h a 14h.

Les tasques que han desenvolupat han estat les relacionades amb el manteniment i la gestió dels espais naturals protegits (desbrossades, segues, transplantaments, reposició i manteniment del mobiliari, elements de tancament i senyalització, neteja dels espais etc.). La coordinació de les tasques la realitza el tècnic de gestió i manteniment del Consorci.

L'àmbit d'actuació ha estat els espais protegits del municipi que gestiona el Consorci (Espais Naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana, Bunyola – Carrabiners - Semàfor, Pineda de can Camins i platges del Golf i Zona Militar).

CIRE - AJUNTAMENT DEL PRAT

S'ha comptat amb un equip format per 1 oficial i 2 operaris. Es tracta de personal intern de la presó de Can Brians en règim de semilibertat, contractat pel Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat a través del CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció) del Departament de Justícia de la Generalitat. Han treballat de dilluns a divendres, en horari de 8h a 17h, des del 19 de novembre al 31 de desembre. El contracte s'ha perllongat fins al 31 de març de 2013.

Atès la gran experiència en el maneig de maquinària i en les feines forestals d'aquest equip, es va decidir ajuntar els Pla d'Ocupació amb l'equip del CIRE de manera que treballassin junts, el que va permetre la formació del personal del Pla Ocupació en el maneig de maquinària i un millor rendiment i qualitat de les feines realitzades.

Les tasques que han desenvolupat, per tant, han estat de la mateixa tipologia que els Plans d'Ocupació, dins els espais protegits i algunes actuacions en espais periurbans del municipi del Prat. La coordinació de les tasques la ha dut a terme el Consorci, amb la col·laboració del Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat.

ESCOLA D'OFICIS - PROJECTE SANT COSME OCUPAT - MÒDUL JARDINERIA - AJUNTAMENT DEL PRAT

Equip format per 8 alumnes coordinats per un capatàs, contractat directament per l'Ajuntament del Prat i que duen a terme tasques de manteniment en parcs i jardins de la ciutat; però que han fet col·laboracions puntuals durant els mesos de setembre i octubre a petició del Consorci, ja que en aquell període no es disposava de cap equip de manteniment. Els 8 operaris han fet feines urgents de manteniment de la xarxa d'itineraris dels espais naturals del Riu - Cal Tet - Ca l'Arana passat l'estiu.

PLA D'OCUPACIÓ MUNICIPAL - AJUNTAMENT DE VILADECANS

A Viladecans també s'ha comptat amb dues edicions de Plans d'Ocupació per al manteniment dels espais naturals del municipi, centrat en la zona forestal de la muntanya (Montbaig), els quals han fet feines de manteniment als espais protegits entre 1 i 2 dies/setmana.

El primer equip estava format per 18 treballadors (5 oficials i 13 operaris) que han fet manteniment del 2 de febrer al 25 de juny, 2 dies a la setmana. El segon equip, format per 5 persones (2 oficials i 3 operaris) ha estat de l'1 d'agost al 19 de desembre. Els mesos de novembre i desembre només han treballat 1 dia/setmana, i a l'octubre han fet un intensiu de 10 dies seguits.

Les tasques s'ha dut a terme a l'espai Remolar - Filipines, l'estany de la Murtra, la pineda del Remolar i les platges protegides; i han estat centrades en el manteniment i la gestió (neteja d'espais d'ús públic i itineraris, desbrossades d'itineraris, illes i manteniment d'hàbitats, plantacions, eliminació de vegetació exòtica i manteniment d'elements de senyalització). La coordinació de les tasques la realitza el tècnic de gestió i manteniment del Consorci.

3.2.4.1 ÀMBIT I TIPUS D'ACTUACIONS

3.2.4.1.1 ESPAIS ON S'HA ACTUAT

ESPAIS NATURALS DEL TERME MUNICIPAL DEL PRAT

S'ha actuat als Espais naturals del Riu - Cal Tet - Ca l'Arana, platja i itineraris exteriors, a les platges del Golf i de la Zona Militar, a la platja de Carrabiners - Semàfor, a la pineda de can Camins i al camí de la Bunyola.

ESPAIS NATURALS DEL TERME MUNICIPAL DE VILADECANS

S'ha actuat a l'Estany del Remolar i la maresma de les Filipines, a les platges protegides de Viladecans (Remolar, cal Francès i Filipines), a la Pollancreda i a la pineda del Remolar, la Riera de Sant Climent i l'estany de la Murtra i Reguerons.

ESPAIS NATURALS DEL TERME MUNICIPAL DE GAVÀ

S'ha actuat a l'Estany de la Murtra.

3.2.4.1.2 TIPOLOGIA DE LES PRINCIPALS FEINES REALITZADES

SEGA DELS PRATS D'ORQUÍDIES

A la maresma del Remolar i a la Pollancreda trobem diversos prats molt rics en orquídies, els quals cal segar i desbrossar periòdicament per evitar l'expansió d'espècies arbustives i herbàcies que les farien desaparèixer. Aquesta feina s'ha

de fer fora l'època de reproducció de totes les espècies i enguany s'ha realitzat al mes de gener.

SEGA D'ILLES, JONQUERES I PRATS

Amb l'objectiu d'afavorir l'estada, descans en migració i nidificació de les aus aquàtiques així com l'observació de la fauna per part dels visitants, a la maresma de les Filipines i als Espais Naturals del Riu, cada any, es duu a terme la sega de les illes i els salobrars davant dels observatoris i les pantalles-mirador.

PLANTACIONS

Cada any es duen a terme algunes plantacions d'arbustos i plantes aquàtiques en diversos espais o es fa el manteniment de les d'anys anteriors. Enguany s'han plantat tamarius als Espais naturals del Riu i altres arbustos a la llera (fora de l'espai protegit). A Viladecans s'han plantat arbres i planta aquàtica al canal d'entrada del Remolar i a Gavà planta aquàtica (lliris grocs) al marge de l'estany de la Murtra. Puntualment també es fa un reforç de reg de les noves plantacions, i que duen a terme els serveis municipals.

RETIRADA DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Hi ha diverses espècies vegetals exòtiques establertes als nostres espais naturals i que s'han d'eliminar progressivament, ja que a causa del seu caràcter invasor tenen un important impacte negatiu en les comunitats vegetals i la fauna pròpia del Delta. Aquest esforç es centra en les espècies més problemàtiques, com ara la canya, el plomall de la Pampa, l'ungla de gat o el lligabosc del japó entre altres. Enguany s'han dut a actuacions de retirada a diversos espais, entre altres la pineda de can Camins, el camí dels Carrabiners i la Maresma de les Filipines. Amb equips de voluntaris també s'ha actuat a les platges del Golf i de Filipines i a la pineda del Remolar.

S'han retirat un total de 1.980 kg de plantes exòtiques, entre els municipis del Prat i Viladecans. Aquesta matèria vegetal es va portar a la deixalleria per al seu compostatge.

INSTAL·LACIONS PER A LA PASTURA AMB CAVALLS

Per tal de poder dur a terme la pastura dels prats humits i les jonqueres amb cavalls, cal dur a terme un seguit de feines de manteniment dels tancaments de fusta i del pastor elèctric, el manteniment dels canals de desguàs i entrada d'aigua i la sega de l'herba sota el fil elèctric, entre altres.

MANTENIMENT A LES PINEDES LITORALS

A les pinedes amb ús públic es duu a terme una gestió encaminada a reduir el risc d'incendi, mitjançant la retirada de branques tombades i dels residus i el manteniment dels itineraris delimitats. També es duu a terme des de fa anys la retirada de vegetació exòtica que les ha envaït a partir dels antic enjardinaments. S'ha actuat bàsicament a les pinedes de can Camins i ca l'Arana. En el cas de la pineda del Remolar s'ha actuat amb jornades de voluntariat i amb el Pla d'Ocupació però coordinat directament pels tècnics de l'Ajuntament de Viladecans.

MANTENIMENT DELS ITINERARIS D'ÚS PÚBLIC

Al llarg de tot l'any es fa el manteniment de la xarxa d'itineraris interiors i d'accés als espais naturals amb ús públic. Aquest consisteix bàsicament en la recollida d'escombraries, la sega dels marges, l'esporga d'arbres i arbustos que dificulten el pas i la sega de la vegetació que tapa la visió als aguaites i les pantalles - mirador.

MANTENIMENT DELS EQUIPAMENTS

S'ha dut a terme la reparació dels desperfectes en els equipaments d'ús públic dels espais (aguaites, torres d'observació, pantalles d'ocultació, àrees d'estada...), amb mitjans propis o amb la intervenció dels equips de manteniment municipals o d'alguna empresa especialitzada (en els casos que ha estat necessari). Setmanalment es fa una revisió a fons de l'estat d'aquest mobiliari.

MANTENIMENT DE LA SENYALITZACIÓ I DELS TANCAMENTS

Aquesta feina es duu a terme al llarg de l'any segons les necessitats. La majoria de tancaments estan fets amb estakes i corda, de manera que la seva

reparació és senzilla però implica una despesa important per al Consorci. Això és especialment rellevant en el cas de les platges, on l'ús massiu a la temporada estival i l'efecte dels temporals durant l'hivern i la primavera generen un manteniment molt intens. Respecte a la senyalització, aquesta també es veu afectada per les inclemències del temps i per algun acte vandàlic. Les inspeccions setmanals que es duen a terme a tots els espais naturals permeten detectar aquestes necessitats de manteniment.

NETEJA DELS ESPAIS D'ÚS PÚBLIC

Setmanalment, al llarg de tot l'any, es fa una retirada de deixalles i petits abocaments als espais d'ús públic, camins d'accés, itineraris i espais perifèrics. Això és especialment necessari a les àrees d'estada i les zones d'aparcament. El buidat de les papereres i contenidors, en la majoria dels casos, el duen a terme els serveis de gestió de residus municipals, tret d'algunes papereres que les buida personal del Consorci.

Durant el 2012 s'han retirat un total de 730 kg d'escombraries, recollides dels marges de camins, espais d'estada i platges.

MANTENIMENT DE LES INSTAL·LACIONS DE CRIA DE FARTETS

En el marc del Pla de recuperació del Fartet, peix catalogat en perill d'extinció, el Consorci i l'Ajuntament de Viladecans tenen unes instal·lacions de cria en captivitat a la pineda del Remolar, que aprofiten les antigues piscines del desaparegut Càmping Toro Bravo.

Entre les tasques de manteniment de les instal·lacions es duu a terme el buidat, canvi d'aigua i retirada de llots acumulats a les piscines, per tal d'assegurar el bon estat d'aquests petits peixos.

3.2.4.1.3 CALENDARI I LLOC DE REALITZACIÓ DE LES FEINES

A la taula següent s'indiquen els espais, feines i dates realitzades amb els diferents equips de treball. El nombre total de jornades que s'han dut a terme ha estat de 253. El 70% s'han realitzat al municipi del Prat, el 28,8% a Viladecans i el 1,2% a Gavà. Aquesta taula no inclou la feina realitzada pel personal propi del Consorci i dels Ajuntaments.

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES AL PRAT DE LLOBREGAT. 2012

ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA REALITZACIÓ
PLATJA DEL GOLF I ZONA MILITAR	Manteniment tancaments	8	hivern, primavera, estiu
	Retirada residus	2	hivern
	Desherbat	3	primavera
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET - CA L'ARANA I ITINERARI EXTERIOR	Sega i desbrossat d'illes de l'estany, prats i marges itineraris	55	Tot l'any
	Manteniment tancaments pastor elèctric	14	hivern, primavera, tardor
	Retirada residus	24	Tot l'any
	Manteniment plantacions	5	hivern, primavera
	Reg noves plantacions	9	primavera, estiu
	Manteniment del mobiliari	6	Tot l'any
CAN CAMINS	Retirada branques tombades	3	hivern
	Manteniment itinerari	6	hivern, primavera
	Retirada vegetació exòtica	9	hivern
	Retirada residus	2	hivern i primavera
CARRABINERS - SEMÀFOR I CAMÍ BUNYOLA	Retirada vegetació exòtica	8	hivern i primavera
	Segues i desbrossats	5	hivern
	Manteniment tancaments i neteja	4	Tot l'any
CAMÍ SORRAL- CANAL LAMINACIÓ RIBERA- PARC FLUVIAL	Retirada residus	10	hivern, primavera
	Manteniment plantacions	4	hivern, primavera

NOMBRE TOTAL JORNADES

177

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A VILADECANS. ANY 2012

ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA REALITZACIÓ
PLATJA REMOLAR I DE CAL FRANCÈS	Manteniment tancaments	5	tardor, hivern
	Retirada residus i plantes exòtiques	6	hivern
MARESMA FILIPINES	Retirada vegetació exòtica	6	hivern
	Sega i lles i salobrats	6	tardor, hivern
	manteniment itineraris	14	Tot l'any
	sega prats orquídiés	6	tardor, hivern
CARRETERA VIDALA, ZONA D'ESTADA I MARGES CAMÍ ACCÉS PLATJA	Esporga arbres i sega marges	4	hivern
	Retirada escombraries i buidat papereres	13	Tot l'any
	Desbrossat pantalles mirador	3	tardor
POLLANGREDA	Manteniment plantacions	4	estiu
ESTANY MURTRA(*)	Manteniment itinerari i plantacions	3	tardor
PISCINES FARTETS	Buidat i neteja	5	tardor

NOMBRE TOTAL JORNADES

76

(*) Municipis de Gavà i Viladecans

3.2.5 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS

El seguiment de la qualitat dels ecosistemes aquàtics del Delta es fa en base a dos tipus d'indicadors: els fisicoquímics i els biològics. Els fisicoquímics són un conjunt de paràmetres definidors de la qualitat de l'aigua (oxigen, nutrients, terbolesa, clorofil·les...), els quals es venen monitoritzant regularment des de l'any 2007, en el marc del Programa Integral de Control del Medi Aquàtic. També disposem de dades de seguiments d'anys anteriors duts a terme pels ajuntaments del Prat i de Viladecans. Els indicadors biològics que utilitzem és basen en la presència de plantes macròfites a les masses d'aigua (plantes aquàtiques totalment submergides), ja que son espècies que depenen totalment de la transparència i concentració de nutrients de la massa d'aigua, i per tant, son bons indicadors de la seva qualitat. Aquest es mesuren des del 2009, pel que ja portem quatre anys de seguiment.

L'anàlisi de les mostres d'aigua per al control fisicoquímic s'ha contractat, com en anys anteriors, al laboratori de l'empresa municipal Aigües del Prat, SA. La recollida de mostres i les anàlisis de camp la duu a terme el personal del Consorci.

En el cas del seguiment de les plantes macròfites, s'ha encarregat a dos botànics experts en el tema, que van se els que van definir aquest indicador.

L'estat ecològic de les masses d'aigua (en base a la Directiva Marc de l'Aigua) es calcula integrant els resultats dels dos tipus d'indicadors.

L'any 2012 s'han mantingut els mateixos 22 punts de mostreig fisicoquímics que el 2011. D'aquests, 18 son aiguamolls (estanys i basses), 3 de canals de desguàs pluvial i agrícola i 1 al tram final de riu Llobregat, distribuïts pels quatre municipis que integren el Consorci. Els punts són: bassa de ca l'Arana, estany de cal Tet, bassa de cal Bitxot, canyissars de depuració, estany de la Ricarda (superfície i fondària), estany de la Magarola, estany del Remolar (superfície i fondària), bassa dels Pollancres, bassa dels Fartets, braç de la Vidala, riera de Sant Climent, estany de la Murtra, bassa dels Reguerons, bassa platja ca l'Arana, estany de la Roberta, bassa gran de can Dimoni, canal de la Bunyola, canal de la Vidaleta, corredora de can Sabadell i riu Llobregat (al pont del

Mercabarna). La periodicitat de mostreig és trimestral. En el moment d'agafar les mostres es mesuren al camp alguns paràmetres (temperatura, pH, conductivitat, oxigen i nivell d'aigua).

Els indicadors biològics es calculen només en 9 d'aquestes masses d'aigua.

El laboratori d'Aigües del Prat analitza els següents paràmetres: amoni, nitrats, terbolesa, fòsfor total, fosfats, clorurs, matèries en suspensió, clorofil·les a,b i c i *Escherichia coli*.

El programa de control de la qualitat de l'aigua va començar l'octubre de 2007 i el de macròfits al 2009, de manera que tenim una sèrie de sis anys de dades que ens permeten caracteritzar les masses d'aigua, determinar el seu estat ecològic, detectar on estan els problemes de qualitat més importants i proposar mesures correctores a les administracions competents.

Hi ha altres indicadors de la qualitat dels ecosistemes aquàtics que també es monitoritzen, com són els seguiment de les aus aquàtiques nidificants i hivernants, els resultats dels quals s'expliquen àmpliament a l'apartat de seguiment de la biodiversitat.

A continuació es presenten els resultats per al 2012 dels indicadors fisicoquímics (FQ en endavant) i biològics (BIO en endavant) i la valoració de l'estat ecològic, a les 9 masses d'aigua on es calculen els dos tipus d'indicadors.

La valoració dels indicadors BIO es fa en base als següents aspectes:

- / Tipus de vegetació (macròfits, algues filamentoses, sense vegetació submergida)
- / Diversitat d'espècies de plantes aquàtiques
- / Abundància: referit al percentatge de recobriment de la làmina d'aigua per part dels macròfits
- / Plantes introduïdes: es refereix al rang de presència d'espècies vegetals exòtiques
- / Herbívors introduïts: referent al nombre d'espècies de fauna herbívora introduïda

En el cas del indicador FQ la valoració es fa en base a la mitjana dels quatre mostratges que es fan al llarg de l'any (març, maig, agost i novembre), dels següents paràmetres:

- / Matèries en suspensió (MES): és una mesura de la turbesa de l'aigua i dels sòlids dissolts a l'aigua
- / Amoni: és un compost nitrogenat que presenta toxicitat per a la fauna aquàtica a baixes concentracions
- / Nitrat: un altre compost nitrogenat indicador de la concentració de nutrients de l'aigua, i per tant, del grau d'eutrofització
- / Fòsfor total: indicador de la concentració de nutrients de l'aigua, i per tant, del grau d'eutrofització
- / Clorofil·la a: mesura indirecta de la concentració de fitoplàncton de l'aigua, relacionat també amb el grau d'eutròfia

Els límits de valors per de cada paràmetre per tal de valorar els indicadors FQ i BIO són els següents, en base a 5 categories de qualitat:

		Molt bo		Bo		Moderat		Dolent		Molt dolent
INDICADORS FQ										
Fòsfor total TP ($\mu\text{g/l}$)	0		30		50		100		150	
Fosfats (mg/l)	0		0,1		0,5		1		2	
Clorofil·la a ($\mu\text{g/l}$)	0		10		20		30		50	
Nitrats N- NO_3 (mg/l)	0		0,4		0,6		1,2		1,8	
Amoni N- NH_4^+ (mg/l)	0		0,12		0,18		0,36		0,54	
Turbesa (M.E.S. mg/l)	0		25		35		50		100	
INDICADORS BIO										
Tipus de vegetació		Caròfits		Caròfits		Nimfèids		Indistint		Absència
Diversitat (nº esp.)		> 7		> 7		6 - 3		2 - 1		0
Abundància (recob.)		10-70%		10-70%		> 70%		< 10%		0
Plantes introduïdes		Absència		Absència		Puntual		Extens.		Extens.
Herbívors introduïts		Absència		Absència		1 espècie		2 espècies		2 espècies

Taula 1. Límits de cada paràmetre per a la valoració dels indicadors BIO i FQ

L'avaluació dels indicadors es fa amb un valor numèric segons el seu nivell de qualitat particular. La mitjana dels cinc valors numèrics ens donarà la puntuació dels indicadors fisicoquímics i dels indicadors biològics.

VALORACIÓ DE CADA PARÀMETRE				VALORACIÓ DE CADA INDICADOR	
Nivell de qualitat	Puntuació	Nivell qualitat	Puntuació	Puntuació	Valoració general
Molt bo	4	Molt bo / bo	3,5	$\geq 3,5$	Molt bo
Bo	3			$> 2,5 - 3,4$	Bo
Moderat	2	Moderat	2	$> 1,5 - 2,5$	Moderat
Dolent	1	Dolent / Molt dolent	0,5	$> 0,5 - 1,5$	Dolent
Molt dolent	0			$\leq 0,5$	Molt dolent

Taula 2. Avaluació dels indicadors segons el valor numèric

Finalment, l'avaluació de l'estat ecològic general de cada massa d'aigua es fa creuant la valoració dels dos tipus d'indicadors, on tenen més pes els indicadors biològics, i el resultat es presenta en la taula següent :

ESTAT ECOLÒGIC GENERAL		VALORACIÓ INDICADORS FÍSICOQUÍMICS				
		Molt bo	Bo	Moderat	Dolent	Molt dolent
VALORACIÓ INDICADORS BIOLÒGICS	Molt bo	Molt bo	Molt bo	Bo	Moderat	Moderat
	Bo	Bo	Bo	Moderat	Moderat	Moderat
	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat
	Dolent	Dolent	Dolent	Dolent	Dolent	Dolent
	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent

Taula 3. Valoració de l'Estat Ecològic

ESTANY DE CAL TET

L'estany de cal Tet és una de les principals masses d'aigua del delta del Llobregat, tant per la seva superfície com per la biodiversitat que acull.

Actualment només hi ha un punt de mostreig FQ en aquest estany, situat en el marge proper a l'aguait de cal Tet (codi ET1S). Respecte als BIO s'ha fet un únic mostreig al mes de juny, en 8 punts distribuïts al llarg del perímetre de l'estany.

Taula 4. Resultats dels indicadors FQ a l'Estany de Cal Tet al llarg de l'any 2012.

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	3055	3052	3682	3210	
pH	-	9.64	8.94	7.98	
Clorurs (mg/l)	743	788	964	796	
Terbolesa (M.E.S)	15	18	15	14	Molt bona
Clorofil·la a ($\mu\text{g}/\text{l}$)	1.2	0.7	14.2	2.5	Molt bona
Amoni (mg/l)	0.11	0.04	0.04	0.04	Molt bona
Nitrats (mg/l)	2.0	2.0	2.0	2.0	Molt dolenta
Fòsfor total ($\mu\text{g}/\text{l}$)	140	240	130	80	Dolenta / Molt dolenta
Fosfats (mg/l)	0.05	0.05	0.05	0.05	Molt bona

		2004	2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Caròfits (35% elodèids)	Absència	Indistint (55% filamentoses)	Nimfèids	Indistint (36% filamentoses)
	Categoria	3	0	1	2	1
Diversitat (nº esp.)	Valor	8	0	2	2	3
	Categoria	3.5	0	1	1	2
Abundància	Valor	>70	0	35	50 - 70	86.25%
	Categoria	4	0	2	3	4
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	Absència	2 esp.	2 esp.	2 esp.	2 esp.
	Categoria	3.5	0.5	0.5	0.5	0.5
VALORACIÓ BIO		3.5	0.8	1.6	2	2.2
		2004	2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	23.75	43.38	36.63	19.00	15.5
	Categoria	4	2	2	4	4
Amoni (mg/l)	Valor	0.04	0.04	0.03	0.04	0.0575
	Categoria	4	4	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	1.18	0.38	0.38	0.72	2
	Categoria	2	4	4	2	0
P Total (µg/l)	Valor	43.75	307.50	231.25	118.00	147.5
	Categoria	3	0	0	1	1
Clorofil·la a (µg/l)	Valor	0.27	33.16	57.13	9.38	4.64
	Categoria	4	1	0	4	4
VALORACIÓ FQ		3.4	2.2	2	3	2.6
ESTAT ECOLÒGIC		MOLT BO	DOLENT	MODERAT	MODERAT	MODERAT

Taula 5. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de l'Estany de Cal Tet. (sèrie 2004-2012).

Com es veu a la taula, la **valoració biològica** presenta una lleugera milloria respecte al 2011, tot i que no suposa un canvi de categoria de valoració (segueix sent moderada). Aquesta millora és deguda principalment al major recobriment de macròfits i al registre de 3 espècies de plantes en comptes de 2. Pel contrari, el major percentatge de recobriment d'algues filamentoses suposa un empitjorament en la valoració del paràmetre *Tipus de vegetació*.

La **valoració fisicoquímica** presenta un lleuger empitjorament respecte a l'any 2011, però no suposa tampoc un canvi de categoria (segueix sent bona). Aquesta disminució en la valoració és deguda a l'elevat concentració de nitrats registrada.

L'**estat ecològic** final és Moderat, igual que els anys 2010 i 2011.

BASSA DE LA PLATJA DE CA L'ARANA

Es fa un seguiment de la bassa d'aigües permanents d'aquesta platja, la qual alberga una població introduïda de fartet (*Aphanius iberus*). Atès la poca fondària, la mostra de FQ es pren al mig de la bassa i les dues dels BIO al marge del costat mar.

	MARÇ	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat (µS/cm)	34048	47335	53854	
pH	-	8.35	8.06	
Clorurs (mg/l)	11796	17201	19722	
Terbolesa (M.E.S)	34	28	14	Molt bona / bona
Clorofil·la a (µg/l)	0.8	0.7	0.4	Molt bona
Amoni (mg/l)	0.07	0.04	0.04	Molt bona
Nitrats (mg/l)	20.1	20.0	10.0	Molt dolenta
Fòsfor total (µg/l)	90	40	70	Bona / moderada
Fosfats (mg/l)	0.05	0.05	0.05	Molt bona

Taula 6. Resultats dels indicadors FQ a la bassa de la platja de ca l' Arana al llarg de l' any 2012

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0
Diversitat (nº esp.)	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	0	0	0	0
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
VALORACIÓ BIO		1.40	1.40	1.40	1.40

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	18.25	33.75	44.50	24.3
	Categoria	4	3	2	3
Amoni (mg/l)	Valor	0.18	0.06	0.06	0.1
	Categoria	3	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	1.58	0.48	1.20	16.7
	Categoria	1	3	2	0
P Total (µg/l)	Valor	95.00	130.00	112.50	66.7
	Categoria	2	1	1	2
Clorofil·la a (µg/l)	Valor	1.50	3.96	2.38	0.7
	Categoria	4	4	4	4
VALORACIÓ FQ		2.80	3.00	2.60	2.60

ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT
----------------	--	--------	--------	--------	--------

Taula 7. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la bassa de la platja de ca l'Arana. (sèrie 2009-2012)

La **valoració biològica** d'aquesta bassa es manté invariable des de l'any 2009 i es manté la categoria de Dolenta, degut a la manca de plantes aquàtiques submergides.

En canvi, la **valoració fisicoquímica** es manté en una categoria de Bona des del principi del seguiment, fet que s'evidencia en la baixa terbolesa i la baixa concentració de clorofil·la i amoni. Això és d'esperar en una bassa que no rep l'aportació de nutrients a través de cap canal de desguàs. És preocupant l'elevada concentració de nitrats mesurada enguany, sense cap explicació clara, pel que caldrà veure com evoluciona aquest paràmetre ens els propers mostratges.

L'**estat ecològic** es manté invariable en la categoria de Dolent, tot i la bona qualitat FQ de l'aigua, a causa de la baixa valoració dels indicadors biològics.

ESTANY DE LA MAGAROLA

Aquest estany litoral té actualment una superfície molt reduïda i pateix la regressió de la línia de costa del Delta. El mostreig dels dos indicadors es fa en els marges, en el cas dels BIO es fan dos mesures, una a cada extrem de l'estany.

	MARÇ	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	34048	47335	53854	
pH	-	8.35	8.06	
Clorurs (mg/l)	11796	17201	19722	
Terbolesa (M.E.S)	34	28	14	Molt bona / bona
Clorofil·la a ($\mu\text{g}/\text{l}$)	0.8	0.7	0.4	Molt bona
Amoni (mg/l)	0.07	0.04	0.04	Molt bona
Nitrats (mg/l)	20.1	20.0	10.0	Molt dolenta
Fòsfor total ($\mu\text{g}/\text{l}$)	90	40	70	Bona / moderada
Fosfats (mg/l)	0.05	0.05	0.05	Molt bona

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	24778	28382	42675	31462	
pH	-	8.32	8.17	7.79	
Clorurs (mg/l)	8278	9857	15588	10920	
Terbolesa (M.E.S)	16	18	14	9	Molt bona
Clorofil·la a ($\mu\text{g}/\text{l}$)	2.9	2.4	1.3	0.8	Molt bona
Amoni (mg/l)	0.04	0.04	0.04	0.30	Molt bona / moderada
Nitrats (mg/l)	4.0	2.0	10.0	5.0	Molt dolenta
Fòsfor total ($\mu\text{g}/\text{l}$)	120	130	100	80	Dolenta / moderada
Fosfats (mg/l)	0.05	0.05	0.05	0.05	Molt bona

Taula 8. Resultats dels indicadors FQ a l'estany de la Magarola al llarg de l'any 2012

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Nimfèids	Nimfèids	Nimfèids
	Categoria	0	2	2	2
Diversitat (nº esp.)	Valor	0	2 - 1	1	1
	Categoria	0	1	1	1
Abundància	Valor	0	< 10%	< 10%	30%
	Categoria	0	1	1	2
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	0	0	0	0
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
VALORACIÓ BIO		1.40	2.20	2.20	2.40

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	25.75	14.25	17.75	14.3
	Categoria	3	4	4	4
Amoni (mg/l)	Valor	0.05	0.17	0.42	0.1
	Categoria	4	3	1	4
Nitrats (mg/l)	Valor	0.73	0.60	0.85	5.3
	Categoria	2	3	2	0
P Total (µg/l)	Valor	145.00	97.50	115.00	107.5
	Categoria	1	2	1	1
Clorofil·la a (µg/l)	Valor	6.50	4.28	11.98	1.8
	Categoria	4	4	3	4
VALORACIÓ FQ		2.80	3.20	2.2	2.60

ESTAT ECOLÒGIC	DOLENT	MODERAT	MODERAT	MODERAT
----------------	--------	---------	---------	---------

Taula 9. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de l'estany de la Magarola (sèrie 2009-2012)

La **valoració biològica** de la Magarola va millorant lleugerament any rere any, però el 2012 encara es manté com a Moderada, en base a la presència d'una espècie de macròfit, el qual ha incrementat el seu percentatge de recobriment enguany.

La **valoració fisicoquímica** sí que experimenta un canvi respecte l'any anterior, passant de moderada a bona. Aquesta millora es deu al menor contingut en amoni i clorofil·la a de l'aigua. A l'igual que a l'estany de Cal Tet i Ilacuna de la platja de Ca l' Arana, a la Magarola s'ha detectat un important augment en el contingut de nitrats el 2012

L'**estat ecològic** es manté en la categoria de Moderat, des de fa tres anys.

ESTANY DE LA ROBERTA

Aquest petit estany, que formava part del sistema de basses de l'antic Club de Golf del Prat va experimentar una important transformació en la seva morfologia y règim hídric amb les obres d' ampliació de l'Aeroport, i actualment només rep les aigües de l'aquífer superficial.

Hi ha quatre punts de control dels indicadors BIO i un FQ, tots ells als marges.

	MARÇ	MAIG	SETEMBRE	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat ($\mu\text{S/cm}$)	5.111	11.917	19.920	15.964	
pH	-	7.67	7.86	8.16	
Clorurs (mg/l)	1.433	3.714	7.373	5.058	
Terbolesa (M.E.S)	33	17	73	27	Bona / dolenta
Clorofil·la a ($\mu\text{g/l}$)	2.5	0.6	2.8	116.0	Molt bona / molt dolenta
Amoni (mg/l)	0.04	0.04	0.04	0.04	Molt bona
Nitrats (mg/l)	2.0	2.0	4.0	2.0	Molt dolenta
Fòsfor total ($\mu\text{g/l}$)	110	50	80	90	Moderada / dolenta
Fosfats (mg/l)	0.05	0.05	0.05	0.05	Molt bona

Taula 10. Resultats dels indicadors FQ a l'estany de la Roberta al llarg de l' any 2012

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Nimfèids	Nimfèids	Nimfèids	Nimfèids
	Categoria	2	2	2	2
Diversitat (nº esp.)	Valor	2-1	2-1	3	2
	Categoria	1	1	2	1
Abundància	Valor	>50%	35%	38.75%	42.50%
	Categoria	3	2	2	2
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	1	1	1	2 esp.
	Categoria	2	2	2	0.5
VALORACIÓ BIO		2.30	2.10	2.30	1.80

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	20.50	9.25	56.75	37.5
	Categoria	4	4	1	2
Amoni (mg/l)	Valor	0.07	0.19	0.04	0.04
	Categoria	4	2	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	0.67	0.85	1.17	2.5
	Categoria	2	2	2	0
P Total ($\mu\text{g/l}$)	Valor	102.5	95.00	200.00	82.5
	Categoria	1	2	0	2
Clorofil·la a ($\mu\text{g/l}$)	Valor	16.5	5.66	13.58	30.45
	Categoria	3	4	3	1
VALORACIÓ FQ		2.80	2.80	2	1.8

ESTAT ECOLÒGIC	MODERAT	MODERAT	MODERAT	MODERAT
----------------	---------	---------	---------	---------

Taula 11. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de l'estany de la Roberta (sèrie 2009-2012)

La **valoració biològica** no canvia de categoria i es manté com a Moderada des de l'any 2009, provoca en gran part pel recobriment moderat de macròfits i a la presència d'herbívors introduïts (dues espècies detectades enguany).

La **valoració fisicoquímica** es manté Moderada com l'any anterior, tot i que perd una mica de valor a causa de l'empitjorament en els valors mitjans de clorofil·la a i nitrats.

L'**estat ecològic** es manté Moderat des de l'any 2009.

BASSA DELS POLLANCREs

És la bassa de major superfície de la maresma de les Filipines i un dels dos sectors on es produeixen les majors concentracions d'aus aquàtiques.

Hi ha dos punts de control, un de BIO l'altre FQ.

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat (µS/cm)	9505	15661	22515	7552	
pH	-	8.21	8.65	8.04	
Clorurs (mg/l)	2635	4858	7396	2104	
Terbolesa (M.E.S)	41	63	198	32	
Clorofil·la a (µg/l)	2.12	17.60	12.20	8.0	Molt bona / bona
Amoni (mg/l)	0.17	0.04	0.04	0.05	Molt bona / bona
Nitrats (mg/l)	2.0	2.0	4.0	5.30	Molt dolenta
Fòsfor total (µg/l)	240	510	1.400	800	Molt dolenta
Fosfats (mg/l)	0.05	0.05	0.30	0.30	Molt bona / bona

Taula 12. Resultats dels indicadors FQ a la Bassa dels Pollancre, al llarg de l'any 2012.

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0
Diversitat (nº esp.)	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	2 esp.	2 esp.	2 esp.	2 esp.
	Categoria	0.5	0.5	0.5	0.5
VALORACIÓ BIO		0.80	0.80	0.80	0.80

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	61.20	37.75	54.50	83.5
	Categoria	1	2	1	1
Amoni (mg/l)	Valor	0.72	0.20	2.85	0.08
	Categoria	0	2	0	4
Nitrats	Valor	3.10	0.70	0.80	3.33

(mg/l)	Categoria	0	2	2	0
P Total (µg/l)	Valor	580	565.00	1047.50	737.5
	Categoria	0	0	0	0
Clorofil·la a (µg/l)	Valor	25.1	16.47	129.63	9.98
	Categoria	2	3	0	4
VALORACIÓ FQ		0.60	1.80	0.60	1.80
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 13. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la bassa dels Pollancre (sèrie 2009-2012).

La **valoració biològica** d'aquesta bassa té una classificació de Dolenta, a causa de l' absència de plantes macròfites i a la presència de dues espècies d'herbívors introduïts.

La **valoració fisicoquímica** té una categoria de Moderada, i ha presentat una millora respecte l'any anterior, gràcies a la disminució de la concentració de clorofil·la i del ió amoni respecte al 2011. Tot i així les elevades concentracions de nutrients (nitrats i fòsfor) i la terbolesa quasi permanent marquen un estat d'hipertròfia que impedeixen el creixement de plantes submergides i la seva recuperació.

L' **estat ecològic**, per tant és Dolent, i es manté així des de l'any 2009.

BRAÇ DE LA VIDALA DE L'ESTANY DEL REMOLAR

La Vidala és un braç de l'estany del Remolar, d'uns 1900 m de longitud, dividit en dos trams pel pont d'accés a la maresma de les Filipines. Aquesta massa d'aigua té unes característiques hidromorfològiques i de qualitat molt diferents al cos central de l'estany i les basses de l'interior de la maresma. Tenim 2 punts de control (BIO i FQ), ambdós situats a la seva capçalera.

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat (µS/cm)	15793	13430	13161	7403	
pH	9.0	8.84	8.74	8.41	
Clorurs (mg/l)	5007	4184	3909	2136	
Terbolesa (M.E.S)	85	7	13	8	Molt bona / dolenta
Clorofil·la a (µg/l)	342.0	0.92	3.46	4.18	Molt bona / molt dolenta
Amoni (mg/l)	0.04	0.32	0.04	0.17	Molt bona / moderada
Nitrats (mg/l)	4.0	2.0	2.0	2.0	Molt dolenta
Fòsfor total (µg/l)	760	210	100	100	Dolenta
Fosfats (mg/l)	0.73	0.05	0.08	0.05	Molt bona / moderada

Taula 14. Resultats dels indicadors FQ del Braç de la Vidala, al llarg de l' any 2012

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0
Diversitat (nº esp.)	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	2 esp.	2 esp.	2 esp.	2 esp.
	Categoria	0.5	0.5	0.5	0.5
VALORACIÓ BIO		0.80	0.80	0.80	0.80

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	27	21.63	28.00	28.25
	Categoria	3	4	3	3
Amoni (mg/l)	Valor	7.83	2.09	0.37	0.14
	Categoria	0	0	1	3
Nitrats (mg/l)	Valor	2.91	5.30	3.50	2.5
	Categoria	0	0	0	0
P Total (µg/l)	Valor	784	587.50	562.50	292.5
	Categoria	0	0	0	0
Clorofil·la a (µg/l)	Valor	16.81	12.53	25.93	87.64
	Categoria	3	3	2	0
VALORACIÓ FQ		1.20	1.40	1.20	1.20

ESTAT ECOLÒGIC	DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT
----------------	--------	--------	--------	--------

Taula 15. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic del Braç de la Vidala (sèrie 2009-2012)

La **valoració biològica** es la mateixa que trobem a la Bassa dels Pollancre, Dolenta. La causa en aquest cas també es la absència total de macròfits i a la presència de dos espècies d'herbívors introduïts.

En el cas de la **valoració fisicoquímica** també es classifica com a Dolenta, tal com s'evidència amb l'elevada concentració de nitrats, fòsfor total i clorofil·la a. En el cas de l' amoni es veu una millora (disminució de la concentració) el 2012 respecte als anys anteriors.

L'**estat ecològic** es Dolent, i ha estat així ens els quatre anys de control.

RIERA DE SANT CLIMENT

El tram final de la riera de Sant Climent, entre la C-31 i el mar, va ser excavat i eixamplat per millorar la seva capacitat de drenatge al mar, el que va provocar la connexió amb l'aquífer superficial com la resta de llacunes litorals del delta.

Gràcies a això aquest tram té una inundació permanent amb oscil·lacions de nivell segons la pluviometria. El mostreig FQ es fa en el marge 400 m abans del seu contacte amb el mar. En el cas dels BIO es duu a terme una mostra a la desembocadura i un transsecte longitudinal de 1.300 m.

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat ($\mu\text{S/cm}$)	17418	3631	4795	45552	
pH	-	7.89	8.39	8.15	
Clorurs (mg/l)	5393	919	1273	16479	
Terbolesa (M.E.S)	12	5	405	24	Molt bona / molt dolenta
Clorofil·la a ($\mu\text{g/l}$)	1.31	1.24	9.12	15.00	Molt bona / bona
Amoni (mg/l)	0.05	0.32	0.04	0.05	Molt bona / moderada
Nitrats (mg/l)	4.0	2.0	-	6.70	Molt dolenta
Fòsfor total ($\mu\text{g/l}$)	220	630	1.400	400	Molt dolenta
Fosfats (mg/l)	0.06	0.50	0.05	0.20	Molt bona / bona

Taula 16. Resultats dels indicadors FQ de la riera de Sant Climent, al llarg de l'any 2012

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	2	0	2
Diversitat (nº esp.)	Valor	0	2-1	0	2
	Categoria	0	1	0	1
Abundància	Valor	0	<10%	0	< 1%
	Categoria	0	1	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	2 esp.	2 esp.	2 esp.	2 esp.
	Categoria	0.5	0.5	0.5	0.5
VALORACIÓ BIO		0.80	1.60	0.80	1.40

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	32.75	32.75	40.00	111.5
	Categoria	3	3	2	0
Amoni (mg/l)	Valor	0.48	0.84	0.72	0.12
	Categoria	1	0	0	3.5
Nitrats (mg/l)	Valor	0.90	3.08	1.75	4.23
	Categoria	2	0	1	0
P Total ($\mu\text{g/l}$)	Valor	710	1067.50	1147.50	662.5
	Categoria	0	0	0	0
Clorofil·la a ($\mu\text{g/l}$)	Valor	26.4	21.85	16.52	6.67
	Categoria	2	2	3	4
VALORACIÓ FQ		1.60	1.00	1.20	1.50

ESTAT ECOLÒGIC	DOLENT	MODERAT	DOLENT	DOLENT
----------------	--------	---------	--------	--------

Taula 17. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la riera de Sant Climent (sèrie 2009-2012)

En la **valoració biològica** es veu una oscil·lació en base de la presència/absència de macròfits al llarg dels quatre anys de control. Així el 2012 hi ha una lleugera millora per la localització de 2 espècies de macròfits, encara

que de manera testimonial (recobriment < 1%), pel que no fa millorar la classificació que segueix sent Dolenta. També hi ha el problema de la presència de les dues espècies d' herbívors introduïts.

La **valoració fisicoquímica** es Dolenta, al igual que les masses d'aigua anteriors, provocada principalment per l'elevada concentració de nutrients (nitrats i fòsfor total). És especialment negatiu el cas del fòsfor, amb valors fins a 6 cops superiors al llindar de pitjor classificació.

El 2012 es veu una important disminució de les concentracions d'amoni i de clorofil·la a respecte al 2011, però un empitjorament en el cas dels nitrats i la terbolesa, pel que el balanç de l'indicador segueix sent Dolent.

L'**estat ecològic** de la riera es manté Dolent, com al 2011.

BASSA DELS REGUERONS

La bassa dels Reguerons és una petita massa d'aigua interior i molt somera situada al bell mig de la plana agrícola de Viladecans. Hi ha 3 punts de control al llarg dels marges, 2 de BIO i 1 de FQ.

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat (µS/cm)	17675	22170	60738	20264	
pH	-	8.85	9.09	9.37	
Clorurs (mg/l)	5076	6635	20675	6102	
Terbolesa (M.E.S)	57	28	357	127	Dolenta / molt dolenta
Clorofil·la a (µg/l)	57.90	9.28	42.20	14.80	Molt bona / dolenta / molt dolenta
Amoni (mg/l)	0.04	0.04	0.04	0.04	Molt bona
Nitrats (mg/l)	4.0	2.0	10.0	4.0	Molt dolenta
Fòsfor total (µg/l)	760	810	1.700	1.300	Molt dolenta
Fosfats (mg/l)	0.05	0.32	0.05	0.49	Molt bona / bona

Taula 18. Resultats dels indicadors FQ de la bassa dels Reguerons, al llarg de l' any 2012

		2009	2010	2011	2012
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0
Diversitat (nº esp.)	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3.5	3.5	3.5	3.5
Herbívors introduïts	Valor	2 esp.	2 esp.	2 esp.	2 esp.
	Categoria	0.5	0.5	0.5	0.5
VALORACIÓ BIO		0.80	0.80	0.80	0.80

		2009	2010	2011	2012
M.E.S (mg/l)	Valor	54.75	141.75	121.00	142.25
	Categoria	1	0	0	0
Amoni (mg/l)	Valor	0.28	0.04	0.05	0.04
	Categoria	2	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	0.85	0.63	0.80	5
	Categoria	2	2	2	0
P Total (µg/l)	Valor	882.50	862.50	675.00	1142.5
	Categoria	0	0	0	0
Clorofil·la a (µg/l)	Valor	22.2	88.30	11.42	31.05
	Categoria	2	0	3	1
VALORACIÓ FQ		1.40	1.20	1.8	1.00
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 19. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la bassa dels Reguerons (sèrie 2009-2012)

La **valoració biològica**, a l'igual que el braç de la Vidala o la bassa dels Pollancre, és Dolenta, a causa de la inexistència de macrofits, fet que concorda amb la baixa categoria dels indicadors FQ. A més s'han localitzat les dues espècies d'herbívors introduïts, que encara empitjoren més el valor de l'indicador.

La **valoració fisicoquímica** empitjora respecte l'any anterior i passa de Moderada a Dolenta. Aquesta davallada es deu a l'empitjorament dels paràmetres clorofil·la a i, sobretot, nitrats. Com es pot veure a la taula 18, les concentracions de fòsfor total i nitrats son molt elevades, amb valors mitjans 10 cops el llindar de pitjor categoria de qualitat el 2012. Aquestes concentracions de nutrients es relacionen amb l'elevada terbolesa (MES), que es veu agreujada pel fet de ser una bassa molt somera on el vent i la pluja actuen removent els sediments del fons.

L'**estat ecològic**, atès els valors dels indicadors és Dolent, en tota la sèrie d'anys estudiada.

ESTANY DE LA RICARDA

L'estany de la Ricarda és la massa d'aigua del Delta menys alterada des del punt de vista hidromorfològic i està rodejat de comunitats vegetals molt valuoses i en bon estat de conservació tot i que té un important dèficit de la qualitat de l'aigua. Amb l'ampliació de l'Aeroport es va alterar el seu règim hídric, al tallar-se les aportacions d'aigua superficial per escorrentia de la plana agrícola que ho drenava, i des d'aleshores s'han fet aportacions d'aigua mitjançant pous i

l'efluent de l'EDAR però que sempre han estat inferiors als cabals originals, fet que ha contribuït al seu confinament i menor comunicació amb el mar.

El fet que estigui dins una propietat privada dificulta el seu seguiment, per això no es calculen els indicadors biològics en aquest estany, i només es monitoritzen els FQ, amb dos punts de mostreig, un al mig del cos central de l'estany i l'altre a la seva desembocadura. Tot i no fer-se el seguiment específic dels biològics, si que és fa una revisió visual de la superfície de l'estany cada cop que es visita i no s'han detectat en els últims anys la presència de macrofits, fet que encaixa amb el seu elevat grau d'eutròfia.

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
Conductivitat ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	6174	6100	5991	5791	
pH	-	8.47	8.44	7.29	
Clorurs (mg/l)	1732	1.681	1.643	1597	
Terbolesa (M.E.S)	49	38	39	136	Moderada / molt dolenta
Clorofil·la a ($\mu\text{g}/\text{l}$)	14.9	11.6	10.1	0.4	Molt bona / bona
Amoni (mg/l)	0.04	0.04	0.04	0.04	Molt bona
Nitrats (mg/l)	2.0	2.0	2.0	2.0	Molt dolenta
Fòsfor total ($\mu\text{g}/\text{l}$)	250	580	750	520	Molt dolenta
Fosfats (mg/l)	0.05	0.18	0.05	0.11	Molt bona

Taula 20. Resultats dels indicadors FQ de l'estany de la Ricarda, al llarg de l'any 2012

		2008	2009	2010	2011	2012
Conductivitat		8.489.8	8.650.3	6.685.3	6.306.2	6.014
M.E.S (mg/l)	Valor	14.60	23.30	27.10	29.20	65.5
	Categoria	4	4	3	3	1
Amoni (mg/l)	Valor	0.16	0.09	0.05	0.08	0.04
	Categoria	3	4	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	-	0.30	0.30	0.90	2
	Categoria	-	4	4	2	0
P Total ($\mu\text{g}/\text{l}$)	Valor	266.60	364.30	432.80	408.00	525
	Categoria	0	0	0	0	0
Clorofil·la a ($\mu\text{g}/\text{l}$)	Valor	20.20	25.4	15.80	38.60	9.25
	Categoria	2	2	3	1	4
VALORACIÓ FQ		2.25	2.80	2.80	2.00	1.80
		MODERAT	BO	BO	MODERAT	MODERAT

Taula 21. Avaluació històrica de la valoració fisicoquímica de l'estany de la Ricarda (Anys 2008-2012)

Tal com es veu a la Taula de valoració fisicoquímica la qualitat de l'aigua de l'estany ha anat variant al llarg dels últims 5 anys.

Hi ha paràmetres com l'amoni o les matèries en suspensió en que s'han enregistrat unes concentracions baixes, donant una valoració Bona i Molt bona,

tot i que en el cas de la terbolesa és veu un important increment l'últim any, rebaixant-se la valoració a Dolenta. La concentració de nitrats experimenta un increment el 2012, tal com passa a gairebé totes les masses d'aigua estudiades.

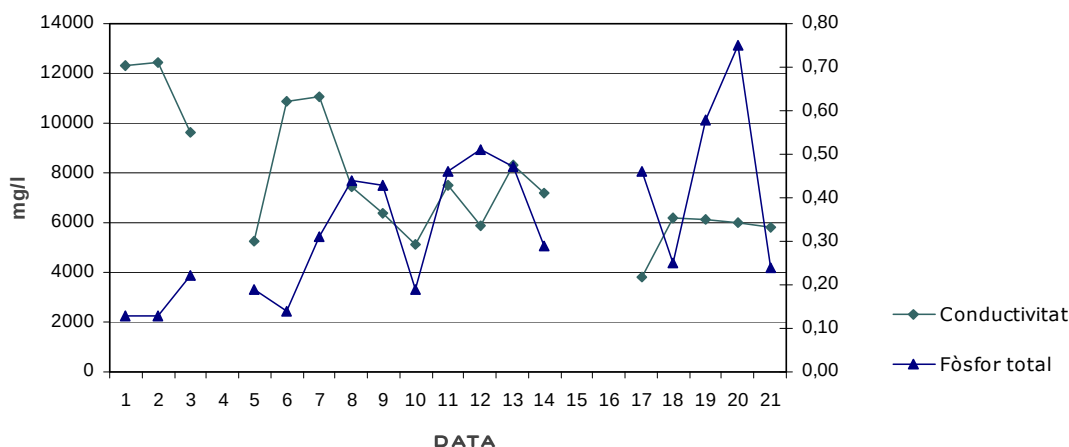
Cal tenir en compte a l'estany de la Ricarda s'ha estat fent una aportació diària de 60 m³/h durant 10 h d'aigua regenerada del tractament terciari de l'EDAR del Prat des del 2008. Però aquesta aportació es va veure reduïda dràsticament a partir de juny de 2011, a causa de la reducció en la producció d'aigua regenerada per part de la Depuradora. Això s'ha traduït en una important disminució en el cabal d'entrada d'aigua superficial a l'estany, el que implica una menor renovació de l'aigua i una concentració de nutrients en els períodes d'estiatge, com es pot veure en el cas del fòsfor total al mes d'agost (taula 20).

La concentració de fòsfor registrada a la Ricarda en els últims 5 anys és pròpia d'aigües hipertròfiques, en els quals no hi pot créixer vegetació submergida (macrofits). A més es veu un increment progressiu en la seva concentració.

Per tant, podem concloure que la qualitat fisicoquímica de la Ricarda es classificaria de Moderada, pel fet de ponderar tots els paràmetres estudiats, però que l'elevada concentració de fòsfor és pròpia d'una qualitat Molt dolenta i impedeix el creixement d'herbassars submergits a l'estany.

Si ens fixem en l'evolució dels paràmetre conductivitat i fòsfor total al llarg dels anys, podem veure que son inversament proporcionals, fet que es pot relacionar amb l'entrada des del 2008 de l'efluent del terciari de l'EDAR, de baixa conductivitat (al voltant dels 2.000 microS/cm) i una aportació de fòsfor elevada, amb una mitjana de concentració de 500 microg/l.

EVOLUCIÓ DE LA CONDUCTIVITAT I FÒSFOR TOTAL A LA RICARDA (2007 - 2012)

Per tant, podem concloure que l'estany de la Ricarda necessita una aportació d'aigües superficials en qualitat i quantitat suficients per restablir el seu funcionament hídric i permetre la taxa de renovació de l'aigua i la seva comunicació amb el mar, però que la l'efluent del terciari de l'EDAR no té ni la qualitat ni la quantitat adequades per a alimentar l'estany, pel que cal trobar una altra font de subministrament. Aquest fet ja s'ha posat de manifest per part del Consorci a diversos interlocutors i instàncies, i val a dir que ens consta que des d'AENA s'està treballant per trobar alternatives.

3.2.6 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES

3.2.6.1 ELIMINACIÓ DE FAUNA EXÒTICA O DEPREDADORA

Algunes espècies problemàtiques per a la fauna o la flora dels espais naturals han estat el senglar, la garsa, el faisà i la guineu. Per altra banda, les espècies al·lòctones invasores, com la Tortuga de Florida i el Visó americà, també s'han de controlar per a evitar un impacte negatiu en el medi natural.

SENGLAR

L'any 2012 s'ha continuat amb el Programa de gestió del porc senglar als Espais Naturals del Delta del Llobregat, donat el seu impacte negatiu en la població d'orquídies i en la d'ocells colonials nidificants. S'ha seguit la mateixa metodologia dels anys anteriors: captura d'exemplars mitjançant esperes nocturnes, al Remolar i a Cal Tet, aproximadament dos cops al mes a cada lloc. Les tasques han estat assumides pel personal del Consorci, prèvia autorització de l'Àrea del Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM.

Per diversos motius, l'any 2012 només es van poder realitzar controls de senglar durant nou mesos, d'abril a novembre. Durant aquest període es van realitzar esperes nocturnes tant al Remolar com a cal Tet, tot i que la majoria d'esperes van tenir lloc al Remolar (11 esperes en total).

Totes les esperes amb èxit es van produir al Remolar (8 esperes amb èxit de captura). En total es van capturar 16 exemplars (4 mascles, 6 femelles, 4 joves i

2 sense identificar). La mitjana va ser de 7 exemplars observats per espera i 0,73 exemplars capturats per cada espera.

A la zona de cal Tet, tot i detectar presència d'exemplars, no es va poder capturar cap. Altres zones on es té coneixement de la presència de senglar han estat la Ricarda i la pineda de can Camins, on no s'ha pogut actuar.

En conjunt es podria dir que l'esforç de captura ha estat menor que l'any 2011. Cal remarcar que el mètode d'esperes nocturnes té limitacions en uns espais tan petits i sensibles com els del delta del Llobregat. Si s'augmenta l'esforç, també s'augmenten les molèsties sobre l'avifauna d'aquestes àries i per tant, s'ha d'arribar a un equilibri.

Es constata, una vegada més, un important impacte negatiu dels senglars sobre les poblacions d'orquídies del Delta.

GARSA, FAISÀ, GUINEU I VISÓ AMERICÀ

L'any 2012 no s'han realitzat actuacions de control de la població de garsa ni de faisà dels espais protegits del Delta, tot i tenir-ne una autorització dels Serveis Territorials de Barcelona, per no ser necessari. Tampoc s'han realitzat actuacions de control de la població de guineu però sí que es va col·locar un pastor elèctric a la platja de ca l'Arana per a protegir zones de nidificació d'aus escasses al Delta dels depredadors com la guineu (*veure apartats de gestió dels hàbitats*).

TORTUGA DE FLORIDA

L'any 2012 la recollida de tortugues de Florida continuava paralitzada, al no tenir una partida pressupostaria associada al pagament dels costos d'eradicació de les tortugues invasores. Cal tenir present que la gestió de cada exemplar té un cost aproximat d'uns 10€ i que amb una campanya de captures es poden recollir fàcilment més de 100 exemplars.

Per tant, l'any 2012 tampoc s'ha portat cap exemplar al CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya), ni al Centre de Recuperació de Fauna de Torreferrusa, depenent de la Generalitat.

El mes de juny es va celebrar una reunió amb el Servei de Biodiversitat de la Generalitat, per a tractar, entre altres, la possibilitat de portar tortugues exòtiques al CRAM (Centre de Recuperació d'Animals Marins), donada la proximitat de les seves instal·lacions al Prat de Llobregat amb els espais naturals.

El mes de novembre, es va realitzar la neteja mecànica del canal de la Bunyola, dintre la campanya de neteja de rieres, a proposta del col·lectiu de pagesos i l'Ajuntament del Prat. Prèviament es va procedir a realitzar una campanya de captura de tortugues d'aigua que es poguessin veure afectades per la neteja. Aquesta campanya va ser realitzada per personal del Consorci i es van capturar 7 tortugues exòtiques (2 *Chrysemys picta* i 5 *Trachemys scripta scripta*), que van ser dipositades a les instal·lacions del CRAM.

3.2.6.2 ELIMINACIÓ DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Com s'ha exposat a l'apartat de gestió i manteniment, una de les tasques importants que es duen a terme és el control i eliminació de determinades espècies vegetals exòtiques que han envaït els espais naturals i afecten les comunitats vegetals i animals dels nostres espais. L'eliminació es duu a terme amb mitjans manuals (amb l'ajut de motodesbrossadores, aixades i pales), intentant retirar tot el propàgul, però en casos on aquesta no és efectiva (com el cas de l'herba de la Pampa o la Canya) s'ha completat amb l'ús d'herbicida, en les dosis i procediment adequats per al seu ús en un espai natural protegit. Aquesta actuació s'ha dut a terme als espais dunars de les platges, a les pinedes litorals, en especial a la del Remolar i les zones d'aiguamoll. En cada tipus d'hàbitat les espècies problemàtiques són diferents.

Algunes de les espècies de flora més problemàtiques són:

HERBA DE LA PAMPA (*CORTADERIA SELLOANA*)

Gramínia que envaeix les maresmes, els marges de canals i els conreus abandonats, arribant a dominar al paisatge i desplaçant les espècies autòctones. S'ha actuat sobre aquesta espècie a les maresmes de Carrabiners – Semàfor i del Remolar – Filipines i la reraduna de la platja de ca l'Arana. L'eliminació és costosa i complicada, sobretot en el cas de mates molt grans, i es fa tallant la part aèria i aplicant herbicida de forma localitzada. En el cas de les petites es poden arrencar totalment amb una eixada.

LLIGABOSC DEL JAPÓ (*LONICERA JAPONICA*)

Espècie d'enfiladissa molt estesa als itineraris de la maresma de les Filipines, a causa de l'enjardinament de l'antic càmping Toro Bravo. El control es fa manualment mitjançant l'arrencat de les tiges que envaeixen la vegetació

autòctona, en especial pel que fa al canyís i la salicòrnia dels marges de l'itinerari. Aquest és poc efectiu per eradicar l'espècie, donada la dificultat de retirar la totalitat de les tiges i a la gran capacitat de regeneració de l'espècie, però serveix per limitar la seva expansió. Enguany s'han fet diverses sessions d'eliminació amb el personal del Pla d'Ocupació i d'alumnes en pràctiques.

ATZAVARA (*AGAVE AMERICANA*)

Molt present a la zona litoral, en especial als antics càmpings i pinedes urbanitzades. Enguany s'ha actuat en una població important d'aquesta espècie a la pineda de can Camins.

CANYA (*ARUNDO DONAX*)

És l'espècie exòtica més abundant i domina el paisatge en molts indrets del Delta, especialment els més alterats així com els espais agraris. Ocupa preferentment els marges de camins i canals, conreus abandonats i maresmes seques. Donada la seva gran extensió pel territori, només s'actua a les zones que dificulta la visibilitat dels espais, dificulta el pas dels visitants o envaeix comunitats vegetals d'interès o on s'ha dut a terme un projecte de regeneració. Enguany s'han desbrossat els canyars dels marges del tram final del camí de la Bunyola i del camí dels Carrabiners, on la canya està envaint la vegetació herbàcia arvense. En aquest dos camins s'han detectat importants poblacions d'heteròpters i lepidòpters que depenen d'aquestes gramínies, pel que el control de la canya és vital per a la conservació d'aquest invertebrats. També s'ha desbrossat i arrencat rizoma a l'itinerari que transcorre al costat del tram final del Riu (itinerari del Tamarigar).

PANISSOLA (*PANICUM REPENS*)

Gramínia rizomatosa pròpia de sols secs i litoral que en els últims anys està envaint l'ecosistema dunar, especialment a la platja del Golf, desplaçant les espècies de flora i fauna pròpies d'aquest hàbitat en els sectors que colonitza. El control es realitza mitjançant el llaurat amb tractor i la retirada manual en els sectors on la colonització és més intensa, però els resultats son molt poc reeixits. Enguany no s'ha dut a terme cap actuació sobre aquesta espècie.

(SENEGIO TAMOIDES)

Aquesta planta sud-africana semi-suculenta es troba molt estesa pel sotabosc de les pinedes litorals on abans hi havia càmpings, donat el seu gran ús com a planta de jardineria per part dels campistes.

Es molt abundant a la pineda del Remolar, on estaven les antigues instal·lacions del càmping Toro Bravo i en algun sector de la pineda de can Camins. Enguany s'ha fet control d'aquesta espècie en les jornades de voluntariat corporatiu realitzades.

PITÒSPOR (PYTOSPORUM TOBIRA)

Arbust molt utilitzat en jardineria per fet tanques i barreres pel vent que està molt estès per les pinedes litorals, en especial les de la Ricarda i les de Viladecans. Enguany s'han fet diverses accions de retirada a la pineda del Remolar, amb l'ajut de voluntaris. Caldria que els propietaris de la finca de la Ricarda fessin campanyes d'eliminació dels peus d'aquesta espècie que colonitzen el sotabosc de la pineda, ja que en alguns sectors tenen una altíssima densitat.

Altres espècies de plantes exòtiques abundats localment són (sobretot a les pinedes antigament ocupades per càmpings): *Myoporum tenuifolium*, *Aptenia cordifolia*, *Yucca* sp., *Pelargonium* sp., *Carpobrotus edulis*, *Aloe* sp., *Crassula ovata*, *Chlorophytum* sp. i *Phoenix canariensis*.

3.2.7 GESTIÓ DE LA COMPATIBILITAT D'USOS I ACTIVITATS AL DELTA DEL LLOBREGAT

COL·LABORACIÓ AMB EL DAAM EN EL CONTROL D'ESPÈCIES PERJUDICIALS PER A L'AGRICULTURA

Sol·licitud de millores en la gestió i control de fauna perjudicial per a l'agricultura. El 12 d'abril el Director General de Medi Natural, acompanyat del Director dels SSTT a Barcelona i del Subdirector General d'Activitats Cinegètiques i Pesca Continental, convoca als ajuntaments de la comarca i al Consorci del Delta del Llobregat a una reunió informativa per presentar els resultats de l'estudi fet l'any 2009 per l'empresa Minuartia titulat *"Anàlisi de danys causats per fauna en conreus del delta del Llobregat"*, que tenia per objectiu determinar totes les espècies implicades en els atacs als camps de conreu i proposar mesures d'actuació o millores de les existents; així com informar de les mesures a emprendre i recollir els suggeriments dels assistents.

El 27 d'abril es celebra una reunió en la que participen representants del Consorci del delta i dels Ajuntaments del Prat de Llobregat, Viladecans, Sant Boi i Gavà, per a analitzar el sistema empleat fins ara per a disminuir les danys per fauna a l'agricultura del Delta i per a consensuar una proposta de millora d'aquesta gestió a la Generalitat.

El 13 de juliol es convoca una reunió amb representants del Parc Agrari, el Consorci i els Ajuntaments del Prat de Llobregat, Viladecans i Gavà, per a concretar la sol·licitud de mètodes alternatius per a disminuir danys per fauna a l'agricultura al Delta.

El 19 de setembre, s'adreça una carta signada pels regidors dels 4 ajuntaments membres del Consorci, la gerent del Consorci dels espais naturals i el gerent del Consorci del Parc Agrari, per transmetre la seva preocupació sobre el nombre tant elevat d'autoritzacions de caça a particulars que s'han donat i la dificultat objectiva de control que això genera; es tem que hi pugui haver un accident al ser una zona de gran freqüentació i ús públic, a més de fer palès les interferències que s'estan donant amb la zona natural protegida. És per això que es demanen millores en els sistemes de gestió per reduir la conflictivitat dels danys per fauna a l'agricultura del Delta i es proposava la participació d'un equip de professionals, que ve poden ser agents rurals especialitzats o professionals

contractats al efecte que actuïn en el territori dels 4 municipis del Delta i que puguin fer el control de danys i de les espècies causants, així com el control del nombre d'exemplars caçats, alhora que es puguin assajar nous mètodes, a més de la caça, per espantar la fauna. Aquesta demanda, que té un cost per al DAAM, doncs en resum es tracta de contractar nous efectius per aquests controls, permetria resoldre el problema o al menys minimitzar els danys que estant patint els cultius, i alleugerir així la pressió que exerceix la pagesia, que reiteren la demanda d'indemnització pels danys.

Aquest tema es tracta en el Consell Rector de 18 d'octubre, en el qual el Director General de Medi Natural i Biodiversitat i el Director dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM es comprometen a estudiar el tema, malgrat avancen que tota proposta que suposi un cost per al Departament serà difícil d'assumir, donada la manca de recursos econòmics.

Informació facilitada al TSJC en referència al Recurs ordinari 533/2011.

El 21 de setembre s'envia un extensa resposta al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i al cap de l'Àrea d'Activitats Cinegètiques de la Generalitat, referent al recurs ordinari 533/2011, en el que el Tribunal Superior sol·licita informació sobre els censos d'ànecs collverd al Delta i la capacitat de càrrega de collverds dels espais naturals protegits.

Actuacions de millora portades a terme pel Consorci. Al llarg de l'any 2012 el Consorci ha realitzat tota una sèrie d'actuacions als espais naturals per proporcionar millors zones d'alimentació pels ànecs i així disminuir les possibles incursions d'aquests en els camps de conreu, mesures que es pretenen potenciar al llarg de l'any 2013 (*veure els apartats de "Gestió dels prats humits amb control de la inundació", "Gestió dels prats humits amb pastura", i "Gestió del riu Llobregat, entre Mercabarna i el mar", dintre del capítol de Gestió d'hàbitats*).

COL·LABORACIÓ AMB EL SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITES DEL CONSELL COMARCAL

L'any 2012 s'ha col·laborat amb el Servei de Control de Mosquits en diversos temes. Entre altres, el SCM ha procedit a l'arranjament de la bassa de can Camins, on s'havien alliberat fartets. Aquest arranjament ha consistit en la construcció d'un petit canal que comunica la bassa amb les zones més deprimides de la jonquera de can Camins. D'aquesta manera els fartets tenen

més facilitats de sortir-ne després de les inundacions; abans alguns efectius quedaven aïllats en zones que podien quedar desconnectades.

El mes de febrer es va procedir a la construcció d'una nova bassa pel control de mosquits a can Sabadell, dintre del corredor biològic. Aquesta bassa s'emmarca dintre de les obres de compensació del desviament de la C-31. Les obres de la bassa van ser supervisades pel SCM i el Consorci. El mes de maig es va procedir a alliberar Fartets en aquesta bassa.

Durant tota la temporada de presència de mosquits (de març a octubre) el SCM ha efectuat inspeccions dintre dels espais protegits del Delta, de les zones potencials per als mosquits de maresma (*Ochlerotatus caspius*), realitzant tractaments quan eren necessaris. S'ha realitzat una coordinació entre els gestors dels espais naturals i el Servei de Control de Mosquits, per tal que les inspeccions i els tractaments realitzats causin el menor impacte possible a l'avifauna i l'ús públic. En comptades ocasions s'ha demanat el no tractament d'àrees de superfícies molt reduïdes, especialment en període de cria, per la presència d'avifauna molt sensible que es podria veure afectada. Algunes d'aquestes zones, com els camps de cal Nani, van ser inspeccionades pel SCM posteriorment, detectant la presència de peixos, amfibis i altres invertebrats aquàtics, els quals van impedir la proliferació dels mosquits.

El mes de febrer es va autoritzar, de nou, l'obertura de camins entre les jonqueres de Carrabiners, per a poder realitzar un millor tractament anti - mosquits de les àrees amb vegetació més espessa.

COL·LABORACIÓ AMB L'EXÈRCIT DE TERRA

El mes de febrer, l'exèrcit de terra va organitzar una marxa d'efectius pels camins del Delta, al costat mateix dels Espais naturals del Riu. El Consorci es va posar en contacte amb els comandaments a Barcelona, per a assegurar-se que els espais protegits no es veurien afectats negativament, obtenint una bona col·laboració per part d'aquets. Finalment la marxa va tenir lloc, sense cap incident.

COL·LABORACIÓ AMB EMPRESES ELÈCTRIQUES

Algunes línies elèctriques passen per dintre dels espais protegits del Delta. Les empreses propietàries realitzen periòdicament tasques de manteniment. Sempre que el Consorci en té coneixement d'aquestes, es posa en contacte amb les

empreses per a que la realització de les tasques no es realitzin en època de cria i no es produeixi un impacte negatiu en la flora i fauna dels espais protegits. Malauradament, per desconeixement, les empreses solen posar-se en contacte només amb els ajuntaments afectats i en diverses ocasions el Consorci s'ha assabentat de la realització de les tasques de manteniment una vegada realitzades, amb el que les seves consideracions s'han fet a posteori.

El mes de febrer de l'any 2012 s'ha constatat la realització de tasques d'aquest tipus a la Murtra, per part d'Endesa, sense la participació del Consorci.

Per altra banda, el Departament de Territori i Sostenibilitat va emetre a primers d'any una avaluació ambiental d'una línia elèctrica subterrània que s'havia de construir, la qual passa molt a prop dels Espais naturals del Riu (a només 180 m de distància). Malgrat la proximitat als espais protegits, el Consorci no va rebre cap sol·licitud d'informar al respecte.

El mes de març el Consorci té l'oportunitat de revisar una resolució de la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat sobre el Pla Triennal de neteja de línies elèctriques, de "Red Eléctrica de España (REE)" a tota Catalunya. Un cop revisada la documentació es va poder determinar que aquest Pla no afectava línies elèctriques situades dintre dels espais protegits del Delta del Llobregat.

COL·LABORACIÓ AMB AENA

L'Aeroport del Prat es troba situat entre la Reserva Natural Parcial del Remolar – Filipines i la Reserva Natural Parcial de la Ricarda – ca l'Arana, ambdues amb una presència nombrosa d'ocells protegits. Per a compatibilitzar l'activitat de l'Aeroport i la seguretat aèria, es realitzen diverses reunions al llarg de l'any amb el personal d'AENA, en les quals es comparteix informació i es comuniquen les actuacions a portar a terme.

Per altra banda, el barems per a determinar els obstacles al voltant de les pistes de l'Aeroport cada any són més rigorosos, el que obliga a considerar com a obstacles arbres que abans no ho eren, a part d'altres que puguin haver crescut lleugerament. Des del Consorci es realitzen cada any diversos informes sobre les sol·licituds del Departament de Medi Ambient d'AENA d'eliminació d'alguns obstacles en zona ZEPA, dintre de la Ricarda, i també es realitzen inspeccions cada vegada que s'identifica un nou obstacle; per a assegurar que la seva

eliminació no afecti altres elements de la fauna i la flora de la zona protegida (veure apartat sobre *Seguiment d'obres – Obstacles en zona ZEPA*).

COL·LABORACIÓ AMB EL CRAM

Al llarg de l'any 2012 s'han celebrats reunions amb responsables del CRAM per a establir col·laboracions, davant el seu interès per a poder utilitzar per a l'educació ambiental l'àmbit de vegetació dunar de la zona ZEPA i la pineda de can Camins; i per la seva necessitat de mostrar als visitants espècies pròpies del Delta, com Fartets i Tortugues d'aigua. (veure apartat de "*Seguiment del Fartet*" dintre del capítol sobre "*Seguiment d'espècies o grups d'espècies rares o amenaçades*"). Per altra banda, el Consorci també té la necessitat de trobar col·laboradors per a la gestió dels ocells ferits no protegits i per a la gestió de les tortugues de Florida capturades. Per tot això, el 21 de setembre de 2012, se signa el conveni que regula les condicions de col·laboració entre el Consorci del delta del Llobregat i la Fundació per a la conservació i recuperació d'animals marins, per al desenvolupament de diversos programes relatius a l'educació i sensibilització ambientals, la investigació i la recollida de fauna ferida, exòtica o malalta dels espais naturals.

3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

El Consorci té entre els seus objectius la preservació de la biodiversitat i el funcionament dels ecosistemes i dels processos ecològics del delta del Llobregat. En aquest sentit, fomenta la diversitat biològica de les diferents poblacions, espècies i comunitats del delta del Llobregat, amb especial atenció a les més vulnerables o necessitades de protecció.

3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ

Una de les accions rellevants per preservar la biodiversitat és la recopilació d'informació i la diagnosi del territori. En aquest sentit, l'any 2012 s'ha continuat avançant en la catalogació dels invertebrats dels espais naturals, especialment dels heteròcers i dels heteròpters, gràcies a les investigacions del voluntariat associat al Museu de Zoologia de Barcelona.

S'ha col·laborat amb altres investigadors/es, facilitant l'accés per a la realització de les seves investigacions, per exemple:

- / Amb entomòlegs associats a la Institució Catalana d'Història Natural, que per encàrrec de la Generalitat van fer un seguiment d'invertebrats que requereixen mesures de conservació a Catalunya, com l'edemèrid *Stenostoma rostratum*, present a les zones dunars del Delta del Llobregat
- / Amb entomòlegs del grup *Galanthus*, que han realitzat un seguiment de papallones diürnes al Remolar, per encàrrec de l'Ajuntament de Viladecans.
- / Amb investigadors que han experimentat amb nous sistemes per avaluar l'evolució de la línia de costa amb una sessió de fotografies aèries realitzades amb un petit helicòpter teledirigit.

- / Amb investigadors de la Universitat de Barcelona, que han realitzat un estudi limnològic a la maresma del Remolar, també per encàrrec de l'Ajuntament de Viladecans.
- / Amb botànics que han realitzat un seguiment dels macròfits de les llacunes del Delta, per encàrrec de l'Ajuntament del Prat i del Consorci.
- / Amb ornitòlegs que han realitzat les campanyes d'anellament dintre del programa Sylvia, per encàrrec de la Generalitat i el Consorci.

També s'ha participat en l'aportació de dades i propostes per a sol·licitar un LIFE per a restauració d'hàbitats i millora de la conservació d'espècies en espais naturals protegits del Delta el Llobregat, conjuntament amb la Universitat de Barcelona.

3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS

En els espais naturals del delta del Llobregat hi ha presents 20 hàbitats inclosos a l'annex I de la Directiva Hàbitats, 3 dels quals es consideren de protecció prioritària: Llacunes costaneres, Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre i Aiguamolls calcaris amb mansega (*Cladium mariscus*).

El seguiment i avaluació d'aquests hàbitats mitjançant l'estudi dels principals grups bioindicadors (vegetació dunar, macròfits) és un projecte a llarg termini, que s'ha continuat l'any 2012.

SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ DUNAR A LES PLATGES DE CA L'ARANA, CARRABINERS I LA RICARDA

Durant l'any 2008 i 2009 es van realitzar obres relacionades amb la dessaladora a les platges de ca l'Arana, Carrabiners i la Ricarda. Per analitzar l'impacte i evolució posterior de la vegetació, es va iniciar un seguiment botànic de les zones afectades. L'any 2012 s'ha continuat amb aquest seguiment, a càrrec del botànic Josep Maria Seguí.

Durant aquests anys la vegetació de la platja ha anat canviant, i el seguiment pretén determinar fins quin punt. S'ha comparat la vegetació de parcel·les situades en una franja de la platja més propera al mar, que va ser afectada

totalment per les obres de col·locació del tub de la dessalinitzadora, amb altres parcel·les situades més cap l'interior, en zones no afectades directament per les obres.

A la platja de Carrabiners, la franja afectada per la canalització ha assolit l'any 2012 un recobriment vegetal situat entre el 40% i el 41%, superior al 33% que es va registrar l'any 2008, abans de l'inici de les obres. El recobriment d'espècies botàniques considerades ruderals se situa entre el 7% i el 3%, lleugerament inferior al 8% registrat l'any 2008. Pel que fa a les espècies psammòfiles, el recobriment se situa entre el 89% i el 91%, igual que el 91% registrat l'any 2008. En canvi, a la franja interna, no alterada, el recobriment de les espècies ruderals se situa entre el 8% i l'1%, i el de les espècies psammòfiles entre el 92% i el 97%. Aquests valors són molt semblants als de la platja afectada per la canalització. Segons aquestes dades, actualment es pot considerar que la zona afectada per les obres de la canalització s'ha recuperat satisfactòriament, ja que té un aspecte molt semblant a la franja no afectada.

A la platja de Ca l'Arana, el recobriment de la vegetació ha experimentat un augment progressiu arribant a valors del 71% i el 76%. A la franja afectada per la canalització el percentatge de recobriment de les espècies ruderals se situa entre el 55% i el 72%. En canvi, el recobriment de les espècies psammòfiles se situa entre el 32% i el 65%, clarament inferior al de les espècies ruderals. A la parcel·la inalterada el percentatge de recobriment de les espècies ruderals se situa entre el 22% i l'11%, mentre que el recobriment de les espècies psammòfiles se situa entre el 48% i el 38%, valors sempre clarament superiors als de les espècies ruderals. Per tant, en aquesta platja la zona afectada per les obres encara no s'ha recuperat. Potser s'ha produït una major alteració del substrat i moviments de terres que determinen el predomini de la vegetació ruderal sobre la vegetació psammòfila.

SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ DE MACRÒFITS DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA

L'any 2012 s'ha realitzat el seguiment de les poblacions de macròfits a diferents sistemes aquàtics del Delta, per quart any consecutiu. L'objectiu ha estat obtenir una valoració de l'estat ecològic de les aigües superficials estudiades en base a la seva flora aquàtica i alguns paràmetres fisicoquímics que en condicionen la seva presència i abundància. El seguiment s'ha concretat amb la prospecció de 9 masses d'aigua, també prospectades els anys anteriors.

Els resultats revelen que els estanys de Cal Tet i la Roberta mantenen bones poblacions de plantes aquàtiques, però amb una diversitat d'espècies baixa.

Altres estanys o basses, com la Magarola i la bassa del Fartet (al Remolar) , han tingut poblacions de macròfits pobres, tant pel tipus de vegetació, com per la diversitat i el recobriment de les espècies.

A l'estany de cal Tet és especialment interessant la realització d'aquest seguiment, ja que des de l'any 2007 mantenia unes condicions d'eutròfia acusada. Des de el mes de març de 2011 aquest estany va deixar de rebre aigua regenerada de la depuradora del Baix Llobregat. Des de llavors ha experimentat una gran milloria, encara que no s'ha arribat als valors dels anys 2004 i 2005, quan hi havia gran diversitat i abundància de macròfits. L'any 2012 s'han trobat tres espècies de macròfits, essent *Potamogeton pectinatus* l'espècie més abundant. La mitjana del seu recobriment és de 86,25%, clarament superior al valor estimat al 2011 (65%). En gran part dels punts, aquesta espècie recobreix per complert la superfície de l'aigua, a més de formar una xarxa tridimensional submergida. També s'han trobat dues espècies de caròfits (*Chara aspera* i *Chara vulgaris* var. *longibracteata*), però només de forma puntual. A més de les espècies de macròfits, s'ha registrat un considerable recobriment d'algues filamentoses. La valoració biològica presenta una lleugera milloria respecte al 2011. Aquesta millora és deguda principalment al major recobriment de macròfits i al registre de 3 espècies de macròfits, en comptes de les 2 de l'any 2011. Per tant, s'ha produït una milloria en el cas dels indicadors biològics, que presenten una tendència a l'alça des de l'inici d'aquest seguiment l'any 2009.

Imatge de la vegetació de macròfits de l'estany de cal Tet. Maig 2012

En cap dels calaixos de depuració situats als Espais naturals del Riu no s'ha trobat cap macròfit, ni algues filamentoses. Aquest fet va ser causat perquè aquest sistema rep únicament aigua de la EDAR i durant diverses setmanes de l'any 2012 aquesta aigua no ha arribat. Amb l'ompliment tardà dels calaixos no ha donat temps al creixement de les plantes aquàtiques, i potser les condicions de l'aigua aportada no han estat les apropiades per a la germinació des del banc de llavors del sediment. Es produeix una milloria en el cas dels indicadors fisicoquímics respecte al 2011, i un empitjorament en el cas dels indicadors biològics (degut a la falta de plantes aquàtiques), que presenten una tendència a la baixa des de l'inici d'aquest seguiment al 2009. L'evolució negativa dels macròfits dels calaixos de depuració es podria relacionar amb l'entrada d'una menor quantitat d'aigua, amb els anys, en aquest sistema, el que implica importants fluctuacions en les aportacions d'aigua i en la mateixa qualitat de l'aigua, que no els permet albergar vegetació aquàtica submergida.

A l'estany de la Roberta s'han recol·lectat tres espècies de macròfits (*Ruppia maritima*, *Potamogeton pectinatus* i *Ruppia cirrhosa*) i no s'han trobat algues filamentoses. En general, aquest estany es manté en les mateixes condicions que els últims quatre anys.

En el cas de la maresma del Remolar s'ha trobat una espècie de macròfit a la bassa del Fartet (*Potamogeton pectinatus*) i dues a la bassa del Pi (*Chara fragilis* i *Chara aspera*). En els dos casos en poca quantitat. Així i tot, el cas de la bassa del Pi representa una gran millora, doncs els anys anteriors no s'havien trobat mai macròfits i l'any 2012 s'han identificat dues espècies. Aquest fet posa de manifest la potencialitat i viabilitat del banc de llavors de la bassa, si es donen unes mínimes condicions de qualitat de l'aigua.

En el cas de la riera de Sant Climent només s'ha trobat una presència testimonial de macròfits, en aquest cas *Chara fragilis* i *Potamogeton pectinatus*. En conjunt, les condicions biològiques i físico-químiques de l'aigua d'aquesta riera es mantenen en una situació dolenta, semblants a la dels anys anteriors.

A llacuna de la Ricarda no s'ha realitzat cap seguiment dels macròfits, però sí que s'han pres dades per a realitzar l'anàlisi d'aigua. Els resultats mostren, a l'igual que els darrers cinc anys, un augment continuat de la concentració del fòsfor total, un dels principals indicadors de l'eutròfia a l'aigua.

També s'ha prospectat el Riu, davant el Parc Fluvial del Prat de Llobregat. Aquí s'han trobat dues espècies de macròfits: *Potamogeton pectinatus* i *Ludwigia peploides*, una espècie introduïda (d'origen sud americà). A pesar de les elevades concentracions de nutrients en l'aigua del Riu, aquets pot mantenir una població de macròfits per l'efecte del corrent de l'aigua.

En resum, s'han trobat macròfits en sis masses d'aigua (llacuna de cal Tet, Roberta, bassa del Fartet, bassa del Pi, riera de Sant Climent i el riu Llobregat). Les masses aquàtiques amb un millor recobriment han estat l'estany de cal Tet i la Roberta. En el cas del riu destaca la presència d'una planta subaquàtica exòtica. En la majoria dels casos s'ha donat un empitjorament notable en quant al contingut de nitrats de l'aigua, que es podria relacionar amb l'escassetat de les pluges caigudes l'any 2012 i amb la consegüent concentració de nutrients a l'aigua.

La màxima diversitat d'espècies de macròfits s'ha registrat en la llacuna de la Roberta (amb, *Ruppia maritima*, *Potamogeton pectinatus* i *Ruppia cirrhosa*) i en la llacuna de cal Tet (amb *Potamogeton pectinatus*, *Chara aspera* i *Chara vulgaris* var. *longibracteata*). Aquests dos estanys tenen en comú que actualment només s'alimenten d'aigua de l'aqüífer superficial i de la pluja, sent l'aportació d'aigua superficial molt escassa o nul·la.

La presència de macròfits en les altres masses d'aigua és molt pobre o nul·la. A pesar de tot, algunes, com la bassa del Pi (Remolar), on s'han trobat dues espècies, mostren la possibilitat i capacitat de recuperació, a l'espera d'una millora en la qualitat de l'aigua que reben.

3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA

L'objectiu dels seguiments de fauna és conèixer de manera continuada l'evolució de les espècies animals que habiten el delta del Llobregat per poder així detectar canvis, determinar tendències i diagnosticar els efectes, a fi de planificar correctament les actuacions de preservació de la biodiversitat.

3.3.3.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

Entre les espècies de la fauna amenaçada presents al Delta i que són objecte de seguiment es troben: la gavina corsa, el corriol camanegre, el fartet i les tortugues de rierol.

SEGUIMENT DE GAVINA CORSA

La població de gavina corsa present al Delta del Llobregat, s'ha concentrat en els últims anys al tram final del riu Llobregat, a la platja de ca l'Arana i a la platja de Carrabiners. Per tant, es confirma que la Reserva Natural Parcial de ca l'Arana - Ricarda continua essent fonamental per a la gavina corsa al Delta, conjuntament amb la zona del tram final del riu Llobregat (entre Mercabarna i el mar), declarada Refugi de pesca, on per exemple, es van concentrar fins a 188 ex. a finals de febrer. Tal i com s'esmenta a l'apartat "*Gestió del riu Llobregat, entre Mercabarna i el mar*", dintre del capítol *Gestió d'hàbitats*", la prohibició de la pesca al tram final del riu Llobregat ha proporcionat una gran tranquil·litat per a la colònia reproductora d'aquesta gavina.

La nidificació i repòs de la gavina corsa al Delta també s'ha beneficiat de la vigilància de les platges de ca l'Arana i Carrabiners, de la col·locació d'un pastor elèctric per a protegir la platja de ca l'Arana (*vegeu l'apartat "Gestió de la platja de ca l'Arana", dintre del capítol Gestió d'hàbitats*), i del control d'obres o actuacions en època de reproducció en zones properes a la colònia reproductora. El mes d'abril i maig l'empresa *Litoral Consult* va realitzar uns mostratges des d'una embarcació, per a obtenir dades per la redacció de l'Estudi d'Impacte Ambiental del projecte de "Modificació de l'abocament de la salmorra de rebuig de la Planta Dessalinitzadora de la Conca del Llobregat" al tram final del riu Llobregat, davant mateix de la colònia de cria. Les actuacions van ser inspeccionades per personal del Consorci per a garantir la seva compatibilitat amb la nidificació dels ocells.

Altra de les actuacions realitzades per a afavorir aquesta espècie protegida ha estat l'eliminació de l'excés de vegetació de la zona de cria (*vegeu l'apartat "Gestió de les zones de nidificació de la Gavina corsa", dintre del capítol de Gestió d'Hàbitats*).

Fruit de les mesures preses, la colònia reproductora de l'illa del riu va assolir un record de 546 nius. Altres 87 parelles van començar a construir nius a la platja de ca l'Arana, però un temporal a primers de maig els va inundar, provocant la seva pèrdua. En total, 633 parelles s'han intentat reproduir al Delta del Llobregat l'any 2012.

El mes de juny es van anellar 301 polls, conjuntament amb personal del Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals, els Agents Rurals i altres col·laboradors. L'aspecte negatiu va ser la troballa de moltes postes abandonades i polls morts, que podria ser atribuïda a unes condicions climatològiques adverses que van tenir lloc a meitat de maig, o a dificultats dels adults per a trobar suficient aliment pels seus polls.

L'any 2012 s'han fet 22 recomptes, entre primers de març i finals de maig, els quals han sumat un mínim de 8.949 exemplars. De fet, la major part dels recomptes i de les lectures van tenir lloc el mes de març, mentre les gavines corses que arribaven al Delta reposaven a la platja de ca l'Arana. Una vegada instal·lades a la colònia de cria, la densa vegetació impedia realitzar els recomptes i les lectures de les anelles, per la qual cosa s'ha estimat el nombre d'exemplars presents en els últims censos.

S'han llegit un total de 389 anelles de plàstic, que corresponien a 194 exemplars diferents. Dues tercers parts dels exemplars "llegits" ho van ser diverses vegades, corresponents en la seva majoria a exemplars reproductors.

Com s'ha comprovat altres anys, la major part de les gavines corses presents són originàries del delta de l'Ebre, tot i que l'any 2012 també van ser presents algunes procedents de Menorca i de les illes Columbrets.

A la platja de ca l'Arana, on van intentar criar nombroses parelles i on descansaven molts exemplars, entre els mesos de març a juliol, la tranquil·litat es veu alterada repetides vegades per les embarcacions que s'apropen en excés a la platja, provocant repetides molèsties a les aus presents. Per aquest motiu es va sol·licitar al Servei de Costes de la Generalitat l'autorització per a col·locar a

col·locar boies per protegir la zona marina de la platja de ca l'Arana, tenint en consideració la necessitat de proporcionar la màxima tranquil·litat possible a aquest tram de platja i poder preservar la seva important biodiversitat. Igualment es va adreçar un requeriment als socis del Club Marítim del Prat sol·licitant-los que les embarcacions no s'apropessin a la platja de ca l'Arana i Carrabiners, pels mateixos motius.

Per a prevenir actuacions que puguin alterar la tranquil·litat de l'actual colònia de cria al tram final del riu Llobregat, el Consorci va sol·licitar al Port de Barcelona, a ATLL i a EMSSA - AMB, que s'abstinguessin de realitzar obres o actuacions en les proximitats de la colònia, entre el mesos de març i juliol.

SEGUIMENT DEL CORRIOL CAMANEGRE

L'any 2012 s'han continuat fent tot un seguit d'actuacions per a afavorir el Corriol camanegre:

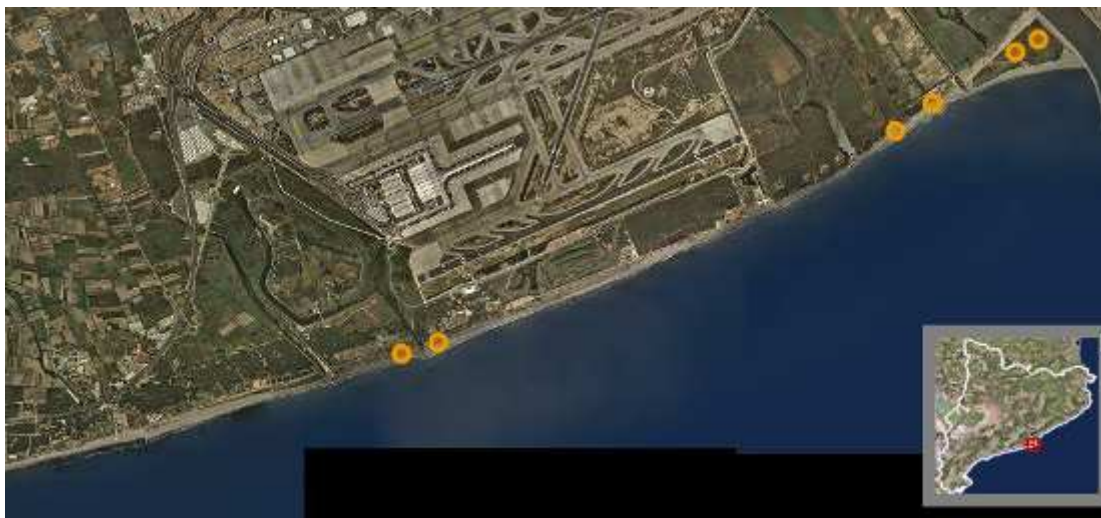
- / Procurar la màxima tranquil·litat a les platges protegides i sense ús públic, com la Magarola, Carrabiners i ca l'Arana.
- / Evitar al màxim les molèsties a les possibles parelles nidificants, evitant qualsevol entrada de personal a les zones dunars protegides, de la platja dels Militars, la platja del Remolar, la platja de cal Francès i la platja de la Pineda de Viladecans.
- / Col·locar un pastor elèctric en la platja de ca l'Arana, per a protegir els corriols nidificants dels depredadors, com els senglars i les guineus.

El nombre d'observacions continua essent molt baix: 10 citacions entre març i juny, corresponents a 27 exemplars, essent juny el mes amb més observacions.

A diferència dels anys anteriors, s'ha confirmat la nidificació d'almenys 4 parelles: una al Remolar, altra a Carrabiners i dues més a la platja de ca l'Arana.

Destaca la parella del Remolar, amb tres polls, ja que els últims anys a penes s'observaven parelles amb algun poll. Altres llocs amb possibles parelles han estat la platja dels Militars i la platja de la Magarola.

Llocs del Delta on s'han observat possibles parelles de corriols camanegres en època de cria, l'any 2012:

La platja de ca l'Arana és, una vegada més, el lloc on més observacions de corriol camanegre s'han obtingut. Aquí les parelles s'han establert en la zona d'inundació temporal, dintre de la zona protegida pel pastor elèctric. Val a dir que les condicions d'inundació molt variables poden condicionar en gran mesura l'èxit o fracàs de les parelles de corriol que s'hi estableixen.

L'any 2012 s'ha detectat una gran pressió humana sobre els corriols que utilitzen les platges situades al voltant de la desembocadura del Remolar i de la desembocadura de la riera de Sant Climent. Aquesta pressió s'origina perquè molts usuaris d'aquestes zones no respecten la delimitació de les zones dunars causant molèsties als corriols. Aquestes molèsties també s'han produït a la platja de Carrabiners.

Corriols camanegres a la platja de Carrabiners. Abril 2012

S'ha sol·licitat que s'inclogui als Plans d'Usos del litoral dels respectius Ajuntaments amb platges dintre de ZEPA, i que són aprovats pel Servei de Costes de la Generalitat, la obligatorietat de netejar la sorra, en època de cria, sense l'ús de maquinària, per a afavorir la presència d'alguns dels petits crustacis que servien d'aliment als corriols camanegres.

El mes de novembre es va observar un grup de cinc corriols camanegres que van romandre tot el mes a la platja del Remolar, on també una parella va treure tres polls el mes de juny. Es dona la circumstància que la platja del Remolar és l'única, de les zones ZEPA litorals amb ús públic, on des de fa almenys dos anys que no es neteja la sorra amb maquinària.

Per altra banda, donat que gran part de l'alimentació dels corriols camanegres i d'altres aus del litoral, com la garsa de mar, depèn de l'existència d'una zona marina propera amb bon estat de salut, que pugui proporcionar crustacis, poliquets i mol·luscs, es va sol·licitar al Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals, la protecció dels recursos pesquers del litoral de la platja de ca l'Arana i Ricarda.

SEGUIMENT DEL FARTET

Al llarg de l'any 2012 no es va capturar cap exemplar de Fartet al Remolar-Filipines, ja que l'estoc d'exemplars en captivitat del qual es partia va ser suficient pel programa pedagògic i pel programa de reproducció, inclosos en el Pla de Gestió i Recuperació del Fartet al Delta del Llobregat.

Programa de reproducció. El mes de març es comprova una gran activitat i un elevat nombre d'exemplars en les piscines grans de reproducció de l'antic càmping Toro Bravo.

Una part d'aquesta producció (2.700 exemplars) s'utilitza per realitzar un reforçament poblacional en la bassa de la zona d'inundació temporal de la platja de ca l'Arana, el mes de març.

També el mes de març es porten 30 exemplars a can Comas, seu del Parc Agrari del Baix Llobregat i on el Servei de Control de Mosquits disposa d'una bassa que pot funcionar com a punt de reproducció.

A partir d'instal·lacions pròpies de la SEI, el mes de maig es treuen 40 ex. més i es porten a la bassa de can Sabadell, creada a començaments d'any per AENA, a

petició del Servei de Control de Mosquits. En aquest cas es pretén crear altre punt de cria de Fartet, que a més ajudi al control dels mosquits.

El mes de maig es col·loquen dues tortugues de Florida a les piscines, per a que es mengin els peixos morts i els possibles invertebrats depredadors dels fartets. El resultat el mes d'octubre va ser d'una menor producció de peixos, però en millor estat de salut i més grossos.

Així doncs, a final d'any, els estocs de reproducció en captivitat es calcula que poden ser d'uns 2.700 ex, constituïts per:

- / les piscines de l'antic càmping Toro Bravo (on es calcula que hi ha uns 1.500 exemplars en les piscines grans i 870 en les piscines de plàstic)
- / la bassa de la SEI (on podrien haver uns 300 ex.)
- / la bassa de can Comas (amb uns 30 ex.)

Programa pedagògic. En els 20 aquaris col·locats a les escoles, es van posar un total de 74 exemplars, procedents de les piscines dels centres de cria en captivitat.

El mes de juny es realitza un reforçament poblacional a la bassa del Fartet (al Remolar), on es deixen anar 100 exemplars i altres 100 ex. a la bassa de can Dimoni, procedents dels fartets dels aquaris de les escoles i de les piscines del Toro Bravo.

Programa de Recuperació. La població de la *bassa de can Camins* es comprova que està ben establerta, amb població de juvenils el mes de març. Per això, l'any 2012 no es realitza cap reforçament poblacional en aquesta bassa.

Es realitza un reforçament poblacional a la *bassa del Fartet* (al Remolar) amb un total de 100 ex.

La *bassa de la pineda de ca l'Arana*, de moment no ha donat resultat positiu. S'han fet revisions, sense trobar fartets. Els crancs de riu americà i altres invertebrats aquàtics que actuen com a depredadors, abundants en aquesta bassa, podrien haver capturat els exemplars alliberats.

La *bassa permanent de la platja de ca l'Arana*, on es va realitzar un reforçament poblacional de 1.000 ex. el mes d'octubre de 2012, es va inspeccionar en tres

ocasions, sense obtenir encara resultat positiu. No es va poder confirmar la presència de fartets en aquesta, donada les seves grans dimensions.

En la *bassa de la zona d'inundació temporal de la platja de ca l'Arana* es va realitzar un reforçament poblacional de 2.700 ex. el mes de març de 2012. Es va inspeccionar en dues ocasions, sense resultat positiu.

En la *bassa de can Sabadell* (construïda el mes de febrer de 2012) es van col·locar uns 40 fartets el mes de maig. En una inspecció el mes d'octubre es va comprovar que encara hi eren presents alguns exemplars.

En la *bassa de can Dimoni* es van alliberar 100 ex. el mes de juny. No s'ha pogut inspeccionar posteriorment i es desconeix si han tingut èxit.

En resum, els moviments efectuats l'any 2012 han estat els següents:

- / 2.700 ex. alliberats a la zona d'inundació temporal de la platja de ca l'Arana (el mes de març), procedents de les piscines de reproducció del Toro Bravo.
- / 96 ex. portats a les escoles que participen al projecte de reproducció (el mes de març), procedents de les piscines de reproducció del Toro Bravo.
- / 30 ex. portats a la bassa de can Comas (el mes de març), procedents de les piscines de reproducció del Toro Bravo.
- / 40 ex. portats a la bassa de can Sabadell (el mes de maig de 2012), procedents de les instal·lacions de la SEI.
- / 100 ex. alliberats a la bassa del Fartet (el mes de juny), procedents de les escoles.
- / 100 ex. alliberats a can Dimoni (el mes de juny) procedents de les piscines de reproducció del Toro Bravo.
- / 1.000 ex. alliberats a la zona d'inundació permanent de la platja de ca l'Arana (el mes d'octubre), de 2012, procedents de les piscines de reproducció del Toro Bravo.

/ 870 ex. trets al buidar una de les piscines de reproducció del Toro Bravo (el mes de novembre). Es re col·loquen en una piscina de plàstic, al mateix lloc.

Com a conclusió, es confirma l'existència de poblacions de Fartets al llarg de l'any 2012 a la bassa del Fartet (el Remolar) i a la bassa de can Camins, aquesta en molt bon estat.

S'han alliberat en total 3.870 ex. l'any 2012 en sis punts diferents.

Encara s'han d'establir nous nuclis poblacionals (a la Magarola, a l'estany de cal Tet, a les basses de la Ricarda) i consolidar els existents, per assegurar la viabilitat de la població del Fartet del Delta.

Per altra banda, amb la intenció d'augmentar el nombre de centres de reproducció en captivitat, i també per a complir una funció pedagògica, es va acordar amb el Centre de Recuperació d'Animals Marins la possibilitat que tinguessin fartets autòctons del Delta, prèviament autoritzats pel Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals a substituir alguns exemplars de fartets que tenien a les seves instal·lacions per fartets salvatges del Delta del Llobregat.

SEGUIMENT DE TORTUGUES DE RIEROL

L'any 2012 no es va poder realitzar cap seguiment específic de les tortugues de rierol als espais protegits del delta del Llobregat.

El 6 de maig, durant la celebració del Dia de la Murtra, es van alliberar 8 tortugues de rierol (5 mascles, 2 femelles i 1 juvenil) en la llacuna de la Murtra, procedents del CRARC (centre de recuperació d'amfibis i rèptils de Catalunya), amb el permís de la Generalitat de Catalunya.

Fruit del conveni signat entre el Zoo de Barcelona i el Consorci, l'any 2012 s'ha habilitat una bassa a les instal·lacions del Zoològic. Aquesta bassa té vegetació originària del Delta del Llobregat i una zona de sorra per a la reproducció de les tortugues. En aquesta s'han col·locat 12 exemplars (10 femelles i 2 mascles) procedents del CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya) i que han estat cedits pel DAAM. Els objectius són la cria d'una espècie protegida; l'alliberament de les cries en el medi natural per a realitzar reforçaments poblacionals; el seguiment al Delta i la sensibilització dels visitants del Zoo sobre els valors naturals i la problemàtica de la fauna dels Espais Naturals Protegits del Delta del Llobregat.

Mostra del cartell col·locat al Zoològic per informar dels valors del delta del Llobregat

SEGUIMENT I RECUPERACIÓ DE LES POBLACIONS D'AMFIBIS

Es tenen referències sobre la presència d'alguns exemplars de gripau comú (*Bufo calamita*) i tòtil (*Alytes obstetricans*) en les proximitats dels llocs on es van realitzar els alliberaments fruit del projecte recuperació de la biodiversitat d'amfibis del Delta, centrat al municipi del Prat i promogut per l'Ajuntament del Prat, la "Sociedad Herpetológica Española" i el Consorci, amb la col·laboració de la "Fundación Biodiversidad", i que va finalitzar l'any 2011.

Futurs seguiments podrien permetre constatar si finalment s'estableix alguna població d'aquestes espècies en els espais protegits del Delta.

Un dels pocs llocs del Delta on encara queda poblacions de diverses espècies d'amfibis és al corredor biològic situat al voltant de la riera de Canyars, a Gavà. Per això, a l'informe sobre "l'avanç de modificació puntual del Pla General Metropolità - sector dels Joncs de Gavà", realitzat per a l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de Barcelona, del Departament de Territori i Sostenibilitat, es va sol·licitar que es tingués molt en compte la conservació de la biodiversitat d'aquest corredor.

3.3.3.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORS

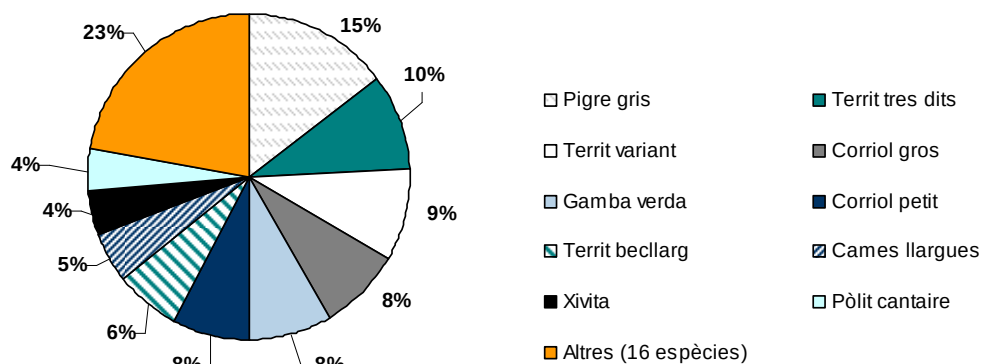
CENSOS DE LIMÍCOLES

L'any 2012 s'ha realitzat el seguiment dels limícoles que utilitzen la platja de ca l'Arana, per a poder avaluar com evoluciona l'avifauna de les zones humides

d'aquesta zona. La platja de ca l'Arana es caracteritza per tenir una zona d'inundació temporal molt variable, ja que la presència d'aigua en ella depèn sobretot de la pluja i dels temporals. També hi ha una llacuna permanent, en els marges de la qual mengen diversos limícoles.

L'any 2012 s'han realitzat 66 jornades de cens distribuïdes al llarg de tot l'any. S'han comptabilitzat 1.811 exemplars, corresponents a un total de 27 espècies diferents. La xifra és superior a la dels anys anteriors, sobretot per l'augment de la presència de pigres grisos (*Pluvialis squatarola*), dels quals s'ha comptabilitzat un total de 175 ex, que se suma a la gran presència de les fredelugues (*Vanellus vanellus*) a la tardor, amb un total de 617 ex., com ja es va detectar l'any anterior. Si exceptuem les fredelugues, tres quartes parts dels exemplars censats corresponen a només deu espècies, entre les que es troben, a més del pigre gris, tres territs (el territ tresdits, el territ variant i el territ beclarg), dos corriols (corriol petit i corriol gros), una gamba (la gamba verda), el cames llargues, el pòlit cantaire i la xivita (*veure gràfic*).

LIMÍCOLES MÉS NOMBROSOS A LA PLATJA DE CA L'ARANA ANY 2012 (EXCEPTE FREDELUGA I BECADELL)

Malgrat la poca pluja caiguda l'any 2012 (440 l. en tot l'any), els mesos de pas migratori van coincidir amb bones quantitats d'aigua (100 l el mes d'abril, 72.5 l el mes de setembre i 105 l el mes d'octubre). El mes de maig, tot i l'escassetat d'aigua caiguda (29.5 l), va coincidir amb un temporal que va reomplir la zona inundable. A la primavera això va afavorir la presència dels limícoles amb pas migratori més tardà, com el pigre gris (*Pluvialis squatarola*) o el territ tresdits (*Calidris alba*), del qual hi han hagut diversos grups a l'abril – maig, i posteriorment també a la tardor (setembre – novembre). Destaca un grup molt nombrós de pigres, de 56 ex., observat a meitat de març.

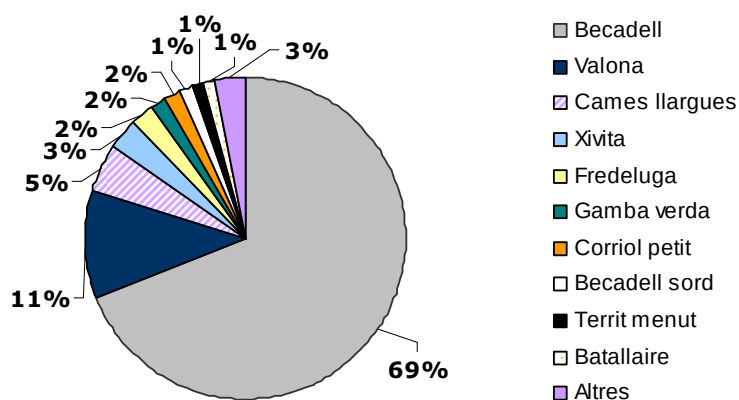
Les àrees més someres de la zona d'inundació temporal s'està cobrint d'un salicornar herbaci, que també proporciona refugi i aliment als limícoles, aspecte que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar l'augment de la població d'aquests ocells. Les mesures preses per a proporcionar tranquil·litat a la platja de ca l'Arana davant el pas indegut de visitants (vigilància intensiva), o els depredadors terrestres (col·locació de pastor elèctric), també determinen una zona més atractiva pels limícoles litorals. En qualsevol cas, caldrà seguir estudiant l'evolució d'aquest paisatge tan canviant i els seus pobladors.

Imatge de la platja de ca l'Arana, amb el salicornar herbaci (àrees de color morat). Juliol 2012

Per altra banda, s'està realitzant una gestió dels prats de cal Nani, dintre dels Espais naturals del Riu, per a afavorir la seva funció com a lloc d'alimentació d'aus aquàtiques (veure "Gestió dels prats humits amb control de la inundació", dintre de l'apartat de Gestió d'Hàbitats). En 32 censos realitzats entre febrer i abril, i entre agost i desembre, s'han comptabilitzat un total de 2.073 ex., de 20 espècies diferents, sent les més freqüents el becadell (*Gallinago gallinago*), la valona (*Tringa glareola*) i el cames llargues (*Himantopus himantopus*).

LIMÍGOLES A CAL NANI. ANY 2012

En comparació amb la zona humida de la platja de ca l'Arana s'aprecia una major quantitat d'exemplars que utilitzen els prats humits, degut sobretot a la presència dominant dels becadells, sobretot des del mes d'agost fins desembre, mentre que a la platja aquesta espècie és poc representativa. En canvi, a la platja hi ha altres espècies que no es presenten als prats de l'interior, com els pigres, els territs tresdits i les garses de mar.

En conjunt, es comprova que una quantitat moderada d'aigua, però inundant la major superfície possible, afavoreix la presència d'aus aquàtiques, com els limícoles, que són presents durant tots els mesos de l'any, si tenen les condicions adequades.

CENSOS D'OCELLS HIVERNANTS

El mes de gener de l'any 2012 s'han censat un total de 4.968 exemplars, entre ocells aquàtics i marins (també s'afegeixen les rapinyaires, ja que si bé no són ocells aquàtics, la majoria de les presents a l'hivern desenvolupen les seves activitats en les zones humides del Delta). Destaca sobretot la disminució continuada d'algunes espècies dintre dels espais naturals, com l'ànec colverd (*Anas platyrhynchos*), la daurada grossa (*Pluvialis apricaria*), la fredeluga (*Vanellus vanellus*) i, especialment, el becadell (*Gallinago gallinago*). A nivell d'ocells marins la presència també ha estat molt escassa, com ha succeït els últims anys. En el cas de les gavines, tot i que estan presents a la zona litoral del Delta durant l'hivern, cap grup dorm dintre dels espais protegits, raó per la qual no surten al cens. Per contra, s'ha produït un gran augment de la població de fotja vulgar (*Fulica atra*) hivernant, concentrada la majoria a l'estany de cal Tet, on tenien gran disponibilitat de menjar en forma d'abundants plantes subaquàtiques.

CENS OCELLS AQUÀTICS HIVERNANTS. DELTA DEL LLOBREGAT. GENER DE 2010 I 2012

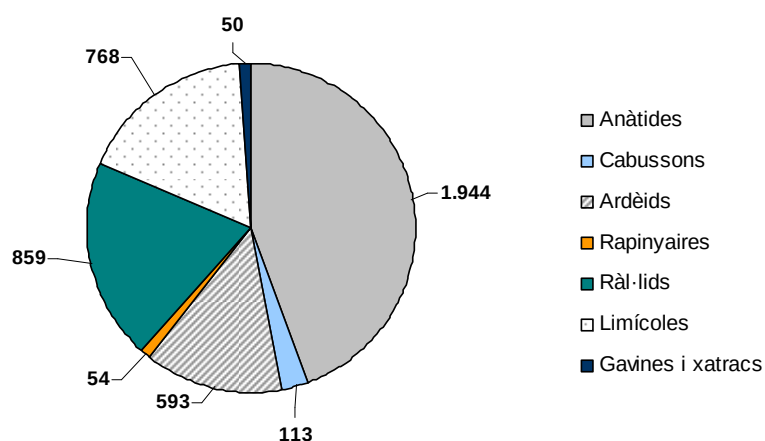
ESPÈCIE	2010	2011	2012
<i>Anser anser</i>	4	2	7
<i>Tadorna tadorna</i>	16	66	37
<i>Anas penelope</i>	47	33	25
<i>Anas strepera</i>	133	186	354
<i>Anas crecca</i>	244	444	330
<i>Anas platyrhynchos</i>	1.289	894	707
<i>Anas acuta</i>	7	1	6
<i>Anas clypeata</i>	204	472	395
<i>Netta rufina</i>	14	5	17
<i>Aythya ferina</i>	79	86	61

<i>Aythya nyroca</i>	1	1	0
<i>Aythya fuligula</i>	1	7	5
<i>Mergus serrator</i>	0	1	0
<i>Melanitta nigra</i>	8	0	0
<i>Melanitta fusca</i>	0	1	0
<i>Gavia stellata</i>	1	0	0
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	111	92	86
<i>Podiceps cristatus</i>	33	24	24
<i>Podiceps auritus</i>	0	0	0
<i>Podiceps nigricollis</i>	2	3	3
<i>Puffinus mauretanicus</i>	7	0	
<i>Morus bassanus</i>	8	10	6
<i>Phalacrocorax carbo</i>	368	377	490
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	1	0	2
<i>Botaurus stellaris</i>	0	2	2
<i>Nycticorax nycticorax</i>	0	5	10
<i>Ixobrychus minutus</i>	1	0	1
<i>Bubulcus ibis</i>	644	433	482
<i>Egretta garzetta</i>	30	51	36
<i>Ardea cinerea</i>	101	42	62
<i>Circus aeruginosus</i>	6	6	8
<i>Circus cyaneus</i>	0	0	1
<i>Accipiter gentilis</i>	2	2	2
<i>Accipiter nisus</i>	2	5	2
<i>Buteo buteo</i>	17	21	19
<i>Hieraaetus pennatus</i>			1
<i>Falco tinnunculus</i>	14	21	21
<i>Rallus aquaticus</i>	11	11	0
<i>Gallinula chloropus</i>			0
<i>Porphyrio porphyrio</i>	31	18	10
<i>Fulica atra</i>	359	406	849
<i>Recurvirostra avosetta</i>	0	0	2
<i>Burhinus oedicephalus</i>	0	0	15
<i>Pluvialis apricaria</i>	163	210	94
<i>Pluvialis squatarola</i>	2	8	5
<i>Vanellus vanellus</i>	970	844	592
<i>Calidris alba</i>	3	11	9
<i>Calidris alpina</i>	0	6	9
<i>Limnospiza minima</i>	2	0	2
<i>Gallinago gallinago</i>	60	0	2
<i>Numenius arquata</i>	3	7	1
<i>Tringa erythropus</i>	0	1	2
<i>Tringa nebularia</i>	1	3	4
<i>Tringa ochropus</i>	23	21	30
<i>Tringa glareola</i>	1	0	0
<i>Actitis hypoleucos</i>	2	0	3
<i>Arenaria interpres</i>	0	0	0
<i>Stercorarius skua</i>	0	1	0
<i>Larus melanocephalus</i>	475	150	38
<i>Larus ridibundus</i>	0	0	0
<i>Larus audouinii</i>	3	0	2
<i>Larus canus</i>	1	0	1

<i>Larus fuscus</i>	11	8	9
<i>Larus michahellis</i>			0
<i>Sterna sandvicensis</i>	31	12	27
<i>Alca torda</i>	3	0	0
<i>Alcedo atthis</i>	2	3	4
<i>Luscinia svecica</i>	11	5	10
<i>Cettia cetti</i>			0
<i>Cisticola juncidis</i>			0
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	9	8	17
<i>Sylvia undata</i>	9	4	12
<i>Remiz pendulinus</i>	24	0	28
<i>Emberiza schoeniclus</i>	227	249	120
NO. EXEMPLARS AQUÀTICS	5.257	5.049	4.968
NO. EXEMPLARS MARINS	540	181	83
NO. EXEMPLARS AQUÀTICS + MARINS	5.797	5.230	5.051
NO. EXEMPLARS RAPINYAIRES	35	49	46
NO. EXEMPL. TOTALS	5.832	5.279	5.097
NO. ESPÈCIES	56	50	56
% AQUÀTIQUES / TOTAL	90,14 %	95,64 %	100 %

GENS D'OCELLS HIVERNANTS

NOMBRE D'EXEMPLARS DE CADA GRUP. ANY 2012

La davallada de les espècies esmentades es podria explicar per les temperatures relativament poc fredes de finals de l'any 2011 i gener 2012, a nivell sobretot de Centreeuropa, el que condiciona una menor arribada d'ocells hivernants al Delta. En el cas d'algunes espècies, com el becadell, està també molt relacionat amb la quasi nul·la presència de prats inundats al Delta, durant la tardor – hivern 2011 – 2012 i amb la poca qualitat d'aigua de la maresma del Remolar. Per això, un dels objectius del Consorci per l'any 2012 i següents ha estat la recuperació

d'aquests prats i l'estudi de la millora la qualitat d'aigua que arriba als espais naturals protegits.

CENSOS D'OCELLS AQUÀTICS NIDIFICANTS

L'any 2012, el nombre de parelles d'aus aquàtics nidificants (no passeriformes) als espais naturals protegits del Delta ha donat el resultat d'un mínim de 1.018 parelles de 20 espècies diferents. En aquest cens no s'inclou el cens de polla d'aigua (*Gallinula chloropus*), ni del rascló (*Rallus aquaticus*), al ser espècies que s'amaguen molt i que necessitarien una dedicació quasi exclusiva, impossible d'assolir amb el personal del que disposa actualment el Consorci. La població d'algunes espècies molt disperses, com la de l'Ànec collverd, el Martinet menut o la Polla d'aigua, s'ha estimat en base a les observacions realitzades.

OCELLS NIDIFICANTS DELTA DEL LLOBREGAT

Remolar, Ricarda - ca l'Arana, Murtra, Reguerons, can Dimoni i Roberta

S'indica per canys el nombre mínim de parelles	2010	2011	2012
ANATIDAE			
<i>Anser anser</i>	2	2	1
<i>Anas platyrhynchos</i>	91	91	50
<i>Anas strepera</i>	9	7	6
<i>Anas clypeata</i>	0	0	0
<i>Netta rufina</i>	8	15	10
<i>Aythya ferina</i>	4	8	7
<i>Tadorna tadorna</i>	2	5	6
ARDEIDAE			
<i>Ardea cinerea</i>	13	11	13
<i>Ardea purpurea</i>	0	0	1
<i>Nycticorax nycticorax</i>	1	0	0
<i>Egretta garzetta</i>	0	0	0
<i>Ixobrychus minutus</i>	17	13	13
PODICIPEDIDAE			
<i>Podiceps cristatus</i>	7	11	8
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	50	50	42
RALLIDAE			
<i>Fulica atra</i>	155	107	181
<i>Porphyrio porphyrio</i>	18	19	18
<i>Rallus aquaticus</i>	0	0	
<i>Gallinula chloropus</i>	107	108	
HAEMATOPODIDAE			
<i>Haematopus ostralegus</i>	1	1	1
RECURVIROSTRIDAE			
<i>Himantopus himantopus</i>	40	39	22
GLAREOLIDAE			
<i>Glareola pratincola</i>	2	2	4
CHARADRIIDAE			

<i>Charadrius alexandrinus</i>	1	0	4
<i>Charadrius dubius</i>	3	15	40
LARIDAE			
<i>Larus audouinii</i>	140	380	633
<i>Larus michahellis</i>	1	4	1
STERNIDAE			
<i>Sterna albifrons</i>	9	11	14
TOTAL	681	799	1.018

Els augments més destacables corresponen a la gavina corsa (*Larus audouinii*), que continua amb la seva ascensió, amb 633 parelles l'any 2012; i el de la fotja vulgar (*Fulica atra*), amb la major part de la seva població nidificant concentrada a cal Tet – ca l'Arana, gràcies al gran desenvolupament de la vegetació submergida.

La garsa de mar (*Haematopus ostralegus*) continua construint niu i ponent ous, però sense èxit. El mateix va succeir amb les parelles de xatrac menut (*Sterna albifrons*) (veure més detalls en l'apartat de "Gestió de la platja de ca l'Arana", en el capítol de "Gestió dels Hàbitats"). Una espècie que clarament ha disminuït dintre de les zones protegides ha estat el cames llargues (*Himantopus himantopus*), espècie que s'ha dispersat per altres zones del Delta, probablement a causa de la presència de guineus i senglars dintre dels espais naturals.

La platja de ca l'Arana, malgrat el seu gran potencial, encara és freqüentada pels depredadors terrestres, i alhora rep importants molèsties causades per usuaris que arriben en embarcacions, fins a molt a prop de la platja (pescadors, motos aquàtiques i embarcacions d'oci).

El Remolar, que és un gran punt de concentració d'ocells hivernants, en època de cria ha perdut molt de pes, tant per la presència de depredadors, com per la mala qualitat de l'aigua, que no permet el desenvolupament de flora i fauna aquàtica.

Actualment l'espai de cal Tet – ca l'Arana continua sent la millor zona per a la nidificació dels ocells aquàtics, on la llacuna de cal Tet juga un paper primordial.

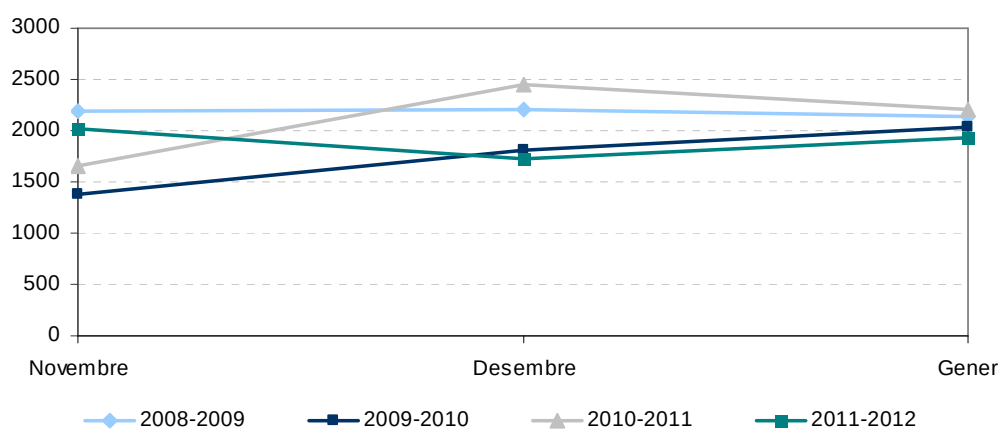
CENSOS D'ÀNEGS

El censos d'anàtides al llarg del temps permeten detectar canvis en quan a l'ocupació dels Espais Naturals del Delta per aquest grup d'ocells. Es venen

realitzant cada any entre octubre i març, tot i que la població pròpiament hivernant és present entre els mesos de novembre i gener.

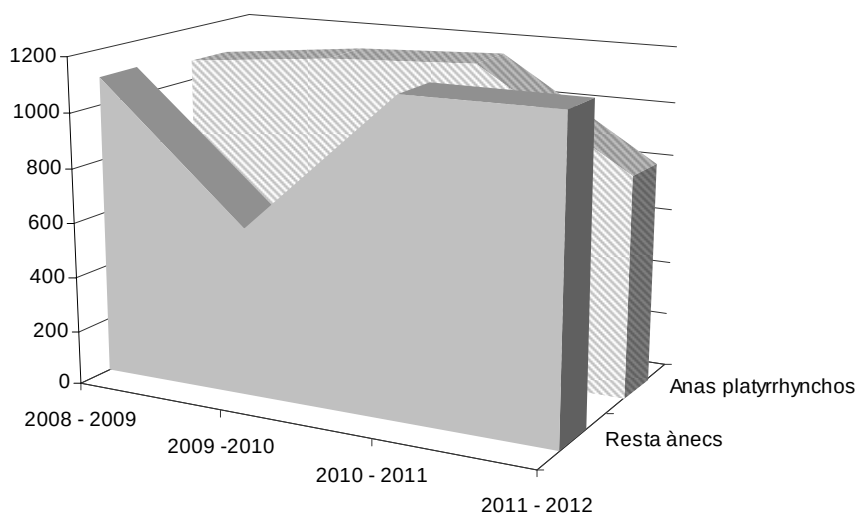
Els resultats mostren que el mes de novembre de l'any 2011 el nombre total d'ànecs presents al Delta va ser lleugerament superior al dels dos últims anys, a causa de l'entrada d'altres espècies diferents dels ànecs collverds. En canvi, tant al desembre de l'any 2011, com al gener de l'any 2012, les xifres van ser les més baixes dels últims anys, no arribant la suma de totes les espècies als 2000 ex.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'ANÀTIDES HIVERNANTS

L'espècie que més ha disminuït dintre dels espais naturals protegits ha estat l'ànec collverd (*Anas platyrhynchos*), mentre que la resta d'espècies han augmentat lleugerament.

PROMIG DEL NOMBRE D'ANÀTIDES HIVERNANTS ANYS 2008 - 2012

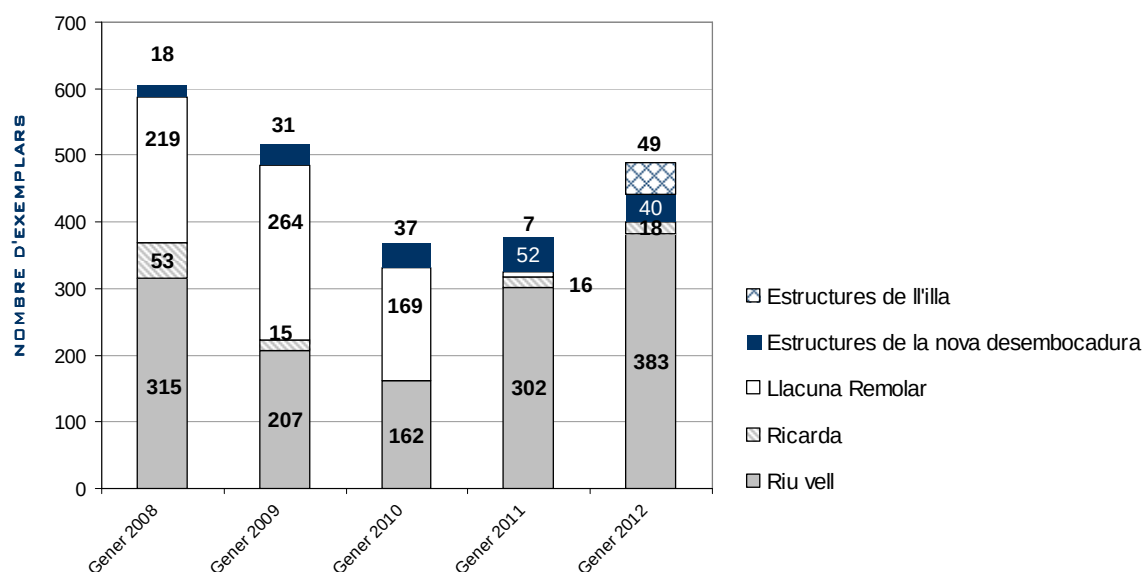

A pesar de la variabilitat de la hivernada d'ànecs als espais protegits del Delta, la qual depèn en gran mesura de factors externs, no es pot descartar l'efecte de la caça que es desenvolupa en moltes zones agrícoles del Delta sobre la població del collverd, (mitjançant autoritzacions excepcionals per suposats danys de la fauna a l'agricultura). Tampoc es pot descartar una redistribució dels ànecs collverds pel Delta, ja que censos realitzats per altres equips no depenents directament del Consorci, en altres zones del Delta, fora dels espais protegits, mostren que alberguen cada vegada més ànecs collverds. L'ànec collverd és una espècie oportunista, que pot ocupar zones que no ocupen les altres espècies d'ànecs. En canvi, la resta d'espècies d'anàtides (com els xarxets, els grisets, els xibecs i els morells cap-roigs) es refugien i s'alimenten quasi en la seva totalitat dintre de les zones protegides, o en les seves proximitats més immediates, com el tram del riu entre Mercabarna i el mar, on es beneficien de la tranquil·litat que atorga el Refugi de pesca. Les actuacions que es realitzen per a recuperar els prats humits i per a millorar la tranquil·litat de la platja de ca l'Arana, també han millorat les zones d'alimentació dels ànecs, en general *(veure apartat de "Gestió dels prats humits amb control de la inundació", dintre del capítol de Gestió d'Hàbitats)*.

CENSOS DE CORBS MARINS

S'ha realitzat un únic cens de corbs marins el gener de 2012. El nombre d'exemplars censats va ser de 490, xifra superior a la dels dos últims anys. Destaca l'abandonament total del dormidor de la llacuna del Remolar, només utilitzat pels corbs marins abans de ser dispersats pels equips de l'Aeroport, (prèvia autorització del Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals de la Generalitat de Catalunya), a causa de la seva proximitat a la capçalera de la tercera pista, construïda a pocs metres d'aquesta llacuna. El principal dormidor continua sent els eucaliptus del "Riu vell". Les estructures artificials del nou Riu continuen tenint la mateixa ocupació (40 ex., i 52 ex. l'any anterior), tot i que aquesta vegada també van utilitzar les estructures de l'illa del Riu (49 exemplars), que quasi no havien estat utilitzades fins ara.

EXEMPLARS DE CORB MARÍ AL DELTA DEL LLOBREGAT
CENSOS DE GENER. ANYS 2008 - 2012

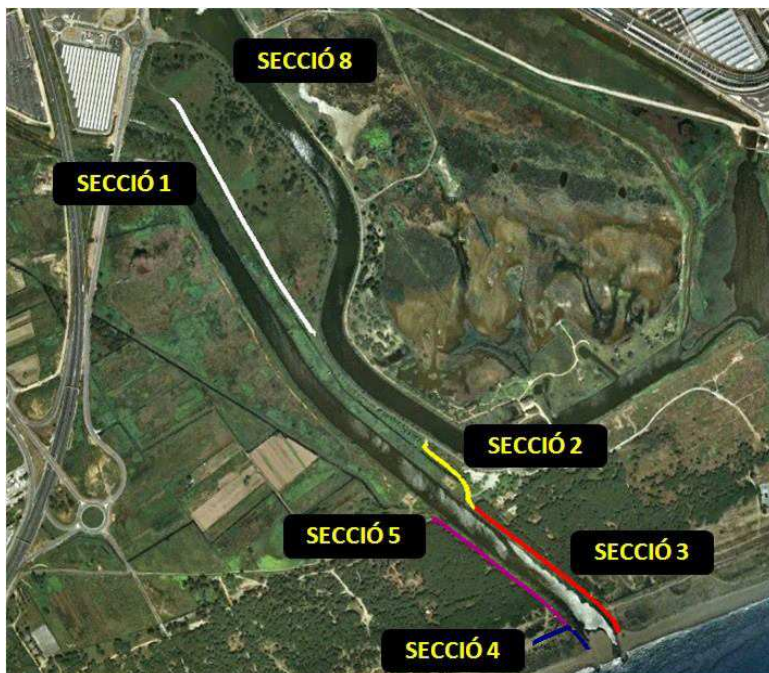
A finals de l'any 2011 es van col·locar sis estructures artificials més en la desembocadura del nou riu, finançades pel Port de Barcelona (*veure memòria 2011 – seguiments de corbs marins*). Actualment ja sumen 10 estructures en aquest lloc. Malgrat tot, el mes de gener de l'any 2012 no va augmentar el nombre d'ocells que van fer servir aquests pals.

S'ha constatat que la majoria dels corbs marins mengen sobretot al riu Llobregat i a la zona litoral (al mar), mentre que utilitzen els espais protegits, com la maresma del Remolar i la llacuna de cal Tet, principalment per a descansar. S'observen escassos exemplars menjant en canals amplis, com la Bunyola, la riera Roja, o l'estany de la Murtra.

A pesar que són desallotjats dels seus dormidors tradicionals (Remolar i Ricarda), i el dormidor del "Riu Vell" cada dia està més cercat per les infraestructures del Port de Barcelona, és destacable que encara continuïn hivernant en un nombre considerable al Delta, senyal que són atrets per la disponibilitat d'aliment en els medis abans esmentats. En qualsevol cas, es pot dir que actualment només dormen en zona protegida 58 exemplars (els de la Ricarda i els de les estructures de la nova desembocadura del Riu).

SEGUIMENT DE ROPALÒCERS (PAPALLONES DIÛRNES)

L'any 2012 es va realitzar un seguiment de papallones diürnes al Remolar, per part del grup Galanthus, finançat per l'Ajuntament de Viladecans. L'itinerari té una llargada de 1.726 metres i està format per 5 seccions. Aquest itinerari comparteix algunes seccions amb un itinerari anterior d'un estudi que es va realitzar els anys 2008, 2009 i 2010.

Imatge de les seccions de l'itinerari de papallones del Remolar.

S'han detectat 23 espècies, amb un promig de 6,82 espècies observades setmanalment.

La major biodiversitat de ropalòcers s'ha detectat a la secció 1 (que és la que es troba ambientalment en millor estat), tant en nombre d'espècies com en individus, amb dues espècies dominants: *Pieris rapae* i *Pieris napi*. Cal remarcar també la presència notable d'altres espècies, com *Gegenes nostradamus*, *Coenonympha pamphilus* i *Pyronia tithonus*. Segons les que han realitzat aquest seguiment, només la primera secció del recorregut del Remolar sembla ser interessant des d'un punt de vista de la conservació de la riquesa de papallones. Les altres 4 seccions tenen un ambient no gaire propici a no ser que s'executin millores ambientals, per dotar-les de major diversitat tròfica i ambiental. En part, aquesta situació està causada per el creixement de les canyes i els

esbarzers del marge de la riera de Sant Climent, per sobre de les espècies herbàcies, el que ha perjudicat les papallones.

SEGUIMENT DE LEPIDÒPTERS MACROHETERÒTERS (PAPALLONES NOCTURNES)

Diego Fernández Ruiz, col·laborador científic del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, ha continuat amb el treball voluntari de realització de prospeccions de papallones nocturnes a Carrabiners i cal Tet (dintre de la Reserva Natural de Ricarda – ca l'Arana) al llarg de l'any 2012, utilitzant la mateixa metodologia dels anys anteriors. Aquest any el nombre de prospeccions però s'ha reduït molt.

S'ha pogut confirmar altra vegada la presència d'una bona població de *Agrotis vestigialis* i de *Agrotis biconica*, espècies de gran interès. També s'han trobat espècies noves pel Delta, com *Chloroclystis v-ata*, *Eupithecia rosmarinata*, *Eupithecia oxycedrata* i *Idaea seriata*. Entre les curiositats, cal esmentar la troballa d'un exemplar de *Phragmatobia fuliginosa*, forma *flavida*, que és una forma albina d'aquesta espècie que fins ara no s'havia trobat a la Península Ibèrica.

Un altre grup que també s'està estudiant és el del Microlepidòpters, que es troba dintre de les papallones nocturnes, però que per la seva petita mida, és un grup poc estudiat. Entre les espècies detectades, hi ha algunes que són noves per a Catalunya i fins i tot alguna nova per a Espanya, com *Elachista utonella*, o *Syncopacma wormiella*. Aquestes novetats estan pendents de ser anunciades mitjançant un article científic.

Per a no perjudicar la important comunitat d'invertebrats present a la zona de Carrabiners – Semàfor, al llarg de l'any només s'ha realitzat una sega específica de plantes amb gran creixement o invasores, com la canya (*Arundo donax*) i l'esbarzer (*Rubus ulmifolius*). Sense aquesta sega específica, acaben envaint l'espai d'altres plantes herbàcies, on es desenvolupen moltes espècies de papallones, heteròpters i altres invertebrats. Aquesta sega s'ha realitzat d'una manera molt selectiva, per no afectar la resta de plantes i en unes dates molt determinades, en les quals l'afectació als invertebrats ha estat la mínima possible.

SEGUIMENT D'HETERÒPTERS (XINXES)

L'investigador Diego Fernández ha continuat de manera voluntària amb l'estudi dels heteròpters dels Espais Naturals del Delta, concentrant-se molt a la zona de Carrabiners – Semàfor, per la seva singularitat. L'any 2012 ha tornat a localitzar el redúvid *Polytoxus siculus*, inclòs en el "Atlas y Libro Rojo de los Invertebrados Amenazados de España", dintre de les espècies vulnerables, el que demostra que l'espècie està ben assentada en aquest lloc i dóna una idea de la importància del mateix, ja que , es l'únic lloc d'Espanya on s'ha localitzat.

El nombre d'espècies d'heteròpters detectades directament pel seguiment efectuat ascendeix a 150. Segons l'autor, amb la revisió d'altres col·leccions d'entomòlegs, s'han identificat més espècies col·lectades als espais naturals del Delta, arribant el total fins les 234 espècies. En una propera edició del llibre sobre *Els Sistemes Naturals del Delta del Llobregat* s'inclourà un extens capítol sobre els Heteròpters dels Espais Naturals del Delta. Més enllà del nombre, que no deixa de ser important per a un espai molt transformat i d'escasses dimensions, sobresurt el considerable nombre d'espècies escasses en el conjunt de Catalunya i Espanya, recalcant l'interés faunístic, des del punt de vista dels invertebrats, dels espais naturals del Delta, i en especial de Carrabiners – Semàfor i de cal Tet. No cal oblidar, però, que una gran superfície de les zones protegides, la Ricarda, no ha estat mai ben estudiada entomològicament, i segur que algun dia donarà moltes més sorpreses pel que fa als invertebrats.

3.3.3.3 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES CLAU EN LA DINÀMICA DE L'ECOSISTEMA

SEGUIMENT DE RAPINYAIRES DIÛRNES

El cens de rapinyaires de gener de l'any 2012 ha mostrat una estabilitat en la població de rapinyaires que hivernen als espais naturals del Delta. Els nombres pràcticament es mantenen iguals: únicament hi ha hagut alguna arpella més. Destaca, en canvi, la presència testimonial d'un exemplar d'arpella pàl·lida (*Circus cyaneus*) i altre d'àliga calçada (*Hieraaetus pennatus*), espècies que anys enrere eren més habituals a l'hivern, però des de començaments dels anys 2000 s'han tornat hivernants irregulars. D'altres espècies, com el Falcó pelegrí, en ocasions romanen exemplars als espais protegits, però el més normal és que

siguin exemplars amb zones de cria properes al Delta, des de les quals visiten les àrees amb gran quantitat d'ocells, com la maresma del Remolar o ca l'Arana, per alimentar-se d'ells.

El nombre relativament considerable de xoriguers i aligots presents a l'hivern cacen, en la seva majoria, a la zona agrícola, com també ho fan els astors, els esparvers, l'àliga calçada i l'arpella pàl·lida. A la zona agrícola eliminen una gran quantitat de rosegadors, sobretot talpons (*Microtus duodecimcostatus*) i rates (*Rattus rattus*), així com ocells com la polla d'aigua (*Gallinula chloropus*) o els tudons (*Columba palumbus*). Per tant, compleixen una gran paper d'ajuda a l'agricultor i a la vegada aquestes rapinyaires depenen fortament de l'existència de la zona agrícola al voltant dels espais protegits. En ocasions, els verins col·locats als camps per a controlar rosegadors, de manera no legal, poden afectar i perjudicar en gran mesura aquests ocells tan beneficiosos.

CENS DE RAPINYAIRES	2009	2010	2011	2012
Arpella (<i>Circus aeruginosus</i>)	11	6	6	8
Arpella pàl·lida (<i>Circus cyaneus</i>)	1	0	0	1
Astor (<i>Accipiter gentilis</i>)	2	2	2	2
Esparver (<i>Accipiter nisus</i>)	2	2	5	2
Aligot (<i>Buteo buteo</i>)	17	17	21	19
Àliga calçada (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	1	0	0	1
Xoriguer (<i>Falco tinnunculus</i>)	10	14	21	21
Falcó pelegrí (<i>Falco peregrinus</i>)	1	0	0	0
Esmerla (<i>Falco columbarius</i>)	1	0	0	0
TOTAL	46	41	55	54

L'arpella continua sense nidificar al Delta, pràcticament des de que es va construir la nova terminal de l'Aeroport (la T1) a sobre de la seva àrea de nidificació (Pas de les Vaques). Per altra banda, els xoriguers nidificants es veuen molt afectats des de que es va ampliar l'Aeroport, ja que són atrets pels invertebrats i rosegadors dels marges de les pistes i molts exemplars hi troben la mort, especialment causada pels potents remolins produïts pels avions. Per evitar-ho, el Servei de Falconeria de l'Aeroport captura tots els xoriguers i aligots que hi entren (amb l'autorització corresponent de la Generalitat) i els allibera a desenes de quilòmetres del Delta.

SEGUIMENT DE QUIRÒPTERS (RATPENATS)

Els estudis realitzats al Delta del Llobregat anys enrere, per Jordi Serra, incidien en la falta de refugi com un dels factors que més condicionava l'escassetat de quiròpters reproductors als espais naturals protegits. Aprofitant una activitat per al públic infantil que va organitzar el Consorci, es van construir 12 caixes – niu per a ratpenats, que van ser col·locades a la pineda del Remolar, on els pins pinyers pràcticament no tenen forats naturals. En els pròxims anys està prevista la col·locació de més caixes nius per a aquests petits mamífers.

Col·locació de caixes – niu per a ratpenats a la pineda del Remolar. Juliol 2012

3.3.3.4 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES DE SEGUIMENT D'ESPÈCIES D'ÀMBIT NACIONAL I INTERNACIONAL

L'anellament al delta del Llobregat s'ha emmarcat dins de diverses campanyes, algunes d'elles realitzades a nivell internacional. Al llarg de l'any 2012 s'han realitzat campanyes Sylvia de primavera i d'hivern. Aquestes campanyes han estat realitzades per l'ICO (Institut Català d'Ornitologia), que per encàrrec de la Generalitat realitza anellaments a diversos Parcs de Catalunya.

Les activitats d'anellament també han permès la formació de força anelladors, alhora que les activitats de difusió paral·leles, amb mostres d'anellament, han posat a l'abast de centenars de persones els coneixements actuals sobre els ocells i les seves migracions i la importància de les zones humides com el delta del Llobregat per al seu repòs i alimentació.

PROGRAMA SYLVIA

SYLVIA és un projecte de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) que té com a principal finalitat establir una xarxa d'estacions d'anellament constant pel seguiment a llarg termini de les tendències poblacionals i els paràmetres

demogràfics de les poblacions d'ocells terrestres de Catalunya. Les estacions de monitoratge del programa SYLVIA tenen dues funcions bàsiques: 1) permeten dur a terme un seguiment acurat i estandarditzat de l'avifauna de l'àrea d'estudi, i 2) al formar part d'una xarxa d'àmbit nacional, confereixen un interès més global al programa de seguiment local. Cal tenir en compte que gràcies al conjunt d'estacions que formen tota la xarxa catalana del programa és possible establir degudament els paràmetres demogràfics i les tendències poblacionals tant localment com pel conjunt del territori. Actualment participen en el programa 40 estacions d'anellament a tot Catalunya, tres d'elles al Delta del Llobregat.

Les 3 estacions SYLVIA establertes als espais naturals del delta del Llobregat i que segueixen el protocol estàndard del projecte són: El Remolar, Ca l'Arana i Reguerons. Aquestes estacions tenen un gran interès pel fet d'estar situades en ambients amb una especial problemàtica des del punt de vista de la conservació i, a més, estan situades en ambients adequats per a situar estacions de seguiment d'esforç constant, com ho demostren els bons resultats obtinguts a nivell del nombre d'ocells capturats.

El seguiment està subdividit en dos períodes: l'estival, o reproductor, i l'hivernal. La sessió estival (període de cria) s'estén des de maig fins a agost. Aquests quatre mesos es divideixen en 12 períodes consecutius de 10 dies, i l'estació d'anellament ha d'estar operativa almenys un dia dintre de cada període (en total 12 dies). La sessió hivernal s'estén des de desembre fins a febrer i està dividida en 5 períodes consecutius de 15 dies, durant els quals també s'anella un cop per cada període (mínim 5 vegades a l'hiver, per cada estació d'anellament).

Durant la campanya del Sylvia d'hivern 2011/12 s'han anellat un total de 151 ocells, dades clarament inferiors a les de l'hivern anterior (453 ex. anellats). S'ha produït un descens important de captures en el Remolar, mentre que en les altres estacions (Reguerons i Ca l'Arana) els anellaments s'han mantingut pràcticament igual.

SYLVIA HIVERN 2010 - 2011

ESTACIÓ	Nº ANELL.
Remolar	359
Reguerons	32
Ca l'Arana	62
TOTAL	453

SYLVIA HIVERN 2011 - 2012

ESTACIÓ	Nº ANELL.
Remolar	65
Reguerons	30
Ca l'Arana	56
TOTAL	151

En canvi, durant la campanya del Sylvia d'estiu 2012 s'han anellat un total de 336 ocells, xifra superior a la de la temporada 2011 (166 ex. anellats). En aquest cas, l'increment s'ha produït també al Remolar.

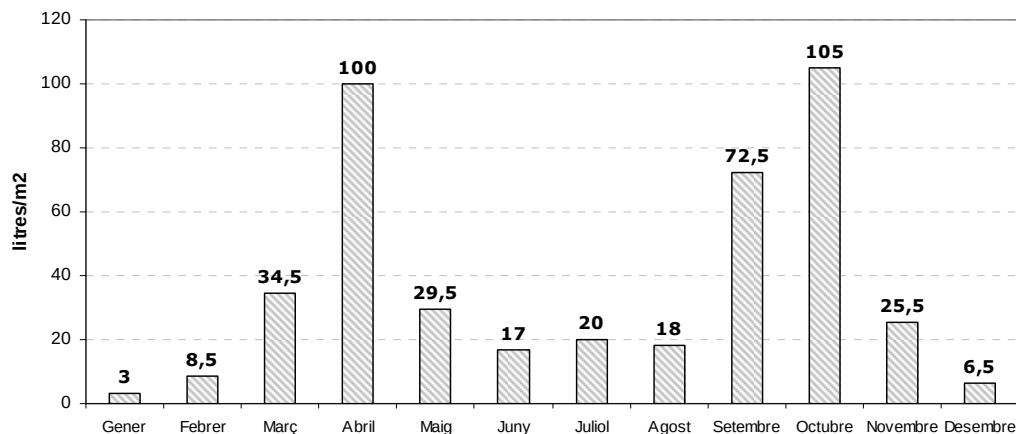
SYLVIA ESTIU 2011

ESTACIÓ	Nº ANELL.
Remolar	53
Reguerons	75
Ca l'Arana	38
TOTAL	166

SYLVIA ESTIU 2012

ESTACIÓ	Nº ANELL.
Remolar	161
Reguerons	76
Ca l'Arana	99
TOTAL	336

Probablement la campanya Sylvia d'hivern i la Sylvia d'estiu son un reflex de com la climatologia afecta els ocells, especialment al Remolar, on les captures són sempre més elevades. Així, els mesos corresponents al Sylvia d'hivern (desembre 2011 i gener i febrer de 2012) es van caracteritzar per una precipitació anormalment baixa. A més, els pocs anellaments efectuats al Sylvia d'estiu de l'any 2011, indicatiu de l'escassa reproducció d'aquell any, ja presagiaven una campanya d'hivern 2011 amb pocs ocells. Si bé els mesos de maig a agost de l'any 2012 també van tenir una precipitació molt baixa, els ocells nidificants es van veure beneficiats de les pluges del mes d'abril, caigudes en plena època de reproducció.

PRECIPITACIÓ. ANY 2012. EL PRAT DE LLOBREGAT

A part de les variacions en el nombre d'anellaments efectuats d'un any a l'altre, l'anellament al Delta del Llobregat posa de manifest altres aspectes, com els següents:

- / Les Reserves Naturals del delta del Llobregat són punts de descans vitals per a moltes espècies d'ocells migradores, especialment de llarga distància.

També són importants punts d'alimentació i descans durant la hivernada, especialment pel mosquiter comú *Phylloscopus collybita*. Durant l'època de reproducció, aquestes reserves acullen ocells nidificants especialitzats en nidificar en aquest tipus d'ambients, que ja comencen a ser força reduïts en el conjunt del país.

- / El nombre d'espècies del qual s'obté informació en els diferents projectes d'anellament és de 105. No hi ha cap altre espai de Catalunya on es disposi d'informació de tantes espècies diferents en el mateix període. Això mostra la gran diversitat d'espècies de molts ambients diferents que utilitzen les els espais naturals del delta del Llobregat en algun moment del seu cicle vital.

CAMPANYA DE MIGRACIÓ A CAN DIMONI

Les basses de can Dimoni han estat objecte de diverses campanyes d'anellament realitzades per ornitòlegs experts, sobretot per Antonio Salmerón, finançades per l'Ajuntament de Sant Boi. Aquestes campanyes s'han desenvolupat intermitentment els anys 2005, 2007, 2008, 2010 i 2011.

Durant l'any 2012 s'han realitzat 21 jornades d'anellament, repartides entre els passos migratoris de primavera i de tardor. L'anellament de primavera s'ha desenvolupat entre el 4 de març i el 27 de maig; i la campanya de tardor entre el 12 d'agost i el 24 de novembre, amb una mitjana de 3 jornades per mes. La metodologia ha consistit en la col·locació de 8 xarxes durant les 6 primeres hores de sol.

En total s'han anellat 562 ocells, de 41 espècies diferents. Les espècies més anellades han estat la Boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*), el Mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*), Rossinyol bord (*Cettia cetti*), Pardal comú (*Passer domesticus*) i el Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*). Algunes espècies com la Boscarla de canyar han duplicat els efectius respecte anys anteriors. Altres, com el Verdum (*Carduelis chloris*) i la Cadenera (*Cadenera cadenera*) han assolit els màxims des de que es va començar l'anellament a Can Dimoni (l'any 2005). Altres han augmentat lleugerament com el Rossinyol bord. I altres es mantenen estables, com el Pardal comú. En canvi, el Blauet (*Alcedo atthis*) ha disminuït molt; amb només un exemplar anellat durant tota la campanya, idèntica evolució que ha seguit el Pardal xarrec (*Passer montanus*).

En general les poblacions d'ocells de les basses de Can Dimoni son estables, però algunes es veuen perjudicades per les fumigacions que es realitzen a la zona d'horta dels voltants, que afecta negativament a la fauna que s'alimenta en ella, com podria ser el cas del Pardal xarrec.

3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ

L'any 2012 s'ha realitzat un programa de seguiment de la vegetació al Delta, donant continuïtat als realitzats des de l'any 2008.

3.3.4.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENACADES

SEGUIMENT DE LA STACHYS MARÍTIMA

L'any 2012 s'ha continuat amb el projecte de seguiment de l'*Stachys marítima*, que és una espècie qualificada com a "en perill crític" a nivell de l'estat espanyol i que al delta del Llobregat manté una petita població.

Segons Núria Membrives, botànica investigadora del Jardí Botànic Marimurtra, les plantes d'*Stachys marítima* després de florir normalment moren, al menys en la majoria dels casos. L'any 2011 es va recrear una duna experimental a les instal·lacions del Jardí Botànic, per a realitzar proves de plantació en un ambient més natural. De les plantes obtingudes, es va recollir molta llavor i la intenció era realitzar proves amb sembra directa de llavors en la duna artificial, per a investigar el grau de germinació i supervivència. L'any 2012 aquest projecte de reproducció en condicions controlades no ha pogut continuar al no disposar de personal.

Durant aquest any tampoc s'ha localitzat cap exemplar a les platges del Delta del Llobregat, a pesar de les diverses inspeccions realitzades.

La situació de l'*Stachys marítima* al delta del Llobregat continua sent crítica.

SEGUIMENT DE LA TRENCADALLA

La Trencadalla (*Kosteletzkya pentacarpa*) ha estat inclosa en l'Annex I (espècies catalogades com a "en perill d'extinció") en el Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del "Catàleg de flora amenaçada de Catalunya". Segons el "Llibre

Vermell de flora vascular endèmica i amenaçada de Catalunya" està catalogat com a VU D2, que equival a una espècie vulnerable amb una àrea d'ocupació <20 km² o menys de 5 localitats amb amenaces constatables. Segons la Directiva Hàbitats (Directiva 92/43/CE, actualitzada per la Directiva 97/62/CE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres) està inclosa en l'Annex II (espècies la conservació de les quals requereix la designació de zones d'especial conservació). A Catalunya fins fa pocs anys es coneixia únicament la població del delta del Llobregat, (amb uns 673 individus comptabilitzats i dispersos en 10 subpoblacions). Però els últims anys s'ha localitzat també una gran població al delta de l'Ebre.

Segons diversos estudis, dintre la Ricarda, la Trencadalla viu en condicions de freàtic relativament salines i amb poca inundació. Les condicions del seu hàbitat, dintre de la Ricada, aparentment continuen essent més o menys les mateixes que els últims anys, per tant no hi ha indicis que indiquin que la seva població hagi canviat respecte al que ja era conegut. Però la falta d'aportació d'aigua en quantitat i qualitat suficient a la llacuna de la Ricarda durant l'any 2012, podria canviar aquestes condicions. L'increment de la salinitat de l'aigua i del sòl pot tenir efectes nocius, sobretot quan *Kosteletzkya pentacarpa* ja viu al delta del Llobregat en condicions de major conductivitat que en altres zones, com el delta de l'Ebre. Precisament per a que no empitjorin les condicions de la llacuna de la Ricarda, l'any 2012 es van mantenir diverses reunions amb responsables d'AENA, sobre la manera d'aportar aigua a aquesta llacuna (*veure l'apartat "Funcionament de la xarxa hídrica" dintre del capítol "Seguiments d'obres"*). Així i tot, l'any 2012 no s'ha pogut realitzar el seguiment de la trencadalla, per manca de recursos.

SEGUIMENT DE L'*OTHANTHUS MARITIMUS*

Al llarg de l'any 2012 no s'ha fet cap seguiment específic d'aquesta planta als espais naturals del Delta. La proximitat dels exemplars al front dunar, on s'ubiquen tots els exemplars localitzats dintre l'espai protegit, determina que la població d'aquesta planta estigui en una situació vulnerable. Afortunadament, totes les mates es troben dintre de zones dunars protegides, ben delimitades i senyalitzades. Les observacions visuals realitzades no han detectat cap disminució de la població existent. Sí que s'ha notat una major pressió humana sobre els sectors de les platges on viu aquesta espècie, especialment per part de persones amb gossos que no respecten la delimitació de la zona protegida i la

senyalització. Per això, entre altres coses, s'ha fet la proposta d'incloure dintre de les ordenances de platges de l'Ajuntament de Viladecans, normes i sancions per a evitar un ús indegut d'aquests espais, que podrien malmetre la seva flora i fauna tan valuosa. El mes de maig de 2013 les ordenances quedaran aprovades.

3.3.4.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORES

SEGUIMENT DE FONGS

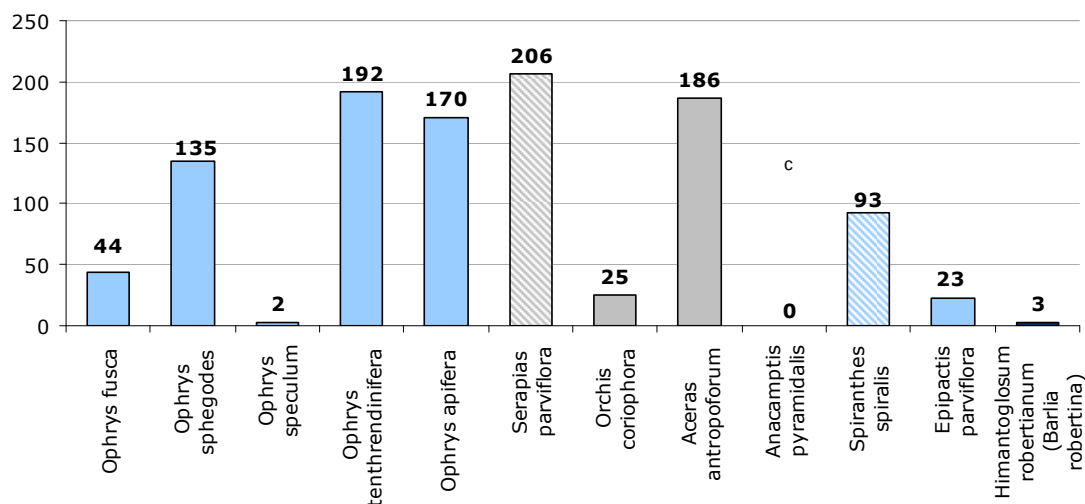
L'any 2012 s'han realitzat molt poques prospeccions micològiques als espais naturals del Delta, per part de diversos botànics que col·laboren amb el Consorci, i aquestes no han aportat novetats al catàleg micològic del Delta. Les escasses precipitacions caigudes en el conjunt de l'any i la irregularitat de les mateixes, una vegada més, no han afavorit la fructificació dels bolets.

SEGUIMENT D'ORQUÍDIES

L'any 2012 s'ha realitzat el seguiment de les orquídiades dels Espais Naturals del Delta (excepte la Ricarda).

S'han localitzat 12 espècies, amb un total de 1.264 peus comptabilitzats. Les espècies més abundants han estat el gall parviflor (*Serapias parviflora*); la flor de l'home penjat (*Aceras antropoforum*) i tres abelleres (*Ophrys tenthredinifera*, *Ophrys apifera* i *Ophrys sphegodes*), seguides de l'orquídia de tardor (*Spiranthes spiralis*).

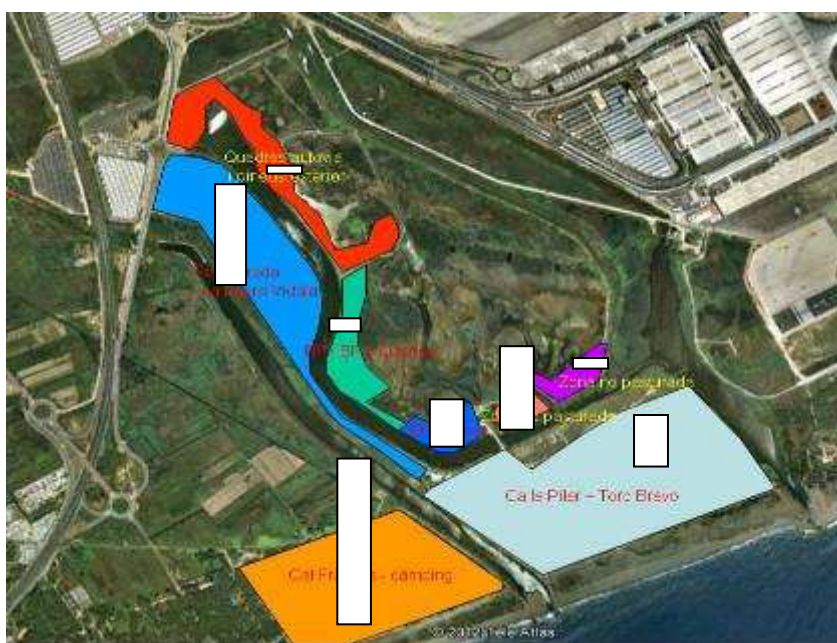
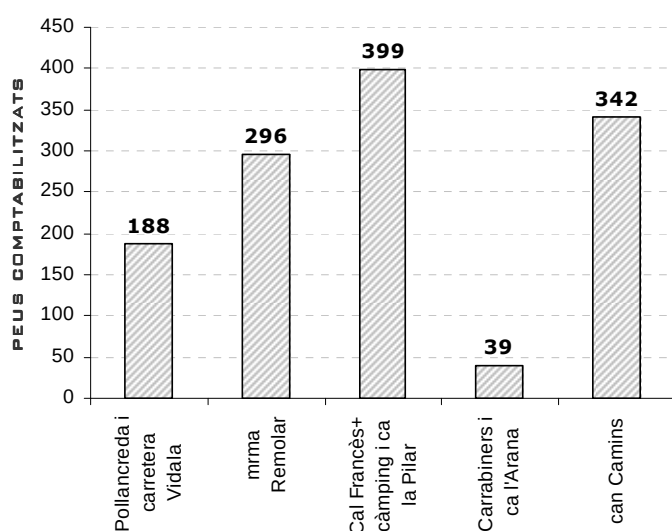
ORQUÍDIES ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA (EXCEPTE LA RICARDA). ANY 2012

Les zones amb més exemplars d'orquídiess han estat les pinedes protegides de Viladecans (cal Francès i Toro Bravo) i del Prat (Can Camins), amb més de 300 exemplars comptats; i 10 espècies en les primeres i 11 espècies en la segona. Les espècies més abundants han estat l'abellera vermella (*Ophrys tenthredinifera*) a cal Francès i la Flor de l'home penjat (*Aceras antropoforum*) a can Camins.

En la maresma del Remolar s'ha comptabilitzat només una tercera part del que es va censar l'any 2011. Aquí l'espècie més abundant ha estat el Gall parviflor (*Serapias parviflora*).

ORQUÍDIES AL DELTA L'ANY 2012 EXEMPLARS PER ZONES

Abundància d'orquídiess al Remolar -Filipines, l'any 2012.

Abundància d'orquídies can Camins i ca l'Arana, l'any 2012.

Des de l'any 2008 fins ara que s'està realitzant un seguiment de les orquídies als espais naturals del Delta, s'han comptabilitzat, a la zona del Remolar – Filipines, un màxim de 3.388 orquídies l'any 2010 i un mínim de 883 l'any 2012, de fins a 9 espècies diferents.

L'any 2012 destaca sobretot per l'impacte de la sequera en la població d'orquídies del Delta, així com també per l'impacte continuat dels senglars sobre aquestes espècies de plantes tan singulars, de manera que aproximadament han sortit la meitat de peus que l'any 2011.

Les variacions tenen molt a veure amb la irregularitat de les precipitacions, sobretot de les precipitacions caigudes entre desembre i març, que és quan surten les fulles de les orquídies i emmagatzemen energia per a la posterior floració. Per exemple, entre desembre de 2009 i març de 2010 van caure al Prat 236 litres i es van comptabilitzar al Remolar 3.388 ex. Entre desembre de 2010 i març de 2011 van caure al Prat 122 litres i es van comptabilitzar al Remolar 1.739 ex. I entre desembre de 2011 i març de 2012 van caure al Prat 11.5 litres i es van comptabilitzar al Remolar només 883 ex.

Una de les amenaces més grans per les orquídies del Delta és l'expansió i augment de la població del senglar (ja que el senglar es menja els bulbs de les orquídies), sobretot si comparem les dades de començaments dels anys 2000 amb les actuals. Per exemple, l'any 2.000 es van comptabilitzar al Remolar 12.602 ex. d'orquídies, i no hi havia cap senglar. L'any 2004, 8.944 ex., i hi havia un senglar que ja causava un impacte considerable. Des de l'any 2008 es

calcula que habiten la zona del Remolar prop de 10 senglars, i el nombre d'orquídies no ha tornat a superar mai la xifra dels 4.000 ex. Per això, s'estan efectuant tasques de control de la població de senglar als espais naturals del Delta.

3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS

Al llarg de l'any 2012, diversos grups investigadors han demanat autorització o la col·laboració del Consorci per a realitzar alguns seguiments d'espècies o hàbitats als espais naturals. El Consorci s'ha pogut beneficiar dels resultats obtinguts per aquestes investigacions. El llistat següent detalla quins estudis s'han autoritzat.

SEGUIMENT DE PAPALLONES	SOCIETAT CATALANA DE LEPIDOPTEROLOGIA Estudi sobre espècies de papallones nocturnes als espais naturals del delta del Llobregat (Josep Joaquim Pérez de Gregorio) Estudi sobre espècies de papallones nocturnes als espais naturals del delta del Llobregat (Diego Fernández) GALANTHUS Seguiment de papallones diurnes al Remolar (Guillem Pascual) UNIVERSITY OF GRONINGEN Seguiment de <i>Pieris napi</i> als espais naturals del Delta (Jofre Carnicer)
SEGUIMENT D'HETERÒPTERS	MUSEU DE ZOOLOGIA DE BARCELONA Estudi sobre Heteròpters presents nocturnes als espais naturals del delta del Llobregat (Diego Fernández)
SEGUIMENT DE COLEÒPTERS	MUSEU DE ZOOLOGIA DE BARCELONA Estudi sobre coleòpters escassos presents dunars presents als espais naturals del delta del Llobregat (Miguel Prieto)
SEGUIMENT DE FARTETS	SOCIEDAD DE ESTUDIOS ICTIOLÓGICOS Seguiment de Fartet al delta del Llobregat (Roberto Saez i altres)
SEGUIMENTS D'AUS	AENA - MINUARTIA Seguiment de les poblacions d'aus del litoral, pel Programa Integrat de Gestió de Col·lisions amb Aus, de l'Aeroport del Prat ICO (INSTITUT CATALÀ D'ORNITOLOGIA) Anellaments del projecte Sylvia al delta del Llobregat SCA (SOCIETAT CATALANA D'ANELLAMENT) Anellaments a can Dimoni
ESTUDI LIMNOLÒGIC	UNIVERSITAT DE BARCELONA Estudi limnològic de la maresma del Remolar (Margarita Menéndez)
GRAVACIONS SUBAQUÀTIQUES	DEPARTAMENT D'ESCULTURA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA Gravacions de sons subaquàtics als espais naturals del Riu (Mikel R. Nieto)

3.3.6 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS (LIFE)

PROJECTE PER A LA CONSERVACIÓ DELS HÈRPTILS *TESTUDO HERMANNI*, *CALOTRITON ARNOLDI* I *EMYS ORBICULARIS*. DAAM

Finalment, el projecte "Estratègies de conservació dels hèrptils *Testudo hermanni*, *Calotriton arnoldi* i *Emys orbicularis* a Catalunya", per al període juny 2012 a desembre 2016, que incloïa actuacions al delta del Llobregat, en relació amb la població de tortugues exòtiques (*Trachemys scripta*), que va presentar el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural a la candidatura dels projectes LIFE+Natura 2011, no va ser escollit.

PROJECTE PER A LA MILLORA DELS HÀBITATS NATURALS AL DELTA DEL LLOBREGAT. INSTITUT DE RECERCA DE LA BIODIVERSITAT DE L'UB

L'any 2012 l'Institut de Recerca de la Biodiversitat de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, conjuntament amb el Consorci, va presentar el projecte de "Millora de la conservació dels hàbitats naturals del delta del Llobregat" a la convocatòria de projectes LIFE+Natura 2012. Aquest projecte es basa en la millora de l'estat ecològic de les llacunes i la gestió i conservació dels prats humits, les pinedes litorals, les comunitats dunars i la vegetació de ribera. També inclou propostes per a l'espai agrícola i la millora de la connectivitat ecològica .

3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

És objectiu del Consorci la promoció de l'ús públic i l'educació ambiental als espais naturals; i garantir la dotació d'equipaments, l'organització d'activitats i l'establiment dels serveis necessaris per oferir una visita lúdica i educativa de qualitat.

3.4.1 EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC

3.4.1.1 ESPAIS NATURALS DEL RIU

Al desembre del 2012 es va fer el trasllat de la pantalla – mirador del talús al costat de la Bassa de Ca l'Arana, que havia quedat fora d'ús, a l'itinerari que envolta els prats de Cal Nani. Aquesta pantalla es va dividir en 2. Una part es va instal·lar tal com estava originalment a la part baixa d'aquests prats i l'altra es va ubicar al costat de la mota d'aigües altes, just on l'itinerari comença a baixar. En aquest segon cas no sols s'ha reinstal·lat la pantalla, sinó que s'ha complementat amb un sostre, un banc, un recolza braços i una finestra, de manera que s'ha convertit en un aguait obert per a observar la nombrosa fauna que atreu aquesta zona. L'obra va ser realitzada per la empresa David Siles S.L. i el cost va ser assumit per l'ajuntament del Prat de Llobregat.

Pantalles mirador instal·lades als prats de Cal Nani

3.4.1.2 ESPAI NATURAL DEL REMOLAR – FILIPINES

Al llarg de la primavera es van realitzar les obres de millora i condicionament de l'entrada a l'espai natural del Remolar-Filipines a l'alçada de la barrera de la Vidala. S'han condicionat els camins i accessos per permetre en tot moment el pas de vianants i bicicletes, però que impedeixen el pas de vehicles motoritzats quan la barrera està tancada. D'altra banda, s'ha aprofitat per traslladar de lloc la barrera de tal forma que impedeixi l'aparcament de vehicles a l'entrada de l'espai; i s'ha instal·lat un petit punt d'informació del qual disposava el Consorci. Aquesta obra ha estat finançada per l'Ajuntament de Viladecans.

3.4.2 ACCESSIBILITAT ALS ESPAIS NATURALS

S'ha continuat fent ús de l'aparcament propietat d'AENA situat a 300 m. de l'entrada de l'espai natural a la capçalera de la Vidala. Aquest aparcament s'ha obert a més dels caps de setmana, festius i durant l'època estival (quan està tancada la barrera de la Vidala i no es pot accedir a l'aparcament interior), també la resta de dies, en que la barrera està oberta, per si algun visitant prefereix deixar el seu vehicle a fora de l'espai i baixar per la Vidala caminant, ara que s'ha convertit en un interessant passeig natural

En una reunió amb la direcció de l'Aeroport del Prat, el mes de juliol, es va reiterar la demanda de fer ús del solar que ocupava l'antiga benzinera K-11, com a zona d'aparcament propera i definitiva de l'Espai Natural, i en la que hi cabrien prop de 200 cotxes.

3.4.3 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT

3.4.3.1 HORARIS D'OBERTURA

El 2012 l'horari d'obertura als espais naturals del Delta ha estat, només amb petites variacions, el següent:

	DATES - PERÍODE	DIES SETMANA	HORARI
REMOLAR -FILIPINES RIU - CAL TET CA L'ARANA	1 de setembre - 31 de març	De dimarts a diumenge i dilluns festius	10 a 17 h
	1 d'abril - 30 de juny	De dimarts a divendres	10 a 17 h
		Caps de setmana i festius	9 a 19 h
	1 de juliol - 31 d'agost	De dimarts a diumenge i dilluns festius	9 a 15 h
BUNYOLA – CARRABINERS - SEMÀFOR	1 d'octubre - 31 de març	Tots els dies	10 a 17 h
	1 d'abril - 30 de setembre	Tots els dies	10 a 19 h
PINEDA CAN CAMINS	Tancat per al públic lliure		
LA MURTRA	Obert permanentment		
BASSES CAN DIMONI	Obert permanentment		

Els dies 1 i 6 de gener i 25 i 26 de desembre els espais han estat tancats al públic.

Els itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu i l'itinerari de la maresma de les Filipines de l'espai natural del Remolar han estat tancats tots els dilluns no festius.

L'itinerari 3 dels espais naturals del Riu (Bunyola – Carrabiners – Semàfor) s'ha obert tots els dies, inclosos els dilluns, a les 9h i s'ha tancat a les 17h o a les 19h en funció de l'època de l'any, mitjançant un servei de control d'accessos de gener a octubre. A partir de l'1 de novembre, en que s'incorpora el personal del Pla d'Ocupació de l'Ajuntament del Prat aquest s'obre entre les 9.30h i es tanca igualment a les 17h.

La pineda de Can Camins ha romàs tancada al públic lliure, i sols s'ha obert per a visitants en grups organitzats prèvia sol·licitud, o per a les activitats que realitza el Consorci.

Les Basses de Can Dimoni i l'espai natural de la Murtra permeten la visita lliure qualsevol dia de l'any.

3.4.3.2 SERVEI D'INFORMACIÓ

A l'actualitat es disposa de punts d'informació en tres dels espais naturals que gestiona el Consorci: Espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana, Espai natural del Remolar – Filipines i Basses de Can Dimoni.

Al llarg de l'any 2012 s'han ofert 4.592 hores d'informació al públic, repartides en diferents horaris i espais.

En els punts d'informació dels espais naturals del Riu (Itineraris 1 i 2) i del Remolar l'horari d'obertura i del Servei d'Informació és coincident. Aquests punts han estat atesos durant tot l'any per 1 informador/a; ja sigui per personal del Consorci; personal de Plans d'Ocupació de l'ajuntament del Prat, en el cas dels espais naturals del Riu; o per personal de l'empresa SM, Sistemas Medioambientales, contractada pel Consorci.

Els caps de setmana i festius a tots els espais el servei d'informació ha estat cobert per personal de l'empresa SM, Sistemas Medioambientales, contractada pel Consorci.

Als espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana durant el període de gener fins al juny, de dimarts a divendres, de 10h a 13h el Servei d'Informació el va cobrir personal del Pla d'ocupació de l'Ajuntament del Prat de Llobregat; la resta de l'horari, de gener a maig, l'ha cobert personal de l'empresa SM Sistemas Medioambientales, contractada pel Consorci.

Durant el mes de juny, les tardes de dimarts a dijous han estat cobertes per personal del Consorci i les tardes del divendres per part de personal de la empresa SM.

Els mesos de juliol i agost, de dimarts a divendres, de 9h a 15h, van estar coberts per personal del Consorci.

Els mesos de setembre i octubre els punts d'informació han estat atesos majoritàriament per personal del Consorci, amb algunes jornades puntuals que ha fet l'empresa SM, que igualment ha cobert els divendres a la tarda a partir de les 13h.

Els mesos de novembre i desembre, de dimarts a divendres el punt d'informació ha estat atès per personal del Pla d'Ocupació de l'Ajuntament del Prat vinculat al Pla Metropolità.

En el cas de l'espai natural del Remolar, de gener a març la totalitat de l'atenció al públic la va assumir l'empresa SM, Sistemas Medioambientales, contractada pel Consorci.

Els mesos d'abril i maig el personal del Consorci cobreix l'atenció al públic dels dimarts i dimecres fins a les 13h i del dijous tota la jornada. Al mes de juny el

personal del Consorci també assumeix l'atenció al públic del divendres fins a les 13h.

Als mesos de juliol i agost, de dimarts a divendres, de 9h a 15h, l'atenció al públic l'assumeix personal del Consorci.

Els mesos de setembre i octubre, de dimarts a divendres, el personal del Consorci va cobrir l'atenció al públic fins a les 13 h. i els dijous la jornada completa.

A partir del 13 de novembre i fins a final d'any, el personal del Consorci assumeix les tasques d'informació al públic, de dimarts a dijous en tot horari i els divendres fins a les 13h.

El punt d'informació de les Basses de Can Dimoni s'ha atès tots els diumenges de 10 a 14 h i alguns festius, excepte els mesos de juliol, agost i setembre, per un/a informador/a de l'empresa SM Sistemas Medioambientales, contractada pel Consorci.

Al llarg de l'any 2012, els informadors i les informadores han rebut sessions de formació dins del seu horari laboral i informació facilitada pel Consorci dels esdeveniments que podien tenir rellevància per a la seva tasca (obres de millora, tasques de manteniment, estat de les poblacions d'aus, activitats del Consorci o d'entitats diverses...).

3.4.4 ÚS PÚBLIC

L'anàlisi de l'ús públic que es va fer l'any 2011 incorporava algunes estimacions de visitants que no van poder ser comptabilitzats, per diversos motius. L'any 2012, es torna a plantejar un anàlisi dels visitants atenent a diverses circumstàncies que cal tenir en compte alhora de fer comparatives amb anys anteriors.

- / La pineda de Can Camins ha estat tancada al públic lliure tot l'any 2012. L'any 2011 només ho va estar a partir del mes d'abril.
- / L'itinerari 3 dels espais naturals del Riu (Bunyola – Carrabiners – Semàfor) que sí que va tenir informador/a fins el juny de 2011, no ha tingut informador/a en cap moment de l'any 2012, i per tant, no s'han pogut fer comptatges.

- / Durant tot l'any 2012 els itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu i els itineraris de l'espai natural del Remolar – Filipines han romàs tancats els dilluns no festius. L'any 2011 sí que van estar oberts els dilluns fins al mes de juliol. Els mesos de juliol i agost aquests mateixos itineraris només han estat oberts de 9h a 15h, quan l'any anterior ho havien estat fins a les 20h.
- / També s'ha produït un canvi en l'hora d'obertura dels espais naturals del Riu (Cal Tet – Ca l'Arana) i de l'espai natural del Remolar – Filipines, que des de l'1 de desembre de 2011 s'han obert a les 10h en comptes de a les 9h.
- / Durant tot l'any 2012 no s'han pogut comptabilitzar els visitants que entren a l'espai natural del Remolar – Filipines, que transiten per la Vidala i no arriben fins als itineraris, o el que continuen pel camí de la Riera de Sant Climent fins la platja protegida. Aquest sí es van poder comptar l'any 2011 fins al 31 de maig, quan hi havia 2 informadors/es.
- / A les Basses de Can Dimoni, on el servei d'informació només es presta de 10 h a 14 h els diumenges de l'octubre al juny, no es poden comptabilitzar els visitants que arriben a l'espai, d'altra banda permanentment obert, fora d'aquest horari.
- / No hi ha servei d'informació que pugui comptabilitzar els visitants en determinats espais naturals com l'estany de la Murtra i a pineda de la Maiola o els Reguerons.

Per aquestes raons, les dades que es donen a continuació s'han de prendre com a indicatives.

3.4.4.1 NOMBRE DE VISITANTS

NOMBRE DE VISITANTS COMPTABILITZATS

Aquesta xifra inclou únicament aquells visitants que han pogut ser comptabilitzats per part del servei d'informació dels espais naturals i els grups escolars que tenim coneixement que han visitat els espais.

L'any 2012 s'han comptabilitzat 62.787 visitants als espais naturals del delta del Llobregat, d'aquest 17.906 són escolars i 44.881 són visitants lliures.

Dels visitants comptabilitzats, 31.433 ho van ser dels itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu i 29.855 van visitar els itineraris de la Maresma de l'espai natural del Remolar-Filipines.

Els visitants comptats a les Basses de Can Dimoni, coincidint amb el Servei d'Informació, els diumenges i festius entre les 10 i les 14 hores, excepte al juliol, agost i setembre, han estat 1.119 visitants.

La pineda de Can Camins ha estat tancada al públic, però s'ha obert per a ser visitada per part de les escoles. D'aquesta manera ha rebut 380 visitants escolars.

A continuació es mostren les taules corresponents als anys 2011 i el 2012, amb nombre de visitants comptabilitzats (lliures i escolars).

VISITANTS 2011 COMPTABILITZATS

ESPAIS VISITABLES	VISITES LLIURES	VISITES ESCOLARS	TOTAL VISITANTS
ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES	18.695	14.015	32.710
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET	30.011	4.078	34.089
CAN CAMINS	-	226	226
CAN DIMONI	777	-	777
TOTAL	49.483	18.319	67.802

VISITANTS 2012 COMPTABILITZATS

ESPAIS VISITABLES	VISITES LLIURES	VISITES ESCOLARS	TOTAL VISITANTS
ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES	17.083	12.772	29.855
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET	26.679	4.754	31.433
CAN CAMINS	-	380	380
CAN DIMONI	1.119	-	1.119
TOTAL	44.881	17.906	62.787

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE VISITANTS COMPTABILITZATS

Aquestes xifres ens donen com a resultat un descens global de visitants comptats del 7,39 % respecte a l'any passat. Els escolars han patit un descens del 2,25 % i el públic lliure del 9,3 %.

Itinerari de la maresma de l'espai natural del Remolar – Filipines. En aquest itinerari s'ha produït un descens global del 8,7%. Si desglossem el descens en visitants escolars i visitants lliures, ens dona percentatges molt similars (lliures -8,6% i escolars -8,8%), però les raons del descens es creu que poden ser diferents. Mentre que en el cas dels visitants lliures la observació fa pensar que una part dels visitants s'han desplaçat a l'itinerari de la Vidala i el seu entorn, que cada cop és més concorregut; en el cas del públic escolar es tracta d'un descens generalitzat de l'educació ambiental en els espais naturals i que afecta a la major part d'activitats que es programen fora de l'escola.

Itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu. En el cas dels itineraris del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana s'ha donat un descens global (visitants escolars i no escolars) del 7,79%. Cal tenir en compte que l'any passat es va donar un augment global del 35,01%. Destaquem que el públic lliure ha patit un descens de l'11,1% mentre que el públic escolar ha tingut un augment en aquests itineraris del 16,57%. Considerem que el descens del públic lliure és en part degut a l'extraordinari èxit de l'itinerari 3 de Bunyola - Carrabiners - Semàfor, que cada cop atreu més visitants, mentre que l'increment del públic escolar respon a les mesures preses pel Consorci i l'Ajuntament del Prat de Llobregat per a millorar les condicions d'aquest espai per a les activitats d'educació ambiental.

Val a dir també, que tant l'itinerari de la Maresma de l'espai natural del Remolar, com els itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu han ofert aquest 2012 menys hores de possible visita, doncs han romàs tancats els dilluns, i els mesos de juliol i agost només s'han obert fins les 15h. Aquest és un factor que cal tenir en compte a l'hora de comparar les xifres de visitants comptats amb les del 2011.

Pineda de Can Camins. La pineda no està oberta al públic, però ha rebut 380 alumnes de diferents grups escolars. Això significa un increment del 68,14% en el nombre de visitants respecte a l'any passat. Aquest és un increment percentualment molt important, però s'ha de relativitzar la dada, doncs correspon a un nombre d'alumnes certament modest.

Basses de Can Dimoni (diumenges de 10h a 14h i alguns festius, excepte mesos de juliol, agost i setembre). L'espai natural de les Basses de Can Dimoni, que no té visitants escolars comptabilitzats, ha fruit d'un augment de visitants lliures del 44,02 %, passant dels 777 de l'any 2011 als 1.119 del 2012. Parlem sempre de visitants comptats els diumenges de 10h a 14h, i alguns festius, excepte els mesos de juliol, agost i setembre.

ESTIMACIÓ DEL NOMBRE DE VISITANTS

Per poder saber quin nombre de visitants total ha arribat als espais naturals s'han sumat, per una banda els visitants escolars i per l'altre els visitants comptabilitzats, amb les dades estimades de visitants de diferents espais on no s'ha pogut fer comptabilització directa.

Espais naturals del Riu. Itinerari 3 (Bunyola – Carrabiners – Semàfor).

L'any 2011 es va fer una estimació de 50.289 visitants. Tenint en consideració que aquell any l'espai va romandre tancat al públic els mesos de gener i febrer i que els informes del servei de vigilància que, malgrat no fer comptatges, te una percepció força real de la zona, doncs hi és present cada cap de setmana, indiquen un increment continu del nombre de visitants, creiem raonable, per no dir conservador, considerar almenys un increment del 9%, el que ens donaria una xifra estimada de **54.815** visitants.

Espai natural del Remolar – Filipines. Itinerari de la Vidala – Riera de Sant Climent – Platja del Remolar.

A l'espai natural del Remolar - Filipines es tenen comptabilitzats els visitants que entren a l'itinerari de la Maresma, però no estan comptats els visitants que sols utilitzen l'itinerari de la de la Vidala o els que van pel camí de la Riera de Sant Climent fins la Platja del Remolar, ja que aquests visitants no passen per davant del punt d'informació. L'any 2011 ja es va fer una estimació percentual de visitants d'aquests itineraris, on no es poden fer comptatges, que es va concretar finalment en 5.148 visitants. A partir dels mecanismes de que es disposa, és a dir, els informes del servei de vigilància que patrulla aquesta zona els cap de setmana, així com les observacions esporàdiques dels tècnics del Consorci i del cos d'Agents Rurals, s'extreu la conclusió d'un augment molt considerable de públic respecte l'any anterior. Es per això que a la xifra de visitants estimats del 2011 en aquests itineraris, s'ha aplicat un augment del 15%, donant com a resultat un total estimat de **5.920** visitants. Tot i amb això es considera aquesta xifra una estimació molt conservadora.

Espai natural de les basses de Can Dimoni (la resta de l'horari que no hi ha Servei d'Informació: diumenges de 10h a 14h i alguns festius, excepte els mesos de juliol, agost i setembre). En aquest espai s'han comptat en horari de 10 a 14 h, els diumenges i alguns festius, excepte els mesos de juliol, agost i setembre, 1.119 visitants. Aquest és un espai que està obert permanentment, i per tant, el visita més gent que no es comptabilitza. De

les observacions fetes pels tècnics del Consorci i de l'ajuntament de Sant Boi sobre el nombre de visitants fora d'aquests horaris es pot concloure que el públic ha augmentat també en els altres horaris en que sí es comptabilitza, encara que no en la mateixa proporció, doncs és precisament l'horari en que es compten els visitants, el de major afluència. Si es fes un proporció exacta de l'augment ens donaria una xifra al voltant dels 2.880 visitants; a aquesta xifra se li ha aplicat un percentatge de correcció del 4,4%, arribant a la xifra de 2.753 visitants, és a dir, aproximadament **1.634** visitants més. O dit d'una altra manera, mentre el públic comptat de Can Dimoni ha augmentat en un 44,02%, la resta de públic ho ha fet en un 33,6%.

Espai natural de la Murtra. Aquest és un espai en el que no s'han comptat els visitants, però un cop acabada la reatualització de l'espai, i de les observacions fetes pels tècnics del Consorci, s'estima que l'han pogut visitar al voltant de **250** persones.

Pineda de la Maiola. Aquest és un espai del qual el Consorci fa un control de l'ús públic molt limitat. La pineda de la Maiola tradicionalment ha estat molt utilitzada per residents de Gavà que passegen o fan footing. De les observacions fetes pels tècnics del Consorci i de l'ajuntament de Gavà, s'estima que aquest espai l'estan utilitzant a l'actualitat al voltant de **5.000** persones al llarg de l'any.

Els Reguerons. Aquest és un espai de passeig de molts ciutadans de Viladecans en època de bon temps. S'estima que poden visitar Els Reguerons al llarg de l'any al voltant de **500** persones.

Aquestes xifres sumades donen un total estimat de **68.119** visitants.

NOMBRE TOTAL DE VISITANTS DE L'ANY 2012

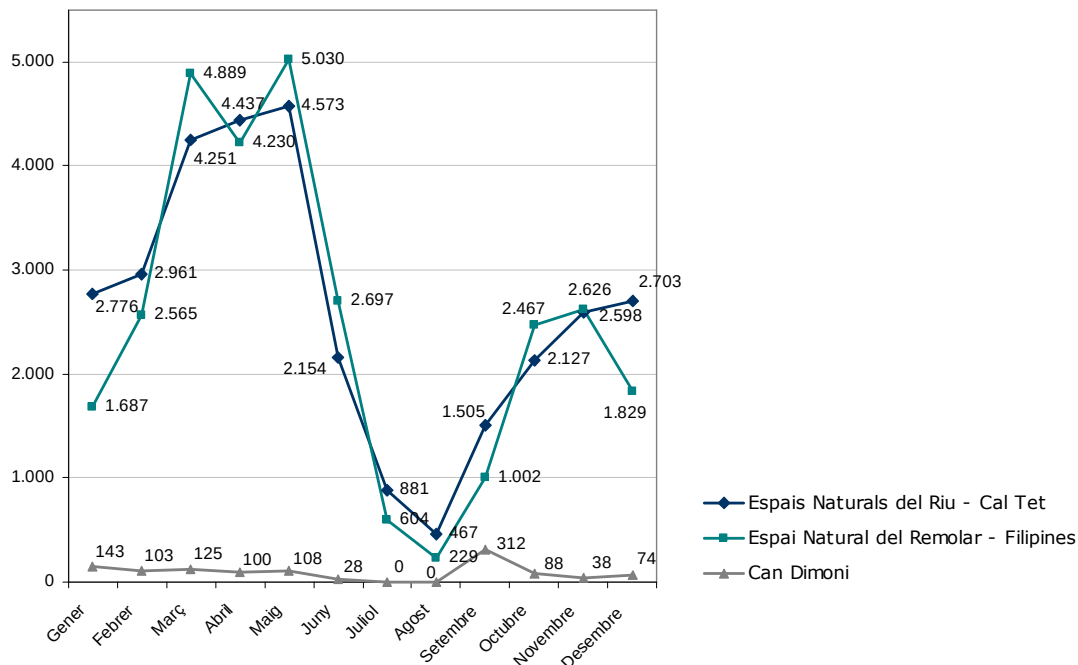
Per arribar a una xifra total de visitants l'any 2012 comparable amb la de l'any 2011, s'ha sumat la xifra de visitants estimats (68.119) i la de visitants comptabilitzats (62.787) obtenim la xifra de 130.906 visitants, que podem arrodonir en **131.000 visitants**. L'any passat van ser 130. 675 visitants, que es van arrodonir en 130.000.

3.4.4.2 ÈPOCA DE MAJOR AFLUÈNCIA

Per a fer l'anàlisi de l'època de major afluència als espais naturals sols s'han tingut en compte les dades dels visitants lliures comptabilitzats dels itineraris del Remolar, del Riu i Can Dimoni; doncs la resta d'espais han patit restriccions per

a l'ús públic en bona part de l'any, o no han tingut servei d'informació, amb el que no s'han pogut comptar els visitants.

ESTACIONALITAT VISITANTS ANY 2012

Veiem que l'època de major afluència als espais naturals del delta del Llobregat segueix sent la primavera, concretament els mesos de març, abril i maig, en que es superen els 4.000 visitants. La segona època amb més visitants és la tardor, amb un pic que s'ha desplaçat de l'octubre al 2011 al novembre en el 2012. Els mesos de desembre i gener disminueix el públic lleugerament al Remolar, mentre que a Cal Tet es segueix incrementant, augment al que s'uneix el Remolar en el mes de febrer. A l'estiu continua havent una davallada important de visitants, especialment al juliol i agost. Aquest comportament estacional és comú al Remolar i als espais naturals del Riu amb les lleugeres diferències esmentades.

La afluència a les Basses de Can Dimoni segueix un patró semblant, però a petita escala. Destaca el mes de setembre en que augmenta el nombre de visitants coincidint amb actes realitzats a l'entorn de les basses.

3.4.4.3 PROCEDÈNCIA DELS VISITANTS

La major part dels visitants procedeixen de l'àrea metropolitana, principalment del Baix Llobregat, seguit del Barcelonès i en menor mesura del Vallès

Occidental, tot i que han vingut visitants de 33 comarques diferents de Catalunya.

Al **Remolar** s'han enquestat un total de 8.522 visitants. La major part d'aquests visitants (96%) provenen de Catalunya. També cal esmentar els 213 turistes europeus que corresponen amb el 2,5% de persones enquestades i que confirma el potencial de l'espai natural del Remolar com a punt de trobada d'ornitòlegs de referència internacional. Un 1% provenen de la resta d'Espanya. Aquestes dades són molt similars a les corresponents a l'any 2011.

L'espai del Remolar - Filipines rep la major part dels visitants de Barcelona (55%), seguit dels ciutadans de Viladecans (11%), dels de Castelldefels (7%), Gavà (5%) i l'Hospitalet (5%).

Als **espais naturals del Riu** s'han enquestat 19.126 visitants, la gran majoria d'aquests provenen de Catalunya. Comparant amb l'any anterior, durant aquest 2012 han augmentat una mica els visitants provinents de la resta d'Espanya i els europeus, en detriment dels usuaris originaris de la resta del món.

Els espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana reben la major part dels visitants de Barcelona (37.75%) i del Prat (36.65%). L'Hospitalet (7.27%) i Cornellà (4.03%) també aporten un públic significatiu als espais naturals del Riu. En anys anteriors els ciutadans i ciutadanes del Prat eren els més destacats visitants d'aquests itineraris, superant en un 40% als de Barcelona; i ara, en aquest any 2012 s'han igualtat les xifres de visitants pratencs i barcelonins. Cal tenir en compte que aquestes dades s'hn pres només a 19.126 visitants dels 26.679 visitants totals, i que segur que hi ha molt públic pratenc habitual que no ha passat l'enquesta.

De l'itinerari de **Bunyola – Carrabiners – Semàfor**, no tenim dades, però els visitants als que s'ha preguntat en moments puntuals o supervisions de rutina, solen ser del Prat i de les poblacions veïnes del voltant del riu Llobregat que, mitjançant el camí del Sorral, accedeixen a aquest espai.

A les **basses de Can Dimoni** s'ha donat un canvi espectacular, doncs malgrat els visitants de Sant Boi continuen sent importants (25%), s'han vist superats pels visitants provinents del Prat de Llobregat (32.5%). Ja a una certa distància tenim els visitants de Viladecans (19.5%) o els de Barcelona (8.5%).

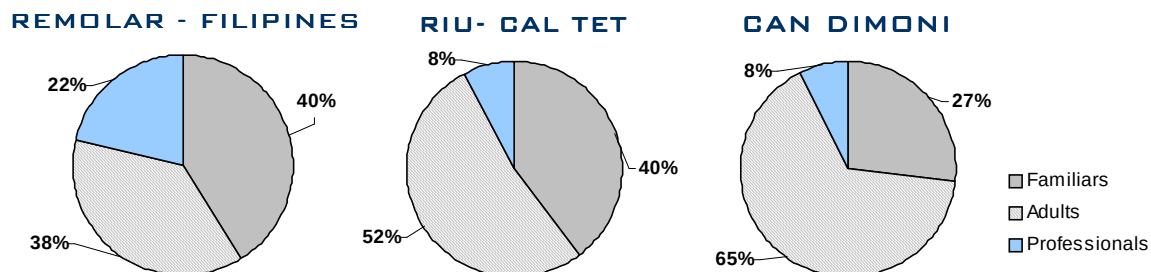
3.4.4.4 TIPOLOGIA DELS VISITANTS

S'han establert 3 tipologies de visitants, en funció del públic més habitual: fotògrafs i ornitòlegs (públic amb interessos molt concrets, aquí agrupats sota el nom de "professionals"), famílies (grups on hi son presents menors d'edat) i adults (resta de públic).

A grans trets, podem dir que al Remolar continua succeint que bona part dels visitants lliures (públic no escolar) són familiars (41%) i adults (37%), però que comparativament el nombre d'aficionats a l'observació d'aus o a la fotografia naturalista és més significatiu que en altres espais (21%) i que s'ha incrementat respecte als percentatges del 2011 (18%); en canvi, els espais naturals del Riu – Cal Tet predomina un públic familiar (39,65%) i, sobretot, d'adults (52,63%) que venen a passejar des de la població del Prat. Els fotògrafs i ornitòlegs formen un 7,72%, percentatge que representa un increment respecte al 5,61% del 2011.

A les basses de Can Dimoni el nombre de professionals, malgrat s'ha incrementat, és sols del 7,4%, front el 27% de famílies o el 65,5% d'adults.

PERCENTATGES DE VISITANTS (PER TIPOLOGIES I ESPAIS)

3.4.4.5 FIDELITZACIÓ, PRIMERES VISITES I MITJÀ PER ASSABENTAR-SE DE L'EXISTÈNCIA DELS ESPAIS

En l'aspecte de fidelització podem dir que, un cop descomptada la influència de visitants que no donen aquesta dada, que val a dir que ha augmentat significativament i que sol correspondre a persones que ja coneixen l'espai i no s'acosten al punt d'informació, la qual cosa també ens aporta informació al respecte, al **Remolar** constatem un increment del percentatge de visitants habituals (que passen del 56% al 2011 al 63% al 2012) mentre que els nouvinguts es redueixen del 43% al 2011 al 37% al 2012. A **Cal Tet** es dona un

procés invers, els habituals disminueixen del 63% al 60%, mentre els nous s'incrementen del 36% al 39%.

A les **basses de Can Dimoni** succeeix un fet diferencial que s'intensifica, la major part de visitants són habituals, passant el percentatge del 65% al 92%.

Els mitjans pels quals el públic s'ha assabentat de l'existència dels espais que visiten són molt diversos. En el cas del **Remolar**, veiem que la gran majoria dels usuaris de l'espai i que han facilitat aquesta dada, l'han conegut a través dels cartells d'aproximació (37,4%), per internet (20,1%) i a través de diferents canals d'educació (21,2%). Cal destacar l'augment d'importància que ha gaudit la informació facilitada pel propi Consorci (4,4%) i la formació, tant formal com no formal.

En el cas dels **espais del Riu** els han conegut a través dels cartells d'aproximació gairebé un 30%, per internet un 26%, i en menor mesura, a través dels mitjans de comunicació generals (14%) i de l'educació no formal (10%). Tot i que els mitjans de difusió més utilitzats són els mateixos al 2012 i al 2011, la distribució d'aquests percentatges difereix. L'any 2011, els canals de comunicació més utilitzats van ser l'educació (formal i no formal) i els informadors dels altres espais.

A les **Basses de Can Dimoni** durant aquest any 2012 s'han diversificat els mitjans de difusió: l'any 2011 només es van donar a conèixer les Basses de Can Dimoni a través dels informadors d'altres espais, els cartells d'aproximació, internet i les administracions locals. En aquest 2012 es mantenen els informadors d'altres espais naturals com a principal forma de conèixer l'espai, tot i disminuir el percentatge (42%). El mateix passa amb els altres mitjans de difusió: cartells d'aproximació (10%) i internet (8%), que també baixen, excepte el concepte administracions locals, que s'incrementa notablement, fins al 12%. S'han incorporat els següents mitjans de difusió: educació no formal (3,5%), entitats ambientals (12,3%), estudis científics (3,5%) i mitjans de comunicació locals (3,5%) i generals (3,5%).

3.4.5 EDUCACIÓ AMBIENTAL

Les entitats d'educació ambiental autoritzades pel Consorci ofereixen activitats d'educació ambiental, que es revisen cada principi de curs escolar. El Consorci,

per tal de fer-ne difusió i poder oferir a les escoles la informació corresponent de forma sistematitzada, genera un catàleg de totes les activitats que s'ofereixen amb informació sobre els espais, contactes de les entitats, quadre resum de les activitats i una fitxa tècnica de cadascuna d'elles.

Catàleg d'activitats d'educació ambiental. Curs 2011 - 2012

La difusió d'aquest catàleg s'ha realitzat posant-lo a disposició en format .pdf descarregable al lloc web dels espais naturals, i mitjançant l'enviament per correu electrònic a més de 800 centres educatius del Baix Llobregat, Barcelonès i Vallès Occidental per assabentar-los de l'oferta educativa del Delta del Llobregat.

El curs 2012/13 les entitats autoritzades pel Consorci per a la realització d'activitats d'educació ambiental en els espais naturals del Delta han estat:

- / Serveis d'Educació Ambiental de l'Ajuntament del Prat de Llobregat
- / Associació ECOIMA
- / TEA Difusió Cultural SL
- / Fundació Privada SIGEA
- / Fundació Catalana de l'Esplai
- / Museu de Gavà
- / Cultura Itinerant
- / Biosfera
- / Centre Mediambiental L'Arrel
- / AMB (Àrea Metropolitana de Barcelona)

Les activitats que s'han ofert durant el curs escolar 2011 - 2012 han estat, tant de descoberta dels espais com especialitzades en ocells o en algun hàbitat en

concret. S'han ofert activitat de més d'un dia i altres d'un o mig dia, als diferents cicles de l'educació infantil, primària, secundària i adults.

Tipologia d'activitat	Educació infantil	Educació Primària			ESO	Batxillerat	Adults	
		cicle inicial	cicle mitjà	cicle superior				
Activitat de més d'un dia	Terra d'Aigües (amb el drac del Delta)		Sol Rogent (amb el drac del Delta)		Roda el món. La biodiversitat al Delta del Llobregat			
	Entre galls i carxofes (amb el drac del Delta)		A vol d'ocell (amb el drac del Delta)		Delta del Llobregat: Espai Agrari i Natural			
Visita d'un o mig dia			Apropa't al Delta! EENN Cal Tet - Ca l'Arana					
	Apropa't al Delta! Reserva del Remolar - Filipines							
	La nostra amiga, la gavina riallera	La mar mediterrània: Que venen els pirates!	On és el Rèmol?	Investiguem l'Espai Natural del Remolar	Els estanys litorals i la platja			
					Els amfibis al delta del Llobregat			
					Delta del Llobregat: Espai Agrari i Natural			
	L'agricultura ecològica							
					El delta a peu, en bici i en carro			
	El nostre Delta		Coneguem el Delta del Llobregat		Un passeig pel Delta del Llobregat			
					Els sistemes naturals del Delta del Llobregat			
	Viu el Delta!							
	Els ocells viatgers	Plomes i becs			Terra d'aigua		Terra d'aigua	
					Les Basses de Can Dimoni			
					Transformant el paisatge recuperant la biodiversitat		Transformant el paisatge recuperant la biodiversitat	
		Descobreix el Delta del Llobregat	Descobreix la fauna i flora del Delta del Llobregat	Descobreix i estudia la fauna i flora del Delta del Llobregat	Itinerari de Natura al Delta del Llobregat			
		Descobrim el Delta del Llobregat				Estudi del Delta del Llobregat		
	L'aiguamoll dels ocells					El passat i el futur del Delta del Llobregat		
	Aigua, aire i sorra! Experimentem a la platja	El Delta en BTT						
	Un bosc a la sorra	Descobrint els aiguamolls!				Visita a la Depuradora de Gavà- Viladecans i a l'Espai natural de l'Estant de la Murtra		

Quadre-resum de les activitats curs 2011 - 2012

En el cas dels grups organitzats que venen acompanyats per un educador ambiental, la tasca del Consorci consisteix en coordinar el calendari de visites i supervisar els programes que les entitats ofereixen. Igualment el Consorci organitza sessions de formació per a educadors/es per tal d'actualitzar els seus coneixements sobre el territori i els valors naturals del delta del Llobregat. Durant aquest curs s'han fet una sessió el dia 10 de desembre de 4 h de durada.

En el cas de grups escolars en els que el monitoratge el desenvolupa professorat propi de l'escola, la tasca del Consorci, a més de les descrites anteriorment, consisteix en fer una revisió i assessorament del desenvolupament pedagògic que tenen previst, així com del contingut de l'explicació i cronogrames.

3.4.5.1 NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS VISITANTS

Les dades que a continuació es presenten fan referència al curs escolar 2011/12 i per això no coincideixen amb les que s'han presentat en l'apartat 3.4.7.1 d'aquesta Memòria, i que correspon al nombre de visitants escolars de l'any natural.

ENTITATS	GRUPS	ALUMNES (MÉS ACOMPANYANTS)
AJUNTAMENT DEL PRAT	321	8.274
CULTURA ITINERANT	20	514
ECOIMA	89	2.199
FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI	16	332
MUSEU GAVÀ	13	338
FUNDACIÓ SIGEA	28	667
TEA. DIFUSIÓ CULTURAL	44	1.178
BIOSFERA	18	400
L'ARREL	11	321
PROGRAMA EDUCATIU DE SANT BOI	20	514
PROGRAMA EDUCATIU DE VILADECAN	20	503
ALTRES	84	2.158
TOTALS	684	17.398

El total de centres educatius que han visitat el Delta durant el curs 2011/12 ha estat de 294, que representa un total de 18.082 visitants (16.187 alumnes, organitzats en 684 grups, als qual guia un/a educador/a, i 1.211 responsables o professors/es que els han acompanyat).

Cal destacar la visita de 84 grups d'entitats i centres educatius que d'una manera independent i sense l'acompanyament de cap entitat d'educació ambiental, han sol·licitat fer una visita als espais naturals del delta del Llobregat. Entre aquests han visitat els espais naturals 5 grups de la Universitat de Barcelona.

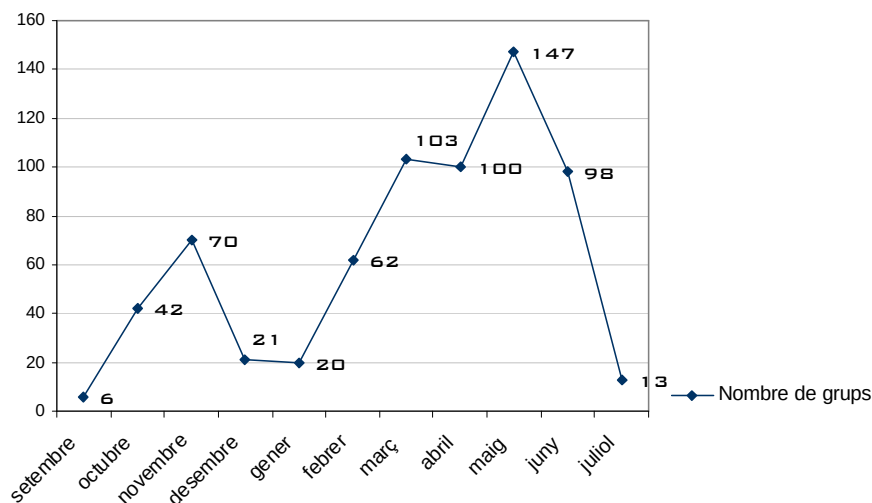
3.4.5.2 ESPAIS I ÈPOCA DE L'ANY DE MÉS FREQUÈNCIA

Les activitats educatives i visites es segueixen desenvolupant majoritàriament a l'espai del Remolar-Filipines (499 grups), malgrat ha patit un descens del 13,2%. El curs 2011/12 en canvi ha augmentat (11,1%) el nombre de grups que han utilitzat els espais naturals del Riu (170 grups).

	REMOLAR	CAL TET	CAN CAMINS	TOTAL
GRUPS	499	170	15	684
ALUMNES	11.675	4.132	380	16.187
ACOMPANYANTS	846	350	15	1.211
TOTAL	13.020	4.652	410	18.082

Les activitats d'educació ambiental als espais naturals del delta del Llobregat tenen una marcada estacionalitat, com passa en la major part d'espais naturals de Catalunya. Les visites es concentren a la tardor (amb un mes de setembre pràcticament inhàbil) i sobretot a la primavera, amb un màxim destacat al mes de maig. Els mesos de desembre i gener constitueixen un període de baixa activitat.

NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS. ANY 2012

3.4.5.3 PROCEDÈNCIA DELS GRUPS ESCOLARS

Disposem de les dades del municipi de procedència de totes les escoles que acompanyen les entitats d'educació ambiental, excepte en alguns pocs casos.

Destaca el gran nombre de grups procedents de Barcelona (184), el 26.9%; el 6% són del Prat de Llobregat (41), el 4.2% són de Viladecans (29), el 3.3% de Sant Boi (23) i el 1.46% de Gavà (10). També destaquen Terrassa (22) Badalona (13) i Sant Cugat (11), L'Hospitalet de L. (55) amb el 8%, el 2.7% de Cornellà (19) i Castelldefels (18) amb el 2.6%.

En total han vingut escoles de 65 municipis de Catalunya i una d'Altea, Alacant.

3.4.5.4 PROGRAMA “SALVEM EL FARTET”

El programa pedagògic “Salvem el Fartet” ha estat ofert i gestionat directament pel Consorci, amb la col·laboració de la Sociedad d'Estudios Ictiológicos. Han participat 300 alumnes de 14 classes de 10 escoles diferents dels 4 municipis del Delta.

CENTRE EDUCATIU	POBLACIÓ	GRUPS	ALUMNES	NIVELL EDUCATIU
Pau Casals	Viladecans	2	47	6è
Fleming	Viladecans	1	15	6è
Charles Darwin	Prat	2	46	6è
Ntra. Sra. del Mar	Prat	1	26	6è
Pompeu Fabra	Prat	2	50	5è
Joan Maragall	Prat	1	20	6è
Jaume Balmes	Prat	1	14	6è
Barrufet	Sant Boi	2	45	6è
Molí nou	Sant Boi	1	24	6è
Marià Felip	Gavà	1	14	Especial

S'han muntat 10 aquaris de 54 litres (un per escola) i 10 aquaris més de 12 litres per a reproducció.

S'ha creat un grup específic de comunicació aprofitant les possibilitats que ofereix google grups. Però l'eina més utilitzada per intercanviar comunicacions i documents ha estat la llista de distribució de correus electrònics.

Cada 15 dies aproximadament un tècnic del Consorci ha anat a tots els centres educatius per fer una revisió dels aquaris, comprovar que tots estaven en bon estat i respondre els dubtes que tenien professors/es i alumnes.

Jornada de revisió per part del personal tècnic del Consorci i aquari instal·lat al centre docent

Salvem el Fartet!

1.- Anota un resum de la informació recollida sobre el fartet.

1 Com és el fartet i on viu?

2 Què menja el fartet? Com es comporta amb altres peixos? Què li passa amb la gambúsia?

3 Quines espècies coneixes que també estiguin en perill d'extinció? Per què ho estan?

4 Què ha passat amb el fartet al Delta del Llobregat?

1 PROGRAMA PEDAGÒGIC
PLA DE RECUPERACIÓ DEL FARTET AL DELTA DEL LLOBREGAT

Salvem el Fartet!

1.- Què és un aquari

2.- Què cal fer per a tenir un aquari

3.- Com es munta un aquari nou

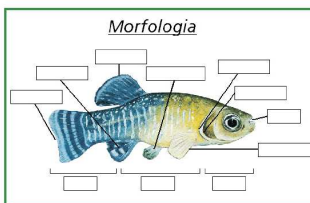
MANUAL DE L'AQUARI

Salvem el Fartet!

2.- Omple els espais buits amb les parts del fartet.

Morfologia

Parts de un peix:

- Aleta anal
- Aleta caudal
- Aleta dorsal
- Aleta pectoral
- Aleta ventral
- Boca
- Brànquia
- Cap
- Cua
- Opcle
- Tronc

2 PROGRAMA PEDAGÒGIC
PLA DE RECUPERACIÓ DEL FARTET AL DELTA DEL LLOBREGAT

Jornada de revisió per part del personal tècnic del Consorci i aquari instal·lat al centre docent

En total es van portar a les escoles 74 exemplars adults i s'han recuperat 70 exemplars adults i uns 160 alevins.

El dimarts 5 de juny l'escola Ventós Mir de Badalona va realitzar l'alliberament dels fartets del seu programa pedagògic a la bassa del fartet, a l'espai natural del Remolar.

El dimarts 12 de juny es va fer l'alliberament per part de l'escola Barrufet, l'única que va optar per aquesta fórmula de participació dels alumnes. La resta de grups escolars, malgrat manifestar la voluntat de fer l'alliberament dels fartets al medi, no ho han pogut fer al no poder assumir la despesa de trasllat en autocar que els suposa. El dimecres 13 de juny es va fer la recollida de la resta d'alevins i es van anar a alliberar per part del tècnics.

Aquest curs la zona d'alliberament de fartets ha estat les Basses de Can Dimoni, al terme municipal de Sant Boi de Llobregat.

El promig de valoració realitzada pels docents que han intervingut en el programa (puntuació entre 0 i 5), d'aspectes com l'organització, els materials aportats, la proposta pedagògica, la motivació dels alumnes, l'aprofitament pedagògic i la sortida per alliberar els fartets, ha estat de 4.4. La valoració més baixa l'ha tingut la organització, amb un 3.71 i la més alta, amb un 5 la sortida per alliberar els fartets.

3.4.5.5 PROGRAMA "LA MALÀRIA"

Aquesta activitat ha estat promoguda pel Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat en col·laboració amb l'associació Àfrica Stop Malària. El programa el gestiona l'entitat Àfrica Stop Malària, però el Consorci assumeix els costos de difusió i execució del programa als centres educatius dels municipis que formen part del Consorci.

Tres escoles i un total de 8 grups van mostrar el seu interès en participar-hi però finalment només s'ha concretat l'activitat amb l'IES Estany de la Ricarda (El Prat de Llobregat). El dies 7 i 11 de maig es va fer una presentació del programa al centre i el dia 16 de maig es fa ver la sortida formativa a Carrabiners.

La valoració de les diferents parts de l'activitat ha estat molt positiva tan per part dels educadors de l'Associació com pels docents de l'IES (9 sobre 10).

3.4.5.6 PROGRAMA "VISITA DE LA DEPURADORA I DE L'ESPAI NATURAL DE LA MURTRA"

Aquesta activitat forma part del Programa "Compartim un futur" de l'AMB i del catàleg d'activitats d'educació ambiental que ofereix el Consorci cada curs escolar, arrel del conveni de col·laboració signat per ambdues entitats el mes de maig de 2011 i prorrogat fins el 31 de desembre de 2013, d'acord amb l'acta de la Comissió de seguiment del conveni de data 26 d'abril de 2012. L'activitat es concreta en una visita combinada a la planta depuradora d'aigües residuals de Gavà-Viladecans i a l'espai natural de l'estany de la Murtra, que s'ofereix un cop al mes.

El contingut central de l'activitat és la descoberta dels ambients naturals de l'estany de la Murtra, així com conèixer la restauració ambiental que s'ha fet i la descoberta del procés de depuració d'aigua residual i el paper de la depuració en el medi natural. També s'aprofita per sensibilitzar en el respecte pel medi natural i el consum responsable de l'aigua.

Durant l'any 2012 s'han realitzat dues visites, una al març d'1 grup (28 alumnes) de 2on. de Batxillerat de l'IES Mercè Rodoreda de l'Hospitalet de Llobregat i una altra a l'abril, de dos grups (52 alumnes) de 6é del Cicle Superior de la Primària de l'Escola Sagrada Família de Viladecans.

3.4.5.7 ASSESSORAMENT I COL·LABORACIONS EN ELS TREBALLS DE RECERCA DE L'ALUMNAT DE BATXILLERAT I ALTRES

Aquest any s'han realitzat un seguit d'assessoraments als treballs de recerca d'alumnat de Batxillerat, tot prioritant l'atenció dels instituts dels municipis del Delta o d'alumnat d'aquestes poblacions, malgrat cursessin els seus estudis fora d'aquests municipis. La major part d'assessoraments els ha fet el tècnic de preservació de la biodiversitat del Consorci, per la temàtica a la que es referien els treballs; i la seva tasca ha consistit bàsicament en atendre entrevistes i respondre qüestionaris, a més d'algun acompanyament i visita sobre el terreny.

A continuació es mostra un resum dels temes tractats aquest any:

- / L'ampliació de l'Aeroport
- / La gestió de vegetació amb cavalls del Remolar
- / Les espècies exòtiques del Delta
- / La selecció de les zones protegides d'aiguamolls
- / El Delta del Llobregat i la gestió que en fa el Consorci
- / Els amfibis
- / Les plantes aquàtiques i boscos de ribera
- / Bibliografia i documentació en general dels ecosistemes del Delta del Llobregat
- / La Gavina corsa
- / L'Ànec collverd
- / Els ecosistemes del Remolar

3.4.6 ACTIVITATS LÚDIQUES I DE SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Durant l'any 2012 el Consorci ha organitzat 3 programes d'activitats: a l'hivern, a la primavera i a la tardor. El programa d'activitats Primavera al Delta va incloure, per tercer any, la celebració del Dia Mundial de la Biodiversitat i, per

segon cop, el Dia de la Murtra. El programa Tardor al Delta va incloure la celebració del Dia Mundial dels Ocells, com ja venia essent habitual.

3.4.6.1 PROGRAMA D'ACTIVITATS HIVERN AL DELTA

El Programa *HIVERN AL DELTA* es va desenvolupar **de l'11 de gener al 25 de març**. Al tractar-se d'un programa d'activitats adreçades a un públic més especialitzat, ha tingut molta importància la difusió mitjançant el blog i el twitter del Consorci, a més de les altres eines de difusió habituals.

Agenda d'activitats

Gener - març 2012
als Espais Naturals
del Delta del Llobregat

Hivern al Delta

Jornada d'observació i anàlisi. Cens del corb marí gros

Al vespre, quan es fa fosc, els corbs marins es reuneixen en els seus llocs preferits del Delta per passar-hi la nit. El corb marí gros és una au de mida gran que durant l'hivern s'alimenta pescant peixos als rius i estanys, mentre que a la primavera torna als arbres per reproduir-se.

DIMECRES 11 DE GENER / De 16 a 19 h

Jornada d'observació i anàlisi. Cens d'esplugabous al seu dormidor

A les basses de Can Dimoni tenim el principal dormidor d'esplugabous i altres ardeïds del Delta. Hi anirem per comptar-los a mesura que hi vagin arribant per dormir.

DIMECRES 18 DE GENER / De 16 a 19 h

PUNT DE TROBADA. Centre Cívic Sant Jordi – Ribera Baixa (c. de Dolores Ibárruri, 45. El Prat de Llobregat), per desplaçar-nos als punts on aquestes aus passen la nit i comptar-les.

INSCRIPCIONS AL TEL. 93 479 32 01 / ACTIVITATS GRATUÏTES

Viu i fotografia el crepuscle

El capvespre és una hora magnífica per observar i escoltar bona part de la fauna de les maresmes. A aquesta hora els fotògrafs i observadors trobareu llums i tonalitats noves que us permetran descobrir un aspecte diferent del Delta. Quan s'hagi fet fosc del tot, farem un recorregut i mirarem de trobar animals que surten a la nit.

DIVENDRES 9 DE MARÇ / Durada 3 h

LLOC: Espais Naturals del Riu

L'hora i el punt de trobada es concretaran uns dies abans per telèfon

INSCRIPCIONS AL TEL. 93 479 32 01 / PREU: 3 € PER PERSONA

Jornades de formació. Els ànecs del delta del Llobregat

En una sessió teòrica i una altra de pràctica, que durà a terme l'ornitòleg dels espais naturals, aprendrem a identificar els anàtids que es poden observar al delta del Llobregat (n'hi ha fins a onze espècies diferents): característiques, plomatge, dimorfisme sexual...

ACTIVITAT ADREÇADA A MAJORS DE 14 ANYS

Sessió teòrica DIMECRES 1 DE FEBRER / De 18 a 20 h
LLOC: Cèntric Espai Cultural (Plaça de Catalunya, 39-41, 08820 - El Prat de Llobregat)

Sessió pràctica DISSABTE 4 DE FEBRER / De 8 a 12 h
LLOC: Barrera de la Vidala, Espai Natural del Remolar - Filipines

INSCRIPCIONS AL TEL. 93 479 32 01 / PREU: 16 € PER PERSONA
Es lliurarà certificat d'assistència a qui ho demani.

Jornada de descoberta. Flora i fauna del delta del Llobregat

Per als que s'incien en el món de la natura, farem una passejada pràctica pels Espais Naturals del Riu acompanyats per un dels tècnics dels espais naturals, per reconèixer i gaudir de plantes i animals sobre el terreny.

DIUMENGE 25 DE MARÇ / De 10 a 13 h

PUNT DE TROBADA: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu

INSCRIPCIONS AL TEL. 93 479 32 01 / PREU: 8 € PER PERSONA

ACTIVITAT GRATUÏTA PER A MENORS DE 14 ANYS

Jornada de divulgació. 30 anys de gavina corsa a Catalunya

Xerrada organitzada per l'INCH i l'Ajuntament del Prat, a càrrec de l'Albert Bertolero, membre del departament d'ecosistemes aquàtics de l'IRTA.

DILLUNS 5 DE MARÇ / A LES 19 H

LLOC: La Porta del Delta (Cèntric Espai Cultural, Plaça de Catalunya 39 - 41, el Prat de Llobregat)

CONFERÈNCIA GRATUÏTA

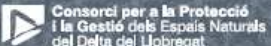
Per a totes les activitats, cal inscriure's prèviament trucant al tel. 93 479 32 01 / Les places són limitades.

El pagament de les activitats que no són gratuïtes es farà el mateix dia de l'activitat.

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Consulta els nous horaris d'apertura dels espais naturals al lloc web www.deltalllobregat.cat

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Amb la col·laboració de **CX Catalunya Caixa Obra Social**

Programa d'Activitats *HIVERN AL DELTA* 2012

El contingut d'aquest programa es relaciona sobre tot amb els censos hivernals d'aus aquàtiques, tasca que realitzen els tècnics del Consorci i que s'ha volgut obrir al públic interessat, per donar-li una major projecció al Delta com a espai d'estada d'aus migradores. Aquestes activitats han estat gratuïtes. Aquest any, a més s'ha ofert una jornada de descoberta de la flora i la fauna del delta i un curs teòric - pràctic de coneixement dels ànecs del delta del Llobregat, així com

una sortida per a fotografiar el crepuscle. Per aquestes activitats s'ha cobrat 8 €, 16 € i 3 € respectivament.

A continuació es fa un resum de la participació, per tipus de jornada, espais i dates.

3.4.6.1.1 JORNADES D'OBSERVACIÓ I ANÀLISIS

CENS DEL CORB MARÍ GROS

Espais Naturals del Riu. 11 de gener. Es va suspendre per falta d'inscrits.

CENS D'ESPLUGABOUS

Basses de Can Dimoni. 18 de gener. 6 participants.

3.4.6.1.2 VIU I FOTOGRAFIA EL DELTA DEL LLOBREGAT

Visita guiada per fotografiar el crepuscle al Delta. 9 de març. 26 participants.

3.4.6.1.3 JORNADA DE FORMACIÓ

Hi ha un perfil de visitants habituals que mostren un gran interès per l'ornitologia, però tenen uns coneixements molts bàsics. Amb la intenció de cobrir aquesta necessitat, l'any 2012 s'han inclòs a la programació d'hivern jornades de formació específiques, teòriques i pràctiques. Als participants se'ls ha emès un certificat d'assistència. Ambdues jornades han estat desenvolupades per personal del Consorci. Per aquest curs s'ha cobrat 16 € per persona.

CURS SOBRE ELS ÀNECS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Cèntric Espai Cultural (Sessió teòrica). 1 de febrer. 14 participants.

Remolar – Filipines (Sessió pràctica). 4 de febrer. 14 participants.

3.4.6.1.4 JORNADA DE DIVULGACIÓ

Les jornades de divulgació permeten apropar la tasca científica que s'ha realitzat al Delta al públic general. Un any més s'ha inclòs en la programació d'hivern una jornada de divulgació organitzada per l'ICHN i l'Ajuntament del Prat de Llobregat, en aquest cas, a càrrec de l'Albert Bartolero, membre del Departament d'ecosistemes aquàtics de l'IRTA.

30 ANYS DE GAVINA CORSA A CATALUNYA. ICHN

Cèntric Espai Cultural del Prat de Llobregat. 5 de març. 20 participants.

3.4.6.1.5 JORNADA DE DESCOBERTA

Les jornades de descoberta permeten apropar a l'entorn natural del Delta del Llobregat al públic general, acompanyats d'un guiatge especialitzat que permet aprofundir en els seus valors naturals. En aquesta programació s'han ofert una passejada guiada per un dels tècnics del Consorci.

FLORA I FAUNA DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Espais Naturals del Riu. 25 de març. 27 participants.

3.4.6.2 PROGRAMA D'ACTIVITATS PRIMAVERA AL DELTA

El Programa *PRIMAVERA AL DELTA* es va desenvolupar del **14 d'abril al 30 de juny**. Aquest programa inclou la celebració del *Dia de la Murtra* (6 de maig) i del *Dia Mundial de la Biodiversitat* (27 de maig).

Agenda d'activitats

Abril - juny 2012

als Espais Naturals del Delta del Llobregat

PRIMAVERA AL DELTA

6 DE MAIG

DIA DE LA MURTRA

27 DE MAIG

DIA MUNDIAL DE LA BIODIVERSITAT

 Espais Naturals del Delta del Llobregat

 Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

DIUMENGE 6 DE MAIG. DIA DE LA MURTRA

Antigament, la població anava a aquest estany a pescar anguilles, era una activitat que implicava la participació de molta gent. El 6 de maig tornarem a tenir un Dia de la Murtra, però els temps han canviat i no hi capturarem cap animal, sinó que hi alliberarem animals recuperats en centres de recuperació de fauna salvatge de la Generalitat de Catalunya.

Diumenge 6 de maig, Espai Natural de la Murtra

DE 11 A 13 H
INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
ACTIVITAT GRATUÏTA

La Murtra

DIUMENGE 27 DE MAIG. DIA MUNDIAL DE LA BIODIVERSITAT

El delta del Llobregat acull un mosaic d'ambients naturals. Hi predominen les zones humides, però també hi ha pinedes litorals, conreus, platges, el riu i el mar. El diumenge 27 de maig celebrem el Dia Mundial de la Biodiversitat al delta del Llobregat, concretament al Remolar-Filipines, els Espais Naturals del Riu i a les basses de Can Dimoni, amb un seguit d'activitats adreçades a tots els públics perquè puguem copsar la riquesa natural del Delta.

A l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Les activitats programades per a aquest dia consistiran en una visita guiada a l'espai i en la realització de tres tallers de censos d'aus, artròpodes i plantes. A més, podreu gaudir de l'observació de l'anellament científic d'aus (sessions de 30 min.).

L'Ajuntament de Viladecans posa un autocar gratuït a disposició dels visitants. Places limitades.
INSCRIPCIÓ I INFORMACIÓ AL TELÈFON 93 635 18 07
 Hora i lloc de sortida: 10 h / Av. de la Marina amb c. Balmes de Viladecans

Als Espais Naturals del Riu

El Museu de Ciències Naturals i l'Ajuntament del Prat us ofereixen una bicicletada ornitològica, que sortirà del parc Nou i acabarà amb una visita guiada a l'estany de Cal Tet. A més, podreu gaudir de l'observació de l'anellament científic d'aus (sessions de 30 min.).

INSCRIPCIÓ PER PARTICIPAR EN LA BICICLETADA AL TELÈFON 93 256 22 20 (de dilluns a divendres de 10 a 13 h i de 15 a 18 h) I A L'@e_activemusciencias@bcn.cat
 Hora i lloc de sortida: 11 h / Accessos centrals del Parc Nou del Prat de Llobregat, a la ronda del Sud

A les Basses de Can Dimoni

Durant tot el matí s'oferiran activitats d'anellament científic, es farà un estudi de microinvertebrats i una visita guiada a la zona humida per conèixer-ne la biodiversitat.

Des de Sant Boi de Llobregat, pots venir en carro a les Basses de Can Dimoni.
INSCRIPCIÓ I INFORMACIÓ AL TELÈFON (Masia Torre la Vila) 93 635 40 08 I A L'@e_lorrelavila@santboi.cat

DE 11 A 13.30 H CAL INSCRIPCIÓ PRÈVIA AL TEL. 93 479 32 01 ACTIVITATS GRATUÏTES

Les activitats del Dia Mundial de la Biodiversitat les ofereixen els ajuntaments del Prat de Llobregat, Viladecans i Sant Boi de Llobregat.

 Remolar - Filipines

 Espai Natural del Riu

 Basses de Can Dimoni

Activitats per a famílies

Activitats pensades per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, encara que ens adaptem a altres edats. Sovint es demana la participació dels adults.

Els cavalls del Delta del Llobregat

Els cavalls ens ajuden a gestionar els espais naturals. Us proposem un dia per anar a veure els cavalls alliberats a tardor passada al Remolar - Filipines i un altre per anar a veure els que pasturen als Espais Naturals del Riu - Cal Tet. Parlarem amb el seu cuidador i coneixerem d'on provenen, com s'alimenten, si són mascles o femelles i en què ens ajuden.

Diumenge 15 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: Inici de l'espai natural, al costat de la barrera de la carretera de la Vidala

Diumenge 20 de maig, als Espais Naturals del Riu - Cal Tet
Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu - Cal Tet, camí de València amb camí de la Marina.

De 11.30 a 13 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 2 € nen/nena

Taller d'escolta subaquàtica

Al Delta estem acostumats a percebre els sons dels animals que ens envolten i es comuniquen, com ara els ocells. El mateix passa dins de l'aigua, entre les espècies subaquàtiques. Amb aquest taller descobrirem els sons que hi ha sota l'aigua dels espais naturals i obrirem les nostres orelles a nous mons sonors.

Diumenge 22 d'abril, als Espais Naturals del Riu - Cal Tet
Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu - Cal Tet, camí de València amb camí de la Marina.

De 11.30 a 13 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 2 € nen/nena

Construïm caixes niu per als ratpenats del Delta

Al delta del Llobregat hi acudeixen molts ratpenats per alimentar-se, sobretot de mosquits. Els construïm caixes niu que els serveixin de refugi per poder descansar i reproduir-se, i les penjarem als arbres. També veurem el seu hàbitat i, així, podrem conèixer una mica més aquests animals tan interessants i beneficiosos.

Diumenge 3 de juny, a la Pineda del Remolar
Punt de trobada: Punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.).

Diumenge 10 de juny, a la Pineda de Can Camins
Punt de trobada: Pineda de Can Camins, carretera de la platja del Prat.

De 11.30 a 13 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 2 € nen/nena

Viu i fotografia el Delta

El crepuscle del Delta

Els fotògrafs i observadors trobareu llums i tonalitats noves que us permetran descobrir un aspecte diferent del Delta. Quan s'hagi fet fosc, farem un recorregut i mirarem de trobar animals que surten a la nit.

Divendres 11 de maig, als Espais Naturals del Riu - Cal Tet

Divendres 8 de juny, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Hora i punt de trobada: Es concretaran uns dies abans per telèfon.

Durada 3h (aprox. de 19 a 22 h) | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 3€ per persona

L'alba del Delta

La fauna, i moltes aus en concret, solen ser més actives a primeres hores del dia. Al matí, quan els espais encara no s'han obert al públic, s'accedirà als aqüats per poder fer bones fotografies.

Dissabte 19 de maig, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Hora i punt de trobada: Es concretaran uns dies abans per telèfon.

Durada 3h (aprox. de 7 a 10 h) | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 3€ per persona

Jornades d'Observació i Anàlisi

Anàlisi d'invertebrats al delta del Llobregat

Coincidint amb el Dia Mundial de la Terra, us convidem a participar a la recerca d'invertebrats per fotografar-los. Comptarem amb l'assessorament de reconeguts fotògrafs de natura, del grup de Biodiversitat Virtual, que ens ajudaran a identificar-los i classificar-los.

Diumenge 22 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.).
Per a més informació: www.insectariumvirtual.com

De 9 a 14 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Activitat gratuïta

Observació de l'anellament científic d'ocells a les basses de Can Dimoni

L'anellament és una eina de gestió dels espais naturals que permet conèixer l'evolució de les poblacions d'aus i les seves migracions.

Diumenge 29 d'abril, a les Basses de Can Dimoni

De 10 a 13 h | Sessions de 30 min | No cal inscripció | Activitat gratuïta

Des de Sant Boi, pots venir en carro a les Basses de Can Dimoni: inscripció i informació al tel. (Masia Torre la Vila) 93 635 40 08 i a l'a/e torrelavila@sanboi.cat

Jornada de divulgació

Dia Mundial contra la Malària

La malària va condicionar molt la vida dels habitants del delta del Llobregat, com ho continua fent en bona part del planeta. L'Associació **Àfrica Stop Malària** ens acompanyarà a Carrabiners i ens explicarà la relació d'aquest indret amb la malaltia, els esforços que s'estan fent actualment per eradicar la malària en països de l'Àfrica i com s'hi pot col·laborar.

Dissabte 21 d'abril, a Carrabiners
Punt de trobada: Desembocadura de la Bunyola

De 11 a 13 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Activitat gratuïta

Jornades de descoberta

La flora i fauna del delta del Llobregat

Per als que s'inicien en el món de la natura, us proposem una sortida pràctica pels espais naturals per reconèixer plantes i animals, acompanyats per Néstor Urios, tècnic del Consorci.

Diumenge 29 d'abril, als Espais Naturals del Riu - Cal Tet - Ca l'Arana
Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu - Cal Tet, camí de València amb camí de la Marina.

De 10 a 13 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 4 € per persona
Activitat gratuïta per a menors de 14 anys

Passejant en carro per la marina de Sant Boi i les basses de Can Dimoni

Jaume Sans, geògraf de Sant Boi i expert en flora del Delta, ens guiarà en un recorregut en carro, d'una hora de durada, per la marina de Sant Boi i les basses de Can Dimoni.

Dissabte 12 de maig, a les Basses de Can Dimoni i entorn
Sortida del carro des de la ciutat de Sant Boi de Llobregat cada hora: A les 10, 11 i 12 h. També pots venir pel teu compte i participar en la visita guiada.

De 10 a 13 h | Inscripció i informació al tel. 936 35 40 08 (Masia Torre la Vila) i a l'a/e torrelavila@sanboi.cat

Vine a la platja natural de Viladecans

El Museu de Ciències Naturals proposa una visita guiada per conèixer una de les darreres platges de la província de Barcelona on es conserva un paisatge lliure d'edificacions, i en la que podem observar la vegetació dunar, on viuen i es reproduïxen diverses espècies d'insectes, rèptils i ocells.

Activitat adreçada a públic familiar (infants a partir de 8 anys).

Diumenge 13 de maig, a la platja natural de Viladecans
Punt de trobada: Punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament cal caminar 1,5 km aprox.).

De 10 a 13 h | Inscripció i informació al tel. 93 256 22 20 (de dill a dv a dv, de 10 a 13 h, i de 15 a 18 h) i a l'a/e actividatmuseu@bcn.cat
Activitat gratuïta

La recuperació del riu, vista des de Sant Boi

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona i l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat ens proposen aquest apropament a la història recent del riu Llobregat mitjançant l'observació d'aus i de la vegetació.

Activitat adreçada a públic familiar (infants a partir de 8 anys).

Diumenge 20 de maig, al camí del Sorral de Sant Boi de Llobregat
Punt de trobada: Estació FGC de Sant Boi de Llobregat, sortida del c. Josep Torres i Bagès.

De 10 a 13 h | Inscripció i informació al tel. 93 256 22 20 (de dill a dv, de 10 a 13 h, i de 15 a 18 h) i a l'a/e actividatmuseu@bcn.cat
Activitat gratuïta

Puja al carro i gaudeix de l'espai fluvial del camí del Sorral de Sant Boi de Llobregat

Un monitor d'Argelaga ens ofereix una visita guiada per conèixer la flora i la fauna del riu, i descobrir punts d'elevat valor natural. Un tram de la visita es farà en carro i la resta a peu.

Diumenge 10 de juny, al camí del Sorral de Sant Boi de Llobregat
Punt de trobada: Passera d'accés al Riu a Sant Boi de Llobregat, al c. de Maria Girona.

De 10 a 13 h | Inscripció i informació al tel. 936 35 40 08 (Masia Torre la Vila) i a l'a/e torrelavila@sanboi.cat

Jornades de formació

Curs d'identificació d'ocells al Delta del Llobregat

Aquest curs que organitza l'ICO (Institut Català d'Ornitologia) està pensat per a persones que ja tenen un cert coneixement dels ocells, però que volen aprofundir-hi per poder identificar-los. També és ideal per a qui ha fet algun curs d'iniciació a l'ornitologia i vol fer un curs més especialitzat. Cada jornada es dedica a un grup d'ocells diferent i combina una part de camp i una de més teòrica, on es repassen els trets més distintius de cada grup i es consoliden els coneixements obtinguts al camp.

Dissabtes 14 i 28 d'abril, 12 i 26 de maig i 9 i 30 de juny (50 hores)
Lloc de realització de les classes teòriques: Edifici Canadà del Parc de Negocis de Viladecans

Inscripció i informació al tel. 93 498 78 93 i a l'a/e ico@ornitologia.org
Preu: no socis ICO, 100 €; socis ICO, 70 €; Menors de 18 anys, 50% descompte. Orlitz: matrícula + Guia d'ocells de Catalunya, País Valencià i Balears, 15 €

Curs de fotografia macro de camp

L'Albert Masó, biòleg, professor i fotògraf de natura ens ofereix unes sessions que ens permetran adquirir coneixements sobre fotografia macro de camp: tècniques per fotografar elements estàtics i d'aproximació als animals per captar-los; muntatges especials; trucs útils i perfeccionament i acabat de fotografies. Es farà, també, una sortida pràctica per fotografar líquens, molsa, bolets, flors, fulles i insectes i conèixer els elements de subjecció, fons, difusors, reflectors, flaix anular i normal amb regleta, etc.

Sessió teòrica: Dissabte 14 d'abril, de 10 a 14 h i de 16 a 20 h
Lloc de realització de la sessió teòrica: Cèntric Espai Cultural, Plaça de Catalunya, 39 - 41, del Prat de Llobregat.

Sortida pràctica: Diumenge 15 d'abril de 10 a 16 h
Lloc de realització de la sortida pràctica: Espai Natural del Remolar - Filipines

Inscripció i informació al tel. 93 324 85 82 i a l'a/e icnn@ies.cat
Preu: socis ICHN, 38 €; no socis ICHN, 62 €

Espais Naturals
del Delta del
Llobregat

Podeu consultar horaris i accés:
www.deltalllobregat.cat / Tel. 93 479 32 01

Espais visitables
Espai Natural del Remolar - Filipines
Espais Naturals del Riu Llobregat
Basses de Can Dimoni
L'Espai Natural de la Murtra

Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat

Compromís de Qualitat turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
Espanya en Destinacions (SICITEE).

Amb la col·laboració de:

CX Catalunya Caixa
Obra Social

3.4.6.2.1 ACTIVITATS FAMILIARS

Es van desenvolupar del 15 d'abril al 10 de juny, els diumenges de 11.30h a 13h. El monitoratge d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies amb nens i nenes de 6 a 12 anys, l'ha assumit personal del Consorci. Aquest fet ha permès donar a les activitats un valor afegit pel grau de coneixement que el personal del Consorci té sobre el funcionament i els fets diaris dels espais naturals, podent aportar singularitats i anècdotes.

Aquestes activitats consisteixen en donar a conèixer aspectes de la gestió d'algun hàbitat concret o d'alguna espècie present als espais naturals i en la realització d'un taller de manualitats per als infants, i que en algun cas s'han pogut endur a casa. A més s'ha editat una targeta format DIN A5 on es recull informació pedagògica sobre el tema tractat.

En aquesta programació no s'ha repartit entre el públic participant enquestes de valoració; i aquesta s'ha fet mitjançant l'observació directa del personal del Consorci que ha conduït l'activitat, essent, en general, la valoració molt positiva.

Per primera vegada es cobren les activitats a 2 € per nen/nena.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 53 adults i 51 nens/es.

ELS CAVALLS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Espai Natural Remolar – Filipines. 15 d'abril. 25 participants (11 p. adultes i 14 nens i nenes).

Espais naturals del Riu. 20 de maig. S'anul·la per pluja i s'aplaça al 16 de juny. 18 participants (10 p. adultes i 8 nens i nenes).

Cavalls a Cal Tet i targeta "Coneguem els cavalls" per als infants

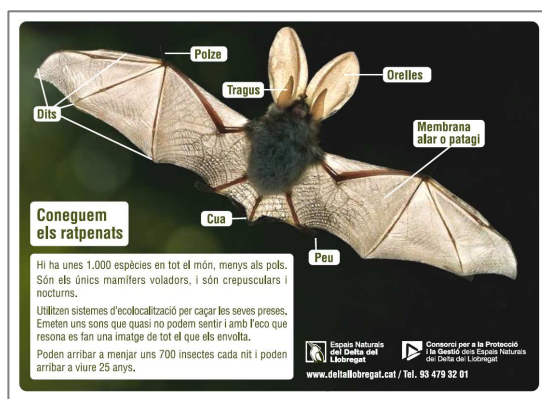
TALLER D'ESCOLTA SUBAQUÀTICA

Espais naturals del Riu. 22 d'abril. 20 participants (10 p. adultes i 10 nens i nenes).

CONSTRUÏM CAIXES NIU PER ALS RATPENATS DEL DELTA

Pineda del Remolar. 3 juny. 31 participants (18 p. Adultes i 13 nens i nenes).

Pineda de Can Camins. 10 de juny. Anul·lada per manca d'inscrits degut a pronòstic de pluges.

Resultat muntatge i decoració caixes niu, i targeta "Coneguem els ratpenats" per als infants

3.4.6.2.2 JORNADES D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI

Dins d'aquest apartat s'inclouen dos activitats diferents, que s'han realitzat en diumenge. Una és el tèsting d'invertebrats al delta del Llobregat, activitat que ja s'ha realitzat en altres ocasions i que consisteix en cercar invertebrats i fotografiar-los. Els experts de l'Associació Grup Natura ajuden a la identificació de les espècies, el que converteix l'activitat lúdica en un aportació d'informació científica sobre la biodiversitat del Delta. A més també s'ha ofert observació d'anellament científic d'ocells. En ambdós casos són activitats gratuïtes.

TESTING D'INVERTEBRATS

Espai Natural del Remolar – Filipines. 22 d'abril. 28 participants.

OBSERVACIÓ DE L'ANELLAMENT CIENTÍFIC D'OCELLS

Basses de Can Dimoni. 29 d'abril. 16 participants.

3.4.6.2.3 VIU I FOTOGRAFIA EL DELTA DEL LLOBREGAT

En aquesta programació s'incorpora per primera vegada l'activitat l'alba del Delta, activitat pensada sobre tot per fer a primeres hores del matí (de 7 a 10 h), quan els espais naturals no estan oberts encara al públic i la fauna, sobre tot les aus, solen ser més actives. A més es van realitzar dues activitats de crepuscle, activitat que es fa al capvespres (aprox. de 19 a 22 h), també quan els espais estan tancats al públic, i que permeten gaudir de la posta de sol i observar animals que difícilment es poden veure en altres hores. Es van cobrar 3€ per persona.

ALBA AL DELTA

Espai Natural del Remolar – Filipines. 19 de maig. 12 participants.

CREPUSCLE DEL DELTA

Espais Naturals del Riu. 11 de maig. 23 participants.

Espai Natural del Remolar - Filipines. 8 de juny. 20 participants

3.4.6.2.4 JORNADES DE DESCOBERTA

Com ja s'ha dit, les jornades de descoberta permeten apropar a l'entorn natural del Delta del Llobregat al públic general. En aquesta programació s'han ofert diverses jornades de descoberta a càrrec de personal del Consorci, de l'Ajuntament de Sant Boi i de l'Ajuntament de Viladecans. Hi ha activitats que han tingut un cost per persona i d'altres han estat gratuïtes.

LA FLORA I LA FAUNA DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Per als que s'inicien en el món de la natura, es va proposar una sortida pràctica pels espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana per conèixer plantes i animals. La visita la va conduir el tècnic del Consorci, Nèstor Úrios. El cost de l'activitat va ser de 4 € per persona (gratuïta per als menors de 14 anys).

Espais Naturals del Riu. 29 d'abril. 24 participants (18 adults i 6 nens i nenes)

PASSEJANT EN CARRO PER LA MARINA DE SANT BOI I LES BASSES DE CAN DIMONI

Jaume Sans, geògraf de Sant Boi i expert en flora del Delta, va conduir tres visites guiades en carro, d'una hora de durada, per la marina de Sant Boi i les Basses de Can Dimoni.

Basses de Can Dimoni. 12 de maig.

VINE A LA PLATJA NATURAL DE VILADECANS

Aquesta activitat, que està inclosa en el programa de l'AMB per donar a conèixer els valors naturals de les platges de la província de Barcelona, consisteix en una vista guiada a la platja natural de Viladecans per observar la vegetació típica dunar, així com les diverses espècies d'insectes, rèptils o ocells que s'hi reproduïxen. Aquesta activitat era gratuïta.

Platja natural de Viladecans. 13 de maig. 14 participants

LA RECUPERACIÓ DEL RIU, VISTA DES DE SANT BOI

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona i l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat van oferir una visita guiada per apropar-se a la història recent del riu Llobregat de Sant Boi mitjançant l'observació d'aus i de la vegetació de part del seu recorregut, el dia 20 de maig. Aquesta activitat era gratuïta.

Tram del riu Llobregat de Sant Boi. 20 de maig.

PUJA AL CARRO I GAUDEIX DE L'ESPAI FLUVIAL DEL CAMÍ DEL SORRAL DE SANT BOI

Aquesta activitat, que oferia l'ajuntament de Sant Boi i que va conduir un monitor de l'entitat Argelaga, va consistir en una visita guiada per mostrar la flora i la fauna del riu i poder descobrir punts d'elevat valor natural del Llobregat. La visita es va fer uns trams en carro i altres a peu.

Tram del riu de Sant Boi de Llobregat. 10 de juny.

3.4.6.2.5 JORNADA DE DIVULGACIÓ

La jornada de divulgació que s'ha inclòs en aquesta programació pretén apropar al públic general a la tasca que desenvolupen entitats vinculades al Delta del Llobregat.

DIA MUNDIAL CONTRA LA MALÀRIA

L'associació Stop Malària va oferir una visita guiada a la zona de Carrabiners per explicar la relació d'aquest indret amb la malaltia i al mateix temps conscienciar sobre l'actualitat d'aquesta malaltia a molts països del món. Aquesta activitat va ser gratuïta.

Carrabiners i semàfor. 21 d'abril. 4 participants.

3.4.6.2.6 JORNADES DE FORMACIÓ

En aquest programa, s'han inclòs cursos de formació oferts per l'ICO (Institut Català d'Ornitologia), i per la ICHN (Institució Catalana d'Història Natural) en el marc de la col·laboració d'ambdues entitats amb el Consorci.

CURS D'IDENTIFICACIÓ D'OCELLS AL DELTA

Curs de 50 hores de durada organitzat per l'ICO, adreçat a persones que ja tenen un cert coneixement dels ocells, però que volen aprofundir-hi per poder identificar-los. Cada jornada la van dedicar a un grup d'ocells diferent i combinà una part de camp i una de més teòrica. Cada jornada de formació combina sessió teòrica i pràctica. El preu per a no socis de l'ICO era de 100 €, i per als socis de 70 €.

Edifici Canadà del Parc de Negocis de Viladecans (sessió teòrica)/Espai Natural del Remolar – Filipines (sessió pràctica). 14 i 28 d'abril, 12 i 26 de maig, i 9 i 30 de juny. 14 participants

CURS DE FOTOGRAFIA MACRO DE CAMP

Curs organitzat per l'ICHN, i a càrrec de L'Albert Masó, biòleg, professor i fotògraf de natura. Mitjançant una sessió teòrica i una pràctica s'aprofundeix en el procés i tècniques de la fotografia macro de camp: tècniques per fotografiar elements estàtics i d'aproximació als animals per captar-los; muntatges especials; trucs útils i perfeccionament i acabat de fotografies. Es farà, també, una sortida pràctica per fotografiar líquens, molsa, bolets, flors, fulles i insectes i conèixer els elements de subjecció, fons, difusors, reflectors, flaix anular i normal amb regleta, etc.

Cèntric Espai Cultural (Sessió teòrica) / Espai Natural del Remolar – Filipines (Sessió pràctica). 14 i 15 d'abril.

3.4.6.2.7 DIA DE LA MURTRA. 6 DE MAIG

Aquesta diada es va celebrar per segona vegada aquest any, tot pensant en recuperar la tradició d'anar a la Murtra a pescar anguiles de temps passats. Es va organitzar una activitat d'alliberament d'animals recuperats als centres de fauna salvatge de la Generalitat i d'explicació de les recents millores de l'espai. Van participar 40 persones.

Participants al Dia de Murtra. Alliberament d'animals recuperats

3.4.6.2.8 DIA MUNDIAL DE LA BIODIVERSITAT. 27 DE MAIG

L'any 2012 es va celebrar, per tercer any consecutiu, el Dia Mundial de la Biodiversitat, en el marc del programa d'activitats *PRIMAVERA AL DELTA*.

ESPAI NATURAL DEL REMOLAR – FILIPINES

Les activitats programades van consistir en una visita guiada a l'espai i en la realització de tres tallers de censos d'aus, artròpodes i plantes. A més, es va poder gaudir de l'observació de l'anellament científic d'aus en sessions de 30 minuts, durant la jornada. Van visitar l'espai 147 persones (48 estaven inscrites prèviament a les activitats programades).

BASSES DE CAN DIMONI

Durant tot el matí es van oferir activitats d'anellament científic, es va fer un estudi de microinvertebrats i una visita guiada per conèixer-ne la biodiversitat de la zona. Van participar 35 persones.

Participants del Dia Mundial de la Biodiversitat. Basses de Can Dimoni.

ESP AIS NATURAL S DEL RIU

El Museu de Ciències Naturals i l'ajuntament del Prat van oferir una bicicletada ornitològica, que va sortir del Parc Nou i va acabar amb una visita guiada a l'estany de Cal Tet. A més, també es va poder gaudir de l'observació de l'anellament científic d'aus en sessions de 30 minuts, durant la jornada. Van visitar l'espai 377 persones.

3.4.6.3 PROGRAMA D'ACTIVITATS TARDOR AL DELTA

El Programa *TARDOR AL DELTA* es va desenvolupar del **6 d'octubre al 16 de desembre**. Aquest programa inclou la celebració del *Dia Mundial dels ocells*, el dia 6 d'octubre a l'Estany de la Murtra i a les Basses de Can Dimoni, i el dia 7 d'octubre als Espais Naturals del Riu i a l'Espai Natural del Remolar- Filipines.

Agenda d'activitats

Octubre - desembre 2012

als Espais Naturals del Delta del Llobregat

TARDOR AL DELTA

DIA MUNDIAL DELS OCELLS
6 D'OCTUBRE
 Espai Natural de la Murtra
 Basses de Can Dimoni
7 D'OCTUBRE
 Espais Naturals del Riu
 Espai Natural del Remolar-Filipines

6 i 7 D'OCTUBRE. DIA MUNDIAL DELS OCELLS

DISSABTE 6 D'OCTUBRE. A l'Estany de la Murtra i les Basses de Can Dimoni

Observació de l'anellament científic d'ocells
 Activitat de demostració d'una tasca científica relacionada amb la migració de les aus.
Espai Natural de la Murtra i a les Basses de Can Dimoni
 De 10 a 13 h · Sessions de 30 min. · **NO CAL INSCRIPCIÓ**

Activitat familiar: Ajocadors del Delta
 Descobrim plegats les basses i els entorns de Can Dimoni. Parlarem del Delta i la seva formació, de les basses litorals i de la seva importància en la conservació de l'avifauna del Delta.
Basses de Can Dimoni
 De 11 a 13 h · **INSCRIPCIÓ: el mateix dia a la taula d'informació**

Visites guiades gratuïtes
 Visites guiades on descobrireu la importància d'aquests espais.
Espai Natural de la Murtra
 10.30 h · 11.30 h · 12.30 h · **INSCRIPCIÓ: el mateix dia, a la taula d'informació**

Els Ajuntaments de Gavà i de Sant Boi posen un autocar gratuït a disposició dels visitants. **PLACES LIMITADES. CAL INSCRIPCIÓ**

AUTOCAR: SANT BOI - BASSES DE CAN DIMONI
 Inscrípció: Cal trucar al tel. 93 635 40 08 (Centre d'Educació Ambiental Masia de la Torre de la Vila). Sortida: Plaça Catalunya de Sant Boi, a les 9 h.

AUTOCAR: GAVÀ - ESPAI NATURAL DE LA MURTRA
 Inscrípció: Cal trucar al tel. 93 263 91 00.
 Sortida: Ajuntament de Gavà (Plaça de Jaume Balmes s/n), a les 9.30 h

DIUMENGE 7 D'OCTUBRE. Als Espais Naturals del Riu i al Remolar - Filipines

Observació de l'anellament científic d'ocells
 Demostració de la tasca científica relacionada amb la migració de les aus.
Espai Natural del Remolar-Filipines i Espais Naturals del Riu
 De 10 a 13 h · Sessions 30 min. · **NO CAL INSCRIPCIÓ**

Concurs amateur d'identificació d'ocells
 El concurs consisteix a identificar 10 fotografies d'ocells que s'exposaran en un pòster. Guanyarà qui hagi encertat més espècies.
Espai Natural del Remolar-Filipines i Espais Naturals del Riu
 De 10 a 13 h · **NO CAL INSCRIPCIÓ PRÈVIA**

Visites guiades
 Un guia us acompanyarà per explicar-vos la importància d'aquests espais.
Espai Natural del Remolar-Filipines i Espais Naturals del Riu
 10.30 h · 12 h · **INSCRIPCIÓ: el mateix dia, a la taula d'informació**

Activitat infantil "Contes d'ocells al món"
 A l'espai natural del Remolar-Filipines la conta contes Anna García ens explicarà contes d'ocells d'arreu del món i farem manualitats relacionades amb aquests ocells.
Espai Natural del Remolar - Filipines · 12 a 13 h · **NO CAL INSCRIPCIÓ**

Bicicletada ornitològica: del Parc Nou a l'estany de Cal Tet
 El Museu de Ciències Naturals de Barcelona i l'Ajuntament del Prat de Llobregat, us proposen un passeig en bicicleta entre dos espais del Prat de Llobregat: el parc Nou i els espais naturals del Riu - Cal Tet, per conèixer una de les seves riqueses emblemàtiques: els ocells. Activitat adreçada a públic familiar (infants a partir de 10 anys)
Als Espais Naturals del Riu · 11 h a 14 h
 Punt de trobada: Accessos centrals del Parc Nou del Prat de L. (Ronda del Sud)
INSCRIPCIÓ: T. 93 256 22 20, d. a dv. de 9 a 14 h / activitats@cienciesbarcelona.cat

Gimcana familiar als Espais Naturals del Riu
 L'Escola d'Arts del Prat ens ofereix participar en el Joc de descoberta del Delta. Consisteix en un joc de pistes a través del qual els visitants hauran de descobrir un misteri ocult i podran fer una visita al territori, dinamitzada pels mateixos participants, per descobrir el Delta i gaudir de la seva riquesa i diversitat natural. Adreçada a famílies (infants a partir de 6 anys).
Als Espais Naturals del Riu · 10.30 h a 13 h · **Preu 2 € persona**
 Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu
INSCRIPCIÓ DEL 17 AL 20 DE SETEMBRE: La Porta del Delta, tel. 93 374 13 79, i a l'Associació d'Amics de l'Art, l'Arts: info@amicssarprat.org

Alliberament d'ocells. Acte de cloenda
 Es farà un alliberament d'ocells recuperats als centres de Recuperació de Fauna Salvatge de la Generalitat. Esperem la vostra participació!
13 h Espai Natural del Remolar-Filipines i Espais Naturals del Riu

Activitats familiars

Activitats pensades per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, encara que es puguin adaptar a altres edats. Sovint es demana la participació dels adults.

Construïm caixes niu per als ratpenats del Delta

Al delta del Llobregat hi acudeixen molts ratpenats per alimentar-se, sobretot de mosquits. Els construïm caixes niu que els serveixin de refugi per poder descansar i reproduir-se, i les penjarem als arbres. També veurem el seu hàbitat i, així, podrem conèixer una mica més aquests animals tan interessants i beneficiosos.

Divendres 25 de novembre, a la Pineda del Remolar

Punt de trobada: Punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.).

De 11.30 a 13 h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Preu 3 € nen/nena

Els arbres del riu Llobregat

A la vora del riu Llobregat i dels canals, hi creixen molts arbres diferents, que a la tardor perden les fulles. Aprenem a diferenciar-los, mirarem quins animals hi viuen i amb les fulles farem un collage per endur-nos a casa.

Divendres 11 de novembre, als Espais Naturals del Riu

Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina).

De 11.30 a 13 h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Preu 3 € nen/nena

Els rastres dels animals

Molts dels animals que viuen al delta del Llobregat no són fàcils d'observar. Sabem que hi viuen pels rastres que deixen. A través de l'observació de les petjades aprenem a trobar-los. També aprenem a fer còpies de les petjades d'aquests animals.

Divendres 21 d'octubre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: Punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.).

Divendres 2 de desembre, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina).

De 11.30 a 13 h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Preu 3 € nen/nena

Jornades d'observació i anàlisi

Observació de l'anellament científic d'ocells

L'anellament és una eina de gestió dels espais naturals que permet conèixer l'evolució de les poblacions d'aus i les seves migracions. Vols veure com s'anella un ocell?

Divendres 14 d'octubre i 16 de desembre, als Espais Naturals del Riu
Dissabte 20 d'octubre i el divendres 4 de novembre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

De 10 a 13 h Sessions de 30 min. No cal inscripció. Activitat gratuïta

Anàlisi d'invertebrats al delta del Llobregat

Com en altres ocasions, us convidem a participar en una activitat consistent en la recerca d'invertebrats per fotografiar-los. Comptarem amb l'assessorament de reconeguts fotògrafs de natura, del grup de Biodiversitat Virtual, que ens ajudaran a identificar-los i classificar-los.

Divendres 28 d'octubre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: Punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.).

Per a més informació: www.insectariumvirtua.com

De 9 a 14 h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Activitat gratuïta

Jornada de divulgació

Els lepidòpters nocturns dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Els espais naturals del Delta del Llobregat alberguen una fauna entomològica singular, de la qual els lepidòpters són un bon exponent. L'estudi que des de l'any 1994 duen a terme els autors permet donar a conèixer les característiques d'aquesta fauna i dels seus representants més destacats, amb fotografies de tots ells.

Xarada organitzada per la ICHN, l'Ajuntament del Prat de L. i el Consorci, a càrrec de Josep Joaquim Pérez De Gregorio, Diego Fernández i Martí Rondós. Museu de Ciències Naturals (Zoologia) de Barcelona.

Dijous 8 de novembre

Lloc: La Porta del Delta (Cèntric Espai Cultural - Plaça Catalunya 39 - 41, El Prat de Llobregat).

19.30 h No cal inscripció. Activitat gratuïta

Viu i fotografia el Delta

El crepuscle al Delta

El capvespre és una hora magnífica per observar i escoltar bona part de la fauna de les maresmes. En aquesta hora, els fotògrafs i observadors trobareu llums i tonalitats noves que us permetran descobrir un aspecte diferent del Delta. Quan s'hagi fet fosc del tot, farem un recorregut i mirarem de trobar animals que surten a la nit.

Divendres 26 d'octubre, als Espais Naturals del Riu

Horari aprox.: de 18 a 21 h. Es concretarà uns dies abans per telèfon, depenent de les condicions de la llum.

Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina). El vehicle es podrà aparcar dins de l'Espai.

Divendres 30 de novembre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Horari aprox.: de 17 a 20 h. Es concretarà uns dies abans per telèfon, depenent de les condicions de la llum. **S'ha d'estar en el punt de trobada 15 minuts abans.**

Punt de trobada: Barrera de la Vidala de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des d'allà s'accedirà dins l'Espai per deixar el vehicle).

Durada 3h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Preu 4€ per persona

L'alba del Delta

La fauna, en general, i moltes aus, en concret, solen ser més actives a primeres hores del dia. Si el temps acompanya, la llum del matí ens permetrà fer bones fotografies dels dels aqüats. Personal del Consorci ens acompanyarà per poder gaudir d'aquestes condicions quan els espais encara no s'han obert al públic.

Dissabte 17 de novembre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Horari aprox.: de 7 a 10 h. Es concretarà uns dies abans per telèfon, depenent de les condicions de la llum. **S'ha d'estar en el punt de trobada 15 minuts abans.**

Punt de trobada: Barrera de la Vidala de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des d'allà s'accedirà dins l'Espai per deixar el vehicle).

Durada 3h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Preu 4€ per persona

Jornades de descoberta

Hàbitats i habitants del delta

Farem una passejada per descobrir i conèixer els diferents ambients naturals del Delta i gaudir de la seva flora i fauna característiques, acompanyats per Néstor Urios, tècnic del Consorci.

Divendres 18 de novembre, als Espais Naturals del Riu

Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu - Cal Tet (camí de València amb camí de la Marina).

De 10 a 13 h Inscripció al tel. 93 479 32 01 Preu 5 € per persona
Activitat gratuïta per a menors de 14 anys

Visita guiada a la platja del Remolar i sessió d'anellament científic

El Museu de Ciències Naturals i l'Àrea Metropolitana de Barcelona proposen una visita guiada per conèixer una de les darreres platges de la província de Barcelona on es conserva un paisatge lliure d'edificacions, i en la qual podrem observar la vegetació dunar, on viuen i es reproduïen diverses espècies d'insectes, rèptils i ocells. També assistirem a una sessió d'anellament d'ocells.

Activitat adreçada a públic familiar (infants a partir de 8 anys).

Dissabte 20 d'octubre, a la platja natural de Viladecans. Espai Natural del Remolar - Filipines.

Punt de trobada: Punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament cal caminar 1,5 km aprox.).

De 10 a 13 h Inscripció i informació al tel. 93 296 22 20 (de dill a div, de 10 a 13 h, i de 15 a 18 h) i l'a/e actfmusociencias@bcn.cat
Activitat gratuïta

Activitat de descoberta de les Basses de Can Dimoni

Acompanyats d'un educador realitzarem una activitat lúdica que ens permetrà conèixer aquest interessant espai natural enmig dels camps de conreu. Les persones que arribi a peu o en bicicleta rebran una publicació sobre la fauna i flora del Delta.

Divendres 4 de novembre i 2 de desembre, a les Basses de Can Dimoni
Punt de trobada: Punt d'informació de les Basses de Can Dimoni.

De 11 a 13 h Inscripció al tel. 93 635 40 08
Organitzat: Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

Jornades de formació

Curs d'identificació d'ocells al Delta del Llobregat

Aquest curs que organitza l'ICO (Institut Català d'Ornitologia) està pensat per a persones que ja tenen un cert coneixement dels ocells, però que volen aprofundir-hi per poder identificar-los. També és ideal per a qui ha fet algun curs d'iniciació a l'ornitologia i vol fer un curs més especialitzat. Cada jornada és dedicada a un grup d'ocells diferent i combina una part de camp i una de més teòrica, en què es repassen els trets més distintius de cada grup i es consoliden els coneixements obtinguts al camp.

Dissabtes 13 i 27 d'octubre, 10 i 24 de novembre, i 1 i 15 de desembre
Lloc de realització de les classes teòriques: Edifici Canada del Parc de Negocios de Viladecans.

Lloc de realització de les classes de camp: Espais Naturals del Delta del Llobregat.

Inscripció i informació al tel. 93 458 78 93 i a l'a/e ico@ornitologia.org

Preu: no socis ICO, 100 €; socis ICO, 70 €; Menors de 18 anys, 50% descompte. **Orienta:** matrícula + Guia d'ocells de Catalunya, País Valencià i Balears, 15 €.

Data límit d'inscripció: 10 d'octubre.

Professor: Abel Julián

Cal inscriure's a totes les activitats, excepte a les sessions d'anellament científic d'ocells i a les jornades de divulgació.

LES PLACES SÓN LIMITADES

El pagament de les activitats que no són gratuïtes es farà el mateix dia de l'activitat.

Espais Naturals Visitables

Espai Natural del Remolar - Filipines

Format per l'estany del Remolar, la maresma de les Filipines, la riera de Sant Climent i la platja. És un territori privilegiat per observar-hi ànecs que descansen o martinets i bernats que busquen aliment.

Espais Naturals del Riu Llobregat

Formats pel tram final del riu Llobregat i els estanys de Cal Tet i Ca l'Arana, per una banda, i el camí que segueix el canal de la Bunyola i que porta als edificis dels Carrabiners i el Semafor, per l'altra. Hi ha una gran diversitat de flora i fauna, especialment d'ocells aquàtics.

Pineda de Can Camins

Situada al litoral del Prat. Hi domina el pi piner, que creix sobre les ambigues dunes de sorra de la platja i crea un ambient molt ombrívol que serveix de refugi a ocells com el picot i les mallerengues.

Basses de Can Dimoni

Són un conjunt de tres llacunes a la zona agrícola de Sant Boi de Llobregat. Constitueixen un espai interessant per la biodiversitat que acullen i, especialment, per la funció de dormitori de martinets i esplugabous.

Espai Natural de La Murtra i la Pineda de la Maiola

L'estany de la Murtra, entre els municipis de Gavà i Viladecans, ha recuperat part de la seva vegetació típica i, junt amb els camps de conreu, és l'hàbitat d'espècies com el marinet menut, el blauet i el corrallet petit. La Pineda de la Maiola, a Gavà, conserva exemples de pineda sobre dunes litorals i jonqueres interdunars, i és l'hàbitat de diferents aus forestals.

Podeu consultar horaris i accés:
www.deltallobregat.cat / Tel. 93 479 32 01

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Compromís de Qualitat Turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística Espanyola en Destinacions (SICTED).

3.4.6.3.1 ACTIVITATS FAMILIARS

Es van desenvolupar del 21 d'octubre al 2 de desembre els diumenges de 11.30h a 13h. El monitoratge d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies amb nens i nenes de 6 a 12 anys, l'ha tornat a assumir personal del Consorci.

Les activitats consisteixen en donar a conèixer aspectes de la gestió d'algun hàbitat concret o d'alguna espècie present als espais naturals i en la realització d'un taller de manualitats per als infants, i que en algun cas s'han pogut endur a casa. També s'ha editat una targeta format DIN A 5 on es recull informació pedagògica sobre el tema tractat.

La valoració i grau de satisfacció de les famílies participants es va fer, com en l'anterior programació, a partir de l'observació directa del personal del Consorci que ha conduït l'activitat, essent, en general, la valoració molt positiva.

En aquesta programació les activitats es cobren a 3 € per nen/nena. A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 99 persones.

ELS RASTRES DELS ANIMALS

Remolar-Filipines. 21 d'octubre. Anul·lada per pluja.

Espais Naturals del Riu. 2 de desembre. 18 participants (11 p. adultes i 7 nens i nenes).

Targeta "Coneguem els rastres dels animals" per als infants

ELS ARBRES DEL RIU LLOBREGAT

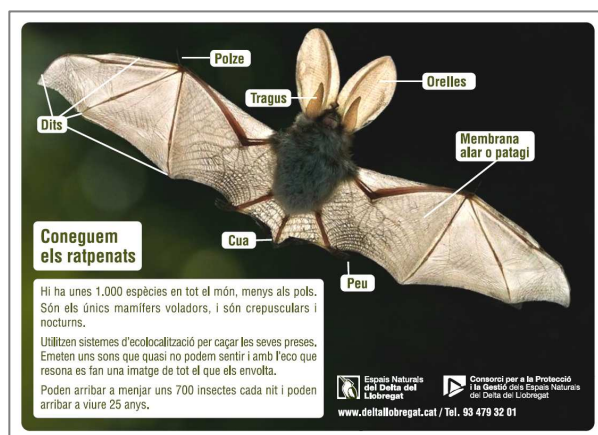
Espais naturals del Riu. 11 de novembre. 20 participants (2 p. adultes i 18 nens i nenes).

Participants a l'activitat i targeta "Coneguem els arbres del Riu" per als infants.

CONSTRUÏM CAIXES NIU PER ALS RATPENATS DEL DELTA

Pineda del Remolar. 25 de novembre. 35 participants (20 p. adultes i 15 nens i nenes).

Participants a l'activitat i targeta "Coneguem els ratpenats" per als infants.

3.4.6.3.2 JORNADES D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI

S'han ofert sessions d'observació d'anellament científic d'aus per completar la visita del públic lliure als espais naturals. Tanmateix s'ha inclòs de nou una jornada de Tèsting fotogràfic d'invertebrats coordinada per l'Associació Grup Natura. Entre els participants es va comptar amb un tècnic expert en Odonats, i un altre en Aràcnids. També es va comptar amb la presència de Marta Goula, catedràtica d'entomologia de la Universitat de Barcelona. Són activitats gratuïtes.

OBSERVACIÓ DE L'ANELLAMENT CIENTÍFIC D'OCELLS

Espais Naturals del Riu. 14 d'octubre i 16 de desembre. 12 participants de promig per cada sessió d'anellament (sessions de 30 minuts).

Espai Natural del Remolar- Filipines. 20 d'octubre i diumenge 4 de novembre. 12 participants de promig per cada sessió d'anellament (sessions de 30 minuts).

Sessions d'anellament científic d'ocells. Cal Tet

TESTING D'INVERTEBRATS

Espai Natural del Remolar – Filipines. 28 d'octubre. 29 participants.

3.4.6.3.3 VIU I FOTOGRAFIA EL DELTA

En aquesta programació s'incorporen de nou activitats destinades a un públic a qui agrada la fotografia i el gaudi de l'espai fora de l'horari d'obertura al públic: dues sessions de crepuscle, activitat que es fa al capvespres (aprox. de 19 a 22 h.), i una sessió de l'alba al Delta, activitat que es realitza a primeres hores del matí (aprox. de 7 a 10 hores). El preu d'aquestes activitats va ser de 4 € per participant.

CREPUSCLE DEL DELTA

Espais Naturals del Riu. 26 d'octubre. 8 participants.

Espai Natural del Remolar - Filipines. 30 de novembre. Anul·lada per manca d'inscripcions

ALBA AL DELTA

Espai Natural del Remolar – Filipines. 17 de novembre. 10 participants.

3.4.6.3.4 JORNADES DE DESCOBERTA

Com ja s'ha dit, les jornades de descoberta permeten apropar a l'entorn natural del Delta del Llobregat al públic general. En aquesta programació s'han ofert tres jornades de descoberta, una a càrrec de personal del Consorci, una altra a càrrec de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i la darrera a càrrec de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. Hi ha activitats que han tingut un cost per persona i d'altres han estat gratuïtes.

HÀBITATS I HABITANTS DEL DELTA

Aquesta activitat, consistent en una passejada per descobrir i conèixer els diferents ambients dels espais naturals del Riu i gaudir de la seva flora i fauna característiques, i acompanyats per Nèstor Úrios, tècnic del Consorci. El preu de l'activitat va quedar fixat en 5 €, essent gratuïta per als menors de 14 anys.

Espais Naturals del Riu. 18 de novembre. 13 participants.

VISITA GUIADA A LA PLATJA DEL REMOLAR I SESSIÓ D'ANELLAMENT CIENTÍFIC

Aquesta activitat, que estava inclosa en el programa de l'AMB per donar a conèixer els valors naturals de les platges de la província de Barcelona, va consistir en una visita guiada a la platja natural de Viladecans, complementada amb una observació d'anellament científic. Activitat que es va oferir gratuïta.

Espai Natural del Remolar - Filipines. 20 d'octubre.

ACTIVITAT DE DESCOBERTA DE LES BASSES DE CAN DIMONI

Aquesta activitat, que va organitzar l'ajuntament de Sant Boi, va consistir en una visita guiada per conèixer l'espai natural acompanyats d'un educador ambiental. Les persones que van arribar a peu o en bicicleta a l'indret van rebre com a obsequi una publicació de la flora i fauna del Delta. Es van fer dues sessions.

Basses de Can Dimoni. 4 de novembre i 2 de desembre.

3.4.6.3.5 JORNADA DE DIVULGACIÓ

En aquest apartat es va oferir una xerrada sobre els lepidòpters nocturns dels espais naturals del delta Llobregat, organitzada conjuntament amb l'ICHN (Institució Catalana d'Història Natural) i l'Ajuntament del Prat, i a càrrec de Josep Joaquim Pérez de Gregorio, Diego Fernández i Martí Rondós del Museu de

Ciències Naturals del Barcelona. La conferència es va fer el dijous 8 de novembre, a les 19,30h al Cèntric Espai Cultural del Prat de Llobregat i van assistir 10 persones.

Jornada sobre els lepidòpters nocturns dels espais naturals del delta Llobregat.

3.4.6.3.6 JORNADA DE FORMACIÓ

Curs organitzat per l'ICO (Institut Català d'Ornitologia), adreçat a persones que ja tenen un cert coneixement dels ocells, però que volen aprofundir-hi per poder identificar-los. Cada jornada la van dedicar a un grup d'ocells diferent i combinà una part de camp i una de més teòrica. La sessions teòriques es van fer a l'edifici Canadà del Parc de negocis de Viladecans, i les sessions pràctiques al Remolar – Filipines, els dissabtes 13 i 27 d'octubre, 10 i 24 de novembre, i 1 i 15 de desembre. El preu per a no socis de l'ICO era de 100 €, i per als socis de 70 €. Van participar 15 persones.

3.4.6.3.7 DIA MUNDIAL DELS OCELLS. 6 I 7 D'OCTUBRE

El programa d'activitats *TARDOR AL DELTA* incloïa la celebració del Dia mundial dels ocells, amb programació d'activitats el dissabte 6 d'octubre a les Basses de Can Dimoni i la Murtra i el diumenge 7 d'octubre als espais naturals del Riu i a l'espai natural Remolar – Filipines. A tots quatre espais es van fer activitats d'observació d'anellament científic i visites guiades gratuïtes. També es va comptar amb entitats dels municipis relacionades amb el món de l'ornitologia i el medi ambient.

Els ajuntaments de Gavà i Sant Boi de Llobregat van oferir servei d'autocar gratuït per assistir a les activitats en les jornades que es celebraven als seus municipis.

A Can Dimoni es va organitzar l'activitat infantil Ajocadors del delta, en la que van participar 18 persones.

Al Remolar-Filipines, l'ajuntament de Viladecans va organitzar un taller de contes titulat "Contes d'ocells al món", en el que van participar 21 nens i nenes. En el concurs d'identificació amateur van participar 27 persones, i com a premi es va poder entregar uns binocles que ens va cedir l'empresa Oryx. Es van fer dues visites guiades, amb un total de 61 participants.

Als espais naturals del Riu es van fer dues activitats, en aquest cas organitzades per l'Ajuntament del Prat, amb la col·laboració del Museu de Ciències Naturals de Barcelona i de l'Escola d'Arts del Prat. A la primera activitat, consistent en una bicicletada que transcorria del Parc Nou del Prat als espais naturals del Riu, van participar 30 persones. A la segona activitat, consistent en una gimcana i joc de pistes de descoberta, i que en aquest cas tenia un cost de 2 € per nen/nena, van participar 38 persones.

Com a acte de cloenda de la jornada, al Remolar i al Riu, es va fer un alliberament d'ocells recuperats als centres de recuperació de fauna salvatge de la Generalitat.

El dia 6 d'octubre a Can Dimoni es van arribar a comptar 47 visitants, i 40 a la Murtra. El dia 7 d'octubre es calcula que es van donar cita als espais naturals del Remolar – Filipines prop de 410 persones, i 452 al Riu.

Concurs identificació d'ocells i acte de cloenda amb alliberament d'ocells

Bicicletada Ornitològica. Espai Naturals del Riu

3.4.6.4 CURSOS D'IDENTIFICACIÓ D'OCELLS

L'any 2012 s'inicia el cicle de Cursos d'Identificació d'Ocells del Delta del Llobregat. Aquests són cursos pràctics que es celebren en una única jornada, normalment i tenen una durada de 5 hores aproximadament. Estan pensats per un públic ja amb una certa iniciació o amb voluntat d'aprendre a identificar els ocells més característics del Delta. La identificació de les aus és un dels aspectes que causa més dubtes en les persones que pretenen iniciar-se en el món de la ornitologia. L'ornitòleg expert que condueix els cursos és Ferran López, auxiliar de conservació de la biodiversitat del Consorci. Pel seu caràcter especialitzat, a més de la difusió habitual de les activitats, també s'han utilitzat el blog i twitter del Consorci. Es dóna un certificat d'assistència, i tenen un cost de 10 € per persona.

Espais Naturals del Delta del Llobregat

 Segueix-nos!

www.deltallobregat.cat

 @FerranLopezSanz

 www.consorciodeltallobregat.blogspot.com

CURSOS D'IDENTIFICACIÓ D'OCELLS de setembre 2012 a maig 2013

 Curs de camp d'identificació de limícoles El grup dels limícoles sempre ha suposat un major esforç d'identificació per a molts ornitòlegs. Aprendre a diferenciar-los tenint en compte les seves claus determinants, mitjançant l'observació amb telescopi. Data: 8 de setembre 2012, de 8h a 13h Lloc: Espais Naturals del Riu Llobregat (a les 7.45h quedarem al centre d'informació de cal Tet). Ornitòleg expert: Ferran López	 Curs de camp d'identificació de passeriformes al pas postnupcial Ets capaç de diferenciar un mosquer comú d'un mosquer de passa durant el pas de tardor? Observarem quines són les diferències que cal conèixer de la majoria dels petits ocells migradors. Data: 22 de setembre 2012, de 8h a 13h Lloc: Reserva Natural del Remolar-Filipines (a les 7.45h quedarem a la barrera de la Vidala). Ornitòleg expert: Ferran López	 Curs de camp d'identificació d'ocells marins Vols saber com es diferencien les edats dels mascarells? Mitjançant l'observació amb telescopi i des del punt més endinsat al mar aprendrem a diferenciar: les baldrigues, els pastells, les gavines, els xatracos, els alorós... Data: 24 de novembre 2012, de 13h a 18h Lloc: Espais Naturals del Riu Llobregat (a les 13h quedarem al centre d'informació de cal Tet). Ornitòleg expert: Ferran López	 Curs de camp d'identificació d'ocells forestals Caminarem per les pinedes litorals del Delta per aprendre a diferenciar les espècies que hi habiten. També descobrirem quines diferències hi ha entre els cants de les mallenques, raspinyells i mosqueters. Data: 9 de febrer 2013, de 8h a 12h Lloc: Pineda del Remolar - Espai Natural del Remolar-Filipines (a les 7.45h quedarem a la barrera de la Vidala). Ornitòleg expert: Ferran López
 Curs de camp d'identificació d'anàtides Sabries identificar correctament quines són les 13 espècies d'anecs que habitualment viuen al Delta? En aquest curs coneixerem com diferenciar-les i com distingir els mascles de les femelles. Data: 2 de març 2013, de 8h a 12h Lloc: Reserva Natural del Remolar-Filipines (a les 7.45h quedarem a la barrera de la Vidala). Ornitòleg expert: Ferran López	 Curs de camp d'identificació de passeriformes al pas prenupcial A diferència del pas de tardor, molts dels ocells que retornen d'Àfrica ja vénen amb el seu plomatge nupcial. Aprendre a diferenciar les boscarifes, els collets, els mastegatxos i els tallarols a la millor època de l'any. Data: 20 d'abril 2013, de 7h a 12h Lloc: Reserva Natural del Remolar-Filipines (a les 6.45h quedarem a la barrera de la Vidala). Ornitòleg expert: Ferran López	 Curs de camp d'identificació dels cants i reclams dels ocells de maresma Vols aprendre a diferenciar els ocells sense necessitat d'observar-los? Practicarem, tot afinant l'oïda, i memoritzarem els diferents sons que emeten els ocells des de dins el canyissar. Data: 18 de maig 2013, de 7h a 12h Lloc: Espais Naturals del Riu Llobregat (a les 6.45h quedarem al centre d'informació de cal Tet). Ornitòleg expert: Ferran López	Més informació i inscripcions: Telèfon: 93 479 32 01 e/a: administracio@consorciodelta.org Preu de cada curs: 10 € per persona Podeu consultar horaris i accés: www.deltallobregat.cat Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Pòster per fer difusió dels Cursos d'Identificació d'Ocells 2012-2013

Curs de camp d'identificació de passeriformes al pas postnupcial

Ets capaç de diferenciar un mosquer comú d'un mosquer de passa durant el pas de tardor? Observarem quines són les diferències que cal conèixer de la majoria dels petits ocells migradors.

Data: 22 de setembre 2012, de 8h a 13h
Lloc: Reserva Natural del Remolar-Filipines (a les 7.45h quedarem a la barrera de la Vidala).
Ornitòleg expert: Ferran López

Més informació i inscripcions: T. 93 479 32 01 / e/a: administracio@consorciodelta.org Preu de cada curs: 10 € per persona.

 Espais Naturals del Delta del Llobregat

 Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

 Segueix-nos!

 @FerranLopezSanz

 www.consorciodeltallobregat.blogspot.com

Mostra de element gràfic de difusió que s'envia per correu electrònic

La programació 2012 - 2013, inclou 7 cursos. Dins l'any 2012 s'han realitzat 3 cursos:

CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ DE LIMÍCOLES

Espais Naturals del Riu. 8 de setembre. 19 participants.

CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ DE PASSERIFORMES AL PAS POSTNUPCIAL

Espai Natural del Remolar – Filipins. 22 de setembre. 17 participants.

CURS DE CAMP D'IDENTIFICACIÓ D'OCELLS MARINS

Espais Naturals del Riu. 24 de novembre. 25 participants.

3.4.6.5 VISITES GUIADES

L'any 2012, el personal del Consorci ha conduït la visita guiada de diversos grups:

- / Visita guiada a l'equip tècnic del Consorci de Turisme del Baix Llobregat, als Espais Naturals del Riu. 14.02.2012
- / Visita guiada a alumnes del Curs màster de paisatgisme de la UPC. 22.03.2012
- / Visita grup de la sessió de treball de la 2a reunió temàtica : Gestión de Humedales en espacios naturales protegidos. Europarc - Parc del Foix. 23.03.2012
- / Presstrip d'ecoturisme a periodistes d'Holanda i Bèlgica. 25.05.2012
- / Visita delegació Xinesa del projecte "WETLAND BIODIVERSITY CONSERVATION IN CHINA" acompanyats per la Red Española de Europarc. 28.05.2012
- / Visita guiada al personal del projecte "*turistes de qualitat*" promoguda pel Consorci de Turisme del Baix Llobregat. 19.06.2012
- / Famtrip Hotel Ibis. 28.06.2012

- / Visita guiada d'un grup de Gaza enmarcada dins d'un projecte solidari de l'Ajuntament del Prat. 09.07.2012
- / Visita grup periodistes de turisme promoguda per la Diputació de Barcelona i el Consorci de Turisme del Baix Llobregat. 28.09.2012
- / Famtrip de turisme cultural anglès en col·laboració amb el Consorci de Turisme del Baix Llobregat. 04.10.2012
- / Famtrip Hotel Aeroport Barcelona en col·laboració amb el Consorci de Turisme del Baix Llobregat. 07.11.2012

3.4.6.6 ALTRES ACTIVITATS

Per apropar i sensibilitzar al públic general en la existència del Fartet, i dins del marc del Pla de Recuperació del Fartet que desenvolupa el Consorci, es va organitzar, el dia 28 d'octubre, un acte públic per explicar les característiques d'aquesta espècie, el seu perill d'extinció i les tasques per a la seva recuperació. Aquesta activitat va ser coordinada pel tècnic de conservació del Consorci. És una activitat gratuïta.

EL FARTET AL DELTA DEL LLOBREGAT

DIUMENGE 28 D'OCTUBRE A LA TORRE DE LA BUNYOLA

El fartet és un petit peix que va estar a punt d'extingir-se del Delta. Per aconseguir la seva recuperació cal que s'estableixin poblacions autosostenibles en diferents basses del Delta del Llobregat. Durant aquesta jornada s'alliberaran prop d'un miler d'exemplars en una bassa. **Tothom és convidat a participar-hi!**

LLOC: Torre de la Bunyola, a 20 min. del punt d'informació dels Espais Naturals del Riu
HORA: 11.30 h A 13 h | **ACTIVITAT GRATUÏTA** | **NO CAL INSCRIPCIÓ PRÈVIA**

Desenvolupament de l'activitat:

- Explicació sobre el Fartet, on viu i perquè va desaparèixer del Delta
- Desplaçament fins a la bassa de la platja de ca l'Àrana
- Alliberament dels fartets
- Tornada fins a la torre de la Bunyola

Espeis Naturals del Delta del Llobregat | **Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat** | **Segueix-nos!** www.deltallobregat.cat

Amb el suport de: Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural | **Sociedad de Estudios biológicos**

Flyer de difusió de la jornada.

Participants el dia de la jornada. Espais Naturals del Riu

3.4.7 CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA

El 30 de juny de 2010 el Consorci obté la qualificació final favorablement de l'avaluació per a la renovació del distintiu de qualitat SICTED (Sistema Integral de Qualitat Turística en Destinacions) que promou el Consorci de Turisme del Baix Llobregat, l'Àrea de Turisme de la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Indústria, Turisme i Comerç, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies i la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, a la zona del litoral del Baix Llobregat. Aquesta certificació de qualitat turística obliga a actualitzar i protocolitzar contínuament els processos interns i aquells aspectes que estan relacionats amb l'atenció al públic. La certificació actual te validesa fins a novembre de 2014, tot i que es segueixen fent sessions de formació (voluntària i obligatòries) i processos de seguiment i millora continua.

3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci desenvolupar un programa de difusió i divulgació dels valors naturals, paisatgístics, socials i lúdics del Delta, sobre tot entre el públic de l'entorn metropolità. El Consorci també té per objectiu donar a conèixer la seva tasca com a organisme públic de gestió concertada i integral del territori.

3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI

3.5.1.1 LLOC WEB DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2012 el web dels espais naturals www.deltallobregat.cat ha rebut 121.000 visitants directes, restant fora d'aquest còmput aquells visitants que han entrat a través d'altres webs que tenen inclòs el nostre link. D'aquestes visites, el document més descarregat han estat l'agenda d'activitats.

Es valora positivament l'apartat de contacte de la web, com a eina de comunicació amb l'usuari, permetent resoldre consultes, facilitar informació i obrir nous contactes de forma àgil i ràpida. S'han rebut 237 e-mails que s'han respost via telemàtica o via telefònica amb una mitjana de 2 dies.

Al llarg d'aquest any també s'han fet les següents actualitzacions i millores en el lloc web:

- / Manteniment i actualització del contingut ordinari, en els tres idiomes.
- / Manteniment i actualització del blog ([http:// consorcideltallobregat.blogspot.com](http://consorcideltallobregat.blogspot.com)) sobre novetats ornitològiques, amb l'objectiu de compartir i fer partícips a tothom, diàriament, de les observacions que es donen als Espais Naturals del Delta del Llobregat. Aquest blog ha tingut una mitjana de visites mensuals de 1.066, suposant un total anual de 17.925 (el 93% són visitants d'àmbit nacional)

- / S'han introduït 13 novetats naturalístiques durant el 2012 i s'ha assolit l'objectiu de mantenir aquest apartat en els 3 idiomes.

Martí Boada visita el Delta del Llobregat per gravar alguns capítols de l'Espai Terra, de Televisió de Catalunya, 11/02/2012

Cens d'ocells aquàtics hivernants al delta del Llobregat, 20/02/2012

Eriçons al delta del Llobregat, 20/02/2012

A la venda dues noves guies de natura del delta del Llobregat, 20/04/2012

Observació de 152 espècies diferents d'ocells en un sol cap de setmana al delta del Llobregat, 02/05/2012

Dia de la Murtra, 05/07/2012

Observació excepcional de Caps d'Olla Grisos a les platges del Prat, 22/05/2012

Localitzat el primer niu d'Agró Roig al delta del Llobregat, 24/05/2012

S'ha trobat Guita de Bruixa al delta del Llobregat, 25/05/2012

Nou èxit de la colònia reproductora de Gavina Corsa al delta del Llobregat, 11/06/2012

Col·laboració entre el Consorci i el Zoo de Barcelona per a la conservació de la Tortuga d'aigua ibèrica, 13/06/2012

L'estranya història d'una parella de Garses de mar i un poll d'Ànec blanc, 14/08/2012

Els Mussols emigrants visiten el Delta, 17/10/2012

Durant el 2012 s'ha fet manteniment i gestió de la xarxa social Twitter i s'han comptat 81 usuaris que segueixen les notícies habitualment. A través d'aquesta xarxa s'ha informant al moment d'observacions ornitològiques al delta del Llobregat.

Tanmateix en els correus electrònics que s'emeten dirigits a visitants / possibles visitants, s'inclou un peu de pàgina que promociona la visita als centre d'informació disponibles a la xarxa.

Segueix-nos!

www.deltallobregat.cat

 #FerranLopezSanz

 www.consorcideltallobregat.blogspot.com

3.5.1.2 EDICIÓ DE MATERIAL IMPRÈS O @

FLYER DE PRESENTACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

S'ha editat un flyer de presentació dels espais naturals en format americà, simple cara i una tinta (10.000 exemplars). Aquest recull la informació bàsica dels espais i dades de contacte. És un material pensat per ser distribuït en fires, jornades específiques, etc. i compta amb el patrocini de la Fundació Catalunya Caixa.

Descobreix

Els Espais Naturals del Delta del Llobregat

Espai Natural del Remolar - Filipines
Format per l'estany del Remolar, la maresma de les Filipines, la riera de Sant Climent i la platja. És un territori privilegiat per observar-hi ànecs que descansen o martinets i bernats que busquen aliment.

Espais Naturals del Riu Llobregat
Formats pel tram final del riu Llobregat i els estanys de Cal Tet i Ca l'Arana, per una banda, i el camí que segueix el canal de la Bunyola i que porta als edificis dels Carrabiners i el Semàfor, per l'altra. Hi ha una gran diversitat de flora i fauna, especialment d'ocells aquàtics.

Pineda de Can Camins
Situada al litoral del Prat. Hi domina el pi pinyer, que creix sobre les antigues dunes de sorra de la platja i crea un ambient molt ombrívol que serveix de refugi a ocells com el picot i les mallorques.

Basses de Can Dimoni
Són un conjunt de tres llacunes a la zona agrícola de Sant Boi de Llobregat. Constitueixen un espai interessant per la biodiversitat que acullen i, especialment, per la funció de dormidor de martinets i esplugabous.

Espai Natural de La Murtra
Format per l'estany de La Murtra, una pineda de pi pinyer i conreus. És un hàbitat d'espècies interessants com el martinet menut, el blauet i el coriol petit.

Podeu consultar horaris i accés:
www.deltallobregat.cat / Tel. 93 479 32 01

 Espais Naturals del Delta del Llobregat

 Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

 Compromís de Qualitat Turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
Espanya en Destinations (SICTED).

Amb la col·laboració de:
Fundació CatalunyaCaixa

Mostra flyer presentació espais naturals

MAPA – GUIA DELS ESPAIS NATURALS

Altres anys s'ha disposat de fullets de tres pàgines desplegable de cadascun dels espais naturals visitables; que d'altra banda s'han anat exhauint. Amb la intenció de reduir costos i poder seguir donant informació sobre els espais naturals i els itineraris i rutes a peu o en bicicleta, s'ha estat treballant en el disseny i maquetació d'un nou producte que consisteix en un mapa – guia que permet visualitzar i ubicar els espais naturals del Delta del Llobregat, amb

indicacions d'accessos per carreteres i camins transitables a peu i bicicleta, transport públic i zones d'aparcament; així com els punts d'observació, aguait, torres i miradors més destacats. Al dors d'aquest mapa s'explica el recorregut pels diferents itineraris, així com la flora i fauna característiques de cada indret. D'aquesta manera el mapa – guia serà un bon suport per a l'informador/a i al mateix temps pot servir perquè els diferents usuaris facin una visita autoguiada. El format és tancat de 48 x 34 mm, i es presentarà en un bloc engomat, facilitant així a l'informador/a l'explicació i presentació dels espais naturals de manera global i ràpida. Un cop s'entrega al visitant, aquest disposa de la informació estructurada de tal manera, que en el moment del seu plegat tindrà un format de fullet desplegable de quatre pàgines de 12 x 17 cm. Està prevista la seva edició a mitjans de 2013. Per editar aquest nou material, s'ha comptat amb l'ajut econòmic dels Serveis de Turisme de la Diputació de Barcelona, dins del marc de la convocatòria d'ajuts inclosos al catàleg de suport als serveis i activitats locals 2012.

PROGRAMES D'ACTIVITATS. HIVERN / PRIMAVERA / TARDOR

La comunicació i difusió de les activitats que es fan a l'hivern, primavera i tardor s'ha realitzat principalment via correu electrònic, a partir de les dades facilitades, prèvia autorització, per les persones interessades. A l'inici de cada programació, s'envia el programa en la seva totalitat en format .pdf, i posteriorment s'envien mail recordatoris del que s'ofereix durant el mes o cap de setmana concret. També s'aprofita la xarxa social que segueix el twitter i el blog del Consorci per fer petites notes informatives de les activitats.

Aquest .pdf també es posa a disposició al lloc web www.deltallobregat.cat.

Tanmateix, es deriva la informació als Ajuntaments consorciats, perquè pugui ser inclosa en la programació ordinària, ja sigui en format web, butlletins municipals i altres recursos com facebook, twitter, etc., que tinguin operatius.

També s'envia a agendes culturals de la Generalitat, Diputació de Barcelona i Turisme del Baix Llobregat, que les inclouen en els butlletins o agendes que tinguin programades setmanalment o mensual.

Per tal de donar-li la màxima difusió al Programa d'Activitats, aquest s'envia a diferents agendes culturals i d'oci digitals com Petit Barcelona, ara.com, Catalunya Ràdio, etc.

Tanmateix s'han editat, utilitzant recursos propis de l'oficina (fotocopiadora), una mitjana de 400 flyers resum per programa en format vertical de mitja DIN-4 en blanc i negre, per poder disposar de la informació en els punts d'informació dels espais naturals, els centres cívics dels municipis consorciats i altres. També s'han imprès 2 pòsters de 70 x 100 cm de cada programa que es col·loquen en els displays que tenim a l'Espai Natural del Remolar – Filipines i als Espais Naturals del Riu.

Els models de difusió que s'han implementat mitjançant el correu electrònic o mail, es valoren molt positivament ja que suposen el 47% d'inscrits. El format imprès dels punts d'informació ha suposat un 15% dels inscrits a les activitats. Un 18% s'ha assabentat a través dels recursos de difusió i comunicació dels ajuntaments consorciats. Un 12% s'ha assabentat a través del lloc web dels espais naturals. Finalment, el 8% restant s'ha assabentat mitjançant butlletins, agendes culturals o a través d'un amic.

3.5.1.3 GUIES DE NATURA DEL DELTA DEL LLOBREGAT

L'any 2012 s'han posat a la venda dues noves guies de natura: la Guia d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts i la Guia de Fongs; que s'afegeixen a la Guia d'Ocells Aquàtics i la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers. Tanmateix s'ha estat treballant en l'elaboració de la Guia d'Orquídiades i la Guia de Plantes de Maresma, Forestals i Dunars; que completaran la col·lecció.

Aquesta acció compta amb el patrocini de l'empresa Gas Natural Fenosa, en el marc del conveni signat l'any 2010.

Els punts de venda estables són el punt d'informació de l'espai natural del Riu (on s'han venut 39 guies d'ocells aquàtics, 10 d'amfibis rèptils i mamífers, 13 d'ocells forestals i 5 guies de fongs), el punt d'informació de l'espai natural del Remolar – Filipines (on s'han venut 27 guies d'ocells aquàtics, 5 guies d'amfibis rèptils i mamífers, 12 d'ocells forestals i 2 guies de fongs) i l'oficina del Consorci, en les que estan incloses les ventes puntuals en jornades específiques (on s'han venut 13 guia d'ocells aquàtics, 4 guia d'amfibis rèptils i mamífers, 18 d'ocells forestals i 11 guies de fongs).

Per donar a conèixer les noves guies d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts i de Fongs, el dia 23 d'abril – Sant Jordi – es va instal·lar un parada a la Pl. de la Vila del Prat de Llobregat i es van vendre 39 guies.

L'Ajuntament de Sant Boi va adquirir 100 exemplars de la Guia d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts i 100 de la Guia de Fongs. L'Ajuntament del Prat, per la seva banda també va adquirir 20 exemplars de la Guia d'Ocells Aquàtics, 20 de la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers, 20 de la Guia d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts i 20 exemplar de la Guia de Fongs. L'Ajuntament de Viladecans va adquirir 10 exemplars de la Guia d'Ocells Aquàtics, 10 de la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers, 10 de la Guia d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts i 10 exemplar de la Guia de Fongs.

En total, l'any 2012 s'han venut 799 guies.

3.5.2 PRESÈNCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

3.5.2.1 NOTES DE PREMSA

Al llarg del 2012 el Consorci ha emès 4 notes de premsa. Totes estan disponibles al lloc web del Consorci. L'encapçalament de les mateixes és el següent:

EL 2011 VAN VISITAR ELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT MÉS DE 130.000 PERSONES

L'any 2011 han visitat els espais naturals del delta del Llobregat més de 130.000 persones. Destaca l'increment de visitants que han rebut les zones naturals del municipi del Prat: Espais naturals del Riu (Cal Tet i Ca l'Arana) i la Bunyola, Carrabiners i Semàfor. El Remolar – Filipines, a Viladecans, continua essent l'espai privilegiat per a l'educació ambiental. (27 de febrer)

COINCIDENT AMB LA DIADA DE SANT JORDI, EL CONSORCI VA POSAR A LA VENDA DUES NOVES GUIES DE NATURA DEL DELTA DEL LLOBREGAT

El Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat va estrenar, el dia de Sant Jordi, dues guies de natura, concretament les dedicades als ocells forestals i d'espais oberts i als fongs. Aquestes formen part d'una col·lecció de sis guies de natura del delta del Llobregat i se sumen a les ja editades d'ocells aquàtics i d'amfibis, rèptils i mamífers. Per abans de l'estiu està previst que es posin a la venda la guia d'orquídies i la de plantes de maresma, forestals i dunars, que completaran la col·lecció. (24 d'abril)

ATORGUEN EL PREMI ALÍ – BEI AL COMPROMÍS AMB LA QUALITAT I L'EXCEL·LÈNCIA EN EL TERRITORI AL CONSORCI DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

El proper dilluns 7 de maig el Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat rebrà un dels Premis Alí – Bei de periodisme i lideratge turístic que atorga l'ACPETUR (Associació Catalana de Periodistes i Escriptors de Turisme). El guardó li ha estat atorgat pel seu compromís amb la qualitat i l'excel·lència en el territori. (4 de maig)

ES COMPLEIXEN 25 ANYS DE LA DECLARACIÓ DE LES RESERVES NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

El 9 de juny de 2012 es compleixen 25 anys de la declaració de les Reserves Naturals Parcials del delta del Llobregat. Amb aquesta primera declaració es va formar el nucli principal dels Espais Naturals del delta del Llobregat, que amb el pas del temps han estat ampliat i han aconseguit altres figures de protecció. (7 de juny).

Per altra banda, el Consorci n'ha fet difusió d'una nota emesa el 26 d'octubre per l'Ajuntament del Prat en relació a la Pineda de can Camins, informant que el Tribunal Suprem obliga a la Generalitat a incloure la pineda de can Camins a la llista de llocs d'importància ambiental comunitària, i entenent que es dona la raó a l'Ajuntament del Prat, que vol que aquesta pineda litoral formi part de la Xarxa Natura 2000.

El Consorci va editar, en el mes de desembre, dues notes específiques per als ajuntaments de Viladecans i del Prat, en relació als treballs de neteja forestal que amb l'objectiu de reduir el risc d'incendi i millorar l'estructura de les pinedes litorals, va dur a terme AENA a les pinedes dels antics càmpings Ballena Alegre i Filipines i a la pineda de cal Francès, a Viladecans; i a la pineda de can Camins, al Prat de Llobregat.

3.5.2.2 DECLARACIONS A MITJANS I APARICIÓ EN PREMSA ESCRITA

La major part de declaracions als mitjans de comunicació han estat provocades per la distribució de notes de premsa per part del Consorci, o per les notícies de caire naturalístic vinculades a noves troballes que s'insereixen a la web.

S'han fet intervencions, tant per part de la gerent com dels tècnics del Consorci, a les ràdios i televisions locals del Prat, Viladecans, Gavà, Sant Boi i ETV. També s'ha intervingut en altres mitjans d'àmbit nacional i estatal, com ara RNE – Baix Llobregat, Catalunya Ràdio, TV3 i La 2 de TVE.

Destaca el programa *Divendres* de TV3, dedicat durant una setmana al Prat de Llobregat, i en el que els espais naturals del Delta van tenir una presència destacada. També el programa *Què, Quí, Com* de TV3 que va dedicar un reportatge al amfibis del delta del Llobregat.

Quant a la premsa escrita, destaquen l'article publicat a la Revista *Descobrir* sobre els espais naturals del Riu; i el publicat al suplement d'estiu *Vivir* de La Vanguardia, sobre espècies invasores. En les versions digitals de molts diaris d'abast comarcal i nacional, també s'ha aparegut en diverses ocasions.

El 19 de juliol el Consorci participa en l'acte d'inauguració de la instal·lació per al foment de la divulgació del delta del Llobregat en el marc del conveni signat amb el Zoo de Barcelona per al desenvolupament del Programa de conservació de la tortuga de rierol. El Zoo convoca una roda de premsa, que compta amb l'assistència del Sr. Carles Ruiz, alcalde de Viladecans, municipi que dona suport al projecte amb una instal·lació auxiliar a la pineda del Remolar.

3.5.3 PARTICIPACIÓ EN FIRES

Aquest any, degut a les restriccions pressupostàries, el Consorci no a assistit directament a cap de les fires que havia anat habitualment. Sí s'ha lliurat material de difusió dels espais naturals del delta del Llobregat al Consorci de Turisme del Baix Llobregat perquè en pugui fer promoció a les fires en que aquest assisteix. També s'han lliurat materials a l'estand de Medi Ambient de la Fira de Sant Isidre de Viladecans, a l'estand de La Porta del Delta de la Fira del Gall i a la carxofada que organitza cada any l'Ajuntament del Prat.

El Consorci ha assistit a la jornada que organitza el ZOO de Barcelona amb motiu del Dia del Medi Ambient, el dia 10 de juny, muntant un estand, en el que a més de fer difusió dels valors naturals del Delta del Llobregat, es va organitzar un taller infantil per als més petits.

3.5.4 PREMI ALÍ-BEI DE PERIODISME I LIDERATGE TURÍSTIC. ACPETUR

El 7 de maig de 2012 el Consorci rep un dels Premis Alí – Bei de periodisme i lideratge turístic que atorga l'ACPETUR (Associació Catalana de Periodistes i Escriptors de Turisme). El guardó li va ser atorgat pel seu compromís amb la qualitat i l'excel·lència en el territori.

D'aquesta manera l'ACPETUR va voler valoritzar l'atractiu turístic dels espais naturals del delta del Llobregat i la seva proximitat a Barcelona, dos fets que es reforcen mútuament.

El guardó és un reconeixement a la feina que les administracions han realitzant al Delta del Llobregat durant tots aquests anys en pro de l'equilibri territorial i del foment del seu ús social i turístic compatible amb la conservació de la natura.

3.5.5 CELEBRACIÓ DELS 25 ANYS DE DECLACIÓ DE LES RESERVES NATURALS DEL DELTA DEL LLBOREGAT

El 9 de juny de 2012 es complien 25 anys de la declaració de les Reserves Naturals Parcials del delta del Llobregat.

El Consorci va editar una nota de premsa al respecte, que es va distribuir entre els mitjans de comunicació locals, comarcals i nacionals; i que va donar com a resultat alguns articles en premsa escrita i dos reportatges de televisió.

També es va dissenyar un logotip específic de commemoració que s'ha utilitzat en la documentació oficial del Consorci, en alguns materials de difusió i com a segell acompanyant la signatura dels correus electrònics que ha generat el personal del Consorci.

3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci promoure una participació activa amb la que el conjunt d'actors particulars i socials vinculats al delta del Llobregat se sentin compromesos i reconeixin i assumeixin com a propis els reptes de la protecció dels espais naturals. En aquest sentit es vinculen persones i institucions als espais naturals, tot fomentant la seva aportació d'idees i de recursos.

3.6.1 RELACIÓ AMB ALTRES CONSORCIS D'ESPAIS NATURALS DE CATALUNYA

El 26 de gener es celebra una reunió de tots els consorcis de gestió d'espais naturals de Catalunya amb el Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, Sr. Josep Mª Pelegrí, la Secretària de la Conselleria, Sra. Maria Teresa Martí, i el Director General de Medi Natural i Biodiversitat, Sr. Josep Escorihuela. Per part de Consorci del delta del Llobregat, assisteix la gerent, Sra. María José Albaladejo. La Sra. Montserrat Barniol, presidenta de la Xarxa de Custòdia del Territori assumeix el paper de portaveu dels Consorcis. La reunió va servir per presentar a la Conselleria els Consorcis d'espais naturals i concretar quina seria la implicació funcional i econòmica del Departament en els Consorcis de gestió d'espais naturals.

El 27 de març es celebra al Prat de Llobregat una Jornada tècnica i estratègica conjunta de tots els Consorcis d'espais naturals del Catalunya per compartir objectius i experiències i treballar en la recerca de les fórmules de funcionament futura. En aquesta jornada es compta amb el suport tècnic de la XCT.

3.6.2 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA

S'han fet diversos contactes amb entitats de l'àmbit de la conservació i el foment de la natura.

Aquest any, l'**ICO (Institut Català d'Ornitologia)** ha desenvolupat el programa d'anellament científic Sylvia d'estiu i d'hivern al delta del Llobregat, dins del conveni general que té la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat per a tot Catalunya.

Tanmateix s'ha col·laborat amb la **Societat Catalana d'Anellament** i amb la **SEO-Birdlife**.

S'ha establert una col·laboració amb l'**Associació Grup Natura** per a l'estudi del grup d'invertebrats al delta i l'organització de dos tètstings d'invertebrats que s'han celebrat a la primavera i a la tardor.

La **SEI (Sociedad de Estudios Ictiológicos)** ha col·laborat amb el Consorci en el projecte de recuperació del Fartet i en la divulgació de l'activitat de reforçament poblacional.

El Consorci ha col·laborat amb l'**ICHN** (Institució Catalana d'Història Natural) en la difusió de la xerrada sobre "30 anys de gavina corsa a Catalunya".

El **CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)** i l'Ajuntament del Prat, estan impulsant la redacció d'un llibre sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat, en el qual hi participen experts del món universitari i els tècnics del Consorci. L'any 2012 encara està en fase de redacció.

La **Societat Catalana de Lepidopterologia** ha comptat novament amb la col·laboració del Consorci per desenvolupar el seu estudi sobre les papallones nocturnes del delta.

Al febrer de 2012 es va signar el Conveni de col·laboració entre el **Zoològic de Barcelona** i el Consorci relatiu al desenvolupament del Programa de conservació de la tortuga de rierol (*Mauremys Leprosa*).

També s'ha signat un conveni de col·laboració amb la **Fundació CRAM (Fundació per a la conservació i recuperació d'animals marins)**, relatiu a l'educació i sensibilització ambientals, la investigació i la recollida de fauna ferida, exòtica o malalta dels espais naturals.

3.6.3 PATROCINIS

3.6.3.1 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I AIGÜES DEL PRAT, S.A

El 2012 s'ha signat un nou conveni amb l'empresa municipal Aigües del Prat, SA, pel qual el Consorci es compromet a desenvolupar el seu programa de control del medi aquàtic amb la contractació del Laboratori d'Aigües del Prat per a la realització de les analítiques i APSA, a la seva vegada, es compromet a fer-ho a un preu de cost. Cal recordar que en l'edició anterior APSA havia patrocinat directament el Consorci amb 2.000 €.

3.6.3.2 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I FUNDACIÓ CATALUNYA CAIXA

El 27 de juliol es signa un conveni de col·laboració entre el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat i La Fundació Catalunya Caixa, pel qual aquesta última col·laborarà en els programes d'Educació Ambiental, mitjançant l'aportació econòmica de 12.000 €. El conveni té una durada d'un any, i es concreta en la inserció del logotip de la Fundació Catalunya Caixa en els materials de difusió del Programa general d'educació ambiental que es desenvolupa al Delta, així com dels programes específics "Salvem el Fartet" i "La Malària al Delta del Llobregat", adreçats a les escoles i instituts dels 4 municipis de la zona.

L'any passat el patrocini va ser de 35.000 €, i les activitats subvencionades també van ser més. La Fundació CatalunyaCaixa va expressar la voluntat de mantenir la col·laboració en els propers anys.

3.6.3.3 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I GAS NATURAL – UNIÓN FENOSA

Durant l'any 2012 s'ha desenvolupat el projecte d'edició de les 2 guies de natura que restaven per publicar de la col·lecció de 6 que es va iniciar l'any 2009 dins del conveni de col·laboració que el Consorci i Gas Natural – Unión Fenosa.

Durant el 2012 s'han redactat i revisat els textos corresponents a la guia de plantes de maresma, forestals i dunars, i s'ha revisat el text de la guia d'orquídies. Tanmateix s'han encarregat les il·lustracions de la guia d'orquídies al dibuixant de natura, Martí R. Franch. Al llarg de l'any s'ha estat treballant en la

revisió d'il·lustracions i maquetació de les dues guies, tot i que serà en el 2013 quan es disposarà de l'edició impresa.

Mostra de la Guia d'orquídies i de la Guia de plantes de maresma, forestals i dunars

Cal recordar que per al desenvolupament d'aquest projecte Gas Natural - Unió Fenosa va aportar 30.000 € al Consorci del delta del Llobregat, i que les guies tenen un preu de venda al públic de 9 €.

El 12 de juny de 2012 es va signar el contracte de donació entre el Consorci del delta del Llobregat i Gas Natural Fenosa, en virtut del qual Gas Natural Fenosa es comprometia a aportar en concepte de donatiu irrevocable, pur i simple la quantitat de 15.000 euros que el Consorci del delta del Llobregat per destinar íntegrament i amb caràcter exclusiu al desenvolupament del Programa d'Actuació 2012-2013 del Consorci.

La nova aportació ja no es planteja per un projecte concret, com ho havia estat segons els anteriors convenis (projecte d'investigació i projecte d'edició de guies de natura) i es situa econòmicament en 15.000 € anuals, en comptes dels 30.000 € bianuals (2009 i 2011).

3.6.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

3.6.4.1 VOLUNTARIAT CORPORATIU

El voluntariat corporatiu als espais naturals del Delta és una línia de treball, encetada al 2011, que s'està consolidant com una nova fórmula d'implicació de les empreses al seu territori i de participació directe i útil de l'empresa i els seus treballadors/es en la conservació de la natura. També cal esmentar la funció important acció de sensibilització de les jornades en els participants i el benefici de cohesió de grup que aporta a les empreses.

L'any 2012 s'han desenvolupat 3 jornades de voluntariat corporatiu en el marc del conveni de col·laboració signat el 2011 amb Plantemos Para el Planeta, campanya del programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (actualment amb el nom "Proyecto Ardilla"). També s'han fet algunes jornades de plantacions populars promogudes pels ajuntaments del Prat i de Viladecans.

DATA	EMPRESA	NOMBRE PARTICIP.	ZONA ACTUACIÓ	FEINA REALITZADA
10/05/2012	CA Technologies	30	Capçalera Remolar	Plantació planta aquàtica canal perimetral / manteniment plantació aparcament taxis
11/05/2012	CA Technologies	30	Capçalera Remolar	Plantació planta aquàtica canal perimetral / manteniment plantació aparcament taxis
18/11/2012	Unilever / Mossos d'Esquadra	16	Platges Filipines i Ballena Alegre	Retirada de vegetació exòtica invasora

Totes les jornades amb empreses s'han desenvolupat al municipi de Viladecans, a la capçalera del braç Vidala i a les platges protegides. Les feines desenvolupades han consistit en l'eliminació de vegetació exòtica a les platges protegides i la plantació de planta aquàtica per revegetar un canal de l'entrada al Remolar i el manteniment d'unes plantacions d'arbres i arbustos d'ocultació de l'aparcament dels taxis.

Els espais dunars de les platges del Delta estan colonitzats per diverses espècies de plantes exòtiques invasores que desplacen les pròpies d'aquestes comunitats, des de fa anys que es fan controls i es seguiran fent en el futur. L'actuació es fa a la tardor - hivern. L'arrencada de plantes es fa de forma manual amb l'ajut d'aixades i pales. Tota la matèria vegetal arrencada s'agrupa i es porta a una planta de compostatge, on es convertirà en adob vegetal, tancat així el cicle de la matèria. De fet, els voluntaris i les voluntàries que participen en aquestes

jornades se'n duen com a record una bosseta de compost vegetal a més de fullets de difusió dels espais naturals. Hi han participat 16 voluntaris.

En el cas del Remolar, s'ha comptat amb la participació de 2 grups de 30 persones d'una mateixa empresa. Les feines realitzades s'han centrat en la millora ambiental i paisatgística de l'entrada a l'espai. Un feina molt important ha el manteniment de les plantacions del voltant de l'antiga C-31 i dels aparcaments, per tal d'assegurar la seva supervivència i que, a mig termini, puguin integrar millor aquestes infraestructures en el paisatge.

Per altre banda, a finals d'any el Consorci va preparar un document de propostes de Responsabilitat Social Corporativa al delta del Llobregat, on es feia èmfasi en els beneficis, per als espais naturals i per a les empreses. de dur a terme activitats de voluntariat al nostre territori. Aquest document va ser enviat des del Gabinet de Direcció d'Aeroport del Prat a totes les empreses que treballen o col·laboren amb l'Aeroport.

Espais Naturals del Delta del Llobregat
Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

RSC
al Delta del Llobregat

Responsabilitat Social Corporativa al delta del Llobregat

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Els espais naturals del delta del Llobregat tenen importància internacional gràcies a la seva diversitat biològica. Amb una superfície de 923 ha, alberguen diferents ambients naturals: llacunes, maresmes, prats humits, pinèdres litorals, platges amb dunes i la part final del riu Llobregat.

Es troben al bell mig de l'àrea metropolitana de Barcelona, envoltats de camps de conreu i de grans infraestructures.

Són uns espais molt importants per a la fauna, en especial per a les aus, pel fet de trobar-se enmig de la ruta migratòria dels ocells entre Europa i Àfrica. Hi trobem una vegetació molt valuosa, amb algunes espècies en perill d'extinció i comunitats molt escasses, com ara la vegetació dunar.

És un indret per visitar-lo, descobrir-lo i gaudir-hi del paisatge; un indret on les condicions d'observació de flora i fauna són excepcionals, i amb grans valors estratègics per a l'ús públic i l'educació ambiental. La conservació dels espais naturals del delta del Llobregat és cabdal per a l'equilibri territorial i ambiental i cal que hi col·labori tothom.

- ✓ Uns espais únics a Catalunya
- ✓ Un paisatge singular
- ✓ Una fauna i una flora molt diverses

Espais Naturals del Delta del Llobregat
Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

RSC
en el Delta del Llobregat

Responsabilidad Social Corporativa en el delta del Llobregat

Espacios Naturales del delta del Llobregat

Los espacios naturales del delta del Llobregat tienen importancia internacional gracias a su diversidad biológica. Con una superficie de 923 ha, albergan diferentes ambientes naturales: lagunas, marismas, prados húmedos, pinarres litorales, playas con dunas y la parte final del río Llobregat.

Se encuentran en medio del área metropolitana de Barcelona, rodeados de campos de cultivo y de grandes infraestructuras. Son unos espacios muy importantes para la fauna, en especial para las aves, por el hecho de encontrarse en medio de la ruta migratoria de las aves entre Europa y África. Encontramos una vegetación muy valiosa, con algunas especies en peligro de extinción y comunidades muy escasas, como la vegetación dunar.

Es un lugar para visitar, descubrir y disfrutar del paisaje, un lugar donde las condiciones de observación de flora y fauna son excepcionales, y con grandes valores estratégicos para el uso público y la educación ambiental. La conservación de los espacios naturales del delta del Llobregat es primordial para el equilibrio territorial y ambiental y es necesario que colabore todo el mundo.

- ✓ Unos espacios únicos en Cataluña
- ✓ Un paisaje singular
- ✓ Una fauna y una flora muy diversa

Espais Naturals del Delta del Llobregat
Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

CSR
In the Llobregat Delta

Corporate Social Responsibility in the Llobregat Delta

Llobregat Delta natural areas

The Llobregat Delta natural areas are of international importance because of its biodiversity. With an area of 923 ha it has several habitats: lakes, marshes, meadows, pine forests, coastal dunes, farmland and the Llobregat river.

They are in the middle of the metropolitan area of Barcelona, surrounded by farmland and infrastructures.

It's a very important area for wildlife, especially birds, by the fact of being in the middle of the migration route between Europe and Africa. We can find a very valuable vegetation, with some endangered species and scarce communities, such as dune vegetation.

It is a place to visit, discover and enjoy the scenery, a place with exceptional conditions for wildlife watching, and with great strategic value for public use and environmental education. The conservation of Llobregat Delta natural areas is essential for territorial and environmental balance and needs for international collaboration.

- ✓ Singular natural area in Catalonia
- ✓ An unique landscape
- ✓ High wildlife richness

Importància de la col·laboració

La protecció dels espais naturals requereix una actuació institucional i pública decidida, però també la participació activa dels agents econòmics. Cada cop són més les empreses que promouen el voluntariat corporatiu mitjançant les seves polítiques de Responsabilitat Social Corporativa. El Consorci del Delta del Llobregat ofereix a les empreses la possibilitat d'establir una vinculació i una complicitat directes amb el territori.

Jornades de voluntariat

Les jornades de voluntariat s'adapten a la demanda i a les necessitats concretes de l'empresa segons el nombre de participants, disponibilitat d'horari, la tipologia de les accions, els grups de treballadors/ores, etc. Les activitats bàsiques se centren en la restauració ecològica dels hàbitats més representatius del Delta: pinedes litorals, espais dunars i zones humides (llacunes i maresmes).

Algunes de les accions que es duen a terme són:

- » Plantacions d'arbres, arbusts i plantes aquàtiques
- » Retirada de vegetació exòtica invasora
- » Recollida manual de residus (en el cas de les dunes litorals)
- » Manteniment de plantacions

L'activitat està organitzada i coordinada pel personal tècnic del Consorci, el qual coordina els grups i supervisa les actuacions, per garantir que la jornada sigui un èxit, tant per als participants com per a l'espai. La jornada es pot complementar amb una visita guiada a l'espai natural. Per a les empreses que ho vulguin també hi ha la possibilitat d'organitzar un servei de càterin.

La vostra col·laboració no s'acaba aquí...

Rebreu un diploma en el què es farà constar la vostra col·laboració, un informe de resultats de l'activitat i un recordatori per als participants. A més, podreu venir sempre que vulgueu a veure els resultats de la vostra acció.

Empreses que ja han col·laborat amb nosaltres:

- ✓ BBVA
- ✓ CA Technologies
- ✓ Grup ACCOR
- ✓ IBM
- ✓ MRW
- ✓ Timberland

Beneficis per a l'empresa

- ✓ Contribuir en un projecte de conservació al territori on desenvolupa l'activitat econòmica
- ✓ Fer participar el seu personal en un projecte de comunitat que permet treballar valors d'empresa: cohesió, treball en equip i sensibilització ambiental
- ✓ Donar una imatge de compromís amb el territori

Beneficis per a l'espai natural

- ✓ Dur a terme accions de restauració i millora dels hàbitats naturals, amb l'important benefici que genera per al seu valor natural i biodiversitat
- ✓ Sensibilitzar els agents econòmics i la ciutadania envers la importància de la conservació d'aquest espai

Altres formes de col·laboració. Amb una aportació econòmica directa, podeu donar suport a accions de gestió i conservació. El Consorci emetrà el certificat i declaració informativa (Model 182).

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat
www.deltallobregat.cat
Telèfon: (+34) 93 479 32 01
administracio@consorcidelta.org

Importancia de la colaboración

La protección de los espacios naturales requiere una actuación institucional y pública decidida, pero también la participación activa de los agentes económicos. Cada vez son más las empresas que promueven el voluntariado corporativo mediante sus políticas de Responsabilidad Social Corporativa. El Consorcio del Delta del Llobregat ofrece a las empresas la posibilidad de establecer una vinculación y una complicitad directas con el territorio.

Jornadas de voluntariado

Las jornadas de voluntariado se adaptan a la demanda y a las necesidades concretas de la empresa según el número de participantes, disponibilidad de horario, la tipología de las acciones, los grupos de trabajadores /as, etc. Las actividades básicas se centran en la restauración ecológica de los hábitats más representativos del Delta: pinas litorales, espacios dunares y zonas húmedas (lagunas y marismas). Algunas de las acciones que se llevan a cabo son:

- » Plantaciones de árboles, arbustos y plantas acuáticas
- » Retirada de vegetación exótica invasora
- » Recogida manual de residuos (en las dunas litorales)
- » Mantenimiento de plantaciones

La actividad está organizada y coordinada por el personal técnico del Consorcio, el cual coordina los grupos y supervisa las actuaciones, para garantizar que la jornada sea un éxito, tanto para los participantes como para el espacio. La jornada se puede complementar con una visita guiada al espacio natural. Para las empresas que lo deseen también existe la posibilidad de organizar un servicio de catering.

Vuestra colaboración no acaba aquí...

La empresa recibirá un diploma en el que se hará constar su colaboración, un informe de resultados de la actividad y un recordatorio para los participantes. Además, podrá venir siempre que quiera a ver los resultados de su acción.

Empresas que ya han colaborado con nosotros:

- ✓ BBVA
- ✓ CA Technologies
- ✓ Grup ACCOR
- ✓ IBM
- ✓ MRW
- ✓ Timberland

Beneficios para la empresa

- ✓ Contribuir en un proyecto de conservación en el territorio donde desarrolla la actividad económica
- ✓ Promover la participación de su personal en un proyecto de comunidad que permite trabajar valores de empresa: cohesión, trabajo en equipo y sensibilización ambiental
- ✓ Ofrecer una imagen de compromiso con el territorio

Beneficios para el espacio natural

- ✓ Llevar a cabo acciones de restauración y mejora de los hábitats naturales, con el importante beneficio que genera para su valor natural y biodiversidad
- ✓ Sensibilizar a los agentes económicos y a la ciudadanía sobre la importancia de la conservación de este espacio

Otras formas de colaboración. Con una aportación económica directa, pueden dar soporte a acciones de gestión y conservación. El Consorcio emitirá el certificado y declaración informativa (Modelo 182).

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat
www.deltallobregat.cat
Telèfon: (+34) 93 479 32 01
administracio@consorcidelta.org

Importance of collaboration

The protection of natural areas requires institutional and public actions, but also the active participation of economic agents. More and more companies promote corporate voluntarism through its Corporate Social Responsibility policy. The Llobregat Delta Consortium offer companies the opportunity to establish a direct connection and complicity with the territory.

Volunteer days

The volunteer days are tailored to the demands of the company with aspects as: number of participants, schedule, types of actions, etc. The activities are focused on the ecological restoration of natural habitats: pine forests, dunes and wetlands.

Some of the actions carried out are:

- » Tree, shrubs and aquatic plants plantations
- » Removal of invasive exotic plants
- » Waste removal (in coastal dunes)
- » Maintenance of plantations

The activity is organized and coordinated by the technical staff of the Consortium, to ensure its success. The journey can be complemented with a visit to the natural area. It is possible a catering service if it is required.

Your collaboration doesn't end ...

The company will receive a collaborator's certificate and an activity report with the results. In addition, you can come whenever you want to see the results of the action.

Companies that have collaborated with us:

- ✓ BBVA
- ✓ CA Technologies
- ✓ ACCOR group
- ✓ IBM
- ✓ MRW
- ✓ Timberland

Company benefits

- ✓ To contribute to a conservation project in the territory where economic activity takes place
- ✓ Promote staff participation in a community project that analyses, develops and values cohesion, teamwork and environmental awareness
- ✓ Provide an image of territory commitment

Natural areas benefits

- ✓ Restoration of natural habitats and its biodiversity
- ✓ Companies and population awareness about the conservation of Delta natural areas

Other cooperation possibilities. With a financial contribution, you can give support to conservation and management actions. The Consortium will issue you about the results of your contribution.

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat
www.deltallobregat.cat

Phone Number: (+34) 93 479 32 01
administracio@consorcidelta.org

Mostra del document presentació del Programa de Responsabilitat Corporativa al Delta del Llobregat, en els tres idiomes (català, castellà i anglès).

3.6.4.2 PLANTACIONS POPULARS

També s'han dut a terme plantacions populars a l'àmbit dels Espais Naturals del Riu i de l'estany del Remolar en coordinació amb els Ajuntaments del Prat i de Viladecans i diverses entitats. Les més destacades són:

- 5 de maig. Fundació Más Arboles i l'empresa ADECCO. 70 participants. Plantació d'arbusts a la llera del riu, al tram de la marina del Prat.
- 24 de maig. Escola Modolell de Viladecans. 35 alumnes. Plantació d'arbusts a la Vidala i la maresma de les Filipines.
- 6 d'octubre. Fundació Más Arboles. 65 participants. Plantació d'arbusts a la llera del riu, al tram de la marina del Prat.

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**

www.deltallobregat.cat